Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Kw 224
C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Koninklijke
Bibliotheek

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Sereniſsimi ac Potentiſsimi regis Sueciæ Cubiculario, & civitatis Stralſundiæ gubernatori maxime ſtrenuo,

Illuſtri ac generoſo domino,

Dn. STENONI BIELKE, Libero Baroni de Krokerum, &c.

NEC NON

Illuſtri ac generoſo domino,

Dn. CAROLO HORN, L. B. de Amynne, &c.

Promotoribus & dominis meis gratioſis, hoc enchiridion, &c.

Officioſe dat dicatque

M. HENRICVS SOTERVS,

Daliâ. Suecus.

A 2 TYPO-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

TYPOGRAPHI ad Lectorem.

CAndide Lector, priore editione multum operæ inſumſimus in hoc enchiridio adornando. In quod ampliſſimus D. Henricus Soterus haud pauca nobis ſuppeditavit. Jam ſecundam editionem damus, ſed priore haud locupletiorem, quia, ſecus quam ſperaveramus, nihil ab iis quorum maxime intereſt, hactenus nobis fuit ſuppeditatum. Obteſtamur itaque & rogamus obnixe Suecos viros doctos, ut aliquando nobis ſuggerant, quæ aut corrigenda aut amplianda ipſis videbuntur; magnam enim à poſteritate, & longe maximam à patria gratiam merebuntur. Vale.

CON-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

CONTENTA LI-
belli ſunt ſequentia octo.

I.

REgni Sueciæ Geographica & politica deſcriptio. autore Andrea Bureo, Sueco.

II.

De ingenio, moribus & conſuetudinibus Suecorum.

III.

De regimine politico & civili regni Sueciæ.

IV.

De vectigalibus regiis. p. 169

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

V.

De potentia regis Sueciæ, tam mari, quam terra.

VI.

Series regum Sueciæ.

VII.

Regia familia Sueciæ, è theatro Nobilitatis Suecanæ, à Joanne Meſſenio Sueonio fabrefacto.

VIII.

De propagatione religionis per Sueciam, ejuſdemque reformatione tempore Lutheri; item ſerie archiepiſcoporum Vpſalienſium.

I. RE-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

I.

REGNI SVECIÆ GEOGRAPHICA & politica deſcriptio.

Authore

ANDREA BVREO, SVECO

EVROPAE partes ad ſeptentrionem vergentes moderni geographi orbem Arctoum appellant. Dividitur in Scandiam & Daniam. Scandia vel Scandinavia, quam Plinius inſulam incompertæ magnitudinis vocat, Europæ latus ſeptentrionale claudit: Regio latiſſima inter LV & LXXII gradum ſeptentrionalis latitudinis, & XXV ac LXV longitudinis extenſa: à meridie Daniam & Germaniam, à ſeptentrione & occaſu oceanum, ab ortu vero Ruſſiam habet conterminam: ejus auſtraliores partes, ubi polus ultra ſexageſimum gradum non elevatur, cœlum ſatis habent mite & temperatum; mediæ vero quæ ſexageſimum gradum & circulum Arcticum interjacent, cœlum quidem non admodum clemens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

habent, ſed cœli ſeveritatem compenſat ſoli fertilitas, iis locis ubi ſylvis rupibuſque conſitum non eſt, partibus præſertim orientalioribus auſtralioribuſque. Extremæ autem partes circulum Arcticum & polum interjacentes, neque cœli neque ſoli gaudent clementia. Ideoque mirandus ille naturæ rerumque omnium conditor, ſiquidem ibi frumenta propter languidum ſolis calorem non matureſcunt pro incolarum ſuſtentatione, terras illas variorum animalium venatione; ſinus maris, lacus & flumina, multiplicium piſcium abundantia ditavit.

Fuit autem Scandia olim quàm nunc multo populoſior. quod teſtantur plurimæ illæ, quarum hiſtoriæ mentionem faciunt, Scanzianorum in reliquas mundi partes expeditiones & quaſi inundationes; cum partim ob populi frequentiam ac innatam fœcunditatem, partim divinitus immiſſam annonæ caritatem, partim naturam populi ſuetam prœlio, & fugientem diſſidia, inſtar apum, ſibi ſuiſque liberis novas quæſierint ſedes. eandem etiam populoſitatem comprobare videntur lapidum, propter ſoli purgationem, comportatorum acervi. qui etiam in maximis inviis denſiſſimiſque ſylvis hodie

viſuntur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

viſuntur frequentiſſimi, qui evidenter convincunt eas olim omnes fuiſſe habitatas. Quare eam veteres ſcriptores non immerito officinam gentium vaginamque populorum appellarunt: Exiverunt enim hinc, non ſolum bellicoſi illi Suevi, Normanni, Vandalique & alii, verum etiam domitores & terror orbis, Gothiæ noſtræ Suecanæ indigenæ & propago, *V*eſtrogothi & Oſtrogothi, qui multis perluſtratis regnis & provinciis, & bello defatigatis pleriſque Europæ populis, tandem in Hiſpania conſederunt, ejuſque imperium ad noſtra uſque tempora obtinuerunt.

Scandinavia duo Arctoi orbis regna complectitur, Sueciæ videlicet & Norvegiæ. Sueciæ regnum, ut Scanzianæ teſtantur hiſtoriæ, reliquis antiquius eſt, à cujus regibus tum Danorum tum Norvegianorum veteres deſcendebant regum familiæ. Dan enim primus Danorum rex, à quo Dania vel Danmarchia denominata eſt, filius fuit Humeli Suecorum regis, in ordine decimi ſexti. Norvegii autem in ſuis Chronicis, prius quam ad ſuos deveniunt, viginti quinque enumerant Sueciæ reges, à quibus originem traxit Haldanus *Hvvitben*, qui maternum genus ducens à Solvone quodam Norvegiæ regulo, ipſi in ſuæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ditionis dominio ſucceſſit, poſteaque ſubactis multis provinciis ampliatum regnum ſuis tradidit hæredibus; cujus demum trinepos Haraldus *Harfagher*, propulſatis devictiſque omnibus Norvegiæ regulis, primus ibi monarchiam inſtituit, ut teſtatur priſcum Norvegiæ Chronicon, à M. Ioanne Martini Slangerupenſi, anno MDXCIV in Dania publicatum.

Regni Sueciæ imperium, per multa ſecula ab indigenis & domeſticis regibus feliciſſime adminiſtrabatur, donec Magnus *Erichſon* (alias *Smeck* cognominatus) Sueciæ & Norvegiæ rex, & Dominus Scaniæ, neglecto imperandi munere, ſe voluptatibus & ſocordiæ dedit. Cujus imperium pertæſi proceres, Albertum ducem Megapolitanum, ejus ex ſorore nepotem, contra eum ad capeſſendas imperii habenas acciverunt: Poſtquam autem Albertus regnum Germanis impleviſſet, quibus totum rerum cardinem demandabat, Suecíſque iis parendi neceſſitatem impoſuiſſet, plurimi procerum ad Margaretam Daniæ & Norvegiæ reginam, cum Alberto de imperio certantem, deſciverunt. Poſtea regnum Sueciæ cum Danis trium regnorum unione conſtituta aliquantiſper conjunctum manſit,

manſit, donec reges legum in coronatione juratarum immemores, ac neglectis ſpretiſque Suecis, Danos arcibus & gubernationi præfecerunt. Quare Sueci & Norvegiani ſe deſpectos contemtoſque videntes, Carolum Canuti, ex nobilitate Suecana conſpicuum, multoque rerum uſu præſtantem virum, Sueciæ & Norvegiæ regem conſtituerunt. Norvegiani deinde Chriſtierni primi Daniæ regis politicis allecti, ejus ſe imperio ſubjecerunt. Carolo autem in Suecia quaſi vicereges ſucceſſerunt Sturii, donec moderni Sueciæ regis avus Guſtavus primus, ex antiqua regum Sueciæ proſapia deſcendens, Herculea virtute, regnum à Danorum poteſtate penitus liberavit; Sueci etiam accepti beneficii memores, eum ejuſque poſteros maſculos regni hæredes conſtituerunt.

Potentiam fortitudinemque bellicam Suecorum arguunt aſſidua vel continua potius, quæ jam annos fere trecentos cum vicinis geſſerunt, bella. Ab illo enim tempore (ut priora ſileam) ſemper à vicinis laceſſiti, aliquando cum omnibus ſimul, ſæpius cum uno vel duobus belligerando, eos ſeque defatigarunt; nullamque interea ab omni parte vel decennalem pacem ha-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

buerunt, aliquando etiam civilibus diſcordiis flagrarunt.

Reipublicæ Suecanæ ſex ſunt ſtatus: Principes hæreditarii, Nobiles, ſtatus Eccleſiaſticus, Milites, Mercatores & Ruricolæ.

Regis filius natu maximus hæres eſt regni. Si plures habet filios, illis teſtamento Ducatus; filiabus vero dos conſtitutionibus regni determinata, centum videlicet millium Ioachimicorum, non è fiſco regio, ſed Ordinum contributione, datur. Quanquam autem regum ſucceſſio jam ita ſit immutata, ut qui olim ſuffragiis eligebantur, nunc ſint hæreditarii, jurant tamen in Religionem Auguſtanæ confeſſionis & leges regni.

Hoc loco ſilentio tranſire non poſſum ſapiens illud reipublicæ Suecanæ fundatorum inſtitutum, qui cum Iethro conſiderantes imperii onera unius humeris ſuſtineri non poſſe, gravibus oneribus levandis Senatum regni conſtituerunt, qui regi in arduis reipublicæ negotiis conſuleret, perpenderetque quid & ipſi Regnoque conſultiſſimum foret: Hi ſemper ab ſelectiſſima totius regni Sueciæ nobilitate eligebantur, inter quos ii ſemper in maxima authoritate fuerunt, qui præ cæteris reipublicæ onera

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

onera ſuſtinuerunt, nempe hi tres, Regni *Drotſet*, *Marsk* & Cancellarius. *Drotſet* fere Viceregem ſonat. unde etiam in hodiernum uſque diem manet Reginæ appellatio *Drotning*: hujus Drotſeti, quem, vocabulo non ſatis apto, Archidapiferum vocant, olim munus erat, Regem, ſi qua in re contra leges patriæ Regnique conſtitutiones delinqueret, admonere, emendationemque ſuadere, ut ex hiſtoriis atque unione illa quæ ante ducentos triginta annos inter hæc borealia regna conſtituta erat, videre licet. Quæ quidem duriſſima erat provincia, quæ eos ſæpius in extrema conjecit pericula; Hodie vero præſidet Parlamento vel ſummo judicio regio, quod *Hoffretten* vel *Konungznamd* vocant, cauſaſque per appellationem illuc devolutas una cum Vicepræſide cæteriſque aſſeſſoribus cognoſcit & judicat, à quo quidem appellare non licet, conceditur tamen in gravibus controverſiis reviſio: Primo autem cognoſcuntur & judicantur cauſæ in civitatibus à Conſulibus & Scabinis civitatum, ruri vero à judice territorii, quẽ *Häredzhöffding* vocant, à quo appellari poteſt ad judicem provincialẽ, quem *Lagman* vocant, ab eo rurſum ad ſupremum illud, de quo locuti ſumus, judiciũ.

Poſt

Poſt adminiſtrationem juſtitię proximum Regis munus videtur defenſio patriæ, ideoque oportet ut ſemper ſtrenuos habeat milites, non ſolum fortibus & bonis prognatos, verum etiam ſumma diligentia & induſtria exercitatos, inſuper ut omnis generis inſtrumenta bellica ſemper in parato habeat: Quam provinciam Reges Sueciæ *Rÿchſens Marsk*, vel Regni Mareſcallo demandare ſolent, quem, cum fortitudinis bellicæ curam gerat, ab antiquo nomine *Madersk*, quod virum fortem vel Martialem ſonat, contractè *Marsk* nominarunt, veriſimileque eſt, ipſum etiam Martem, quem veteres olim (ut teſtatur Virgilius) Geticis putabant arvis præſidere, nomen ab eadem traxiſſe origine. Hujus Mareſcalli officium eſt, Generalem agere belli Ducem, cum ipſimet Regi aciei præeſſe non placet. Is collegas habet complures, inter quos præcipuus eſt *Rÿcksens Tÿghmeſter*, hoc eſt, munitionum, tormentorum bellicorum, armaturarum, machinarum atque omnino omnium apparatuum, inſtrumentorum, eorumque artificum & opificum præfectus, cui demandatum eſt procurare, ut omnia iſtiuſmodi fideliter juſtoque tempore procurentur. Habet & Mareſcallum

Cam-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Campeſtrem, & cohortum turmarumque tam equeſtrium quam pedeſtrium Tribunos, Primipiloſq; eorumque ſuffraganeos, quorum ope milites in omni armorum genere exercet, ut habiles expeditique fiant, ac quiſque quid ſui ſit officii ſciat, cum in aciem progrediundum eſt. Ad hujus collegii forum pertinent omnes caſus, quibus contra conſtitutiones bellicas vel Caſtrenſes, quas *Krÿgbartiklar* vocamus, peccatur.

Quandoquidem autem Regni Sueciæ ita fert conditio, ut non terreſtri ſolum, verum etiam maritima ſive navali defenſione egeat, conſiderarunt, utrumque bellum ab uno Duce commode geri non poſſe; noſtro præſertim ſeculo, poſtquam tormenta bellica, & ob eorum commodiorem in bello navali uſum, naves majores inventæ ſunt. Quare inter regni Senatores tertium dignitatis locum decreverunt Architalaſſo, quem ad exterorum imitationem *Rÿcks Admiral* vocamus. Cujus officium eſt, ut Claſſis Regiæ dux ſit, habeatque curam totius prælii navalis, ut naves idoneæ fideliter ædificentur, diligenter parentur, neceſſariiſque bellicis machinis inſtruantur, peritique navium Capitanei, naucleri, gubernatores, atque omnis rei nauticæ idonei præfecti,

præfecti, opifices & miniſtri eligantur, ſuſtententur & conſerventur, portuumque munimenta oportunis locis ædificentur, ſcopulique pernicioſi notentur. Is collegas habet Viceadmiralium, particulariumque Claſſium Admiralios & Capitaneos; pertinentque ad ejus forum omnes cauſæ quibus adverſus Conſtitutiones Claſſicas ſive Nauticas delinquitur.

Quia verò ad bonam Reipublicę conſtitutionem non ſufficit ſolum juſtitiam inter privatos adminiſtrare, patriamque ab exterorum incurſibus defendere; verum etiam ſummopere neceſſarium & utile ſit, ut diligens quoque habeatur ratio, quomodo reipublicę corpus, quod ex pluribus diverſiſque membris conſtat, æquabiliter counitum, æterna harmonia feliciter cohæreat, ac tam ab interna quam externa contagione incorruptum ſuſtentetur & conſervetur: Putarunt igitur ſumme neceſſarium, ut inter Regni Senatores unus deligeretur, qui præ cæteris politicis diſciplinis bene imbutus, vario graviſſimarum rerum uſu & experientia edoctus, ejus rei ſingularem in ſe curam reciperet; qui, ſi, ut par eſt, cæteros experientia, judicio & meritis anteceſſerit, quamvis non ordine, æſtimatione tamen & dignitate,

ſemper

ſemper apud Reges, inter Regni Senatores, ſupremo loco habitus fuerat. Ille enim cum Rege cæterorum conſilia & deliberationes ſeorſim perpendit, ac conſultationum delectum, diligenti adhibita rerum trutina, cum Rege inſtituit. Eum ab illo tempore quo Runæ vel Gothicæ literæ una cum ejus officii & dignitatis appellatione interciderunt, ad Latinorum imitationem, quorum literæ in priorum locum ſubſtitutæ ſunt, Cancellarium vocamus, à cancellando, vel à cancellis quibus cancellariæ olim circumcinctæ erant. Ejus, ut ſuperius commemoratum, inprimis munus eſt, curam habere, non ſolum ut reipublicæ membra, Status videlicet, è quibus totum ejus ſyſtema conſiſtit, æquabili libramine concinnata & counita, harmonice ad perennem durationem coagmententur, ſuſtententur & conſerventur: verum etiam prævidere & proſpicere quænam noſtræ reipublicæ conditio & conſtitutio ſit ad vicinas, quaſque ab illis vel commoditates, vel detrimenta capere poſſit, oportuniſque vel mediis ſeſe offerentes commoditates acceptare, vel neceſſariis remediis imminentia detrimenta tempeſtive prævenire & avertere. Proinde ad illum pertinent omnes conſultationes & deli-

berationes cum Regni Senatoribus, Conſiliariis Cancellariæ, vel Statibus Regni, omnia comitia, conventus, & tractatus cum Regni Statibus, omnia privilegia, omneſque à Rege conceſſę Iudiciorum reviſiones, & earum definitivæ ſententiæ, omnes conſtitutiones, Statuta & ordinantiæ, Gubernatorum provincialium, Caſtellanorũ & officialium plenipotentiæ, inſtructiones, informationes, juramenta & aſſecurationes. Inſuper omnes controverſiæ & tractationes cum vicinis Regibus, Principibus, rebuſque publicis: Bella, Induciæ & pacificationes, Legatorũ & Commiſſariorum inſtructiones & relationes, extraneorumque Legatorum Commiſſariorumque propoſitiones. Hujus collegæ ſunt Vicecancellarius & conſiliarii Cancellariæ, ſuffraganei Archivi cuſtos, Secretarii Regii & Cancellariæ ac Archivi ſcribæ. Poſtremo ne omnia ſupradicta corruerent, neceſſarium erat, ut nervi rerum gerendarum, pecuniæ acquirendæ & redituum conſtituendorum, rationem non negligerent. Quintum ergo, inter primarios Regni Senatores, honoris gradum decreverunt Theſaurario; cui incumbit, ut reditus juſto tempore importentur, bene ſerventur, & ex æquo diſtribuantur, rationeſque tam

accepto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

acceptorum quam expenſorum juſte reddantur. Is collegas habet Conſiliarios Cameræ, vel Archicamerarios, Præfectos provinciarum, Quæſtorem & Camerarios. Ad hujus forum pertinent omnes cauſſæ fiſci, delictaque quæ in rationibus acceptorum & expenſorum committuntur. Præter hos quinque ſummos Senatores, conſtituti ſunt & alii Regni Senatores & Conſiliarii, qui ut eo majore cura & diligentia patriæ neceſſitatem perpendant, ſemper à præcipuis antiquiſſimiſque nobilitatis Suecanæ familiis eliguntur.

Nobilitas in Comites, Barones, Equites auratos, communemque nobilitatem dividitur. Comites olim Ierl dicebantur, ſingularique ritu ob ſingularia merita à Regibus, quemadmodum & Duces, quos *Hertogh* vocabant, creabantur. Sed neque titulus neque Ducatus vel Comitatus ad hæredes tranſibat. Et quoniam experientia olim docuit, eos ſe Regibus ſæpius oppoſuiſſe, aliquot ſeculis omiſſi ſunt earum dignitatum tituli; donec Ericus XIV ejuſque ſucceſſores, ad exemplum aliorum Regum, eoſdem titulos rurſum introduxerunt, Comiteſque ac Barones hæreditarios creare cœperunt. Equites aurati etiam virtutis ergo à Regibus creantur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſed titulus ad poſteros non tranſit, niſi illi, parentum veſtigiis inſiſtentes, tales meruerint honores. Communis nobilitatis nomine veniunt cæteri nobiles inferiores, qui nullo peculiari honoris gradu donati ſunt, olim *Affvvapn* dicti, aut quod in bello expeditis armis eſſent conſpicui, aut ſcuta inſignibus gentilitiis ornata haberent: Ejuſdem plane ſunt conditionis cum iis quos Germani communiter *die vom Adel, oder Edelman*, Galli *Gentils hommes*, & Angli *Eſquier* vel *Squire*, aut *Gentlemen* appellant. Hi omnes maximis dotati ſunt privilegiis, bonaque habent hæreditaria allodialia, exceptis Comitatibus & Baroniis, iiſque prædiis quæ nuper à Regibus acceperunt, quæ ſunt feudalia. Ex ſupra dictis Nobilitatis ordinibus eliguntur SenatoresRegni, Archicamerarii, judices terreſtres, gubernatores provinciarum, caſtellani, & id genus ſupremorũ officiorum adminiſtratores, quibus maximi deputati ſunt reditus.

In Suecia tam filiæ nobilium, quam filii in bonis allodialibus ſuccedunt, filio tamen pars cedit dupla, cum filiæ tertia tantum. Quæ hæreditatis diſtribuendæ ratio à Birgero Ierl Regni gubernatore ante annos plus minus 370 introducta perhibetur.

In ſtatu Eccleſiaſtico ſunt: Archiepiſcopus Vbſalienſis: & Epiſcopi, Lincopenſis, Scarenſis, Strengnenſis, Aroſienſis, Vexionenſis, Aboenſis & VVIburgenſis; Quibus adnumerantur etiam Superintendentes, Calmarienſis, Revalienſis, Mariæſtadienſis & Goteburgenſis. Epiſcopis rurſum & Superintendentibus attributi ſunt Canonici & Capitulares; his ſubſunt Præpoſiti, Paſtores & Sacellani, qui rem divinam in ſingulis curant templis. Epiſcopi olim multas poſſidebanr arces, plurimaque prædia, è quorum reditibus Principum more vivebant. unde inſolentiores facti rem ſæpe faceſſebant Regibus, eoſque aliquando Regno expulerunt. Quare Guſtavus primus ne idem ſibi ſuiſque poſteris accideret, allectis ſibi contra Epiſcopos rebellionem parantes regni proceribus, eorum conſenſu arces & prædia Eccleſiaſtica coronæ ſive fiſco Regis adſcripſit; aliquibus ſaltem prædiis relictis, ex quibus, & parte Decimarum ſibi aſſignata, Epiſcopi cæteræque Eccleſiaſticæ perſonæ honeſtam habent ſuſtentationem. Erant olim prædicti Epiſcopi in Regni Senatorum numero, uſuſque eſt Archiepiſcopus Vbſalienſis, [illegible] ando etiam Epiſcopus Lin[illegible] rimatis Regni Sue-

ciæ titulo: Ambiebatur ideoque tum illa dignitas à ſummæ nobilitatis virorum filiis, ſed poſtquam Sueci Reformatam amplexi ſunt Evangelicam Religionem, ſacra tantum curant: quamobrem hodie ad illa munera admittũtur etiam Eccleſiæ miniſtrorum, mercatorum, ruricolarumque filii. Habent tamen adhuc in omnibus comitiis una cum reliquis Regni ſtatibus ſua ſuffragia & vota.

Status militaris conſtat è copiis tam equeſtribus quam pedeſtribus, non tamen è milite peregrino & mercenario, ſed domeſtico: Pedites enim è ſelecta juventute, ad militiam apta, decimati conſcribuntur. Qui poſtquam conſcripti ſunt, prædia immunia poſſident, inſuper etiam ſtipendium à Rege accipiunt: quos tyrones Rex per officiales ei rei deſtinatos, aliquot annis domi omni armorum genere laboribuſque caſtrenſibus exerceri curat, in expeditionibus interim pugnantibus veteranis. Quo fit, ut quamvis ſatis magnas contra hoſtem extra Regni fines eduxerit copias; patria tamen in omnem eventum juſta defenſione non deſtituatur, mercenarioque milite, rariſſime, ac non niſi certis de cauſis, utatur. Non igitur mirandum quod ſæpius etiam noſtra memoria

cum

cum omnibus vicinis, Moſcho videlicet, Polono, & Dano ſimul bella geſſerit. Defatigatis autem copiis, vel expeditionis perennitate attenuatis, ſtatim ſubſtitui poſſunt novæ, quæ armis & caſtrenſibus laboribus aſſuetæ, militiæ difficultatem ferre poſſunt: Regni videlicet firmiſſimum præſidium. Equeſtres copiæ ſunt duplices, nobilium ſcilicet & plebejorum. Nobiles enim pro quantitate prædiorum & redituum, equites in defenſionem patriæ alunt; ac præterea ex qualibet provincia plebei qui prędia habent inſigniora, ut ea ab omni cenſu ſervitioque immunia teneant, ſub vexillo provinciali equo ſtipem merentur.

Mercatores urbium oppidorumque inhabitatores, omnis generis indigenas merces ab incolis coëmunt; atque aut ipſi in exteras nationes exportant, aut extraneis illuc navigantibus vendunt; unde lucra hauriunt maxima. Habent autem civitates illæ antiquas leges municipales, à vetuſtiſſimæ civitatis Bircæ jure derivatas: quæ civitas ante ſexcentos annos ſedes erat regia, totiuſque regni emporium celeberrimum. Habent etiam ſingulæ civitates ſingularia privilegia, conſtitutioneſq; optimas; quibus antiquitus ordinatum determinatumque erat, qua ratione civitates maritimæ

cum extraneis, mediterraneæ vero cum incolis ac maritimis civitatibus, mercimonia exercerent, ut ad ſingulas lucrum emolumentumque redundaret; cautumque erat ne unius civitatis commodum incrementumq; alterius damnum ruinamque adferret. Quæ privilegia, propter maximos, quibus Suecia jam diu conquaſſata eſt, belli turbines, à civitatum præfectis, quibus legum adminiſtratio demandata erat, aliquantulum ſunt neglecta; (inter arma enim ſilent leges) unde in commerciis paulatim multæ irrepſerunt anomaliæ. Ideoque modernus Rex inter alia, quibus ſuum erga patriam amorem, indefeſſumque reſtaurandi corroborandique declaravit ſtudium, etiam antiquas illas conſtitutiones, quaſi intermortuas, reſtauravit, auxitque: quæ ſi in poſterum obſerventur, inque debito vigore manſerint, dubium non erit, quin ſingulis civitatibus priſtinus reſtituatur nitor.

Ruſticorum ſtatus infimus ac quaſi fundamentum & baſis reliquorum eſt, qui reliquis victum & amictum ſuppeditat. Horum duo ſunt genera, primum vocant *Skatbonder:* qui agros habent hæreditarios, ex quibus quotannis certam dant penſionem: quam

Reges

Reges adaugere non conſueverunt: quibus etiam ea prærogativa antiquitus conceſſa eſt, ut ſi rei militari ſint idonei, poſſintque ſibi equum armaturamque idoneam comparare, quandiu ii eorumque filii equo ſtipem merent, prædia ab omni penſione ſervituteque immunia habeant. Quæ res facit, ut plurimi, quaſi ab incunabulis, animum ad rem militarem applicent; unde Regis exercitus equeſtris non parum corroboratur. His adnumerantur & ii qui *Bergzmán* dicuntur, qui montana inhabitantes effodiendis conflandiſq; metallis dant operam, unde maximum hauriunt lucrum, ideoque plerumque ſunt divites. Reliqui ruſtici regia aut nobilium vel Eccleſiaſtica colunt prædia: qui etiamſi dominis fundi, præter annuos reditus, & ſervitia præſtant; multas tamen ex piſcationibus, aucupiis & lignatione, aliquando etiam venationibus, habent commoditates, quę aliorum regnorum colonis ſunt denegatæ. Quandoquidem regio lacubus fluminibuſque piſcoſis, alicubi etiam ſylvis abundat, quorum commoditates dominis fundi, propter earundem frequentiam longinquitatemque ab eorum reſidentiis, uſui eſſe non poſſunt: quare nullibi in aliis regnis, piſces, aves,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

leporeſque, & id genus alia, minoris vęneunt, quam in Suecia. Poſtremo ad concluſionem de ſtatibus regni, præterire non poſſum; Ruricolas una cum cæteris regni Ordinibus, etiamnum in omnibus comitiis peculiarem habere ſeſſionem, ſuaque vota & ſuffragia. Quo fit, ut nullus ſtatus ſit contemtus; neminique bono & honeſtatis amanti patriæ civi, per ſuas virtutes, ad eximios honores & dignitatis gradus perveniendi via præcluſa ſit.

Fuerunt olim in regno Sueciæ unicuique provinciæ ſua jura legeſque propriæ, quarum varios fuiſſe perhibent auctores, quorum nomina majori ex parte ob vetuſtatem ignorantur. Vplandicæ tamen Vigero Spa, Veſtrogothicæ vero Lumbero cuidam adſcribuntur. Suntque Veſtrogothicæ illæ ejus vetuſtatis, ut proculdubio latæ videantur eo tempore quo Gothi hinc exiverunt, vel paulo poſt. Mentionem enim faciunt Gothorum in Græcia & Thracia habitantium, videlicet ne quis eorum ſit particeps alicujus hæreditatis in Suecia vel Gothia, niſi illuc redire ibique degere voluerit. Conſtat autem, Gothos ante Alexandri Magni tempora ibi habitaſſe, quos ille vitandos pronunciavit. Iidē etiam, ante natum Chriſtum, ſæpius

terrori

terrori erant Romanis, quo minus Imperii ſui fines trans Danubium propagare auderent. Conveniunt autem leges illæ majori ex parte cum Iſidori legibus Viſogothorum, quamvis multo ſint breviores. Quare veritati non abſonum videtur, eaſdem Iſidori Viſogothorum leges à noſtratium Veſtrogothorum conſtitutionibus primum derivatas, ac poſtea, ut ipſi teſtantur tituli, à Viſogothorum in Hiſpania regibus augmentatas eſſe. Ex ſupradictis autem provincialibus legibus, aliiſque Regni conſtitutionibus, Epiſcopi & Senatores Regni ante annos plus minus 270 generale jus totius Regni compilarunt, legi naturæ valde congruum, nec à jure Civili multum diſcrepans, niſi quod hujus vigore lites multo citius ad finem perducantur.

Habuerant veteres Sueci Gothique proprias literas, quas illi Runas, exteri vero literas Gothicas communiter appellarunt. Quas neſcio quamobrem primi Chriſtianę religionis apud eos propagatores abolere voluerint, inque illorum locum Latinas ſubſtituerint. Suſpicantur quidã, iis literis olim plurima de illorum antiqua religione extitiſſe ſcripta: eamq; penitus extirpari non potuiſſe, niſi tam ſcriptura quam omnes libri iiſdem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

iiſdem literis ſcripti penitus abolerentur. Sed credibile eſt, ea ratione plurima ſublata eſſe monumenta, quæ alias poſteritati maximæ fuiſſent utilitati. Quæ res occaſionem præbuit, ut plurimæ eorum antiquitates, ſcitu dignæ, jam æterna ſepultæ jaceant oblivione. Sunt enim noſtrates ſoli, exceptis Græcis, qui inter omnes Europæ populos, de propriis & à nullis aliis acceptis gloriari poſſunt literis. Qnare ſi per tot ſeculorum anfractus, iiſdem literis ſtructæ cumulatæque huc uſque extitiſſent antiquitates, potuiſſent proculdubio noſtri, quibusvis ſcientiarum theſauris, cum Græcis Latiniſque certare. Cum enim literæ ſint artium ſcientiarumque nutrices, propagatrices, & conſervatrices, veriſimile eſt, noſtrates, præ reliquis ſeptentrionalium regionum incolis, ut literarum ita & artium ſcientiarumque cultores extitiſſe. Quamobrem olim tam Græcis quam Latinis Philoſophis admirationi fuerant Gothi, quod præ cæteris omnibus gentibus, animorum immortalitatem firmiſſime crediderint. Ac quamvis eorum de animæ immortalitate ſcripta jam perierint, ſi etiam neque extarent extraneorum de ea re teſtimonia, poſſet tamen diligens antiquitatum ſcrutator, ex innume-

numeris illis, quæ etiam hodie apud nos extant, monumentis, literis Runicis immanibus ſaxis rupibuſque inſculptis, ejus certam infallibilemque conjecturam capere. In illis namque ut plurimum ad finem adduntur hæc verba:

ᚴᚢᚦ·ᛡᛁᛅᛚᛒᛁ·ᛋᛁᛅᛚ·ᛡᛅᚾᛋ·

hoc eſt: Deus adjuvet animam ejus. Præterea quod & artium fuerint cultores, non obſcuro id eſt argumento, quod ruſtici etiamnum in ſcipionibus ſuis calendaria Runis vel Gothicis literis inarata geſtent, ex quibus anni tempora, novilunia & plenilunia, annos biſextiles, aureum numerum, literas Dominicales, aliaque ad eam rem ſpectantia, exactiſſime ſupputare ſciunt.

Ad incolarum ingenia moreſque quod attinet, velim ut de iis extranei potius judicent. Verum tamen eſt, eos non hodie ſaltem, verum antiquis etiam temporibus ob hoſpitalitatem præ cæteris commendatos fuiſſe; quod teſtatur A. Bremenſis, dicens: Quamvis omnes Hyperborei hoſpitalitate ſunt inſignes, tamen præcipui ſunt noſtri Sueones; quibus eſt omni probro gravius, hoſpitium denegare transeuntibus. Sunt etiam præ cæteris humanitatis, candoris, animique ſynceritatis

laude

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

laude conſpicui. Ideoque multis extraneis admirationi fuit, quod etiamſi ibi frequentes ſint ſylvæ, rariſſimi tamen inveniantur latrones. Neque à veritate aberrat G. Mercator, de illis ſcribens: Incolæ, ſi cum Germanis conferantur, civilitatis fortaſſe minus, induſtriæ certe ingeniique plus habent: utpote quovis eorum ruſtico omnia opificia arteſque mechanicas callente.

Chorographica Regni deſcriptio.

SVeonia (ut verbis utar A. Bremenſis) regio eſt fertiliſſima, ager frugibus & melle opimus, extra quod pecorum fœtu omnibus antefertur. Hæc ille: In quo quidem ei contradicere non auſim, cum ruſtici Hollandici, qui huc transmigrarunt, affirment ſe hic tantum butyri & caſei ex ſexagenis lactis amphoris conficere poſſe, quantum in Hollandia è centenis. Lacus variis piſcibus abundantes habet innumeros; inter quos tamen ſunt præcipui *Meler*, *Vener & Veter*: quibus adnumerantur Hielmer Nericiæ, Sirian Dalecarliæ, Aava, Lula*tresk*, Torne*tresk* & Enera*tresk* Lapponiæ, & Vla*tresk* Cajaniæ, nec non Pejendæ Tavaſtiæ: quibus merito adnumerari debet lacus Ladoga, inſignis magnitudinis, qui nuper fœdere Moſco-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Moſcovitico maxima ſui parte in jus Regum Sueciæ ceſſit.

Flumina inſigniora ſunt, quæ ex iiſdem lacubus derivantur, Dalacarlus, Saga, Vla, Angermannus, Tidalida, Nos, Eda, Vsk, Niſſa, Laga, Helga, Marboa, Aam, Cumoelff, Cimielft, Hoelff, Vlaelff, Voxen, Prinſioki, Poventz, Nieva: de quibus in provinciis quas ſecant aut alluunt dicetur.

Regio non omnibus quidem in locis plana eſt, ſed præſertim in ſeptentrionalibus occidentalioribuſque partibus montoſa & ſylvoſa, qui equidem montes non omnes colonis ſunt impedimẽto detrimentoque. Nam eorum multi plurimis variorum metallorum generibus ſunt ditiſſimi; quæ certe metalla, ut conflentur, maxima lignorum egent copia. Vnde videre eſt mirandam ſtupendamque naturæ opificis benignitatem, quæ ne tales metallorum venæ hominibus inutiles eſſent, ſemper in noſtra patria iis aſſociavit ſylvas, perenneſque, quibus elaborari poſſent aquarum decurſus. Neque carent iidem montes ſylvæque etiam aliis commoditatibus. accolis namque venationes aucupiaque præſtant optima. Loca maritima littuſque non Sueciæ ſolum, verum & Finlandiæ, naturæ Conditor undequaque

inſulis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

inſulis innumeriſque ſcopulis prærup-
tiſque rupibus circumcinxit, ac quaſi
obvallavit, ut impoſſibile ſit extraneis
ſine perito ductore ab indigenis edocto
ad illas oras appellere. ſuntque illi ſco-
puli ſaxis aſperi, aut cautibus invii, &
vix virenti ceſpite veſtiti. Inſulæ etiam,
in mari præſertim, quamvis ſuis locis
agros, prata, paſcuaque habeant gratiſ-
ſima: tamen majori ex parte rupibus
denſiſſimiſque ſylvis ſunt conſitæ. Vnde
exteris primum illuc adventantibus mi-
rum videtur, ſolum tam aſperum &
incultum incolis alimoniam ſuppedi-
tare poſſe; ad interiora autem venien-
tibus, panditur regio pulchra, cunctis
vitæ neceſſariis opulenta ſatis; Vnde
illis prius concepta admiratio evaneſ-
cit. Regio tota, ſicut & Britannia,
Norvegia, Dania, Polonia & Moſcovia,
omneſque LI vel LII gradu latitudinis
ſeptentrionaliores provinciæ, vino ca-
ret: ejus tamen maxima copia, & qui-
dem omnis generis, à mercatoribus
iſtuc advehitur: interim tamen vini de-
fectum cerevisia vel zythum è macera-
to frumento decoctum reſarcit. Inſu-
lani & maritimi ut plurimum piſcatu-
ra: mediterranei agricultura pecori-
büſque victitant: unde fit ut hi reliquis
frumenta, aliaque quæ regio copio-
ſe pro-

ſe profert, illi vero hiſce piſces ſubminiſtrent.

Regnum Sueciæ dividitur in Sueciam, Gothiam, Finlandiam, Ingriam, atque Eſthoniam: Suecia rurſum, in Sueoniam proprie dictam & Nordlandias diſtinguitur; Sueoniæ provinciæ ſunt Vplandia, Veſtmannia, Dalecarlia, Nericia & Sudermannia. Vplandia, ſede regum plurimiſque oportunitatibus clara, quæ reliquas antiquitus antecelluit, ab occaſu dividitur à Veſtmannia, Haga flumine à ſeptentrione, eam atque Geſtriciam Dalecarlus interlabitur fluvius. Ab ortu vero & meridie mari Suevico & Melero lacu alluitur. Solum habet fertile, frumenti optimi ferax, quod vicinis montanis, in metallis fodiendis occupatis, aliiſque in maxima copia ſubminiſtrat. Lacus etiam habet plures, inter quos Melerus, plurimis pulcherrimiſque refertus inſulis, piſcatione etiam dives, præcellit. Nec deſunt mineræ, ferri præſertim & plumbi, alicubi etiam argenti, tametſi non adeo divites. Dividitur autem Vplandia in tres Folklandias, hoc eſt, trium populorum provincias. Tihundriam, Athundriam & Fiedrundriam. Tihundria, Vpſalià ſeptentrionalior, à decem præfecturis, in quas diſtributa eſt, nomẽ

habet. Athundria inter Stocholmiam, Vpſaliam mareque interjacens ab octo; Fiedrundria, in qua ſita eſt Enecopia, à quatuor, in quas diſtincta eſt præfecturas, nomen acceperunt. Vbi hoc etiam obiter addam; Quibuſdam notatu dignum videri, præfecturas Vplandicas cognominationem habere ab *Hundrat*, hoc eſt Centuria, ut *Erlinghundrat*, *Seminghundrat*, *Longhundrat*, *Lyhundrat*, &c. Vnde autumant, primorum, qui huc advenerunt, colonorum familias per centurias diſtributas fuiſſe; indeque cognomina præfecturarum in hodiernum uſque diem manſiſſe. Vnde conjecturam capiunt, bis millenas ducentenaſque in primorum huc adventantium exercitu fuiſſe familias. In reliquis autem provinciis præfecturæ nominantur *Härodh*, ab *Här*, quod exercitum, & *Odh*, quod poſſeſſionem ſignificat. Vnde opinantur; poſtquam in Vplandia præter regionis capacitatem excreviſſet populi multitudo, conſcriptos fuiſſe exercitus, qui novas ſibi quærerent ſedes, locumque ubi conſederunt cognominatum fuiſſe ejus exercitus poſſeſſionem, ut *Dägaháredh*, *Lyſlughhharedh* &c.

Vplandicarum civitatum, totiuſque regni præcipua eſt Stocholmia, ſedes regia,

regia, regnique metropolis & emporium celeberrimum, in inſula quadam in faucibus Meleri, loco quidem ſatis oportuno, ſpectatoribus tamen ob vicinas rupes non admodum grato, ſita. quæ cum ob inſulæ anguſtiam tanti emporii cives capere non poſſit, ſubjecta habet ſuburbia ampliſſima: auſtrale in littore peninſulæ *Toren*; & boreale in Attundia ſitum. Plurima huic civitati præſtant navigationum commoditates emolumenta. Per Melerum enim lacum, ferrum, cuprumque, quod mediterranearum civitatum incolæ à montanis coëmunt; tum & triticum, ſiligo, hordeum, avena, legumina, butyrum, caſei, carnes, ſebum, coria pelleſque variæ, lignaque & alia hominum ſuſtentationi mercimoniiſque apta, facillime exportantur. extraneæque merces importantur. Mari autem vinum, ſal, oleum, panni ſericei, lanei, lineique, ſaccarum, aromata, aliæque merces complures, quibus regio partim deſtituitur, partim ea ad ſufficientiam non profert, abundanter ex omnibus Europæ partibus advehuntur; ut ſileam quæ etiam à borealioribus provinciis magna copia aſportantur. Stocholmiæ ſuccedit Vpſalia, quondam totius ſeptentrionis Regia, (unde Vpſala *Ko-*

nung, regius erat tum titulus;) & me-
tropolis antiquiſſima, ſedes nempe Re-
gia, ſacerdotalis & judicii ſupremi. Nunc
vero ſedes Archiepiſcopalis. templo
cathedrali celeberrimo, propinquaque
arce pulcherrima, in prærupto colle,
decorata. Sita eſt quaſi in medio um-
bilico Vplandiæ, ad ripas Salæ amnis,
in lacum *Ekolen* illabentis, loco plano
amœnoque. Anno 1235, regnante Eri-
co Balbo, Archiepiſcopo Ierlero, Colle-
gium quatuor Profeſſorum Vpſaliæ in-
ſtitutum erat, ex quo poſtea, auctis
omnium facultatum Profeſſoribus, Aca-
demia conſtituta eſt, ſingulari privile-
gio, eodem videlicet quo Academia Bo-
nonienſis, à Sixto IV Pontifice, anno
1476, donata. Quæ ſæpius ob tempo-
rum injuriam diſſipata, tandem anno
1595 à Carolo Nono, ſatis liberaliter,
cum privilegiis, tum etiam reditibus
decorata, priſtinæque conditioni reſti-
tuta eſt. Modernus autem Rex GV-
STAVUS ADOLPHVS, ſingulari quo
erga literas literatoſque flagrat amore,
ejuſdem Academiæ privilegia, Profeſſo-
rum ſtipendiatorumque numerum ita
auxit, ut cuivis Academiæ Europæ par
ſit; atque, ne incertis reditibus ſuf-
fulta rurſum contabeſceret, ſingulari
liberalitate, anno 1624, tantæ rei an-
nuos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

nuos ſufficienteſque deſtinavit ſumptus, è propriis bonis paternis allodialibus, quæ Regio diplomate in Academiæ perpetuam poſſeſſionem aſſignavit, eodemque privilegio, quo nobiles in hoc regno ſua poſſident bona allodialia, dotavit. Habet præterea Vplandia Enecopiam, Sigtuniam, Oregrundiamque oppida, mercimoniis quidem valentia, prioribus tamen non comparanda.

Veſtmannia Vplandiam fertilitate comitatur, ſed mineris vincit; Habet enim *Salbergh* argenti fodinam præſtantiſſimam; innumeriſque locis chalybis ferrique inexhauſtas venas: nec deſunt etiam cupri, plumbi, ſulphuriſque mineræ. Civitatum in ea præſtantior eſt Aroſia, vulgo *Weſteras*, ſede Epiſcopali temploque cathedrali, nec non & arce conſpicua, ubi magnam eſt videre cupri ferrique à montanis partibus allati copiam. Huic ſuccedunt Arbogia & Kőping iiſdem mercimoniis, præſertim vero ferri, abundantes.

Dalecarlia Veſtmanniam mineris ſequitur, ſed cupro eam reliquaſque anteit. ibi ſtupenda videas, quæ lucri cupiditas, imis in rupium viſceribus, immenſis & plûs quam giganteis laboribus excavavit, pendentibus ac ruinam minitantibus ſcopulis, horrida & non ad-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſuetis viſu terribilia antra; quæ tamen aſſueti, ut opes irritamenta malorum effodiant, imperterriti adeunt. Reddit ea fodina, una cum cupro, & ſulphuris, aluminis, vitriolique plurimum. Aqua etiam quæ inde exhauritur, ferrum in cuprum præſtantiſſimum transmutat, deſiderata tantum ponderis, ſi minutum fuerit ferrum, parte quarta: ſin vero denſius, tertia. Regionem ei operi aptiſſimam natura effinxit; tota enim ſylvis amniumque ſcaturiginibus frequens eſt. Fert etiam & frumenta, ſed non ad ſufficientiam; nam metalla effodientes, ob aſſiduos labores & vigilias aliis multo ſunt voraciores. Efflagitant etiam metallorum effoſſiones operarios plurimos; ideoque Deus populoſam fecit regionem, hominesque laborum, quam ullos alios, tolerantiores.

Nericia etiam argenti, ferri, ſulphuriſque venas habet; ſed argenti fodinæ quia alibi fertiliorum eſt copia, incultæ jacent; ſulphuris venæ valde ſunt lucroſæ. Præter ſulphur enim proferunt & aluminis vitrioliq; maximam copiam. Incolas omnes natura ipſa fabros ferrarios exquiſitiſſimos fecit: omnis generis utenſilia ferrea reliquis provinciis copioſe ſubminiſtrantes. Civitatem unicam habet Orebrogiam.

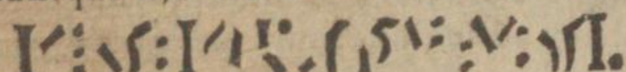
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Sudermannia neque mineris caret: frumenti quoque optimi, præſertim locis Melero lacui conterminis, ferax. Civitas præcipua eſt Nycopia emporium, pulchra arce, in qua ſedem fixit Dux Sudermanniæ, decorata. Strengneſia, Epiſcopalis, templum habet cathedrale, CAROLI IX ſepultura clarum. Sunt & Telga, *(ſuper auſtrali parte lacus Meleri ut ſcribit Zieglerus)* Torſiliaq; & Troſa oppida, mercimoniis non contemnendis gaudentia.

Nordlandicæ provinciæ ſunt Geſtricia & Helſingiœ regiones. Geſtriciam ab Helſingia Oedemord ſylva dirimit. Regio ferri mineras habet, frumenta etiam ad colonorum ſuſtentationem miniſtrat. Civitatem unicam habet Gevaliam, oportuno loco ad ſinum maris ſitam; per quem omnis generis merces facillime exportantur & importantur. neque à Cuprimonte longiorì, quam ſeſquidiei itinere diſtat. Helſingia olim nomen generale erat, reliquas ſeptentrionaliores provincias complectens Extant enim adhuc literæ Canuti Ionſon Archidapiferi, anno Chriſti 1318 in Parlamento Telgis habito datæ, quæ teſtantur, terminos Helſingiæ ab aquilone antiquitus fuiſſe in flumine Vla, & lacu *Vlatresk*, qui jam in borealibus Cajaviæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

partibus ſiti ſunt. Helſingiam olim regni titulum, proprioſque habuiſſe reges, Scanzianæ commemorant hiſtoriæ; donec Ingellus Vpſalienſis Rex, Olavi Treteliæ Vermelandorum Regis parens, in coronatione ſua, incendio conſumpto ultimo Helſingiorum rege, una cum aliis quinque regibus, eorum regna Vpſaliæ regibus ſubjecit. Helſingiæ regibus olim paruiſſe Iamptiam, refert Saxo lib.5. Antiqua quæ apud Helſingios extant monumenta, teſtantur eos olim proprias habuiſſe literas à reliquis Runis plane diverſas, quarum ne una quidem duplici conſtabat ductu. ſuntque ejuſmodi:

Fortitudinis ſuæ Helſingii æterna poſuerunt trophæa, cum liberata ab exterorum ſtrage patria, iiſque ultra fretum *Oreſund* propulſatis, ad ejuſdem freti ripam, à ſe denominatum, condiderunt Helſingburgum. Eoſdem etiam adverſus Finnones, Cajanos, Carelioſque atrociſſima geſſiſſe bella, eoſque ſedibus expuliſſe, cum veteres teſtantur hiſtoriæ, tum etiam ipſæ quas priſcis temporibus in illas oras tranſportarunt, coloniæ; quarum etiam in hodiernum uſque diem durant reliquiæ.

Quis enim ignorat, Cajaniæ Finlandiæque ſeptentrionalis maritimos colonos pleroſque Helſingice loqui? Quem etiam fugit: Nylandios ex Helſingia oriundos, Careliorum fines accolentes, pulſis Finnonibus & Careliis, illorum ſedes occupaſſe, hodieque Helſingico idiomate uti; ſuoque de nomine Helſingeby & Helſinga parœciam reliquiſſe? unde poſtea nomen manavit oppidi Helſingfors. Quod & illorum fama priſcis temporibus, antequam Chriſtianam amplectebantur religionem, apud exteras inclaruiſſe nationes, teſtantur Gregorii Papæ & Ludovici Pii anno Chriſti 835 datæ literæ. Incolæ reliquis Suecis hoſpitaliores ſunt, cunctarumque diſciplinarum artiumque capaciſſimi, literarumque præ reliquis adeo amantes, ut quamvis Scholæ publicæ apud illos ſint rariſſimæ, tamen qui literas didicerunt, reliquos tanto ſtudio privatim inſtituunt, ut vel commune vulgus curvuſque arator, maximaque ex parte literas norit. Natura tamen magis ſunt ſimplices, quam aſtuti. Præ cæteris etiam domorum munditiem amant. Sed hæc de Nordlandicis provinciis in genere dixiſſe ſufficiat; nunc in ſpecie ſingulas antiquæ illius Helſingiæ partes ſigillatim luſtrabimus. Ejus coloni partim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſunt nativi Helſingii, partim Lappones. Illorum provinciæ ſunt, Helſingia nunc proprie ſic dicta, Medelpadia, Angermannia & Bothnia: horum vero Lapponia.

Regio illa quam nunc proprie Helſingiam vocant, olim, ut ex Helſindicis legibus patet, *Sundhede* nominabatur; quod nomen etiam hodie in ejuſdem provinciæ ſigillo remanet, habet enim inſcriptionem talem: Sigillum communitatis in *Sundhede*. Diſtribuitur autem in tria territoria, *Aloram* videlicet, quam Liuſna fluvius irrigat: *Sundhede*, per quam mediam Dil lacus flumenque elabitur: & *Nordſtigh*, ſylvæ *Arskog* conterminam. Quandoquidem autem *Sundhede* regionis mediam potiſſimamque partem comprehendebat, ab ea tota provincia denominationem cepit. Regio glebam ſatis habet fertilem; pecoribus etiam abundat; ſunt enim incolæ rei bucolicæ præ cæteris deditі: linificium etiam aliaſque manuales & mechanicas artes ſtudioſe exercent: neque piſcationes in mari, fluminibus, lacubus negligunt. Civitatem habet Hudingſvaldiam, cujus cives, cupri, butyri, ſebi, coriorum, pellium, picis, reſinæ, malorum, trabium, aſſerumque abiegnorum maximam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

nam copiam in exteras nationes tranſportant.

Medelpadia fere ejuſdem cum Helſingia conditionis eſt, niſi quod arctior, ſylviſq; ac montibus frequentior. Duos habet fluvios variorum piſcium, ſalmonum præſertim captura inſignes. Exiſtimant quidem, Helſingiæ reges ſuam aliquando ibi ſedem fixiſſe.

Angermannia montes rupeſque habet plurimas: convalles autem locaque planiora adeo uberem habent glebam, ut quamvis iidem agri quotannis ſerantur, tamen vix decimo quoque anno ſtercorationem expetant: frumentaque nihilominus reddant in ſuo genere præſtantiſſima, ſi alioquin non admodum iniqua fuerit anni temperies, ut ad perfectam maturitatem fruges pervenire poſſint. Quare dubium non eſſet, ſi regiones miti cœlo ſubjectæ, tale haberent ſolum, eas uberiores multoque præſtantiores fructus edituras. Angermannum fluvium habet, inter præcipuos famoſum, varia piſcatione, ſalmonum præſertim, divitem. Regio quaſi in duo brachia dividitur: meridionalior enim pars à mari ſecus prædictum flumen, verſus occaſum æſtivum protenditur: borealior autem ſecus mare: utramq; ſylva, à prærupto, horri-

horribili illo ac quaſi ruinam minitante Scula monte denominata, dirimit. Civitatem unicam habet, Hernoſandiam, excepto cupro iiſdem cum Hudingſvaldia mercimoniis gaudentem.

Bothnia non æque montoſa eſt atque Angermannia: ſed ſolum habet quibuſdam in locis arenoſum: quod quidem una cum rigiditate cœli, meſſis ubertatem impedit. Sed ejus & tenuitatem & defectum, aliarum rerum neceſſariarum compenſat copia. Bothniam multi irrigant magni fluvii, diverſorum piſcium ſpeciebus, maxime autem ſalmonibus abundantes. Civitatem quidem non habet, ſed ſingulæ parœciæ quaſi ſingula ſunt emporia. Etſi enim vicina Lapponia frugibus aliiſque ejuſmodi rebus caret, abundat tamen piſcibus, variorumque animalium venatione & precioſis pellibus. Bothniæ coloni, ii præſertim quos Byrcarlos vocant, quæ Lapponibus aliiſque ſunt neceſſaria, à mercatoribus illuc navigantibus æſtivo tempore coemunt; hyberno autem cum lacus & flumina congelata ſunt, ea in Lapponiam exportant, referuntque ingentem piſcium, gelu in modum baculi induratorum, variarumque pellium, & id genus aliarum rerum copiam.

Lapponia ſeptentrionalium provinciarum

ciarum extrema, regio eſt latiſſima, ſylvis, montibus, paludibus, lacubus fluminibuſque frequentiſſima. Agros nullos habet; pabula tamen quibuſdam in locis largiſſima. Incolæ venatione, aucupio, piſcationeque victitant. Villas aut pagos certamve manſionem non habent. Sed, ut fert commoditas piſcationis & venationis, per aliquod tempus, apud lacum, flumen, ſylvam, vel montem aliquem commorantur, exactiſque ibidem aliquot vel ſeptimanis, vel diebus, habitationem alio ad lacum commodiorem transferunt. Hyeme tamen cum tributa ab illis exigenda ſunt, certis quibuſdam locis, certoque tempore, quaſi in hordas congregantur: ubi etiam mercatores illi, quos Byrcarlos nominari dicebamus, ſuas exponunt merces. Illo etiam tempore ſacerdotes adſunt, qui illorum infantes baptizant, articuloſque fidei aliaque Chriſtianæ religionis exercitia Lapponibus proponunt, examinantque anno ſequente quod priori illos docuerant, rationem poſcentes chriſtianiſmi. Templa, in quibus ſacra peraguntur, Carolus IX iis locis ædificari fecit. Lappones olim, quàm nunc magicis ſuperſtitionibus magis dediti erant. Poſtquam enim Evangelii lux apud illos illuceſcebat, qui illam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

illam amplexi ſunt, à ſuperſtitionibus abhorrere cæperunt. Maximaque pars Lapponum magicis ſuperſtitionibus caret, ſuntque homines ſimplices, probi, nec à bonis moribus abhorrentes. Sunt enim apud illos adulteria rara, homicidia rariora, furta autem rariſſima ac pæne inuſitata. Ita ut conſuetum ſit, non modo Lapponibus, verum etiam mercatoribus, ſuas merces illinc tranſportantibus, eas ſtragulo ſaltem contra nivium injuriam obtectas, ſine aliquo cuſtode, ſub dio relinquere, proque negotiorum expeditione ad alias hordas longiſſimo itinere abire, nullamque prorſus curam habere, ne vel loco moveantur, nedum auferantur. Sunt etiam agiles, atque in manualibus artibus pro ſua conſuetudine ſolertes. Veſtimenta, ut plurimum, è pellibus hirſutis villoſiſque conficiunt, vel ex panno laneo advectitio. Linum non habent, ſed ejus loco, ab exſiccatis animalium nervis, tuſiſque ac in modum lini paratis, fila nent, quibus veſtes conſuunt; ac ne deſint ornamenta acu picta, ſtannum in modum auri in tenuiſſima ducunt fila, iiſque ſupra dictos nervos inveſtiunt; quib⁹ deinde veſtes ſolenniores ſuo more acu pingunt. Pro domibus ex betulæ arboris corticibus conſutis utuntur tentoriis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

toriis. In quibuſdam Lapponiæ montibus etiam gemmæ inveniuntur, utpote adamantes, amethiſti, topaziique.

Lappones noſtro ſeculo tribus parent Regibus, Sueciæ videlicet, Norvegiæ & Ruſſiæ. Lapponiæ maxima pars, meridionalis videlicet, & mediterranea, ad regnum Sueciæ tota pertinet: regio vaſtiſſima à gradu latitudinis LXIIII ad LXXI extenſa, in longitudine ultra centum milliaria Germanica complectitur, in latitudine vero nonaginta. Hæc in quinque territoria vel præfecturas, Lapmarkias vocatas, dividitur, videlicet Vmalapmarck, Pitalapmarck Lulapmarck, Tornelapmarck, & Kimilapmarck; quarum incolæ nulli, præterquam Regi Sueciæ, tributa pendunt. Ad Norvegiam pertinet tractus ſaltem maritimus, ſecus Oceanum, quem Finmarchiam nominant, cujus incolæ Siofinni, id eſt Finnones maritimi, vocantur, quod ſola piſcatione victitant. Ruthenorum imperio parent reliqui, tractum illum à caſtro Vardhus uſque ad oſtia maris albi incolentes. Quæ regio Suecice Trennes, Lapponice Pyhinienni, Ruthenicè vero Tarchana voloch hodie appellatur, quam quidem putant eandem eſſe, quam Veteres Biarmiam appellarunt, quod nomen detor-

detortum videtur à Finnonico Varama, quod montoſam regionem ſignificat.

Scricfinnía, quam Saxo Sialandicus aliique veteres hic uſpiam poſuerunt, nulla eſt. Sed Skidhfinnorum appellatio omnibus Finnonibus Lapponibuſque competit, qui ſoleis illis ligneis, quas noſtri Sueci Skidh, Finnones vero Sukſi vocant, ſolent uti, celerrimeque ſuper altiſſimas nives currendo feras inſectari, hoſtemque inſequi, inſtitutumve iter peragere poſſunt. Cujus rei peritiam maxima pars Nordlandicorum populorum omnes Finnones Lapponeſque habent. Quæ certe res Suecis, in bellis hyemalibus, cum regiones totæ nivibus oppletæ ſunt, ſæpiſſime facilimam præbuit hoſtium deletionem: Hoſtes enim è via ne latum pedem excedere valent, quin continuo & equites & pedites toti nive obruti, cum nivibus certare & quaſi natare cogantur: cum Skidhkarli, qui ſoleis illis ligneis vecti, ceu volantes, in eos ex omni parte irruere poſſunt, ac jacentes ut libet vel telis vel armis conficere. Cujus rei non obſcurum exemplum, etiam noſtra memoria, paulo ante obitũ Iohannis tertii Sueciæ regis, accidit; cum Ruthenus centum millibus armatorum ſtipatus

exer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

exercitu, Finlandiam ex improviſo devaſtaturus occupaturuſque irrupit, nullo tum Suecico milite in Finlandia præſente; tum ſexcenti tantum ruſtici, è ſeskis & Europe, ſoleis illis ligneis veſti, totum ejus exercitum diſſiparunt, retruſerunt, atque in Ruſſiam fugarunt.

Sequitur in noſtra methodo Gothia, quam à Suecia Kolmord & Tydhvveth ſylvæ dirimunt. Suecorum nomen (inquit Cranzius) domi atque apud vicinos, Gothorum vero apud exteros ſemper clarum extitit. Hæc eſt patria & genitale ſolum, unde egreſſi ſunt domitores gentium Gothi, quorum præluſtrium facinorum gloriam ſibi omnes circumjacentes arrogare nituntur populi. Nuſquam autem Regnorum & populorum (ut noſtræ loquuntur leges) fixum aut ſtabile reperitur Gothorum nomen & habitatio, præterquam in regno Suecorum: eo quod ex iiſdem diſperſum eſt Gothorum nomen in aliis regnis. Cui ſententiæ etiam unanimiter ſubſcribunt veteres, qui res Gothicas poſteritati tradiderunt, ſcriptores, ut paſſim videre eſt in Reſendi Hiſpania illuſtrata. Sed Germanorum aliorumque recentiores ſcriptores, ut Gothorum rerum geſtarum gloriam aliqua ratione ſibi arrogare viderent, Scan-

 diam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

diam, in qua ſita eſt Gothia, Germanicis inſulis adnumerarunt. Teſtantur autem non tantum veteres ſcriptores, Gothos è noſtra Scandia exiviſſe, verum etiam plurima noſtratium, quæ antiquis temporibus cum Gothis in Græcia & Thracia habitantibus fuerunt, commercia & quaſi neceſſitudo quædam. Exiverunt enim hinc ſæpiſſime plurimi, ut affines conſanguineosque ſuos ibi habitantes viſerent. Idem etiam factum eſſe poſtquam Gothi in Italiam venerunt Iornandes teſtatur, commemorans, Rudolphum quendam Scandiæ Regem relicto proprio Regno, Theodoricum Gothorum in Italia Regem viſitaſſe. Erat autem idem Rudolphus, ut noſtræ teſtantur hiſtoriæ, Suecorum Rex in ordine 85. Refert etiam Volffgangus Lazius, ex his ſeptentrionalibus inſulis multas amplas quotidie manus, ad populares ſuos, Viſogothos Galliam incolentes, & Oſtrogothos in Illyrico & Italia egreſſas eſſe. Sed non illo tantum tempore quo in præfatis habitabant Regionibus; verum etiam ante excidium Trojæ, cum Gothi adhuc in Thracia habitarent, plurimæ ad illos ſubinde tranſmigrarunt copiæ; quas quidem expeditiones non inviti ſuſceperunt, ſed ſympa-

triotas

triotarum in exteris nationibus ſucceſſu, rerumque geſtarum gloria allecti, certatim quaſi evolarunt. Quod videntes Sueciæ Gothiæque Reges, ne eorum ditiones habitatoribus evacuarentur, circa præfata tempora, vel paulo poſt, leges rogarunt, quibus cavebant, ne quis patriam relinquens aliquam in ea caperet hæreditatem; ac cum incertum eſſet de emigrantis apud exteros morte, ne de ejus bonis inter hæredes intricatę orirentur contentiones, exiens ab hora exitus pro mortuo habebatur, ejuſque hęreditatem capiebat qui ei tunc conſanguinitate vel affinitate erat proximus. Extant etiam hodie apud nos plurimi ingentes cippi, quorum inſcriptiones teſtantur, eos in memoriam inſignium quorundam Heroum, qui in Græcia vel Thracia, aliiſque regionibus, quas Gothi ſua infeſtarunt inundatione; belligerantes, occubuiſſent, erectos eſſe. Apparet quoque ex hiſtoriis, Gothos, etiam poſtquam ſuum in Hiſpania Imperium firmaſſent, familiaritatem quandam habuiſſe cum Gothis in Scanzia habitantibus: cujus non obſcurum teſtimonium eſt, quod comites Scanziarum, Adulphus, Erantius, Fandila, Aphrila & Venedarius conſilium Toletanum octavum ſub-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſcripſerint. Non videtur autem veriſimile, quod ex ſupra dictis Lazius colligit, nempe extraneis Gothis primævas ſedes ſubjectas fuiſſe, etſi ſub alio cardine conſtituti fuerint. Quod vel ſuperius commemoratæ leges ſolæ refellere poſſe videntur. Si enim extraneis Gothorum Regibus aliqua fuiſſet in internos poteſtas, nequaquam ſufferre potuiſſent, eos in patria exhæredari, qui eorum caſtra in exteris ſequebantur nationibus. Verum ego potius cum Alphonſo Carthagena contrarium affirmarem: dicit enim: Licet Gothi ad gentes alias ſæpius ſe vertiſſent, rectores tamen ſuos in Scythiam dimittebant, nes quos gentis regimen conſiſtebat. Quænam autem ſit illa Scythia, ſine ambagibus explicat Rodericus Sancius, dicens: Circa Originem itaque Gothorum, Iſidorus ipſe & cæteri ſcribentes, in eo conveniunt, videlicet Gothos ex inſula Scandia, ſcilicet Scythia ſeptentrionali, ortum habuiſſe. Summam autem eorum, quæ Gothi extra patriam poſt Alexandri Magni tempora patrarunt, A. Krantzius, Sueciæ lib. 1, cap. 1, his verbis fere complectitur: In longinqua militia Gothorum gloria ſublimibus inclaruit titulis: quod Romanis rerum dominis, diu ea gens colluctata,

aliquo-

aliquoties quidem repreſſa quievit, aliquando magis ſe Romanorum cladibus vindicavit, nonnunquam pari manu conflictans deceſſit. Demum Romanorum proculcans imperium, Italiam pervaſit, urbem Romam vaſtavit, in eadem Italia Regnum multis annis tenuit: Gallias occupavit, in Hiſpaniis regna fundavit, & ex eo ſanguine nobiliſſimas domos principum erexit. Qua in re Romani ſcriptores (pace illorum dixerim) non tam in barbarorum, ut ipſi vocant, quam in ſuorum laudibus profuſi ſunt. Hæc ille. Sed relictis Gothis extraneis, ad indigenas Gothiamque ipſam revertamur.

Gothia, ut Iohannis Magni verbis utar, inter duas potentes & nunquam ſatis concordes gentes Sueones & Danos ſita, ne hoſtibus obſeſſa, utrumque latus tueri continenter cogeretur, perpetuam ſocietatem cum Sueonibus, ſive quod potentia & opibus præſtarent, ſive quod eorum mores mitiores eſſent, inire curavit. Hæc ille. Vnde ab illo tempore quo Monarchia in Regnum Sueciæ introducta eſt, utraque gens, Sueci videlicet & Gothi, ut plurimum uni paruerunt Regi; & ita quaſi in unam gentem coaluerunt; quamvis aliquoties ob virtutum æmulationem, Reges ſibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſeparatim præfeciſſent. quæ tamen ſimultas non diu duravit, quin ad priſtinam redeuntes concordiam communibus armis communes arcerent hoſtes. Sed admiratione certe non indignum videtur, Gothos (qui in exteris nationibus ob fortitudinem bellicam adeo fuerunt clari, ut toti fere Europæ formidabiles extiterint) Suecis in patria adeo ceſſiſſe, ut antiquiſſimæ Veſtrogothorum leges affirment, penes Suecos jus eſſe Regem in utroque Regno tum eligendi, tum rejiciendi.

Dividitur Gothia in occidentalem & orientalem. Gothiæ occidentalis provinciæ ſunt, Veſtrogothia, Dalia & Vermelandia, cui olim adnumerabatur & Hallandia.

Veſtrogothia regio eſt plana & fertilis; cedit tamen fertilitate Vplandiæ, Veſtmanniæ & Sudermanniæ: quemadmodum hæ viciſſim Veſtrogothiæ pecorum abundantia. Vt enim illarum colonis præcipua lucra ſunt ex agricultura: ita hujus à pecoribus. Fluviorum quidam verſus ſeptentrionem in lacum Vener illabuntur, ut Tida, Lida, Nos, qui rurſum per magnum illum Trolhettam fluvium, duobus oſtiis, apud *Elffzborg* & *Kongelff* in Codanum ſinum exoneratur: quidam vero verſus meridiem

meridiem in eundem ſinum, ut *Eda* & *Visk.* Civitates habet Gotheburgum emporium, Scaram Epiſcopalem, Mariæſtadium, Lidecopiam. Habet & oppida Falecopiam, Skedvi, Hio, Bogeſund, Brettam & Ludoſiam veterem.

Dalia inter lacum Vener & Norvegiam ſita, pleriſque in locis montoſa eſt. Habet autem lacus & fluvios piſcoſos; paſcuorum etiam ubertate gaudet ſingulari, unde & armentoſa eſt, boveſque cæteris grandiores profert.

Vermelandia inter Gothicas regiones poſtremo exculta eſt, colonias illuc primum ducente Olavo Tretelia. Regio montoſa & ſylvoſa eſt, ferri mineras habet, cuprique venam ſatis divitem, nuper inventam; lacuſque piſcoſos, fluvioſque ſalmonum captura nobiles. Civitatem habet Caroloſtadium, à Carolo IX in loco prius Tingvalla nominato conditum. Hallandia ſecus Codanum ſinum extenſa Veſtrogothiam ab eo ſejungit. Ejus civitates ſunt Halmſtadium, Laholmia, Falkenburgum & Varburgum, præcipua iis mercimonia ſuppeditantibus Veſtrogothia & Smalandia, à mari ſejunctis; cum ipſaHallandia alicubi vix ſeſquimilliare habeat in latitudine; tria vero ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſummum, ubi eſt latiſſima. Noſtra tempeſtate paret Regi Daniæ.

Gothiæ orientalis provinciæ ſunt: Oſtrogothia, Smalandia & Oelandia. quibus olim adnumerabantur & Gotlandia, Scania & Bleckingia.

Oſtrogothiam à Veſtrogothia Veter lacus dirimit, ejus vero orientale latus mare pulſat Suecicum. Regio majori ex parte plana eſt, fertilitate cæteras provincias antecellens: qua eam etiam ipſam ſuperare Vplandiam quidam autumant; inde conjecturam capientes, quod ex ea major frumentorum copia ad exteras tranſportatur regiones, quam ex Vplandia: non autem perpendentes ingentem quam Vplandia frumentorum copiam montanis, metalla fodientibus, ſuppeditat. Sed ſi quis penitius animadverterit utriuſque provinciæ colonorum ad ſementis proportionem, annuas quas ſufferre poſſunt, expenſas, certius ea de re judicium dabit. Eſt tamen inter reliquas Sueciæ provincias amœna, cunctiſque commoditatibus ad humanæ vitæ ſuſtentationem neceſſariis (vino & ſale exceptis) dives. Habet enim præter frumentum optimum, pecorum abundantiam, nec deſunt mellificia, variarum ferarum venationes, aucupia, piſcaturæque, & alia,

quæ ſingula enumerare locus vetat. Nec caret mineris, in montanis Godegard Helleſtaberg & Võgaberg. Ejus civitates ſunt, Vadſtenum, arce, cœnobioque Divę Brigittæ celebre. Habet præterea Scheningiam, olim claram, nunc in oppidi formam redactā; Lincopiam Epiſcopalē, Norcopiamq; ac Sudercopiam emporia.

Smalandiam ab Oſtrogothia Holavedh ſylva diſterminat. Regio ampla ſatis, utpote quæ in circuitu 95 complectitur milliaria Germanica: Ejus vero tractus majori ex parte ſylvoſus eſt: Gleba tamen colonorum labores ſatis ubere compenſat fœcunditate, æquali videlicet fertilitate cum vicinis provinciis Scania & Bleckingia. Pecoribus abundat, unde & denominationem traxiſſe videtur: pecora namque ſua lingua Smala vocant, unde Smalaland. terra pecoribus abundans. quod nomen uſus contraxit in Smaland. Cumque reliquæ Sueciæ provinciæ, iis ſolis locis exceptis, ubi fodiendis metallis invigilant, incolis pecora ad ſufficientiam ſubminiſtrent: Smalandi, ut quadrupedum, ex annua fætura, gregum incrementa relevent, maximam quotannis armentorum copiam in vicinam Daniam vænundant, unde non parum augentur famoſæ illæ boum myriades, quas Da-

nia quotannis Germaniæ Belgioque ſubminiſtrare perhibetur. Lacus piſcoſos pæne habet innumeros, inter quos tamen præcipui ſunt Bolm, Vioſtez, Mõklen & Aſnan. Fluviorum præcipui ſunt Nyſſea, Laga, Helga, Marboa & Æm. Regio in plures partes dividitur, quarum tamen præcipuæ ſunt Tieherad, Verendia, & Tiuſtia, Finheidia, & Mauringia Longobardorum expeditione à Paulo Longob. celebrata: quæ plura ſub ſe complectuntur territoria. Verendiæ autem ab antiquo tempore ſingularia fuerunt jura reliquorum legibus diſcrepantia, quæ hic, cum multis aliis, brevitatis cauſa omitto. In Tiuſtia ſunt cupri mineræ nuper inventæ. In Taberg mineræ ſunt chalybis, effodiuntque paſſim locis paludinoſis, atque ex lacubus expiſcantur ferri quandam inconditam maſſam, quam parvó labore ſumptuque in ferrum optimum excoquunt. Civitatés pro ſua amplitudine non adeo multas habet, cum à meridionali parte cingatur Hallandia, Scania & Blekingia: quarum civitatibus maritimis mercimonia ex internis mercibus ſuppeditat; rurſumque ab iiſdem externas merces accipit. Habet tamen Calmarniam, Ienecopiam, Vexio Epiſcopalem, Ekeſiô & Veſtervick.

Oelan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Oelandia inſula amæna & fertilis, pecorumque ac jumentorum dives, equos etiam ſylveſtres alit. Nec deſunt Venationes & Aucupia. Arcem Burcholm & Eccleſias habet triginta duas. Gotlandia inſula pecorum dives eſt, habet & abietum frequentiſſimas ſylvas, nec non & lapides ad ſtructuram utiles. In ea eſt civitas Visby; olim, cum Regno Succiæ parebat, emporium celeberrimum: nunc autem in oppidi formam redacta. De hujus inſulæ, ſicut etiam de Scaniæ, Hallandiæ & Blekingiæ dominio, inter reges, armis, inter ſcriptores vero, calamis, diu varieque certatum eſt; aliis jus, aliis vero præſcriptionem prætendentibus; quorum controverſias brevitatis cauſa non attingo. Parent autem hodie regi Daniæ. Scania frugibus atque pecoribus apta, ſylvis, venationibuſque gaudet. Huic etiam quidam auri, argenti, æris & plumbi inexhauſtas attribuunt venas, nuſquam ibi repertas, niſi illam forte commemorare velint auri argentique venam, quam vicini ſuppeditat freti telonium. Sed condonandum eſt illis, quod Scanziæ vel Scandiæ, ejuſque particulæ Scaniæ diſcrimen non animadverterint. Ab hac quaſi brachium quoddam ſecus mare, verſus ortum extenditur Blekingia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Abſoluta Gothia, ſequitur in ordine Finlandia, quam quidam quaſi pulchram terram ſic dictam autumant: rationem adferentes quod ea regio undequaque amænior ſit Suecia, melioreſque fructus proferat, minuſque ſit montoſa & paludinoſa. Quæ denominationis ratio, ab aliquo, qui neutram aut alterutram provinciam unquam peragravit, conficta videtur. Finnones autem ipſi patriam ſuam Somi, à ſquamis, quibus eorum domus, ob piſcium frequentem capturam, conſperguntur, vel Sooma vocant, à paludibus denominantes. Sueci vero antiqui, quod à Finnonibus, cum proprios habebant Reges, ſæpius infeſtabantur, terram ab hoſtilitate Fiendeland vocarunt, quod uſus poſtea contraxit in Finland. Regio frugibus, pecudibus, jumentis, piſcatione, aliiſque ad humanam ſuſtentationem neceſſariis dives. Homines ſunt laboris patientiſſimi; Eos Iornandes affirmat olim fuiſſe omnium Scanzianorum mitiſſimos, cum hodie videantur aliquanto duriores. Linguam Finnones peculiarem habent, à reliquis Scanzianorum populorum linguis plane diverſam, quæ cum aliquot habeat proprietates, reliquis Europæis linguis non communes, eas hic obiter recen-

ſere libuit. Primo enim in tota ſua lingua carent litera F. neque ullam habent dictionem, quæ incipitur à B. D. vel G. vel à duabus conſonantibus. Quæ res Finnones ad diſcendum alias linguas inhabiles facit, niſi hoc vitium ab ineunte ætate arte corrigatur. Si enim in pueritia non addidicerint aliam linguam, adultiores facti non poſſunt diſcere pronunciationem earum vocum quæ à prædictis literis, vel à duabus pluribuſve conſonantibus incipiuntur: ſed priores conſonantes ſemper elidunt, ut pro Grex dicant Rex, pro Cratus, Ratus, pro ſpes, pes, prodere, rodere, ſtrepere, repere, &c. Pro bonus dicunt ponus, pro dominus, tominus, pro guberno, cuperno, pro filius vvilius. Ideoque nobiles, mercatores & ſacerdotes, ruſtici etiam ditiores curant, ut eorum filii ab incunabulis Suecicam diſcant linguam, eaque ratione eos ad aliarum linguarum proprietates pronunciationemq; ſeſe accommodare aſſuefaciunt. Secundo in tota ſua lingua, nulla omnino obſervant genera, ſed unicum tantum habent articulum *ſe*, qui utrique ſexui, omnibuſque generibus attribuitur, ut, ſe Mes, hic vir, ſe VVarmo vel Naine, hæc mulier, ſe Aelchin, hoc animal. Ideoque niſi Suecicam vel aliam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

in juventute didicerint linguam, diffi-
cillime in aliis linguis diſcunt obſerva-
re diſcretionem ſexus & generum, eam-
que aut prorſus omittunt, aut incon-
venientem apponunt. Quæ tamen iſtius
linguæ proprietas, maximo eſt adjumen-
to extraneis Finnonicam linguam ad-
diſcentibus, quo citius eam diſcant.
Quod enim in aliis linguis diſcentibus
ſolet eſſe difficillimum, in ea prorſus
omittitur. Tertia ejus proprietas eſt,
quod voculæ quæ in aliis linguis à præ-
ponendo præpoſitiones vocantur, in
Finnonica lingua ſemper poſtponun-
tur. Rythmos præterea non à ſimili
vocum finitione, ut reliquæ gentes, ſed
à ſimili binarum ternarumque vocum
initio obſervant, octonis verſum ſylla-
bis claudentes. Sed de his ſatis. Habue-
runt Finnones olim Reges proprios, at-
que plurima cum Suecis bella geſſerunt,
donec tandem à Divo Erico Sueciæ Re-
ge, circa annum Domini 1150 ſubacti,
Chriſtianamque fidem ſuſcipere coacti
ſunt. Non autem totam is Finlandiam
ſubegit, ſed poſt eum Birgerus Ieri Ta-
vaſtiam: Turgillus vero Kunts*ſon* Care-
liam regno Sueciæ adjecit, caſtrumque
Viburg, ut eos in obſequio contineret;
Ruthenorumque irruptiones prohibe-
ret, circa annum Domini 1193 condidit.

Divi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Dividitur Finlandia in meridionalem & ſeptentrionalem, Cajaniam, Savolaxiam, Tavaſtiam, Nylandiam & Careliam.

Meridionalem à ſeptentrionali Finnonia Aujaroki fluvius, Abo civitatem Epiſcopalem præterlabens, diſterminat. Ea ſecus ſinum Finnicum verſus ortum protenditur. In occidentali parte veterem habet arcem Guſto; nunc dirutam. In orientali arcem ditionemque Raſeborgh.

SeptentrionalisFinlandia ſecus Bothnicum ſinum, ad arcton protenditur, utramque Satagundiam, Viemo & Maſco complectens: famoſumque flumen, ſalmonum variorumque aliorum piſcium captura nobilem habet, Cumo-*elff* dictum, circa civitatem Biorneborgh in mare illabentem. Inter præfectum Biorneburgam & Abo oppida ſunt Raumo, Nyſtadh & Nadhendal, ubi olim monaſterium erat celebre, Vallis gratiæ nominatum.

Cajania, quæ & Bothnia Orientalis, fluvios habet multos, inter quos tamen præcipui ſunt Kimi*elff*, regionem à Bothnia ſeparans, Ijo*elff* & Vla*elff*. Nuper condita habet oppida Vla & Vaſa: nec non caſtra, Cajaneburgum & Vlaburgum.

Savo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Savolaxia plurimis lacubus fluviiſque ſcatet, qui pœne omnes per Voxen flumen in Ladogam lacum exonerantur. Hi cum Ladoga lacu, inter Scanzianos lacus, ſoli vitulos marinos vel phocas alunt. Suntque præterea variorum piſcium abundantia divites, luciorum præſertim, quorum induratorum copia maxima Viburgum tranſportatur. Arcem habet munitiſſimam, *Nyſtort* vel caſtrum novum appellatum; anno 1475 à quodam regni aulæ magiſtro Erico Axelſon conditam, atque Divi Olai arcem ab eo cognominatam.

Tavaſtia mediterranea regio, ab occidente Finnoniam habet ſeptentrionalem, à ſeptentrione Cajaniam, ab ortu Savolaxiam & Careliam, à meridie vero Nylandiam, ditionemque Raſeborg. In ea eſt inſignis ille lacus Pejende. Arcem Tavaſthiæ vel Tavaſthus condidit Birgerus Ieri, anno Domini 1250, ut Tavaſtios, quos regno Sueciæ adjecit, Chriſtianamque religionem ſuſcipere coëgit, in obſequio retineret. In hujus provinciæ ſeptentrionali parte, Rautalambi vel ferri paludes ſunt, ubi incolæ ferri inconditam quandam maſſam ex imis lacuum fundis expiſcantur, unde minimo labore impenſiſque ferrum variis uſibus aptum conflant.

Nylan-

Nylandia ſic dicta, non quod olim nullos habuiſſet cultores, ſemperque inculta jacuiſſet, ac nuper inhabitata ſit: ſed quod ejus coloni, qui eam modo inhabitant, reſpectu reliquorum, nuper ad ea loca pervenerunt. Helſingii namque aliique Sueci, ut ſuperius commemoravi, illuc ſuas deduxerunt colonias. Pagorum enim reliquorumque locorum nomina pleraque teſtantur, Finnones Carelioſque ibi prius habitaſſe. Glebam ſatis habet uberem, nec non & piſcationes, aucupia, venationeſque opimas. Oppida habet Borgo & Heſingfors.

Carelia Scanziæ latus orientale claudit, duobuſque fluviis, altero nomine Pinſyoki, verſus ſeptentrionem, per Vigozero, in ſinum album; altero vero Pouevetz in Onega lacum illabente, à Ruſſia dividitur: Eaque ratione Scanziam quaſi peninſulam reddit, iſthmo ſaltem trium milliarium Germanicorum relicto, Maanſelke nominato. Regio vaſtiſſima, olim totum illum tractum, qui inter Kymene fluvium, vel Pejende lacum ac Onega ejuſque fluvium Sueci, qui circa Sermax in Ladoga lacum exoneratur, ac denique Nievam fluvium, è prædicto lacu in ſinum Finnicum illabentem, intercep-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ptum, una appellatione complectebatur. Regionis denominatio innuere videtur, ejus incolis olim à pecoribus vel armentis victum ſuppeditatum: Caria enim Finnonice pecudes vel armenta ſignificat, unde Carialain gentile, in terra pecoribus abundante natus, vel pecoribus victitans. Cum Finnones proprios habebant reges, Carelia tota ad Finlandiam pertinebat. Poſtquam autem Sueci Finnones aſſiduis bellis defatigare, Finlandiæque provincias (uti commemorabamus) pedetentim ſibi tributarias facere conabantur, Rutheni, ne ſibi Suecorum vicinitas formidabilis foret, creſcenti potentiæ occurrere ſtatuerunt, Careliamque occuparunt; De cujus Dominio poſtea diu varioque Marte inter Suecos Ruthenoſque certatum eſt, Suecis eam aliquando totam occupantibus, Rutheniſque eos rurſum reprimentibus, donec Magnus, cognomento Smeck, Sueciæ Rex, & Georgius Novogardiæ Dux, pactis fœderibus, eam inter ſe diviſerunt, conſtitutis imperiorum terminis in Syſterbek & reliquis verſus ſeptentrionem locis, quæ in tabula punctis quibuſdam diſtincta vides. Ante aliquot autem annos, cum Ivan VVaſilievitz Suski Muſcovitarum magnus Dux, à Polonis ſuiſqu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

dmodum premeretur, inque tantas ngustias redactus eſſet, ut niſi fidus quidam Achates ipſi opitulatus fuiſſet, non ſolum de ejus omniumque optimatum vita, verum totius imperii patriæque ſalute actum fuiſſet, Caroli IX Sueciæ regis auxilium imploravit: Qui miſſo aliquot millium armatorum exercitu, Duce Iacobo de la Gardie, Comite de Lecco, nunc regni Sueciæ Archimareſchallo, hoſtium vires fregit, ac Muſchoviam urbem Imperii Muſcovitici ſedem, ipſumque magnum Ducem, optimateſque ab obſidione liberavit: Præfatus autem Suski, ſimulans ſe tanti accepti beneficii memorem ob latas ſuppetias, datis diplomatibus, Carelogorodiæ ſive Kexholmiæ ditionem totam, una cum civitate & arce, Carolo IX, ejuſque ſucceſſoribus ac regno Sueciæ in perpetuam poſſeſſionem aſſignavit: Sed more gentis pactis ſtetit; Miſſis namque clanculum literis, Caſtellanum ſuum Notteburgenſem, data diplomata, ſtipendiaque quæ miles Suecicus meruerat, in via intercipere, atque in dicto Notteburg, caſtro invictiſſimo, reſervare jubet; Kexholmiamque Suecis tradere recuſat. unde orta inter Carolum Ruthenoſque contentione, ac Moſcua ſede Imperii, cum ipſo Magno

 Duce,

Duce, in Poloni poteſtatem cedente, Carolus ſibi promiſſam vi occupat Kexholmiam, utque diplomata reciperet, arces Ruthenicas complures occupat, & Novogardiam magnam ingreditur. Poſtea fatis concedente Carolo, filius ejus Guſtavus Adolphus, patri in Imperio ſuccedens, bellum continuavit, Notteburgumque inedia ad deditionem coëgit, diplomataque recepit, Ruthenoſque tamdiu cladibus defatigavit, donec tandem modernus Muſcovitarum Magnus Dux, Michaël Feodorovitz compulſus eſt, anno ſalutis humanæ 1617, anteceſſoris ſui prædicti Ivani VVaſilievitz Suski, ſuper Carelogorod ejuſque ditione, data diplomata confirmare: ac inſuper arces Notteburgum, Ivanogorod, Iamagorod & Capuriam, earumque ditiones, Ingriam videlicet, eidem Seciæ regi Guſtavo Adolpho ejuſque ſucceſſoribus, in perpetuam poſſeſſionem aſſignare; pacemque æternam diplomate juramentoque ſtabilire. Atque hac ratione Carelia Ruthenica ſive Kexholmica, in regni Sueciæ perpetuam poſſeſſionem venit.

Careliæ Finnonicæ civitas eſt VVi-burgum, emporium ſatis celebre, vallis foſſiſque ac arce munitiſſima con-

ſpicuum

picuum: quod Rutheni aliquoties plus quam centenis militibus armatorum fruſtra obſederunt. Kexholmia, quam Sueci corrupte ſic vocant, ad imitationem Finnonici nominis Kekiſalmi, quod illi à Keki, quod cuculum, & ſalmi, quod fretum ſonat, quaſi cuculi fretum appellitant, fundata eſt in duabus parvis inſulis, in oſtio fluvii VVoxen. in citeriore civitas, in ulteriore arx ſita eſt, quas rapidiſſimum præterlabens flumen mirum in modum fortificat. Rutheni Carelogorod, id eſt, Careliæ propugnaculum vocant. Solum regio habet fertile, locis præſertim lacum Ladeſco Ozera circumjacentibus: In ſeptentrionali vero plaga, locis quindenis aut vigenis milliaribus ab illo lacu diſſitis, adeo paludinoſa eſt, ut ſola montana loca frugibus ſint apta; quamobrem ibi incolæ majori ex parte venatione & piſcatura vivunt. Eſt autem prædictus lacus inter omnes, quos Europa habet, maximus, forma pœne ovali, quippe qui in longitudine milliaria germanica continet triginta ſex, ac in latitudine viginti: Cujus ſaltem pars circiter quinta Ruthenis cedit, reliquum Regno Sueciæ. Piſcoſus valde, prælustris etiam apud Kexholmiam ſalmonum captura; cum Rutheni lacum à

ſingulari ſpecie piſcis, halece paulo majoris, ipſorum lingua Ladog dicto, qui nullibi in Ruſſia niſi ibi capitur, denominatum putant. In Kexholmiæ ditione apud Kidila effodiuntur gemmæ, quas rubinos Kexholmicos, Rutheni Kidelſco camen vocant.

Careliam ſitu & naturæ ordine ſequitur Iugria, quam Rutheni Iſeram vocant: quæ, ut ſuperius commemoratum, nuperrime Regno Sueciæ adjecta eſt. Ea ſolum habet fertile fluvioſque piſcoſiſſimos, nec non & omnis generis venationes & aucupia. Inter venationes præcipua eſt Alcium, quos Sueci Eigh, Germani *Elent* vocant, quæ animalia bis in anno, maxima copia per flumen Nieva tranſeunt; Primo enim vere è Ruſſia catervatim tranſeunt in Careliam, & autumno rurſum remeant in Ruſſiam; & utroque tranſitu capiuntur maxima copia. Caſtra ea regio habet fortiſſima, quæ nimirum hactenus claves fuerunt Regni Muſcovitici, quibus ne ſimilia quidem Moſcus in toto ſuo regno habet. Notteburgum enim, quod Ruthenice Oreſca, quod nucem ſonat, dicitur, in faucibus rapidiſſimi Nievæ fluminis, in parva inſula ſitum, ob fluminis amplitudinem, nulla tormento-

mento-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

mentorum vi attingi & quaſſari poteſt; Ideoque ad noſtra uſque tempora ſemper invictum manſit, donec (ut prius commemoratum eſt) à Guſtavo Adolpho Sueciæ rege obſeſſum, non fame, ſed inaudita cœlituſque immiſſa inedia, ad deditionem compulſum eſt; non enim obſeſſis deerant edulia, quibus ſe ſuſtentarent, ſed verrucæ quædam in ore & faucibus eorum enatæ, ipſis impedimento erant, ne comedere vel deglutire poſſent. Ivanogorod Narviæ oppoſita, arx eſt fortiſſima, in iſtmo rapidiſſimo flumine cincto, in rupe ædificata, muro turribuſque fortiſſimis munita, quam etſi occidua parte, qua Narvam ſpectat, tormentis quaſſaveris, aditum tamen à meridie, occidente & ſeptentrione, prohibet flumen rapidiſſimum, quod inter Narvam dictamque arcem interfluit; Ab oriente natura è monte vallem excavavit latiſſimam, valdeque profundam, in cujus fundo ſubjecti oppidi cives habitant. Exterius ſolum planum tamque altum eſt, ut ſola cacumina turrium tormentis attingere liceat, inferioribus intactis manentibus; Nec cuniculos agere poſſunt; fundus enim totus eſt lapideus. Habet præterea ea Regio & Ca-

puriam & Iamagorod arces; cum arte, tum natura munitas.

Regni Sueciæ provinciarum ſitum naturæque ordinem ſequentes ultimo loco pervenimus ad Eſthoniam, quæ Livoniæ pars eſt, à meridionali parte ſinus Finnici ſita, quæ noſtra ætate non admodum diu ſub Suecico fuit imperio, ſed 65 ſaltem annos, cujus occaſionem ex eorum hiſtorico Balt, Ruſſone, adferam; Poſtquam enim, ut ille refert, Nobiles, qui olim, ut Chriſtianam religionem propagarent, in Livoniam acciti erant, neglecta & religione & vera nobilitate, ſeque libidinis, gulæque ac ſuperbiæ imperio mancipare, miſeroſque ſubditos, non hominum ſed jumentorum loco, habere cæperunt, ſcelerum vindex Deus Iohannem Baſilium Muſcovitarum Tyrannum, ut eos coërceret, excitavit; qui maximam Livoniæ partem ſubegit, ferroque ac flamma vaſtavit. Livones ergo videntes ſe hoſti reſiſtere non poſſe, quandoquidem Livonia Romani Imperii membrum habita ſit, Auguſtæ Vindelicorum in publicis comitiis anno 1551 Caroli V Imperatoris, Romanique Imperii ſuppetias implorarunt. Quanquam autem à Germania reliquoque Imperii corpore longe eſſent diſſiti, Cæſarque, bello

Turcico implicatus, non potuit eis ſuppetias polliceri; tamen poſt maturam deliberationem, data anno 1553 aurea bulla, Cæſar ipſis conceſſit, ut apud Regem Sueciæ alioſve vicinos principes tutelam quærerent. Ideoque Revalienſes & Oſelienſes ad Daniæ Regem confugerunt, eo quod Revalia olim à Daniæ Rege Valdemaro II ædificata eſſet, ſuaque privilegia pridem ab eo accepiſſet. Sed quandoquidem illis nullum contra Moſchum, qui jam maximam Livoniæ partem depopulatus erat, arceſque plurimas occuparat, auxilium præbuit, ut ne egredi quidem è civitate poſſent; coacti ſunt Erici XIV Sueciæ Regis opem implorare, eique ſe anno 1561 ſponte ſubjicere. Quorum petitioni, anno ſuperiore vivens pater Rex Guſtavus primus annuere nolebat. Exiſtimant ergo quidam, præfatum Ericum hac re ſibi ſuiſque ſucceſſoribus multas accerſiviſſe moleſtias; Sed quandoquidem noſtra ætas in mundi feces, turbulentiſſimaque inciderit ſecula, vicinique nobis ſemper pacem invideant; ratio dictitat, experientiaque comprobat, conſultiſſimum eſſe ei, cui pax denegatur, ut hoſti potius occurrat, quam eum domi exſpectet. Eidem Erico in Imperio ſucceſſit frater

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Iohannes III, qui bellica virtute & felicitate Eſthoniam ejuſque arces & territoria, nec non & Ivanogorodiam, Iamagorodiam, Capuriam & Kexholmiam, tunc Ruthenica caſtra è tyranni manibus extorſit. Eſthonum provinciæ ſunt Harria, cujus metropolis eſt Revalia, aquilonem verſus, ad ſinum Finnicum ſita Viria, in qua Veſenbergh Tolſburgh, & Borcholm; Alentakia, ubi Narvia emporium & *Nyſlot;* Iervia, ubi VVittenſteyn & Lais; nec non & Vikia, ubi Hapſal, Lehal & Lode. Ad Eſthoniam pertinent etiam inſulæ, Dagho, Orinſo, Nuko, VVrango, Odensholm, Nargo, Vlffſo, & utraque Rogho, quarum coloni, ſicut & Oſiliæ, nec non & maritimi plerique in continente, Suecica utuntur lingua; quod certe arguit eos eſſe ex reliquiis coloniarum Suecicarum, quæ priſcis temporibus, cum ante Germanorum Danorumque irruptiones illæ provinciæ Regibus Sueciæ tributariæ erant, illuc traductæ ſunt: Inſularumque præfatarum colonos juris fuiſſe Suecici, vel Suecico jure uſos fuiſſe, etiam illo tempore quo ante annos 280 Dani Aeſthoniam obtinuerunt, teſtantur Nicolai Abbatis Padenſis literæ, quibus fatetur ſe anno Domini 1345, feria quarta poſt Dominicam Cantate, rite

&

& rationabiliter vendiſſe Rogho juris Suecici inſulam. Anno enim 1347, divi Iohannis Baptiſtæ die, data ſunt diplomata, quibus Valdemarus III Rex Daniæ, ejuſque frater Otto, fatentur, ſe Harriam & Viriam, una cum tribus civitatibus & arcibus, Revalia, Narvia & & VVeſenberga, omnique ſuo jure in prædictas arces, earumque territoria, Magiſtro ordinis Teutonici novendecim millenis marcis argenti puri, ponderis Colonienſis, vendidiſſe. Submiſit etiam, hiſce annis, Livonia tota collum Suecico imperio. Deberem igitur una cum nova delineatione, novam ejus deſcriptionem addere; ſed quandoquidem eam loci anguſtia excludit, ad ſpecialium tabularum editionem differendam ſtatui, unicumque ſaltem attingam; Pluralitatem videlicet linguarum innuere, ob iſtius terræ fæcunditatem, plura in ea regione bella geſta eſſe quam hiſtoriæ unquam commemorarunt. Habent enim præter Germanicam linguam, qua nobiles mercatoreſque utuntur, quatuor, non ſola dialecto differentes, ſed omnimode diverſas & diſtinctas linguas. In inſulis enim lociſque maritimis Suecicam; in ſeptentrionali parte verſus ſinum Finnicum Eſthonicam vel Finnonicam, in mediterraneis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Livonum linguam, quæ jam maxima parte exolevit, ac in quibuſdam ſaltem pagis remanet: In meridionali parte Letticam, qua & Curetes utuntur, quæ ex ſentina linguarum conflata videtur; reperiuntur enim in illa vocabula ex omnibus fere linguis.

II.

DE INGENIO, MORIBVS & conſuetudinibus Suecorum.

SVECIS ingenia ſatis idonea ſunt, non modo ad mechanicas artes quaſlibet addiſcendas, ſed ad omnis generis ſcientias, literaturam, & variorum idiomatum uſum: Nam qui paulo ſunt honeſtioris & lautioris conditionis, non modo Latinæ linguæ, ſed & Germanicæ Gallicæque ſtudioſi ſunt, eaſque ſumma induſtria uſurpant.

Mores illorum olim ſimplices, nunc quoque commercia & vicinorum conſuetudo nonnihil mutarunt: ſed quo longius à fontibus vitiorum, quæ hodie agmen in orbe ducunt, libido & ſuperbia, eo adhuc minus contagione illius inquinantur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Veſtitus plebeiorum vilis; nobiliorum ad peregrinum modum, prout cuique aut inter peregrinandum allubuerit, aut æqualium ſuorum æmulatione.

Aedificia privatorum in agro & pleriſque oppidis fere lignea ſunt, & humiliora, ad frigus excludendum, & ventorum vehementiam vitandam; Stocholmiæ tamen & in aliis aliquot oppidis intra mœnia ædes pleræque è lateribus aut ſaxis ſubſtructæ.

Tritici & frugum ipſis abunde eſt; majorque eſſet copia ſi inutiles ſylvæ exſcinderentur; unde & panis raro illis deficit, niſi forte annis quibuſdã quum aut ſata interierunt inuſitata tempeſtate, aut bellorum rabie agricultura elanguit. Quum autem annona carior fuerit, egentiores panes è corticibus abietum pinuumque conficere ſolent, quos & ſtomacho prodeſſe, neque maligne nutrire opinantur.

Carnibus & piſcibus affluunt; neutros tamen plebei (præterquam raro) uſurpant recentes, ſed fere aut muria conditos, aut ad ſolem fumove induratos. Ferinæ denique & volatilium omnis generis, maxime earum quæ in deliciis habentur, maxima hic eſt copia.

Conju-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Conjugia ipſis pudica, & ſancta. Nam
virgines ſine conſenſu parentum aut tu-
torum ambire nequaquam licet. Neque
tutori pupillam ſuam cuiquam deſpon-
ſare impune licet aut ſponſalia celebra-
re niſi quatuor teſtibus præſentibus,
duobus ex parte ſponſi & ſponſæ toti-
dem; mulcta XL marcarum conſtituta
qui ſecus fecerit. Vbi autem hoc modo
deſponſata fuerit, impedimentum nup-
tiis tutori porro objicere non licet, niſi
legitimum & legibus definitum: ſi con-
tra faciat, ſponſo legitimo ſponſam pe-
tere licet, & vel effractione portarum, ſi
aliter non poſſit, illam abducere: adeo
ut, ſi mors aut vulnera ſubſequantur,
nulla pœna ſolvatur pro eo quod reſi-
ſtentibus infertur: ſed ſi illi interfician-
tur vel vulnerentur qui eam recipere
volunt, eorum pœna duplicetur, ac
cenſeatur tunc jure recepta & non rap-
ta. Verba ſunt legiſlatoris. Qui recedit
à propria uxore & cum alia contrahit
& cohabitat, alia vivente quam legiti-
me duxerat, & hoc probatur per teſtes
manifeſte, perdant vitam; vir quidem
decapitetur, & mulier lapidetur.

Quum moritur vir vel mulier ſu-
perſtitibus liberis, filius vel filia ſucce-
dat; filius quidem in duabus bonorum
partibus, & filia in tertia: & recipiat
nepos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

nepos ſicut filius, & neptis ſicut filia, ſive liberi vivant defuncti, ſive non; at quintus gradus excluditur à ſucceſſione. Quum moritur ille qui non habet hæredem in regno, ſi hæres venerit infra annum & noctem, cum ſufficientibus probationibus quod ſit defuncti hęres, ſuccedat tunc in bonis; quod ſi non venerit infra annum & noctem, cedant bona Regi, ſive ſint mobilia ſive immobilia: & hoc appellatur communiter *Dana arf*. Si ulli immobilia bona ſunt donata, recipiat ille qui talia dedit. Si vero eſt indigena mortuus, & ſcitur qui ſunt illius hæredes, manet tũc hæreditas illa donec adveniat qui eſt hæres: Quod ſi ignoratur qui ſunt, & non mittitur nuntius ab iis vel alia certitudo ubi ſunt, vel ipſe hęres infra annum & diem venerit; ſuccedit tũc fiſcus in una medietate, alia medietas pro anima ejus expẽditur.

III.

DE REGIMINE POLITICO & Civili Regni Sueciæ.

REGIMEN politicum & civile optime cognoſci poteſt ex publicis regni legibus. itaque conſultiſſimum exiſtimavimus hic exprimere librum unum

atque alterum è Codice Legum Suecorum Gothorumque, per Doctorem Ragualdum Ingemundi, Eccleſiæ Vbſalenſis Archidiaconum, anno milleſimo quadringenteſimo octuageſimo primo primùm latinitate donato, & à Ioanne Meſſenio à multiplici librariorum errore fideliter vindicato, & edito Stockholmiæ anno cIↄ Iↄc XIV.

LIBER SECVNDVS

De

IVRE SVECORVM GOthorumque Regali.

CAP. I. *Primordia & diviſionem Sueciæ Gothiaque comprehendens.*

HOc ampliſſimum ſeptentrionis imperium à remotiſſima & antiquiſſima ſeculorum memoria, in potentiſſima Suecorum & Gothorum regna coaluit: Suecia vero, illa ditio univerſa quæ citra boreale, & Gothia, quæ citra meridionale nemus eſt conſtituta, olim appellabantur. Atqui Gothorum hic duplex eſt natio, Oſtrogothica nimirum & Veſtrogothica; Neque uſpiam Regnorum aut populorum fixum atque ſtabile reperitur Gòthorum nomen ac habitatio, præterquam in Suecia; Quando

quidem

quidem teſtimonio vetuſtiſſimorum ſcriptorum, nomen & populus Gothorum ex Suecia inprimis in exteras glorioſe permanavit regiones.

Hoc autem Regnum in ſe continet VII Epiſcopatus, & IX territoria ſeu diſtrictus vel legiferatus cum ſuis confinibus. Primus Epiſcopatus eſt Vpſalenſis, qui in ſe continet unum territorium ſeu legiferatum, videlicet Vplandenſem. Secundus eſt Lincopenſis, & in ſe continet duo territoria ſeu legiferatus, Oſtrogothiam & Oelandiam. Tertius eſt Scarenſis, qui in ſe continet duo territoria ſeu duos legiferatus, VVeſtrogothiam & VVermelandiam. Quartus eſt Stregnenſis, continens in ſe duos diſtrictus, Sudermanniam nempe & Nericiam. Quintus eſt Epiſcopatus Aroſienſis, habens in ſe unum legiferatum tantum, ſcilicet Veſmanniam & Valles. Sextus eſt VVexionenſis, qui in ſe continet X territoriorum legiferatum. Vltimus Epiſcopatus eſt Abogenſis, continens in ſe duos diſtrictus vel legiferatus, videlicet meridionalem & ſeptentrionalem.

CAP. II. *In regno Sueciæ non ſit niſi unicus Rex, & unica Regalis Corona.*

IN univerſo regno Succiæ non ſit nec debet eſſe niſi unicus Rex, & una Regalis Corona. Regis autem intereſt terras regere ac caſtra, peculium ſeu prædia Coronæ, id eſt Vpſala Oedom, ac univerſos reditus & introitus, mulctas que quæ ſibi tantummodo debentur pro homicidio à multis commiſſo, ub principalis interfector ignoratur, ſu cipere, & in bonis, hæredibus non ex cantibus, ſuccedere, prout cavetur d jure.

Nullus vero Regum ex his proxim enumeratis caſibus diminuere pote jus Regale pro Succeſſore, quia ſi fece rit, Succeſſor jure recuperat, ſi poteſ Deinde omnes qui inhabitant regnun tenentur Regi obedire, ſuis parere man datis, & ei obſequio eſſe: Specialiter a confinia regni, pro ipſius defenſione & non alterius, procedere, niſi id facer velint ex ſpontanea voluntate.

CAP. III. *Rex aſſumitur per electionem, non jure ſucceſſionis.*

AD Thronum regni hodiernum i Suecia eſt Rex eligendus, & no

p

per ſucceſſionem ex parentela aſſumendus; quando autem regnum Rege caruerit, hoc modo ut ſequitur eligetur: Quilibet Legiſlatorum ſuperius enumeratorum, cum inhabitantium legiferatum vel territorium conſenſu, eliget XII viros gnaros & prudentes, ac cum illis ad placitum, Morating vulgo appellatum, die ad hoc determinato accedet pro eligendo Rege: Primam vero obtinet vocem Legifer Vplandiæ, & qui eum ſequuntur, eligendi & approbandi; Poſt eum quilibet Legifer ordine ſuo, videlicet Sudermanniæ, Oſtrogothiæ, Oelandiæ, Thiheredz, Nericiæ, VVeſtmanniæ, VVeſtrogothiæ & Finlandiæ: Iſti eligunt Regem & electum confirmant per eorum ſententiam, ad tenendum terras & gubernandum regnum, leges firmandas, pacem procurandam: qui ſic jus habebit ad fiſcum ſeu peculium Coronæ, dictum vulgariter Vpſala Oedom. Quicunque autem de innatis, maxime de filiis Regum, ſi tales ſunt, per omnes voces horum Legiferorum, aliorumque, electus fuerit in regem, illum ipſum Legiferi ſimiliter approbabunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

CAP. IV. *Qualiter Rex tenetur juramentum ſuum præſtare.*

DEinde in eodem loco & die, quo electio eſt facta, Rex tenetur talia juramenta aſſecurationum populo ſuo præſtare.

I. Iurabit quod Deum amare, & Eccleſiam ejuſque juriſdictionem fovere velit, ſine læſione juris Regalis, ac bonorum Coronæ, & totius populi ſui detrimento.

II. Iurabit quod omnem juſtitiam & veritatem fovebit, diliget & conſervabit, ac omnes injuſtos & injuſta, flagitiaque opprimet, tam conſilio, quam Regia ſua poteſtate.

III. Iurabit quod erit fidelis omn[i] populo, ita ut neminem pauperem au[t] divitem opprimat, vel vita aut membris ſpoliet, niſi ſit legitime convictu[s] ſecundum conſtitutiones, neque alicu[jus] bona uſurpet, niſi ſecundum leges, u[t] dictum eſt.

IV. Iurabit quod reget & guberna[] bit regnum Sueciæ per indigenas, & no[n] alienigenas, ut antiqua jura volunt, & in regno obſervatum fuerat pro leg[e] ab antiquo: Neque poteſt alienigen[a] ad Regis conſilium ſumi, neque caſtri[s]

ve

vel terris præeſſe, neque bonis regni & coronæ adeo antiquis, ut nemo ſciat, aut in memoria ex certitudine habeatur, illa qualiter Corona olim acquiſivit.

V. Iurabit quod conſervabit caſtra, terras & earum fines ſuis reditibus, & ſua poteſtate, ita ut nihil diminuatur ſucceſſori; Quia ille tenetur ſic diminuta & ablata cum poteſtate recuperare; alias fieret regnum Comitatus, vel dominium minus.

VI. Iurabit quod ſuſtentabit ſe & aulam ſuam ex bonis coronæ, ejus fiſco, prædiis & proventibus regalibus, & non onerabit ſuos ſubditos per novas exactiones, niſi propter cauſſas ſequentes: Si exercitus exterorum regnum invaſerit, ſive ſit ille Chriſtianorum, ſive infidelium; Vel ſi indigena opponit ſe Regi, & rex non poteſt ſe aliter defendere; Vel ſi debet coronari; Aut circuire regnum pro feliciore introitu; Vel tradit filium, vel filiam nuptui; Vel indiget ad reſtauranda caſtra, vel bona fiſci: Atque in iis caſibus debet quilibet Epiſcopus cum VI nobilibus in quolibet diſtrictu ſive Legiferatu, & VI de populo, ponderare quantum populus poteſt ſuo regi pro tempore & facultate ſubvenire.

VII. Iurabit quod poſſeſſiones & prædia Eccleſiarum, Clericorum, Militum & militarium, eorumque familiam velit omnia antiquæ libertati & privilegiis immunitatibuſque ſine præjudicio coronæ relinquere, & omnes Leges antiquas quas populus ſpontanea voluntate acceptaverat & approbatæ fuerant à prioribus Regibus, regia authoritate defendere, fovere & ſervare, ita ut iniquæ leges non prævaleant contra juſtas: Et potiſſimum promittet, quod nulla lex inducetur in regnum, populo pro lege ſervanda, neque aliquæ leges condentur de novo, niſi populi voluntate & aſſenſu obtentæ: Deinde tenetur rex populum ſuum in pace tenere, poſſidereque, & pacem ac libertatem ei ſervare; Singulariter pacificos qui ſecundum Legem pacemque volunt vivere, defendet à contentioſis & injuſtis tam domeſticis quam exteris; Et maxime ſervare & fovere obligatur immunitatem & pacem Eccleſiæ, placitis, mulieribus, & cuique in domo propria indultam, ut hoc pacto omnis tranquillitatis & pacis uſus augeatur, & earum ſupprimatur turbatio, juxta bonitatem & induſtriam Regis. Poſtmodum tenetur Rex præſtare juramentum ſuum ſub hac forma, impoſita manu reliquiis

quiis Sanctorum & Evangeliorum libro:

Sic mihi Deus ſit propitius in corpore & anima, ac Virgo Maria, & S. Ericus, omneſque Sancti, ac reliquiæ Sanctorum quas manibus tango, quod omnes & ſingulos enumeratos articulos tenebo, ſervabo & fovebo, ſecundum notitiam & conſcientiam meam. Oportet auté regem elevata manu promittere Deo & populo ſuo, ſub ſancta fide ſe juramentum ſervaturum, nimirum omnibus, tam juvenibus quam ſenibus, natis quam non natis, tam dilecto quam non dilecto, tam abſentibus quam præſentibus qui juramentum Regis audiverunt, in nullo id comminuendo, ſed potius augendo omni bono, & firmando pro ſua dilectione Regali. Charitas Dei ſit cum Rege noſtro, & omni ejus populo.

Quando Rex eſt ſic à Legiſeris & eorum adjunctis electus, & pro Rege approbatus, & ſua præſtitit juramenta, tunc eſt verus Rex totius regni Sueciæ; Poſtea poteſt feuda concedere, & regnum in omnibus iis, quæ ſuperius ſunt dicta, regere; ac exinde ſecundùm Deum in regno ſuo ſupremum judicium habere, nempe ſententiam

ſuper omnes judices; & querelas populi audire, cauſſaſque ſecundum Leges, vel ſecundum inquiſitam aut compertam veritatem judicare, etiamſi id ſibi minus videatur placere.

CAP. V. *Qualiter Legiferi, & qui de eorum territoriis ſunt, Regi novo juramenta præſtabunt.*

OPortet præterea Legiferum Vplandenſem, cum reliquis Legiferis & eorum adjunctis, in coronatione præſentem eſſe, quando Rex vult, ad infra ſcripta juramenta ab ipſis ſibi præſtanda. qui tempore inaugurationis regiæ præſentes fuerunt. Primus autem articulus quem jurabunt eſt, quod omnis populus Regni Sueciæ, eum pro rege reputabit, ſuamque electionem ratam cenſebit, & ipſius authoritati poteſtatique obtemperabit. Secundo jurabunt quod ſub ejus ſtabunt obedientia, & ſuum mandatum exequentur in iis quæ licita cenſentur coram Deo & hominibus, ipſi quidem ut præcipiat, illis ut obtemperent, ſalvo Regis jure omni, & ſubditorum. Tertio quod erunt illi fideles, & fidem præſtent, maxime in expeditionibus pro defenſione ad confinia regni, cum eo regnum defendendo. Quarto quod omnes

omnes tributarii qui fuerunt, & nunc ſunt obligati ad tributum, debeant & teneantur omnia tributa & cenſus debitos Regi reddere ſpontanea voluntate abſque contumacia, & illa vehere, ac transferre juxta Regis voluntatem. Denique jurabuut Legiferi, & omnis populus cum eis, ſuper librum & reliquias Sanctorum erectis manibus, optando ſic Deum ſibi eſſe propitium quoad corpus & animam, ac Virginem Mariam, & S. Ericum, omneſque Sanctos, & reliquias Sanctorum omnes, quas manibus tenent, quod omnes enumeratos articulos Regi ſuo ſervabunt & fovebunt, juxta ſcientiam & conſcientiam ſuam, & erectis manibus ſe Deo & Regi ſuo fideles & ſynceros promittent futuros.

Per hæc autem juramenta & fidei promiſſiones, per Legiferos & populum eis adjunctum facta & factas, tam juvenes quam ſenes, tam non nati quam nati, tam chari quam non chari, tam præſentes quam abſentes quando juramenta præſtabantur, & fidei ſinceritas promittebatur, obligantur.

CAP. VI. *Qualiter Rex circuibit regnum, jucundum adventum oſtendendo, & quomodo homines cujuſlibet territorii ad quod declinaverit, eum aſſecurabunt & deducent.*

TRanſitus Regis in ſuo jucundo introitu & adventu per regnum taliter fiat: Homines illius territorii per quod tranſiturus eſt, tenentur eum ſequi & ſecurum reddere per illos, qui ei aſſociabuntur, jurabuntque juramenta prius expreſſa; Et debet Rex in quolibet Legiferatu ſive territorio promittere atq; polliceri, quod ſervabit illis omnia juramenta quæ præſtitit Vpſaliæ, cum primum eligeretur in regem, & tenetur populus ipſi etiam id promittere ſervandum quod Vpſaliæ Regi juravit. Deductio autem Regis per regnum debet fieri hoc ordine: Inhabitantes diſtrictum Vpſalenſem, ſequentur eum ad diœceſin Stregnenſem, ubi inhabitatores Sudermanniæ obviam venient, eum aſſecurando & ſequendo ad Suintuniam; illic Oſtrogothi illi obviam venient, & per eorum territorium ſequentur uſque ad medium ſylvæ, quæ vulgo Holevegen appellatur; ubi homines de Smolandia Regi occurrent & ſequentur

eum

tum ut prius alteri fecerunt, per eorum territorium ad locum Iuna*back* dictum; Hic VVeſtrogothi obviabunt illi velut alii cum aſſecuratione, & ſuis obſidibus, apparatuque; & ſequentur eum ad locum qui dicitur *Romundabodha*; ubi homines de territorio Nericiæ Regi obviam venient, & eum ſequentur ad pontem *Oppügabro* dictum; ibi homines de territorio VVeſmanniæ Regi obviam fient, ſequendo ipſum & ſalvum ducendo ad pontem *Oſtenbro*; juxta quem homines de territorio Vbſalenſi occurrent, ſalvum eum ducendo Vbſaliam, Et tunc eſt ille Rex juſte ac legaliter ad coronam & regnum receptus; tali tranſitu per ſingula territoria facto, riteque electus ſecundum Conſtitutiones regni, & ſatisfactum eſt ipſi à ſuis, & ſuis ab ipſo per juramenta hinc inde delata.

CAP. VII. *Vbſaliæ debet Rex coronari & benedici.*

POſtea vero quando placet Regi coronari & benedici, hoc Vpſaliæ fiet ab Archiepiſcopo, vel alibi ſi aliqua neceſſitas cogat; Convenientius tamen eſt ut Vbſaliæ fiat propter utriuſque dignitatem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

CAP. VIII. *Qualiter Rex eliget Conſiliarios, & quomodo jurabunt.*

POſtquam Rex eſt electus, poteſt ſibi eligere Conſiliarios, inprimis quidem Archiepiſcopum, deinde ex ſuffraganeis quotquot illi videntur utiles eſſe: XII autem debent eſſe in conſilio ex militibus & militaribus, & non plures; qui XII tenentur præſtare hæc ſua juramenta ſuper librum & reliquias ſanctorum in ſuis manibus contentas.

I. Quod illud Regi perſuadebunt, quod cognoverint in veritate ſibi & regno utile eſſe, neque hoc omittere propter favores, aut conſanguinitatem vel affinitatem, aut etiam amicitiam quamcunque.

II. Iurabunt quod illum fovebunt in juſtitia ſecundum Conſtitutiones regni, cum omni eorum potentia, ut ſervare poſſit juramenta per eum populo regni præſtita, & populus illi; idemque promittent ſeipſos fideliter ſervaturos.

III. Quod ſecreto ſervabunt quæ Rex vult ſecreta ſervari, & nullibi manifeſtare, unde Regi poſſit aut regno damnum vel periculum provenire.

Si quis loquutus fuerit quidpiam de Rege,

Rege, vel Conſiliariorum uno vel pluribus, quod in honoris vel famæ regiæ aut Conſiliariorum cedat dedecus, neque id legitime probare poterit, teſtantibus VI integræ fidei viris ipſum talia loquutum, capite plectatur: Verum ſi aliam protulerit adverſum ipſos contumeliam, quæ honorem & famam ipſorum non concernit, mulctabitur XL marcis, aut carceri mancipabitur per menſem, illic ſolo pane & aqua ſuſtentandus.

CAP. IX. *Cum Rex matrimonium contracturus, qualiter donationes liceat ipſi nuptiales facere, & quomodo Regina eaſdem perdat.*

CVm Rex fuerit matrimonium contracturus, & Reginæ donationes daturus, tales donationes fieri debent de conſenſu Conſiliariorum Regni, tam Epiſcoporum, quam Militum, & Militarium indigenarum & non alienigenarum, quanta talis debet eſſe donatio. Caſtra vel fortalitia non donabit, ſed poſſeſſiones alias, ſive curias vel prædia, juxta conſenſum Conſiliariorum. Donationes autem tales durabunt ad vitam Reginæ, & poſt ejus obitum ad Coronam redibunt. Quod ſi Regina tranſit ad ſecundas nuptias,
vel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

vel exit è regno, & non intendit reſidere in regno, tenetur Rex qui regnum obtinet illi pro donationibus ſatisfacere, juxta arbitrium Conſiliariorum regni. Nec cuiquam ſit permiſſum ipſi donationes auferre, quamdiu innupta permanſerit, & in regno reſederit, niſi manifeſte compertum fuerit quod ſe regno opponit in iis quæ regno damnoſa ſunt: & ex tunc privata eſt donationibus, aliàs non.

CAP. X. *Qualiter nobiles tenentur Regi ſervire equis & armis, & in quibus locis armorum luſtratio ſeu ſcrutinium fieri debet, atq; ſi tributarius vult fieri liber.*

MOdo quo ſequitur tenentur nobiles & liberi ſuo ſervire Regi. Inprimis quicunque vult habere ſuas poſſeſſiones & prædia libera à ſolutione tributi, ſive Miles ſit ſive militaris, excepto nullo, tenetur habere equum valoris XL marcarum, & potius meliorem quam deteriorem, ephippium pro armorum uſu aptum, cuſpidem & arma pro reliquis corporis partibus apta, nullo deficiente quo ſe quis defendere poteſt.

Quolibet VIII. die poſt feſtum Petri & Pauli Apoſtolorum, fiet ſcrutinium armo-

armorum & armatorum Vpſaliæ de tota diœceſi Vpſalenſi, Aroſiæ autem ex diœceſi Aroſienſi, Stregneſiæ ex Sudermannia, Oerebrogiæ ex Nericia, Lineopiæ ex Oſtrogothia, & de Tiuſt, Kind, Vidbo, Ydre, Tueta, VViſt, Grenna & Viſingſoe, Calmarniæ ex præfectura Calmarnenſi, & Oelandia, in Rydaholm & Tiherad, in Falchenberg, ex utraque Hallandia, auſtrali & boreali, Scarræ ex Veſtrogothia ac Dalia, in Tingualla ex Vermelandia, & Abogiæ ex Finlandia.

Si deſiderat tributarius fieri liber, tum compareat die præſcripto, equo & armis inſtructus, ut qui ſcrutinium facturi ſunt ex parte Regis, ſcrutinium faciant tam de perſona & ejus fama, quam equo & armis, ac prædiis pro ſuſtentatione ſtatus: Omnes autem tributo liberi, ſe præſentare tenentur quando fit ſcrutinium armorum, ſive ſit Miles, ſive Militaris, & perſonaliter arma induere, & equo proprio inſidere, ac de equo & armis ſit proviſus, ut ſuperius eſt expreſſum.

Atqui luſtrationem hanc armorum nomine Regis, die & loco præfatis peragent viri certi, à Rege cum Senatorum conſenſu ad hoc deputati, quorum ſi aliquis moriatur, mox alius in

locum ſubrogandus. Hi vero diribitores in luſtrando efficient, ut ſingula obſerventur memorata & prçſtentur, iſtud munus ea fidelitate obeuntes, prout gratiam Regiam promereri, & honori proprio ſtudere velint propagando: Ideoque nulli ſuperioris aut inferioris conditionis homini permittent, ut deteriori compareat apparatu in diribitorio, ſed potius meliori.

CAP. XI. *Si homo liber ſenuerit, qualiter filius pro eo militabit.*

Cum nobilis ſenuerit, & ſit inhabilis ad arma portanda, tenetur venire ad locum ſcrutinii ad ſcrutatorem Regium cum equo & armis, & allegare ſua impedimenta, afferreque viciſſim unum aſtantem, qui pro ſe ſerviturus eſt: Debent tunc ſcrutatores ejus impedimenta cognoſcere, & conſiderare ſi ille qui alterius loco ſerviturus eſt ſit utilis pro ſervitio Regni vel non. Ac ſi ipſe poſtea ab eo receſſerit, alium recipiet loco ejus, conditionibus prioribus habitis. Si autem contingat quod quis homo liber, ex ſenio vel infirmitate ad ſcrutinium venire non poſſit, & habeat unum filium vel plures ali[…] ſervientes, nec verſentur continuo i[…] domo paterna, relevatur tunc ipſe p[…]

e[…]

eos ſi non eſt facta bonorum diviſio inter eos, & non aliter, teneturque tunc unus eorum venire ad ſcrutinium ſemel annis ſingulis ex parte patris, ut eſt ſuperius expreſſum.

CAP. XII. *Si homo liber à tributo velit renunciare libertati.*

SI homo liberæ conditionis velit mutare ſtatum, redeundo ad conditionem tributariorum, quod facere non poteſt niſi quando fit ſcrutinium armorum, & illi qui ſcrutinio nomine Regis præſunt, cauſas cognoſcent quare vult deſerere libertatem, qui abſque facultate diribitorum non diſceſſurus eſt ex diribitorio.

CAP. XIII. *Si plures liberi vivunt menſa communi ſimul, ut ſunt pater & filius, aut eorum gener, quomodo Regi famulabuntur.*

SI plures homines liberi à tributo ſimul vivunt, communem habentes menſam, & bona indiviſa, ut pater & ejuſdem filii cum eorum genero, poteſt tunc unus ex illis ad hoc magis aptus, pro aliis ſervire equo & armis, quamdiu ſimul ſunt menſam habendo communem. Quamprimum autem ab invicem ſeparantur, non poſſunt denuo ad

cohabitationem venire, ſed quilibet pro ſe ſerviat qui ab indiviſo receſſit.

CAP. XIV. *Si quis latitat dum ſit armorum ſcrutinium, vel non ſit ullo legitimo impedimento detentus.*

SI quis ex liberis præſumit latitare, quando liberi ad ſerviendum evocantur pro defenſione regni, vel cum debeat de equis & armis ſcrutinium fieri, ſine veris impedimentis, ut ſunt: Quia forte eſt extra regnum, vel in lecto infirmus decumbit, & hoc veridicorum æſtimatione probandum: Sed qui aliter latitat, nec poteſt purgationem ſuam oſtendere, prout dictum eſt, meretur libertate privari qua prius fuerat uſus, illam nunquam recuperaturus niſi ex ſpeciali gratia regis, & puniatur inſuper mulcta XL marcarum.

CAP. XV. *Si quis fugerit, & deſeruerit vexilla in bello regia.*

SI, quod abſit, contingat ut aliquis exercitum deſerat, faciendo fugam à vexillo Regis eo tempore quo eſt hoſtibus congrediendum, aut ab officiali Regis qui primicerius appellatur, aut fugit in expeditionibus quas Rex aut ejus officialis emittit, ille in his cu lpa-

bilis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

bilis repertus, vitam cum bonis amittet, niſi de gratia Regis vitam redimere poſſit. Si autem fugit ita ut capi nō poſſit, ipſe profugus manebit, nunquam ſtatum recuperaturus priſtinum honoris, niſi hoc de gratia fiat. Si vero Capitaneus Regis imputat alicui tale crimen, & ille negat ſe taliter egiſſe, referatur ad XII viros qui in expeditione fuerunt, & nominentur VI utrinque.

CAP. XVI. *Si quis captivetur in expeditionibus bellicis cum jactura equi & bonorum.*

SI quis captus fuerit in obſequio Regis conſtitutus, tenetur Rex eum redimere, equum & arma reſtituere, & abſolutum ab impedimento reddere. Et ſi alicujus liberi militis equus deſtruitur, interea dum ingreditur exercitum & revertitur domum, tenetur tunc Rex ei alium reſtituere: Debet nihilominus equus aſſignari Marſchalco Regis ſi vivit, vel doceat ſufficienter quod ipſum equum habuerit; At ſi equus aliter moritur quàm modo prædicto, emat ſibi miles alium in locum mortui, ad militandum pro defenſione Regni.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

CAP. XVII. *Si famulus in ſervitio domini proprium deperdat equum.*

SI famulus in obſequio domini ſui proprium deperdat equum, illum dominus equum in ſuo ſervitio bellico, aut alio negotio ſibi exhibito deperditum, famulo compenſabit, aliàs non: Verum equus cujus ſolutionem famulus à domino efflagitat, ſi vivus eſt, domino tum monſtrandus, & famulus XII virorum juramentum deponet, quod ſua non ſit equus culpa deperditus.

CAP. XVIII. *Si equus militis liberi moritur antequam luſtratio fiat armorum.*

SI equus hominis liberi moritur antequam ſcrutinium armorum peragitur, & de illo conſtat per idoneos, qui præſentes fuerunt quando moriebatur equus: Tum ſcrutatores illi dabunt terminum VIII ſeptimanarum, ad providendum ſibi de equo valoris prius expreſſi, & termino præfixo ad ſcrutatores revertatur, & ſit culpæ expers ſi ſic fecerit; Tamen tenetur arma oſtendere quando ſcrutinium fit, ſi libertatem vult conſervare & ea frui.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

CAP. XIX. *Si miles aut militaris liberos reliquerit.*

CVm habuerit miles vel militaris filium unicum, vel plures poſt ſe relictos, ille vel illi tenebunt bona ſua donec fuerint XV annorum. poſtea debent ipſi, vel alter eorum nomine, in ſervitio Regni militare pro ſuis bonis, vel faciant & ſolvant tributum ſicut tributarii, ſi non ad prædicta munera regni fuerint ſufficientes. Si autem miles aut militaris filiam poſt ſe habet relictam, ipſa gaudebit eadem libertate.

CAP. XX. *Si moritur homo liber, qualiter relicta uxor gaudet libertate, quouſque tranſierit ad ſecunda vota.*

ILlis viduis quarum mariti meruerunt libertate gaudere, relinquentur libertates, & eorum filiis qui nondum ſunt legitimæ ætatis, ſine præjudicio libertatis populi: Itaque quamdiu vidua permanſerit, tamdiu libertate gaudebit, in eum diem quo ad ſecunda vota tranſierit. Si tamen contrahit cum libero, tum liberat bona ejus, ſed ſi contrahit cum tributario, reddet tributum ſicut tributaria: Si miles vel militaris reliquerit poſt ſe filiam, illa gaudebit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

libertate patris. Si autem vidua vel filia relicta, in fornicatione invenitur, perdet libertatem illam de qua nunc mentio facto eſt.

CAP. XXI. *Qualiter Archiepiſcopus, Epiſcopi, milites, militares & præfecti Regem accedent, & qui aliter fecerint, quæ ſit illorum pœna.*

ARchiepiſcopus Regem acceſſurus, XL ſolum ſtipabitur equitibus, Suffraganeus XXX, officialis Regius totidem, & non pluribus, Miles vel militaris de Conſiliariis Regiis XII; miles vero qui non eſt in numero Senatorum Regni VIII, & non pluribus: Militares militibus ſimiles VI, & non pluribus; Minor his & tamen liber, III, & non pluribus, niſi ſit in expeditionibus. Hoc itaque modo præfati tenentur Regem accedere, ac ab eo recedere, ubicunq; volunt in Regno; Qui contra fecerit, ſolvat XL marcas, pœna Regi tantummodo debita.

CAP. XXII. *De hoſpitiis ac viis publicis, ac qualiter hoſpites recipiendi hoſpitio, & qualiter neceſſaria alimenta itinerantibus vendenda.*

IN publicis viis oportet hoſpitia eſſe, nec amplius duobus milliaribus vel ſemi

ſemi tribus unum ab altero diſtabit hoſpitium; Sed præfecti regii debent eſſe in villis ubi non poſſunt hoſpitia publica conſtitui ad vendendum alimenta & pabulum: Legifer vero & XII territorii Aſſeſſores, in quovis territorio tabernatores, & præfectos hujuſmodi conſtituent; Sin ſecus faciunt, & viator conqueſtus de hoc fuerit, mulctabitur Legifer VI marcis pro quolibet diverſorio non conſtituto. Tabernator debet domum accommodare illis, qui cum benevolentia petunt, & ſtabulum, abſque tamen ejectione gregis ipſius hoſpitis: Duo tabernarii debent eſſe in qualibet civitate, qui viatoribus vendent victualia, & pabulum pro equis, & omnia neceſſaria; In quacunque civitate hoc non ſervatur, ſolvet pro pœna quilibet Conſul CL marcas, & quilibet Senator XX marcas, quæ pœna tantum Regi cedit. Bovem autem æſtimationis ſufficientis, tenetur ruſticus aut mercator vendere pro XII oris, ovem antiquam pro II ſolidis, libram lardi vel butyri pro II denariis, brachium fœni pro IIV denariis, panem aut cerevisiam prout venditur die fori in proxima civitate. Pabulũ pro equo, hordei nempe modius, emendus eſt ab hoſpite pro II aut IV denariis

magis, quam venditur in proxima civitate, & quartale uno denario pluris ematur.

CAP. XXIII. *Si ruſtici recuſaverint hoſpitem ſuſcipere, vel plures diverterint ad tabernatorem quàm fovere poſsit.*

SI tot diverterint hoſpites ad diverſorium, quot taberna diverſoria capere non poteſt, ablegabit ſuperfluam hoſpitum partem tabernator ad vicinos villicos, tot quidem dirigens ad quemlibet, quot novit illum fovere poſſe, quibus neceſſaria alimenta pro pecuniis ſubminiſtrabuntur.

Si autem ruſtici vel tabernator non vendiderint, nec hoſpites receperint, ut eſt dictum, ſolvant III marcas partibus tribus, Regi, actori & præſidi contractæ. Non tenetur quiſquam hoſpitem pluſquam per unam noctem recipere in eodem tranſitu, & ad unam cœnam, pabulumque unius noctis vendere; Neque tenetur ad providendum de viatico & vecturis, niſi hoc ipſi placuerit.

Qui violenter aliquid accipit à preſbytero, aut ruſtico, vel hoſpitatur ipſis invitis contra has conſtitutiones, & fuerit probatum ſufficienter, oportet tunc Regem punire ipſum, auferendo ei vi-

ei vitam gladio, tam majoris quam minoris conditionis transgreſſori, propter tantam violentiam. Poſſunt quoque tales capi à Legiferis & à minoribus judicibus, non tamen vitam perdere, niſi prius per Regem examinentur, vel per eum qui fungitur Regia autoritate.

CAP. XXIV. *Si violenter ſe in hoſpitio gerentes, vulnus aut mortem referant.*

QVid ſi quis occiditur à defenſoribus aut poſſeſſoribus cum tales exceſſus fiunt, occiditur impune, ac ſi gladio occideretur Regali. Quod ſi non ſolutum fuerit priuſquam hoſpes de domo recedit, hoc eſt raptum & non emptum; ac, ſi injuriam paſſus injuriantem accuſaverit, puniatur ut eſt dictum: Iam vero ſi hoſpitantem, ſe contra injurias defendere volentem, hoſpites violenti occidant acie vel cuſpide, aut ad effuſionem ſanguinis vulnerent, vel aliam violentiam inferant, livorem vel vulnus infligendo, & capiuntur in flagranti crimine, vitam pro vita perdent omnes ea vice qui violentiam illam, verberando & pungendo fecerunt. Si vero non fuerint capti quando violentia committitur, ſecuri Regem accedant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

vel Regis autoritatem habentem, habeantque poſtea menſem pro termino, ſolvant deinde pœnam pro effuſione ſanguinis aut livore qui hoc fecerunt; Aſt quicquid in fundo paſſi ſunt à domeſtico, vel ejus uxore, vel filiis vel familia, non æſtimetur, & in duplo ſit eorum pœna quæ domeſticis inferuntur in eorum fundo.

Si recedit hoſpes ab hoſpitio iratus, quia non potuit ea facere quæ volebat, & alia vice infert vulnera vel livorem eadem de cauſſa, vel quempiam occidit, & fuerit convictus, ſubjaceat Legibus ſuperius expreſſis. Alias in omnibus caſibus tabernarius, ejus uxor, & filii cum familia gaudebunt immunitate, quando nemo apud eos hoſpitatur.

CAP. XXV. *Si quis violenter ſpoliat poſſeſſorem diſpiciendo juſtas ſententias.*

SI quis ſpoliat aliquem poſſeſſione domorum, ſylvarum, aquarum, piſcaturarum, vel reddit inutilia, ſibi talia appropriando, vel etiam mobilia quæcunque, pecunias & ſimilia, compenſabit damnum, & punietur mulcta XL marcarum per tres partes diſtribuendarum.

CAP.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

CAP. XXVI. *De pœna transferentis actionem in alium.*

QVicunque concedit actionem ſuam alteri perſonæ, perdat jus quod habuit in illa cauſſa, & illi cui fit conceſſio non reſpondeatur, neque de jure, neque de precio: Nemo recipiat in ſe aliorum cauſſam, niſi ſecundum quod Leges permittunt: qui ſecus fecerit, ipſe mulctabitur III marcis, in tres diſtribuendis portiones, & legitimo cauſſæ poſſeſſori ſupplebit quælibet damna inde accepta; Sed ſi quis alterius cauſſam in ſe ſuſceperit defendendam, ille tenetur ad reſpondendum in illa cauſſa, & juſtitiam præſtandam.

CAP. XXVII. *Si vir liber, vel mulier permutat, vel ſibi acquirit terram tributariam fraudulenter, qualiter punietur.*

SI vir liber, aut mulier libera permutat, vel emit à tributario terram tributariam publice, ut Leges permittunt, & tamen clam inter ſe contrahant quod quilibet ſua poſſideat, attrahendo ſibi doloſe reditus Regales, qui hoc facit furtum committit, ſecundum quod res diſtracta poterit æſtimari: Et qui de ſimili furto convictus fuerit, punietur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

nietur ut fur: Tributarius autem reſtituat tributum, quo defraudata fuit Corona ſingulis annis, mulctandus inſuper XL marcis, Regi tantum numerandis. Sicut vero terra tributo libera, poteſt tributaria evadere, ſi requiſita ſecundum Leges non fiunt inde ſervitia: Ita etiam terra tributaria, poteſt per hæreditatem fieri libera, quando vir liber, vel mulier libera eſt hæres tributarii; Atqui tributarius poteſt libertatem pacto memorato ſibi comparare. Nemini denique tributariorum licet plus terræ tributariæ ſibi emere quàm ipſemet colit; qui ſecus fecerit cum detrimento Regalium redituum, atteſtantibus iſtud duodecim territorii judicibus, damnum Regi compenſare obligatur, præter XL marcas Regi loco mulctæ numerandas.

CAP. XXVIII. *De illo qui violat pacem per Regem alicui indultam.*

QVi invadit illum quem Rex ſub ſuam recepit tutelam per ſuas patentes litteras, & fuerit captus, idque contra eum ſufficienter probatum, ſic convictus amittet vitã cum mobilibus bonis: Hęredes autem capiant bona immobilia, ſed de mobilib⁹ bonis actor tollat tertiam partẽ, & Rex reliquas duas.

CAP. XXIX. *Qualiter ille punietur, qui violat ſententiam Regis, aut ſui locum tenentis.*

QVi violat ſententiam quam Rex tulit, vel ſui locum tenens, licet habeat litteras deſuper ſententiam continentes, ſolvat Regi XL marcas, quæ S. M. tantummodò cedent: Hæ XL marcæ per XII viros extrahentur ab eo qui deliquit, primo de bonis mobilibus, quæ ſi non ſufficiant, æſtimentur domus ejus, ſi neque domus ſufficiant, æſtimetur terra, ita tamen quod ſui conſanguinei poſſint redimere terram infra annum & diem, pro quo detenta eſt. Quod ſi non ſufficiat pro utriſque, videlicet actore, Rege atque contracta, deficiat tunc æqualiter pro omnibus, niſi in debitis; Dabitur enim creditori integrum ratione debitorum, & Regi integra portio pro pœna. Tertiam vero partē capiunt XII Aſſeſſores judicii, vulgo NempdariiRegii nuncupati, mulctarum provenientium à violatoribus ſententię Regiæ, pro labore & impenſis ſuis.

CAP. XXX. *Si creditores proponunt querelas coram Rege.*

CVm aliquis conqueritur Regi ſuper debitis, & deſuper litteras habet,

bet, ac debitor non eſt præſens, debet Rex committere uni vel pluribus, habitantibus in illo diſtrictu ubi debitor moram trahit, qui actori juſtitiam miniſtrabunt eo die quem Rex duxerit præfigendum cum ſuis litteris; Debitor adducat ſuam quitanciam, probando ſe ſolviſſe: Quod commiſſarii ſignificabunt Regi per ſuas litteras, qui præſentes fuerunt quando taliter erat actum.

CAP. XXXI. *De venantibus & venatoribus Regiis.*

QVi venantur in locis Regi reſervatis, quicunque ſit ille, perdit equum cum baliſta, & punitur XL marcis : & hoc examinent Nempdarii ſeu Aſſeſſores, ſi captus non fuerit in recenti crimine; quæ mulcta applicatur tantum Regi: Campi autem Regis venatici, ſunt fundi proprie Regii & coronæ, velut eſt peculium Vpſalenſe, & ſimilia.

CAP. XXXII. *De XII deputandis in quolibet territorio, qui jurabunt ſe recte examinaturos quis delinquat contra illa, quæ habentur in libro ubi agitur de jure Regali.*

QVia nonnunquam contingit aliquem delinquere contra ea, quæ haben-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

habentur in libro iſto ubi jura regalia conſcribuntur; Ideo hunc propter caſum oportet eſſe XII viros in quolibet territorio nominatos per Regem & populum illius territorii, qui habebunt authoritatem in quolibet territorio, examinare & manifeſtare ſecundum quod fuerit eis demonſtratum, providere etiam ne populus illius diſtrictus, contra conſtitutiones Regales lædatur, qui tale præſtabunt juramentum.

Nos precamur ita Deum nobis propitium eſſe, ac Sanctorum reliquias quas in manibus tenemus, quod non faciemus ullum culpabilem qui culpa vacat, nullum etiam excuſabimus qui culpabilis eſt, ſecundum conſcientiam & rationem quam Deus nobis dederit, hæc non omittendo propter amicitias, conſanguinitates aut affinitates, aut timorem aut odium vel favorem; Et obligamus nos ipſos ad omnes prædictos articulos & ſequentes obſervandum inviolabiliter ſub iiſdem pœnis, ſic Deus ſit nobis propitius, & iſtæ reliquiæ Sanctorum, quas manibus contrectamus.

Quem itaque iſti XII vel VI ex eis purgant, ſit purgatus pro Rege & contracta, actoreque; Quem vero reum dictant, reus eſto, pœna Regia puniendus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

dus, & privandus manu, collo, bonis & pecuniis, Regi & contractæ juxta delictorum qualitatem numerandis; ac contra hos nemini licet appellare.

CAP. XXXIII. *Qualiter violentia deferri debet ad Regem, & in Placito proponi, qualiterque reus poteſt rejicere* II *vel* III *ex* XII *judicii Aſſeſſoribus.*

OMnem violentiam debet quis prout facta eſt ſibi, primo die feſto coram parochianis, & coram vicinis, & in primo placito territoriali, vel Placito quod fit in contracta in qua habitat, aut infra VI ſeptimanas coram Rege, vel eo qui ejus tribunal tenet, ſecundum quod res geſta fuit proponere; Si non conqueritur ut jam dictum eſt, poſtea non eſt audiendus, quia ejus actio exſpiravit, & eſt inutilis facta, & accuſatus veniet ſecure ad reſpondendum coram illis, & ſecurus recedet, & habeat inducias XIV dierum: Quod ſi tunc non venerit, condemnabitur juxta delictum ſuum.

Si formidat accuſatus ne aliquis ex XII ducatur inordinato favore contra ſe, idque vel propter conſanguinitatem, affinitatem, amicitiam, aut perſecutionem, odium aut iram, & hoc probare pote-

poterit contra II vel III (ſiquidem contra plures non admittitur probatio,) oportet tunc tales de Nemda ſeu Aſſeſſorum numero excludere, & loco excluſorum alios in locum reponere pro illa vice, & non amplius.

LIBER OCTAVUS

De

IVRE SVECORVM GOTHOrumque placitandi.

CAP. I. *De electione Legiferi & juramento ejus,*

CVm eligendus eſt Legifer, fiat per Epiſcopum intimatio in Placito, & terminum præfigat VIII hebdomadarum, ut omnes ex territorio convenire poſſint ad illud Placitum territoriale. Epiſcopus autem veniat cum duobus clericis, & populus eligat VI de armigeris, & VI tributarios, illique XII cum clericis debent III eligere qui domicilium habent in illo territorio, præ oculis habendo Deum, quod tales ſciant territorio utiliores ſecundum eorum conſcientiam. De illis tribus poſtea unum Rex confirmabit, prout ſibi fuerit divinitus inſpiratum, & quem videt utilem eſſe populo. Qui vero per Regem electus

fuerit & confirmatus, hoc juramentum præſtabit:

Sic ſit mihi Deus propitius, & reliquię Sanctorum quas manibus meis tango, quod tam ſuper pauperes, quam ſuper divites per totum meum Territorium, in omnibus Sententiis ſequar juſtitiam, & nunquam pervertam contra conſcientiam, nec juſtum pervertendo injuſtum vel injuſtitiam fovebo, neque propter timorem neque favorem, vel avaritiam, neq; propter odium vel rancorem, neque propter conſanguinitatem vel amicitiam; & ita Deus ſit mihi miſericors, ſicut verum dico, & mihi, ſi mentior, iraſcatur.

CAP. II. *De electione Præſidis & ejus juramento.*

CVm autem eligendus eſt Præſes, tunc oportet Legiferum & populum de Contracta ad Placitum convocare ad unum menſem prius, & fiat loco Placiti in illa Contracta; Debent tunc illi de Contracta nominare XII, & tertium decimum nominabit Legifer; illi quos volunt nominabunt tres Regi pręſentandos, de illis qui in Contracta domicilia habent; Ex illis vero confirmabit unum Rex quem vult & noverit ad hoc idoneum eſſe; Quod ſi Rex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

non eſt in regno, faciat tunc hoc locum tenens Regis, & Præſes jurabit eodem modo ſicut Legifer juraverat.

CAP. III. *De Legifero aut Præſide muneribus corrupto.*

SI Legifer judicaverit ſumendo munera pro Sententia ſua, det Regi quod accepit, & ſolvat XL marcas, & perdat officium Legiferatus, & nunquam recipiat illud: Quod ſi Præſes per munera idem fecerit, ſit idem jus; Quod ſi idem fecerit Exactor, ſit idem jus; Quod ſi quis ex Aſſeſſoribus Iudicii ſeu Nempdariis idem fecerit, ſit par jus & nunquam amplius habeat locum in Nempda: Quicunque vero poteſt aliquem convincere, quod occaſione prædicta munera accepit, habebit tertiam partem, hoc eſt VIII ſolidos, & VIII marcas, quas delinquens pro pœna ſolvere tenetur.

CAP. IV. *Nemo ex Præſidibus poteſt duabus Contractis præſidere.*

NEmo ex Præſidibus poteſt in pluribus Contractis exiſtere Præſes, niſi in una tantum, ſibique debetur tertia pars ex omnibus mulctis quæ cedunt Contractę, & Contracta diſponat de aliis duabus partibus reſtantibus: Omnis

deinde introitus Contractæ de rebus communibus, dividi debent inter populum Contractæ, ſecundum quod quis habet in poſſeſſione terrarum, de quibus tertia pars cedit Regi.

CAP. V. *De modo intimandi Placitum.*

SI occurrit dies placitandi in feſto, vel die jejunandi, intimet Præſes in Placito priori, quo die vult præſidere in Placito; Quod ſi non intimaverit, tunc non accedant Contractiſtæ impune, uſque in alium diem quo Placitum tenere poteſt; At Præſes ſolvat III marcas.

CAP. VI. *De temporibus placitandi in Contractis.*

TRia ſunt tempora placitandi in anno in quolibet territorio; Primum eſt à vigeſima die nativitatis uſque ad ſeptuageſimam Dominicam; Secundum à feſto S.Botulphi uſque ad feſtum S. Olavi. Tertium à feſto Michaëlis uſque ad Adventum. His vero temporibus debent Præſides Placita tenere, uno die in qualibet ſeptimana, & in loco conſueto.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

CAP. VII. *De temporibus placitandi in territoriis.*

PLacita territorialia teneri debent modo infraſcripto: Primum feria II proxima poſt vigeſimam diem nativitatis; Secundum, feria II proxima poſt Dominicam quæ eſt in medio quadrageſimæ. Tertium feria II poſt feſtum S. Petri. Quartum feria II proxima poſt feſtum Michaëlis. Quilibet autem Legiſlator tenetur Placitum tenere ſemel in anno, in qualibet Contracta in ſuo territorio; Quod ſi pluries vult, hoc ejus arbitrio relinquatur: Et hoc intimari faciat per quatuordecim dies priuſquam velit Placitum habere.

CAP. VIII. *De citatoinibus, & contumacibus.*

QVando quis de altero conqueritur, tunc oportet quod conquerens, ad domum illius de quo conqueritur, accedat cum duobus domicilia habentibus, & citare eum ad Placitum, dicereque ſibi quid habeat adverſus eum; Quod ſi comparuerit in primo Placito, ſecũdo vel tertio ad reſpondendum pro ſe, experiundo pro jure vel ſolvendo pœnam, bene eſt; Quod ſi non venerit, neque teſtes ejus impedimentum proban-

tes, tunc mulctandus eſt III marcis propter contumaciam, & Præſes ex tunc ſtatim XII nominet qui reum accedant, & bona tollant pro pœna ad valorem III marcarum; Atqui Actor procedat contra eum in primo, ſecundo vel tertio Placito de novo; Quod ſi nec tunc comparuerit non impeditus, tunc condemnetur in principali, & Præſes nominet XII cum ſeipſo & Exactore, ad compellendum ut Reus pareat judicato, & ad extrahendum III marcas pro contumacia.

CAP. IX. *De Reo comparente.*

QVando comparet ille cui aliquid objicitur, infra terminum à jure ſtatutum, ſuper illis cauſſis in quibus eſt conveniendus, reſponſurus, & Actor non vult, nec forte poteſt cum teſtibus convincere juxta decretum Præſidis, abſolvatur tunc ille qui fuit citatus, & Actor in III marcis condemnetur; Atqui teſtes ad probandum ſemel tantummodo admittantur in eadem cauſſa.

CAP. X. *De modo inſtituendi Placitum apud aliquem, & non facienda executione, niſi cauſſa diſcuſſa.*

NOn poteſt Præſes Placitum ad alicujus domum vocare, ad aliquid illi

illi auferendum, niſi prius XII deſuper ſint teſtificati, utrum ſit legitime citatus, & contra eum ſit legitime proceſſum, vel non; Et omnes teſtes producti, jurent in eodem Placito quo debent teſtificari.

CAP. XI. *De præſidentia Præſidis omni die juridico facienda.*

PRæſes in qualibet ſeptimana præſidebit in Placito; Dies Placiti erit in qualibet Contracta die Dominico in loco Placiti, quia frequenter veniunt nuncii Regis, aut ejus litteræ; Sed non ſit acceſſus ad Placitum in cauſſis, niſi ſemel in hebdomada.

CAP. XII. *De Reo convincendo per teſtes, & conteſtatione litis.*

QVando Actor poteſt teſtibus convincere illum quem citavit, in illo die quo ſibi reſpondere tenetur, ſi tunc Reus negat, debet Actor nominare teſtes ſuos, & proximo Placito facere illos jurare, & teſtificari facere, ſeu examinari. Quod ſi non obtineat reſponſum, antequam Placitum jam ſit finitum, debet tunc in eodem Placito teſtes nominare, & facere nominari: Quod ſi ſit cauſſa talis propter famam exorta, & non poteſt teſtibus probari, & ille

cui impingitur delictum ſemper negat, debet tunc ille contra quem fama eſt, ſe obligare ad purgandum ſe, & in proximo Placito ſe purgare; Et niſi reſponderit in ultimo Placito: tunc utrumque faciat in eodem Placito, obliget ſe ad purgandum & purget ſe, vel habeatur pro convicto: & Omnia juramenta & teſtium depoſitiones, fieri debent in die quo tenetur Placitum, & in loco Placiti.

CAP. XIII. *De Reo comparente, Actore contumace exiſtente.*

QVod ſi ille comparuerit in Placito, qui ſe vult juramento purgare, & Actor non comparet, vel eſt præſens & non vult dare formam jurandi, juret tunc Reus, & tale juramentum cenſetur eſſe legitime præſtitum; Quod ſi quis vult tale juramentum annullare, jurabunt tunc III quod juramentum fuit legitime præſtitum, & poſtea annullare volens non auditur, niſi Rex velit inquirere veritatem. Si quis autem movet cauſſam aliquam in uno Placito, & in alio aliam, dicitur variare, & ſi cuiquam hoc improperatur, & VI compurgatores eum purgaverint, ſit immunis à pœna; Quod ſi non poterit ſe purgare, ſolvat Actori

VI Oras;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

I Oras: Poſtea vero proſequatur cauſam, ſicut in primo Placito proponebat: In hoc caſu ſi ſe purgarit, vel non, ſive ſit Actor, ſive Reus, ſit idem jus.

Cap. XIV. *De eo qui à pluribus eſt citatus.*

QVando unum plures ad Placitum faciunt citari ad unum diem in quo Placitum tenetur, reſpondeatur tunc illi qui primum citavit, & poſtea unicuique prout citatus fuerit; Quia non poteſt unus niſi ad unam objectionem in uno Placito reſpondere, neque juramentum prętare niſi unum: Quod ſi quis dicat ſe prius citaſſe quam alius, debet tunc Præſes illi primum juſtitiam miniſtrare qui prius vult alium convenire, & poſtea aliis, prout cauſſæ ſe habent.

Cap. XV. *De præſidentia quam facere tenetur Præſes.*

OMni die juridico debet Præſes; vel ejus locum tenens, ad Placitum venire in loco Placiti, vel ſolvere III marcas illi qui de eo conqueritur, & tunc Actor & Reus ſint ejuſmodi juris, ſicut fuiſſent ſi Præſes in priori Placito affuiſſet; Quia omnes legitimæ probationes,

& juramentorum delationes, debent ſecundum Sententias procedere.

CAP. XVI. *De cauſſis in quibus Præſes allegat ſe jus ignorare.*

QVando aliquis venerit ad Placitum, & petit juſtitiam ſibi miniſtrari à Præſide, & ſi oſtendit ſe neſcire jus in illo caſu, tunc poteſt cauſſam ſuſpendere, & deliberare uſque ad proximũ diem juridicum, quo tunc tenetur Præſes illi juſtitiam miniſtrare, vel ſolvere III marcas, niſi juraverit ſe ignorare jus in illo caſu, referaturque tunc cauſſa ad Legiferum.

CAP. XVII. *De jurejurando, & quando unus dicit eſſe juratum, & alius negat.*

QVando aliquis venerit ad Placitum juramentum delaturus, vel teſtimonium facturus, quod ſi Actor, Exactor & Præſes juramentum remiſerint, valeat tantum ac ſi juraſſet; quod ſi alter dicit juramentum eſſe remiſſum alius non, probetur per VI qui in Placito fuerunt quid verum ſit: Cuicunque autem aliquid objicitur, in quo aut debet abſolvi aut condemnari, hoc fiat in loco ubi delictum eſt commiſſum, & loco domicilii ſolvat pœnam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

CAP. XVIII. *De termino comparitionis poſt citationem.*

QVicunque citandus eſt, ſi talis eſt extra Contractam, & tamen in Legiferatu ſeu Territorio, debet tunc citari coram parochianis in die feſto, vel Placito; Et habeat terminum III ſeptimanarum ad comparendum poſtquam fuerit legitime citatus; Quod ſi extra territorium, & tamen in regno eſt, habeat pro termino comparitionis VI ſeptimanas, poſtquam fuit legitime citatus, & citetur ut ſuperius eſt dictum.

CAP. XIX. *De executionibus Sententiarum, ſeu exactione pœnarum.*

QVando quis condemnatur pro ſuo delicto, Actor vadat ad Placitum, & hoc nunciet Præſidi, & Præſes nominabit illi XII qui accedant condemnatum, & bona immobilia ac gregem primo æſtimabunt; Quod ſi hæc non ſufficiunt, æſtimetur tunc frumentum & fænum, & ſi talia ſint in domibus obſeratis, & Reus non vult aperire, poteſt tunc impune janua rumpi; Quod ſi neque iſta ſufficiant, æſtimetur tunc domus; Quod ſi nec domus ſufficiat, æſtimabitur tunc ejus terra; Quod ſi nec illa ſufficiat,

tunc

tunc illa æſtimetur à XII prout in villa eadem carius vendi ſolet: Et quæcunque æſtimanda eſt terra pro executione ſententiæ, poteſt tunc talis contra quem fit executio, redimere terram infra III annos, ſecundum quod æſtimata fuit: Quod ſi non poteſt, poſſunt tunc conſanguinei infra idem tempus, & ille capiat agrarium qui eam tenet, & nihil defalcet in ſumma ſibi debita: Quod ſi non redimatur infra III annos, retineat tunc ille terram cui adjudicata fuit, & nemo habeat ex conſanguineis jus reclamandi, vel redimendi: Quotieſcunque vero maritus fit pœnalis, ſemper pars uxoris prius extrahatur tam in bonis immobilibus quam mobilibus; Sed ſi mulier deliquerit, & maritus fuerit condemnatus, ſolvatur tunc pœna de bonis mulieris.

CAP. XX. *De fugitivis & ſolutis & quando poſſunt captivari.*

QVando ille committit maleficium qui eſt vagabundus, & non habet quod perdere timet, & facit homicidium, vel vulnus infligit, vel rapinam exercet, accuſet tunc eum injuriam paſſus in uno, & poſtea in alio, & deinde in tertio Placito; Si venerit talis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

& offert ſe ad ſtandum juri, præſumitur pro eo; At ſi non comparuerit in quarto, tunc eo ipſo habetur pro confeſſo & condemnato, qui ſe ipſum condemnat, & ad pœnam ſolvendam tenetur, iuxta delicti vel maleficii qualitatem: Quod ſi non habet domicilium, tunc conveniatur ibi ubi maleficium vel delictum eſt commiſſum. Poſtquam vero eſt ita condemnatus, permaneat tunc apud Actorem per unum annum pro quibuslibet III marcis quas ſolvere tenebatur; Et eodem modo ſatisfaciat pro pœna debita Regi, & poſtea ſit liber à pœna Contractæ debita; Quod ſi fugerit, ſolvat III marcas quotiens hoc fecerit, & ſerviat per unum annum ultra, quam prius ſervire tenebatur.

Quod ſi ille fugerit qui delictum aliquod commiſit, & injuriam paſſus eum apprehendere tentat, & ſi contingat illum fugitivum cædi, hoc poteſt impune fieri, niſi mors ſequatur, tunc eſt pœna homicidii XX marcarum, ad tertiam diviſionem applicandarum, & ſic capiatur ſine metu pœnæ; Quod ſi injuriam paſſus non vult illum captivare, faciat tunc hoc Exactor & Præfectus regius, aut ille cui pœnæ Regales ex aliqua conceſſione debentur: Actorem vero talem in nullo moleſtat,

ſi ille

ſi ille qui delictum commiſerat, fugit quando adhuc eſt in illius ſervitio cui fuerat condemnatus: Quicquid autem talis agit vel patitur, eſt judicandum ſicut de libero homine judicatur in pœna ſolvenda.

CAP. XXI. *De habente domicilium quando propter delictum fugit.*

QVando domicilium habens committit in Legem, & parat fugam, ſit cauſſa qualiſcunque, ſi per ſe vult ſtare juri, in nullo puniatur; Quod ſi non vult, procedat tunc contra eum Actor in illa cauſſa, & executio fiat per Præſidem & alios in Contracta ad ſolutionem pœnæ, & quilibet partem ſuam accipiat, qui in cauſſa particeps eſt: Quidquid vero ſic tollitur ab aliquo per ſententias & rationes, ſi judicabitur poſtea reſtituendum, reſtituat tunc unuſquiſque prout cæperit cum juramento; Nec tales punientur pœna raptorum, quia recipiebatur per ſententiam & rationem.

CAP. XXII. *De gravato. in executione.*

QVod ſi quis dicat ſe gravatum fuiſſe in executione, quia æſtimatores plus ceperunt quam pœna fuit, ſtan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

dum eſt tunc juramento æſtimatorum, qui æſtimatores jurabunt, ſe non plus extraxiſſe quam pœna poſcebat.

CAP. XXIII. *De executione ubi æs alienum eſt in bonis Rei.*

QVando ille contra quem debet fieri executio, habet intus ſecum agrarium vel decimas, hujuſmodi non æſtimetur pro pœna; Quod ſi plures cum eo in bonis communicant, vel habent in depoſitum, vel ſocietatem in grege cum aliquo contractam in præſentia teſtium, hoc non cadit ſub æſtimationem pro pœna, ſed eſt ſegregandum, & deinde mulcta extrahenda.

CAP. XXIV. *De modo exequendi, quando executores debent fieri.*

QVandocunque eſt facienda executio contra aliquem, tunc debent æſtimatores intrare domum Rei, & æſtimare de bonis pro unoquoque litis conſorte quod illi debetur, & relinquere partem principalis Actoris, donec partem ſuam requirat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

CAP. XXV. *De pœna* XII *Aſſeſſorum nolentium abſolvere vel condemnare.*

VBi duodecim Aſſeſſores judicii tenentur unum colligatorum abſolvere, & alium condemnare, & id non faciunt in eodem Placito, ſolvat quilibet ipſorum III marcas, niſi illi XII qui Regis judicium præferre debent, jurant cauſſam non ſatis manifeſtam, ideoque ſequenti Placito dijudicandam: In omnibus vero probationibus, juramentis & teſtimoniis debent eſſe viri domicilia habentes.

CAP. XXVI. *De præconizatione quæ fit per bacillum, vulgo* Budkaffla.

QVando nuntius Regis venerit, aut litteræ Regis, Præſes intimationem faciat in Contracta, emittendo *Budkaffla*, vel quando furtum eſt in Contracta commiſſum, vel homicidium ſit factum, aut quis deprehenditur cum alterius uxore, vel mulier violatur, vel aliquis ab eccleſia extrahitur violenter vel à cœmeterio, qui ibi potuit immunitate gaudere.

Signum id ſcilicet *Budkaffle*, quod facit Præſes in qualibet trium partium Contracta debet procedere & non re-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

rocedere; Vidua autem non obligatur ad transferendum tale ſignum, niſi habeat filium qui XV compleverat annum: Quod ſi ſignum illud allatum fuerit ab oriente in villam, exeat ab occidente, & ſi à meridie, ad ſeptentrionem vadat.

Omnes vero obligati ſunt ad transferendum illud ſignum, tam tributarii quam coloni, & ſemicoloni, ſive ſint liberi à tributo, ſive non, & ſive coloni ſint eorum qui liberi cenſentur, ſive eorum qui libertate fruuntur: Quod ſi qui contendant, & alius dicit ſignum illud allatum, alius negat, præſumitur pro illo qui dicit ſignum allatum cum duobus teſtibus, & idem fit de illo juramento ſicut de aliis. Qui denique procurat quod ſignum tale recta via non vadat, aut ſupprimatur pro Legifero vel Præſide, ſolvat III oras; Sed qui hoc facit impediendo ne Placitum fiat, cum venerit nuncius Regis, ſolvat ſimiliter III oras.

CAP. XXVII. *De objectione quam facit Exactor contra aliquem.*

QVando Exactor objicit alicui quod vulnus inflixit, vel ſanguinem fudit, aut aliàs verberavit, aut qualecunque crimen objiciat, & Reus dicit ſe

occulte contentaſſe illum cui damnum intulit, at ipſe negat, ſi Exactor habet II teſtes idoneos qui hoc volunt jurare, quod id viſum & declaratum in eodem die, habeat Exactor idem jus convincendi Reum ſicut Principalis; At ille Principalis jus perdat quod habuit, & qui deliquit, ſolvat pœnam tam Regi quam Contractæ: Quod ſi Exactor non poteſt probare, ut eſt dictum, Principalis in nullo condemnetur.

CAP. XXVIII. *De deſiſtente ab agendo.*

QVando Actor venit ad Placitum, & alteri aliquid objicit, ac poſtea deſiſtit à perſecutione cauſſæ, proſequatur tunc Exactor, & ibi Actor tacendo ſuum jus perdit.

CAP. XXIX. *De Aſſeſſoribus judicii ſeu Nempdariis Regiis.*

CVm Rex vult videre Nempdarios ſuos, debet tunc Præſes nominare XII ex Contracta pro medietate nobiles liberos, & pro reliqua medietate tributarios, in quos conſentiunt litigatores & homines de Contracta; Præſes autem debet veridicos nominare, & non mendaces, aut lites habentes, vel voluntarie favorizantes, & Præſes pro ſe

debet

debet eſſe unus de Nempdariis, & nemo alius in ejus loco, niſi impedimentum habeat, ut prius eſt dictum. Quando nominatur aliquis in Nempdarium in Placito præſens, & non vult intrare, ſolvat III marcas tributarius, & liber VI marcas.

CAP. XXX. *De exceptionibus contra Nempdarios faciundis.*

QVando Actor aut Reus ſuſpectum habet aliquem de Nempdariis, debet ſuſpectus ſurgere, & alius ejus loco deputari donec cauſſa terminetur; Quem deinde illi XII condemnaverint vel abſolverint, pro tali inviolabiliter habeatur, & contra illam Nempdam nemo poteſt appellare, niſi appellare velit priuſquam juraverit, & non admittitur per juramenta, neque aliam Nempdam contra hanc inducere poteſt.

CAP. XXXI. *Qualiter & quando eſt à Nempda appellandum.*

QVando quis vult à Nempda appellare priuſquam jūraverit, ponat tunc in vadium Actor VI marcas, & quilibet de Nempda marcam unam, de quibus VI accipiat Rex, & VI apponentes: Quod ſi appellans ſuccubuerit, ſolvat VI

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

marcas, III Regi, & III Nempdariis; Omnes vero teſtes coram Rege, vel Legifero, aut Præſide ſeu Nempdariis producti, debent jurare ſuper omnibus in quibus teſtificantur, & rogare Deum ſic ſibi eſſe propitium, ſicut ipſi velint verum teſtimonium perhibere in illa cauſſa: Quod ſi tales teſtes reprobantur in judicio Regis, ſolvant tunc III marcas dividendas in III partes, & nunquam poſtea erunt capaces facultate placitandi, jurandi aut teſtificandi; ſed vitentur tanquam infames; & ſubeant pœnitentiam, excludanturque ut perjuri ab Eccleſia, & ſolvant Epiſcopo III marcas.

CAP. XXXII. *Quando Nempdarii non ſunt concordes, quod ſtandum ſit ſententiæ majoris partis.*

QVando Nempdarii non concordant, quem VII ex illis abſolvunt, ſit abſolutus, & quem condemnant, ſit condemnatus; Quod ſi illi XII neque volunt abſolvere, neque condemnare antequam Placitum diſſolvatur, ſolvat tunc quilibet de Nempda III marcas, in tres partes dividendas, Regi, Contractæ, & Actori.

CAP.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

CAP. XXXIII. *De expenſis pro Nempdariis faciundis.*

QVando Nempda talis eſt habenda, debet tunc Præfectus regius illis providere de expenſis: illi quidem qui judicium Regis habet cum VIII equis, Cancellario cum III equis, Præfecto cum V equis: Præſes autem provideat de expenſis Legifero cum VIII equis, & cuilibet Armigero de Nempda cum II equis, cuilibet tributario de uno equo; At pro eo quod Præſes debet hujuſmodi expenſas facere, levabit omnes mulctas, quilibet in ſua Contracta.

CAP. XXXIV. *Quando appellandum eſt à Sententia Legiſlatoris vel Præſidis.*

CVm Legifer aut Exactor Sententiam protulerit, & condemnatus vult appellare, debet tunc appellare in eodem Placito ubi ſententia fuit lata, & poſtea ſublata eſt illi poteſtas ab illis appellandi.

CAP. XXXV. *Qualiter appellatur à Præſide?*

QVando quis appellat à Præſide, ponat in vadium XII oras, & Præſes III marcas ad Legiferum; Si ſuccumbit

appellans, capiat Præſes mediam marcam, mediam Actor, Legifer & Contracta mediam: Quod ſi Præſes ſuccubuerit, tollat unam marcam appellans, aliam Legifer, tertiam Contracta.

CAP. XXXVI. *De appellatione Præſidis vel alterius à Legifero.*

QVando Præſes vel alius appellare vult à Sententia Legiſlatoris, ponat Præſes, vel alius, in vadium III marcas, Legifer autem VI marcas; Quod ſi ſuccumbit Præſes aut alius appellans, tollat Legifer marcam unam, aliam Rex, tertiam Contracta; Quod ſi Legifer ſuccubuerit, tollat tunc appellans II marcas, II Rex, & II Contracta.

CAP. XXXVII. *De pœna violantis ſententiam Præſidis.*

QVi violat Sententiam Præſidis, ſol vat III marcas, pro Sententia Le giferi VI marcas. Iſtæ autem cauſæ de bent terminari per Nempdam de Con tracta, videlicet quando agitur de ju ramento regio violato; vulgo *Edzöri* & cauſæ capitales, quando quis ven vita plectendus, vel agitur ſimul a perditionem vitæ & bonorum, aut c homicidio clandeſtino, vel ejus pœn

ſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſeu rapina, & ſi ſint majores vel minores cauſſæ: Omnes etiam cauſſæ ſuper violationibus Sententiarum tam Legiferi quam Præſidis, niſi ſubjaceant Nempdæ regali.

CAP. XXXVIII. *De examine & veritatis inquiſitione per Regem reiteranda.*

REx poteſt de veritate inquirere, & ipſe poteſt retractare male examinata, & quæcunque gravamina cognoſcere: At Legifer debet cauſſas per Leges decidere, nulluſque innocens damnetur ad pœnam, & nemo bis pro eodem facto puniatur.

CAP. XXXIX. *De judicio Regio quod* Ràfſt *vulgo appellatur.*

QVando Rex vult generalem inquiſitionem de adminiſtrata juſtitia facere per totum regnum, vel qui ejus autoritate fungitur, debet tunc hoc Rex protinus intimare in quolibet territorio, per VI ſeptimanas priuſquam id facere velit; Omnes tunc veniant ad proponendum querelas contra illos, qui ipſos injuſte læſerunt; Poſtquam autem ſunt lectæ litteræ Regis in primo Placito, vel apud Eccleſiam ubi non eſt Placitum, debet quilibet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſuum adverſarium citare intra XIV dies, Rex vel illius vicem gerens nihilominus ad judicandum procedet, licet non ille contra quem proponitur querela fuerit præſens: Hoc tenetur autem Rex intimare omnibus per ſuas litteras, quando vult talem reformationem ſeu tale Placitum facere, ut dictum eſt, & tunc non eo minus, quod quis venire recuſat, debet Rex vel ejus vicem gerens juſtitiam miniſtrare in omnibus cauſſis, ut jam eſt dictum, ac ſi talis compareret, niſi legitimum ſubſit impedimentum.

HActenus regimen politicum & civile Sueciæ è legibus ipſis fideliter expreſſimus, nunc quæ ſuperioribus annis conſulto mutata fuerint, neceſſario explicanda. Ac quidem primo quod dicitur capite tertio, Regem aſſumi per electionem & non jure ſucceſſionis, id anno 1544 Aroſiæ unanimi & libero Ordinum regni & primariæ nobilitatis Sueciæ decreto mutatum fuit: cujus decreti exemplar hic ex Exegeſi hiſtorica Stocholmiæ anno cIↄIↄcx edita adjungere operæ pretium viſum.

Vnio hæreditaria Aroſienſis.

NOs ſubſequentes, potentiſſimi Principis Domini GVSTAVI Suecorum, Gotho-

Gothorum & VVandalorum Regis, omnium noſtrûm dilectiſſimi & clementiſſimi Domini, regni & regiminis conſiliarii, Equites & Nobiles, Laurentius Siggonis de Sundby, regni Sueciæ Marſchalcus, Steno Erici de Loholm, Ericus Flemmingius de Suidie, Ivarus Flemmingius de Sundholm, Ioannes Turonis de Lindholm, Canutus Andreæ de Ockne, Turo Trolle de Berquara, Guſtavus Olai de Torpa, Magnus Ioannis de Bro, Birgerus Nicolai de Vines, omnes equeſtris ordinis: Ionas Olai de Hakeſta, Suanto Sture de Ekeſio, Abrahamus Erici de Ekeberga, Petrus Brahe de Rydboholm, Axelius Andreæ de Lenna, Nicolaus Krumme de Orboholm, Georgius Normani, Bero Claudii de Leppos, Laurentius Turonis de Penningeby, Gabriel Chriſtiani de Moreby, armigeri & Senatores regni; Axelius Erici de Heredſeter, & reliqui qui nominatim recenſentur numero CXXVI Illuſtris regni Sueciæ Gothiæque nobilitas, nomine noſtro & noſtrorum ſucceſſorum, hæredumque, vigore harum litterarum fatemur, & teſtamur, nos omnes unanimiter & peculiariter, (in noſtro arbitrio relicti, non coacti, aut compulſi) cum generali congregatione, & adu-

nata Senatorum Regni Sueciæ Corona, Equitum, Nobilium, Epiſcoporum, Prę-latorum, Indigenarum, Ordinum, & promiſcuorum ſubditorum frequentia, adhibita in conſilium ratione, diligenter perpendiſſe, quod nobis, qui univerſæ patriæ noſtræ & Coronæ Sueticæ velut membra & fulcimenta ſumus prę-cipua, non ſolum præſentia commoda, ſed etiam futura, (adjuti gratia & auxilio divino) ſummo ingenio, ſapientia, & prudenti conſilio, ad opus glorioſum perducere, atque illa negotia, quæ Coronæ & omnibus regni indigenis ſunt emolumento, incremento, utilitati, paci, & tranquillitati, conſiderare & ſtudioſe perpendere incumbat; Inſuper quibus adminiculis regni & omnium noſtrûm detrimenta ac ſuppreſſiones præveniri, atque protelari, propenſa voluntas, amicitia, amorque implantari, mutua concordia, certa fiducia, & jugis conſpiratio, undique provenire valeant; Et alias, omnium ſeditionum, malarum ſuſpicionum, ſimiliumque paſſionum radix, ex qua periculoſæ ſimultates pullulare ſolent, funditus evelli queat, illa ſerio procurare; ſicut etiam nunc, pro ingenii noſtri facultate, ſtudioſiſſime factitatum. Enimvero ex vetuſtis recentibuſque in memo-

memoria hominum adhuc vigentibus hiſtoriis exempliſque liquido perſpicuum evadit, omnibus retro ſæculis potiſſimum per capitis, id eſt, regiminis, & membrorum, videlicet ſubditorum, diſſenſionem, plurimas in Rebuspub. illasque periculoſiſſimas metamorphoſes derepente contigiſſe; Sicut etiam ſæpenumero ex talibus ſcintillis perniciosa erupiſſe incendia, unde rapinæ, cædes, tumultus, ſanguinis copioſa profuſio, aliaque detrimenta innumera, progreſſu temporis extiterant. Quocirca ubi regionum his contraria remedia, per Dei gratiam & naturam incolarum, providentiam, conſilium, & eutaxian inveſtigantur, ut inter Dominos & ſubditos firmus amicitiæ nodus ſtringatur, fides, ſincera confidentia, & obedientia, animis inſeratur, & multa vigeat providentia, atque circumſpectio, hactenus, & ab ipſis propemodum ſurgentis mundi incunabulis, teſtantur monumenta hiſtoriarum, ejuſmodi regnorum incrementa ſingularia, celſitudinem, & conſtantiam, & pacem, tranquillitatem, atque fælicitatem inuſitatam. Quamvis vero hujuſmodi regionibus, nonnunquam grandes tumultus, hoſtium impreſſiones, &

alia

alia infortunia acciderint : Nihilomi-
nus tamen plerumque ſub indigenæ ali-
cujus regimine, optime ſunt guberna-
tæ, protectæ, & propriis privilegiis con-
ſervatæ. Verum quandoquidem majo-
rum exemplis, & facinoribus, undequa-
que ſatis perſpectum, atque cognitum,
ex quo fonte, tot calamitoſiſſima juxta
ta ac periculoſiſſima diſſidia, regno-
rum ruinæ & interitus profluxerint,
nimirum ex diſſenſione, & litigio, in
Regum inauguratione oborto, in Re-
ge deſignando, certantibus ſuffragio
Regni ordinibus: E contra unde, &
quibus adminiculis, pax interna, con-
cordia, & fœlicitas rerum omnium
introducta, & conſtabilita ſemper fue-
rint: Nam ſi rem ſuo momento exami-
naverimus, inveniemus profecto, enu-
merata ubertim inde pullulare commo-
da, quando in ejuſmodi Regum deſig-
nationibus, æquas ſanctiones, atque
patriæ leges, nec non genuinam ſan-
guinis lineam comitamur, unde tali-
bus in regno diſſidiis obſtacula petun-
tur, & optimus animorum conſenſus
conſpiratioque firmius & profundius
implantantur: Ideo ingenue fatemur,
nos teneri, obligatoſque eſſe, veluti
ſynceros & primarios hujus regni in-
digenas, dum vitæ nobis munere licue-

rit

rit frui, una cum reliquis incolis regni, pro tempore, Suecanæ reipublicæ & liberorum noſtrorum, hæredum, & poſterorum ſempiternum ſubſidium, fælicitatem, pacem, atque unionem arctiſſimam, ad effectum glorioſum perducere imo omne periculũ, & unde aliqua diſſenſio, aut perditio, futuris temporibus ſenſim ſuboriri poſſet, de medio prorſus tollere, & removere, ne ad illa offendat, velut obſtacula, poſteritas. Itaque unanimi Senatorum conſilio, Equitum, Nobilium, Epiſcoporum, Prælatorum, Civitatum, Incolarumque omnium, & ſubditorum conſenſu, voluntateque, principio apud animum noſtrum, ſicut fideles & recte conſulentes ſubditi, ſecundum præceptum divinum, Regni hujus pervetuſtas laudabileſque conſuetudines ſtatutaque ſedulo ponderavimus, & juſta trutina examinavimus, quod S. R. Guſtavus noſter, à præpotente Deo deſtinatus Dominus, & à nobis univerſiſque Regni Sueciæ inhabitatoribus unanimiter electus, & coronatus, & ad hoc regni faſtigium, dignitatem, & laborioſum regimen, non velut externus quiſpiam, aut per vim & arma, evectus ſit; ſed ſecundum regalis lineæ propaginem, & ſanguinis ſcaturiginem illuſtrem, aſcenderit, ac velut

velut is, qui ad ejuſmodi honorem & regium ſolium proximus hæres extiterit; nec minus ob deperditi prorſus regni hujus & incolarum vindicationem, liberationem, conſolationem & proſperitatem, graviſſimo regni & regiminis oneri humeros prompte ſubmiſerit; Et quidem ea tempeſtate, cum patria chariſſima (nullo jure, cauſa, titulo, aut legitima expoſtulatione præmiſſis) in maximi & pernicioſiſſimi hoſtis, Chriſtierni ſecundi Regis Daniæ, violentas manus, tyrannidem, & extremam neceſſitatem incidiſſet, atque hinc rapinis, cædibus, incendiis, ſanguinis profuſionibus, & aliis permultis tribulationibus iniquiſſime pergravata afflictaque diu fuiſſet; Regni quoque indigenæ, ſine libertatis aſſertore, vindice & protectore, prorſus ad extremam perniciem ſuppreſſionemque omnes derelicti eſſent: Deinde non ſecus ac Princeps vere Chriſtianus, fidelis Patriæ defenſor, pro nobis & liberis noſtris, inclyto Sueciæ Regno, præſentibus & ſubſequuturis Regni inquilinis, & in noſtram conſolationem, atque rerum augmentum, & quidem pro ingenito amore erga tellurem Suecanam, ſuoſque ſympatriotas, & ſubditos, opibus ſanguinique nequaquam

peper-

pepercerit, ut nos & noſtros poſteros priſtinæ libertati reſtitueret, multis tribulationibus & ærumnis maximis benigne ereptos: Proinde ut præpotens Deus pro tam ineffabili ſua gratia laudem atque gloriam conſequatur, & clementiſſimus Dominus noſter atque Rex Guſtavus, nec non S. M. illuſtris filiorum poſteritas nata, & naſcitura, animi quampiam gratitudinem, & officiorum promptitudinem in nobis ſubditis & velut membris Regni primariis deprehendat, Regnum quoque univerſum, & nos illius incolæ, in pace & tranquillitate (divino opitulante auxilio) confirmemur, & conſervemur; Præterea ne periculoſæ diſſenſiones in hoc Regno (unde armorum tumultus & alia Regni detrimenta gliſcere conſueverunt) denuo emergant; Sed potius Regni Moderatores, & ſubditorum frequentiſſimus cætus, eo firmius ſtabili & inexpugnabili concordia colligentur & velut incorporentur; Idcirco nos unanimiter, & ſpecialiter, cum ſingulis & univerſis Nunciis terreſtribus, in hiſce & aliis Regni negotiis plenipotentibus, potiſſimum vero & ante omnia in hoc magni momenti & ſummo pene articulo, ad communitatis & noſtrum omnium

instan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

inſtantiſſimam petitionem propoſito, ut videlicet tempeſtive, omnium conſenſu illud ſtudioſe perpendatur & tractetur, cujus beneficio hæc Regna, ſi fortaſſis quæpiam deceſſio aut animorum pernicioſa fieret perturbatio, (quam Deus Opt. Max. quam diutiſſime clementer avertat) de legitimo Rege atque Domino ſecura & certificata exiſterent: Inſuper ne in tali caſu forte fortuna in ſuffragio electionis ferendo; aut aliàs quæpiam diſſenſio, vel tumultus, non ſine ſummo Regni diſcrimine, ſuſcitentur, & incendantur; Nos, inquam, una cum illis, illique nobiſcum in nomine ſanctiſſimæ & individuæ Trinitatis, Communitatis totius nomine votoque ſecundum incolarum omnium tranſmiſſam & nobis exhibitam plenipotentiam, deſiderium, & petitionem flagrantiſſimam, tempeſtivo conſilio annuimus, unanimi conſenſu concluſimus, & conſenſimus, elegimus promiſimus, & juravimus, Quod cum Sereniſſima pro tempore apud nos re rum potiens Regia Majeſtas clemen tiſſimus Dominus noſter, Rex Guſtavus velut naturalis ſecundum lineam & hæ reditarius Sueticæ Coronæ Modera tor, & alias in regno præviſus, electu & inauguratus, confirmatuſque Re

exiſta

xiſtat; Et apud Suecanam Rempublicam omneſque Regni Indigenas, ſumma & innumera propemodum fidelitatis officia (qualia hiſce Regnis vix antea vel ab ipſorum primis exordiis, ab ullo eorum Rege & Domino collata) benigne depoſuerit; Nimirum ad pacem & rerum fælicitatem nos collapſos erexerit, atque ab extrema neceſſitate vindicaverit, & nunc R. M. prole hæreditaria (quæ nobis & univerſo Regno futura conſolationi, & gaudio) decorata ſit. Nos eandem R. M. teneram progeniem hæreditariam, natam, & inpoſterum naſcituram, velut etiam nos ſecundum naturam & leges Chriſtianas decet, ac ratione familiaris lineæ, convenit oportetque, pro noſtris legitimis Moderatoribus, & proximis Sueticæ Coronæ hæredibus, prorſus, velut poſthac efficaciter exprimetur, electuros: velut hiſce etiam promittimus, eligimus & acceptamus; Atque in transactione Orebrogiana, à Senatorio ordine obſignata, juramentoque confirmata, in omnibus ſuis articulis, uti par eſt, quàm diligentiſſime & ſolidiſſime de hac re aſſeritur; ita hiſce denuo confirmetur, & ſtabiliatur, cujus vigore, atque hujus præſentis obligationis & literarum

robore, ejuſmodi unionem, promiſſionem & obligationem, ſecundum jusjurandum à nobis omnibus depoſitum, ſtabilimus, & renovamus.

Nec minus unanimiter & ſpecialiter hiſce pro nobis & noſtris ſucceſſoribus, coram Deo, ejuſque ſacratiſſimo verbo pollicemur, (quod ſi quidem hæc electio, & inauguratio, ſecundum divinam ordinationem, & providentiam, pervetuſta inprimis & laudabilia jura regni Sueciæ, Senatorii ordinis, Nobilium, Civium, & promiſcuæ Communitatis conſilium, aſſenſum, deciſionem, legitime, digne, utiliter, & nobis omnibus Regnoque univerſo in ſempiternam fælicitatem & auxilium facta ſit circa potentiſſimum Principem & Dominum Guſtavum, Suecorum, Gothorum, & VVandalorum Regem electum, coronatum, & à Deo nobis præordinatum;atque circa S.M. hæredes, natos,& naſcituros,non ſecùs ac ſuperior illa deſignatio, juramentum, & promiſſum ſuadent, quibus S.M.& Diademati Suetico obſtricti ſumus,) nos fideles & obedientes R. M. futuros, eamque promptitudinem, ſecuritatem & magnanimitatem, quæ fidos ſubditos, Dei, omnium mundanarum & Regni hujus priſcarum laudabi-

dabiliumque conſuetudinum ergo condecet, atque convenit, firmiter, inviolabiliter, & irrefragabiliter, nunc, & perpetuis temporibus, ſine intermiſſione præſtituros, atque omnia diligentiſſime facturos, ad quæ, ut fideles erga Regem & Dominum noſtrum ſubditi ſumus obligati; vitæ opibus, conjugibus, liberis, & omnibus quæ poſſidemus minime parcendo, pro ſuæ majeſtatis & patriæ utilitate, in neceſſitate conſtituta, ita ut cum regia majeſtas hæc exegerit promiſſa, fideliter ſimus exequuturi: cumque regia majeſtate vitæ ac mortis ſtadium æquale ingreſſuri. Deinde, (cum æque Magnatum, ac omnium hominum vita, mortis ſit periculo expoſita) ubi Sereniſſimus Rex Guſtavus, Dominus noſter clementiſſimus, ex hac vitæ ſtatione ad æternam accitus fuerit beatitudinem, pollicemur, nos obligamus, juramento confirmamus, & hiſce eligimus quam firmiſſime, & perfectiſſime, & irrevocabiliter, unanimiter, & ſpecialiter, quemadmodum ſæpenumero commemoratum, ſuæ majeſtatis majorem natu filium, Illuſtriſſimum Principem Dominum Ericum, pro noſtro proximo, à Deo deputato & nunc inaugurato Rege, qui immediato poſt Sereniſſimi Pa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

rentis ſui ex hac mortalitate ad Supe-
ros felicem migrationem, ad regimen
& regale faſtigium ingreſſurus, ac Rex
noſter indubitate futurus; veluti nos
pro nobis & noſtris ſucceſſoribus con-
ſentimus, confirmamus; & illum pro
noſtro Domino & Rege nunc accepta-
mus; ideoque illi fidelitatem exhibitu-
ri, & ſalubria præbituri conſilia; Nec
minus etiam, ut præfatum eſt, moder-
no Regi Domino Guſtavo ſuperſtiti,
tum temporis, perinde ac modo, fide-
litatem, firmiter, conſtanter, & invio-
labiliter exhibituri, & conſervaturi, vi-
tamque ipſam cum ſua majeſtate in
diſcrimen (neceſſitate urgente) poſitu-
ri: Quid multis? in omnibus conſola-
tioni & ſubſidio affuturi, idque facturi,
& intermiſſuri, ut fidis & recte conſu-
lentibus ſubditis, pro tenore jurisjuran-
di, convenienter incumbit, quod è
commodo ſuæ majeſtatis eſſe judicave-
rimus.

Sin vero talis forte obtigerit caſus,
quod Illuſtriſſimus noſter proximus Rex
futurus Princeps Ericus, Deo ita diſpo-
nente, Regiæ familiæ & Ducalis hære-
des maſculos nanciſceretur, qui morti
illius ſupereſſent, primogenitus illius
Regni gubernaculo admovendus; & ita
per ſequelam, de linea ad lineam, ut de-
cedunt,

cedunt, & accedunt, unus poſt alterum, ad regiminis apicem penetraturus, regnumque gubernaturus. Hoc pacto S. M. inclyti filii, nati, & naſcituri, à nobis, & noſtris ſucceſſoribus, pro legitimis Regibus, hæreditariiſque Dominis, ad ſceptrum Suecanum inaugurati, deſignati, & jurejurando confirmati. Quod ſi vero Princeps Ericus, qui noſter proxime futurus & jam deſignatus Rex eſt, ex voluntate divina, ſine Regalibus & Ducalibus maſculis hæredibus naturæ debitum compleret, proxime genitus benigniſſimi Domini noſtri Regis filius, Illuſtriſſimus Princeps Dominus Iohannes, qui ſecundum juſtam genealogiæ ſeriem ſecundò genitus eſt, omnino eadem ratione & modo, qui in Duce Erico inaugurando abſolute expreſſus eſt, Regales faſces, veluti deſignatus juramentoque confirmatus Rex, capeſſet; Quem volumus, & tenemur prædicto modo, & ratione, pro noſtro Rege & Domino prorſus irrefragabiliter & irrevocabiliter aſſumere, deſignare, illi promittere & jurare fidelitatem, & ſecuritatem, quæ ſancte in perpetuum, ſine omnibus effugiis doloſis aut contradictionibus, ſervaturi: Pari modo fidi, propenſi, morigeri, ſubſidio, conſolationi, &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

auxilio eſſe, & perſeveraturi, prompte vitam & ſalutem noſtram cuivis cum illo diſcrimini expoſituri; Imo cum illo (velut fideles & recte conſulentes decet eſſe ſubditos erga legitimum Dominum, & Regem,) nullam detrectaturi fortunam: Eadem ratione, ſi Ducis Iohannis Regales & Ducales hæredes aliqui fatis ſupereſſent extremis, major natu filiorum, clavo Regni potietur; & deinde, qua præfatum ratione, & modo, de linea ad lineam, uno ſuccedente alteri, quemadmodum in articulis electionis proxime futuri Regis Dn. Erici verbotenus eſt expreſſum, ſervandum, & perficiendum eſt, regiumque Diadema apud illum, aut illius natum, vel naſciturum filium, à nobis, & noſtris poſteris, pro hæreditario Sueciæ Rege deſignatum, electum, & jurejurando confirmatum, permanſurum.

Etſi autem contingeret Dominum Iohannem, hac deſignatione & electione ſecundo electum & deſignatum Regem, ſine maſculis hæredibus mortem oppetere, tum deinceps Regalis dignitas & ſceptrum ad Sereniſſ. R. Guſtavi clementiſſimi Domini noſtri juniorem filium Illuſtriſſimum Principem Dn. Magnum jure devolvetur, ac iiſdem conditionibus, & rationibus, ſicut de verbo

verbo ad verbum de duobus præmemoratis S.M. filiis, Dn. Erico & Dn. Iohanne fratribus expreſſum & enucleatum eſt, Sueonum Imperium, velut deſignatus, juramento confirmatus, & ſtabilitus Sueciæ Rex, acceptabit, illumque pari modo proxime ſecũdum alios, pro Rege & Domino noſtro firmiter & irrevocabiliter ſuſcipiemus, deſignabimus, ſpondebimus, & jurabimus promptitudinem, fidelitatem, & ſubſidium virile jugiter, firmiter, conſtanter, & irrevocabiliter, ſine omni tergiverſatione, atque ſubterfugio, illi fideles, addicti, recte conſulentes, auxilio, & conſolationi ſemper futuri, vitam, & ſalutem noſtram cuivis periculo illius cauſa exponere nihil dubitantes, velut fidelibus & recte conſulentibus ſubditis erga ſuum legitimum Dominum Regemque ſeſe gerere convenit: Vbi etiam ejuſmodi caſus Duci Magno humanitus acciderit, ut univerſæ carnis viam ingrediatur, major natu filiorum ejus, in regimine & dignitatis Throno ſuccedet, eoque modo, quo de vita decedunt, de linea ad lineam propagationis (quemadmodum in Erici & Iohannis deſignationis articulis, de verbo ad verbum commemoratum eſt) obſervandum: Atque ita eum, qui tum temporis pro-

ximus ſecundùm lineam dignoſcitur, acceptabimus, & confitebimur pro noſtro & Regni deſignato ac electo Rege, illique jusjurandum, fidelitatem, opemque præſtabimus, & cum illo vitam ſalutemque nulli ſubducemus diſcrimini; Et ut multa paucis complectar, ea moliemur, quæ fidis & bene conſulentibus ſubditis jure conveniunt.

Quod ſi deniq; ſecundùm Ducis Magni de vita migrationem nulli Regales & Ducales forent filii hæredes, is deſignatus & juramento confirmatus Rex Sueonum cenſebitur, qui deinceps per Dei proviſionem, ex Regio ſanguine, & filiis hæredibus, major natu in ejuſmodi Regia progenie ſuperſtes fuerit, & illo pacto, de linea ad lineam, ut decedunt, unus ſecundùm alterum in Regia proſapia, non ſecus ac de tribus præfatis R. M. Domini noſtri clementiſſimi hæredibus filiis maſculis, illuſtriſſimisPrincipibus, & fratribus, Domino Erico, Domino Iohanne, & Domino Magno dictum, ac in eorum expreſſum eſt deſignationis articulis; Atq; illo modo ſine ſubterfugio, aut dolo, illuſtriſſima hac familia ſuperſtite, jugiter procedendum; Quocirca nos obligamus, promittimus, & juramus, quod deſignationi huic ſtirpis Guſtavianæ,

velut

velut illa de verbo ad verbum hic expreſſa & confirmata eſt, quamdiu S.M. Domini noſtri benigniſſimi Regalis maſcula progenies & filii hæredes in vivis extiterint, conſtanter, firmiter, & irrevocabiliter adhærere velimus; ac quoad præfata Regis Guſtavi familia perſeveraverit, illam pro legitimis & naturalibus Regni noſtri Principibus atque Dominis, de linea aut progenie, ad lineam ſeu progeniem, velut in hac Regia deſignatione commemoratum eſt, obſervaturi ſimus; Præterea vitam, bona, famam, ſalutem, uxores, & liberos, omnemque poſſeſſionem noſtram, unà cum illa objicere, vivere, & mori, ac quemvis fortunæ ictum ſimul præſtolari velimus eſſe parati: Nec minus adverſus externos & internos Regni Regiſque hoſtes, qui pro tempore ſunt, aut in poſterum futuri, (neminem prorſus, aut ullam Nationem, Regionem, eminentioris aut humilioris conditionis Magnatem, excipientes) conabimur inſurgere, cuique nos alacriter objicere, ipſiſque factis declarare & perficere illud omnem, quod nos erga legitimos indigenaſque Reges & Dominos noſtros ob patriæ noſtræ libertatem, ſicut fideles nationis Sueticæ viros & recte conſulentes ſubditos

oportet, atque expedit, divino præcepto & juramenti obligationiſque nomine obſtricti ſumus; Neque poſthac quemquam alium, externum, aut internum, (quacunque tandem ratione id unquam fieri poterit, nihil excipientes) pro Domino aut Rege noſtro ſumus agnituri; ſed potius eum perſequuturi, viriliterque ſuppreſſuri. Nam quouſque Sereniſſimus RexGuſtavus & ejus proſapia viget, illam pro noſtris & univerſi Regni naturalibus & electis Regibus agnoſcimus, & deligimus; in contrarium neque inimicitia, amicitia, favores, munera, conſanguinitas, odia, ſimultas, aut cujuſcunque generis cauſæ, vel hominum fraudes, inſuſurrationes, vel minæ nos unquam permovebunt.

Sed ſi forte acciderit aliquem indigenarum, aut aliquam Provinciarum, unam vel plures, nunc vel futuris temporibus (quod tamen Deo auxiliante non fiet) ſeceſſionem à nobis facere, aut aliàs tumultum vel rebellionem ſuſcitare velle, tum nos obſtringimus, arctiſſime colligamus, ſancte promittimus, & adſtipulamur, quod vigore hujus juramenti, & obligationis ejuſmodi tumultum pro voto R.M. atque poſtulatione ſyncere ſupprimere, & vindi-

ctam

ctam à ſontibus repetere ſimus adjutu-ri; Nec iis palam aut clam, conſilio vel auxilio, hoſpitio, aut alimentis, armis aliisve rebus neceſſariis ſuccurſuri; Sed potius eoſdem, etiam vita noſtra in periculum adducta, perſequuturi, ac ad internecionem deleturi, tanta quidem potentia, & multitudine, quantam S. M. exigere voluerit, ſine ſubterfugiis auxiliando: Non abſimili promptitudine nos adverſus alias ab externis imminentes impreſſiones, & arma, neceſſitate ita urgente, opponemus, pro S. M. & liberorum incolumitate vitam fideliter & viriliter cuiq; telo exponentes: Quod ſi contingeret etiam (quod Deus clementer diu avertat) R. M. Dominum noſtrum clementiſſimum Regem Guſtavum lucis hujus uſura privari, antequam proxime ſucceſſurus Rex ad annos legitimos pervenerit, protinus poſt obitum R. M. quatuor aut pluribus ex Equeſtri ordine, & ad hoc munus aliàs præordinatis, qui una cum ſereniſſima Domina Margareta, Suecorum, Gothorum, & Vandalorum Regina, Regnum quam optime in tranquillitate interea temporis moderentur, regimen committemus; Quibus atque Sereniſſimæ Dominæ noſtræ Reginæ obedientes, ſubjecti, conſolationi,

auxi-

auxilio, ſubſidioq; futuri ſumus, quouſque proxime gubernaturus Rex, Dominus Ericus, ipſemet regimini dextram admovere poterit, perinde atque ille in gubernatione foret conſtitutus, noſque omni pacto fideles & recte conſulentes ſubditos deprehendet.

Sin etiam R. M. Dominus noſter beniꝰniſſimus Rex Guſtavus, aliis S.M. filiis, natis & naſcituris, qui ad Regale culmen tranſcendere non poſſunt, ſecundum conditi teſtamenti & Ducalis ſuſtentationis tenorem ac vigorem (quemadmodum literæ & ſigilla ultimæ voluntatis, ſuper hoc conficienda & confirmanda, expreſſerint) quaſdam Ditiones in hocRegno, unde pro dignitate familiæ vivent, cum conſenſu OrdinumRegni aſſignaverit, præfatis Principibus, Moderatoribus, & Dominis noſtris, ſine omni tergiverſatione, velut naturalibus aſſignatæ Provinciæ Ducibus & electisDominis, fideles, addicti, & æqui conſultores inveniemur; Atque cum illis aliud nihil actitabimus, quam quod fideles & probos perdecet ſubditos: Similiter Sueticæ coronæ, ejuſque Regi debitam obedientiam & obſequium præſtabimus, perinde ac fidelibus incolis atque ſubditis convenit, & ut in teſtamento regio comprehenſum fuerit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

uerit. In ſumma, adverſus hæc præmemorata, & præſentem inaugurationem, ſempiternamque unionem, nihil unquam moliemur; Sicut neque ab internis, aut externis, ut quidquam in illius præjudicium fiat, permittemus; Verum unanimiter præſentibus & futuris temporibus, ejuſmodi inaugurationibus promiſſa, omnium noſtrum beneplacito, velut expanſis accepta ulnis, ſervabimus, illa magnanimiter protegentes; inſuper R. M. & univerſi Regni ſalutem, pacem, atque tranquillitatem promovebimus. Si autem caſus ita ferret, fortunæque inclementia, (quod Deus clementer prohibeat) R. M. illiuſque maſculos hæredes ſine Regalibus & Ducalibus maſculis hæredibus fatis concedere, filiabus, una aut pluribus de hac familia ſuperſtitibus, tum temporis electio ad univerſos Regni Senatores reliquoſque fidos Sueciæ incolas devolvetur, in quibus conquieſcet, neque ad quemquam externorum & peregrinorum derivabitur, jure reluctante patrio.

Similiter etiam ex univerſo Regno (velut ejuſmodi Magnatum derelictis filiabus facere par eſt, & ſecundum regalis codicilli tenorem R. M. & hæredum regalium ſoboli fœmineæ præſtare

tene-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

tenemur) de honeſta & digna dote providebimus, matrimonioque illuſtri elocabimus, atque alios teſtamenti regalis articulos irrevocabiliter fideliterq; adimplebimus, & irrefragabiliter exequemur: Deinde quidquid hac inaugurationis obligatione, aut nupera, ut etiam in Tranſactione Orebrogiana, & in omnibus aliis deciſis ſcriptoque comprehenſis Tranſactionibus R. M. ejuſq; hæredibus, per nos, & alios Regni Senatores, Equites, & plebeios, viventes aut mortuos, promiſſum & ſubſcriptum eſt, ac quicquid in Regio teſtamento de verbo ad verbum articulatim & perſpicue comprehenſum eſt, illis omnibus quam fideliſſime ſine dolo malo, mora, novis inventionibus, quacunque humana aſtutia ſatisfacere, & ea inviolabiter irrevocabiliterque exequi conabimur; Simili modo unanimiter, & peculiariter, vigore noſtri juramenti, ratione famæ, conſcientiæ, vitæ, fortunarumque, in verax & ſempiternum teſtimonium illa ſtabilimus, & confirmamus; A quibus proinde neque gratia, munera, ſimultates, conſanguinitates, amicitiæ, aut inimicitiæ, vel aliæ hominum paſſiones, inſtantiæ, vel adinventiones, nos unquam remorabuntur, aut dimovebunt, ita nos Deus adju-

djuvet, & ſuum ſanctum Euangelium.
n cujus rei uberiorem certitudinem,
najorem ſecuritatem, & confirmatio-
nem, quod hæc Tranſactio, perpetuus
onſenſus, & unanimis deciſio, ac quid-
uid præterea literis his commiſſum,
ecundum noſtrum omnium, nempe
niverſi Senatus, Equitum, Epiſcopo-
um, Prælatorum, Ordinum, Civita-
um, Communitatis in toto Regno,
nanimes, & diligentes obſecrationes,
etitiones, conſenſus, in libera noſtra
elicti conditione, non coacti, neque
ompulſi, pro ſalute totius Regni Sue-
iæ, & inhabitatorum proſperitate,
ranquillitate, commodo, & emolu-
nento peractum eſt, inviolabiliter ſit
ervandum; idque ipſum eſſe promiſ-
ūm, juramento confirmatum & ſtabi-
itum, conſtet; Nos R. M. & Regni
Conſultores, Nobiles, & plebeii, una-
nimiter, & peculiariter, nomine omniũ
confratrum noſtrorum, & Ordinum
Regni, cunctarum Civitatum, & Com-
munitatis, præſentium, & abſentium,
quiſque pro ſe, & ſuis ſucceſſoribus hæ-
redibuſq;, in perpetuum teſtimonium,
quod ſcilicet præmemorata univerſa
firmiter & inviolabiliter obſervaturi ſi-
mus, noſtra propria & agnata ſigilla,
ſcienter hic infra appendere curamus.
Datum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Datum & exaratum Aroſiæ, in octava Epiphaniæ Domini, quæ incidit in XIII Ianuarii, anno cIɔ Iɔ XLIV.

Secundò obſervandum, quum regnum jam à tempore Guſtavi R. Romana ſacra abdicaverit, etiam omnia quæ caliginem Romanam arguunt in uſu eſſe deſiiſſe: itaque in ſolemni Regis inauguratione, reliquiarum tactionem jam dudũ omitti, de qua leges loquuntur libro ſecundo cap. IV; atque adeo ſolemni illi juramento, *ſic mihi Deus ſit propitius in corpore & anima, ac Virgo Maria & S. Ericus, omneſque Sancti, ac reliquiæ Sanctorum, quas manibus tango;* ſucceſſiſſe hoc; Hoc juramentum ſancte promitto atque ſpondeo omnibus meis ſubditis, junioribus & ſenioribus, natis & naſcituris, non charis ſicut charis, præſentibus ut abſentibus, fideliter me ſervaturum, illud nullo pacto prævaricando, ſed potius conſummando, omni prorſus regio amoris affectu; *ita Deus corpori & animæ meæ ſit propitius, ut ego hæc fideliter ſervavero:* ut patet ex exegeſi in juramento à SigiſmundoRege præſtito:atq; ad eundem modum in omnibus juramentorum formulis, quæ ab inferioribus magiſtratibus & aliis regni miniſtris præſtantur; ideoque neque legiferos,

ros, uti dicitur lib. VIII legum, cap. I, ſuper reliquias jurare. Quare & hoc, quod capitulo de ingenio, moribus & conſuetudine Suecorum ſub finem ex iiſdem legibus additum; *alia medietas pro anima ejus expenditur;* ſane hodie intelligendum, nimirum medietatem illam non in miſſas pro defunctis, ſed in alios pios uſus erogari. Hoc quoque, quod lib. II, cap. XXI, dicitur de equitibus Archiepiſcoporum, hodie in uſu eſſe deſiiſſe accepimus. Deniq; quæcunque ullo modo Romanam caliginem ſapiunt, jam mutata eſſe monemus, poſtquam reformata religio ſecundum Auguſtanæ confeſſionis tenorem in Regno fuit ſtabilita. Quæ uti perpetuo & inviolabiliter cuſtodiretur, hæc aſſecuratio à Rege Sigiſmundo, quia ipſe Romanæ addictus erat, poſt inaugurationem fuit accepta: Nos Sigiſmundus, Dei gratia, Sueciæ ac Poloniæ Rex, notum facimus quod cum Dei præpotentis clementi providentia, & illo jure hæreditario, quod ſecundum Ordinum Regni Sueciæ electionem & litterariam obligationem ad nos devolutum eſt, regni Sueciæ gubernaculo, omnium conſenſu legitime potiti ſimus; ideo hiſce viciſſim, amoris & gratitudinis ergo, omnibus noſtris

ſubditis promittimus & ſpondemus, primo & præcipue, nos omnes & ſingulos, ſummos & infimos, Eccleſiaſticos & Politicos, Nobiles & plebeios, in priſtina religionis libertate conſervaturos, ut illa omnino libere ſine omni impedimento fruantur, ſecundum Auguſtanæ Cõfeſſionis (quæ Carolo Quinto in Comitiis Vindelicis anno 1530 porrecta) tenorem, & velut avi noſtri extremo, parentis autem (piæ memoriæ (primo gubernationis tempore, & nunc ad extremum anno 1593, menſe Martio, ab omnibus hujus regni Ordinibus Vbſaliæ approbata & acceptata, omnes in ea protegentes religione, neque ullis ſcholis aut templis uſpiam in regno erectis, bonis aut malis mediis violentiam illaturos; ut neque in Eccleſiaſticis aut Politicis regni muneribus, ullius hominis utemur opera qui non hujus præfatæ & generalis per Sueciam fuerit ſectator religionis; aliàs quiete & pacate ſeſe gerentibus, legibus Sueciæ, privilegiis & prærogativis æqualiter cum aliis Sueciæ ſubditis, pro ſua quilibet conditione & ſtatu, integrum ſit frui. Deinde, chariſſimam patriam noſtram Sueciam, quo decet amore, proſequemur; indigenarum fidelium ſalutem & commoda fideliter ſemper
circum

circumſpiciendo, una cum juſtitiæ ſingulari patrocinio, &c. Datum in arce Vbſalienſi, xix Febr. anno cIↄ Iↄ xciv.

Cæterum ut de politico & civili regimine porro dicamus; Quinque ſunt in regno Sueciæ collegia primaria, penes quæ Regni eſt adminiſtratio.

Horum primum eſt, IVSTITIAE. Cujus tres ſunt Ordines: Supremus, medius, & infimus. Ex quibus hunc obtinent Legiferi civitatum, plebei quidem, ſed honeſtiſſimæ conditionis & juris Suecici periti: Iſtum provinciarum nomophylaces, communiter *lagman* dicti, viri præcipuæ nobilitatis & dignitatis: Supremum vero illuſtriſſimi regni Sueciæ Senatores. Ad hoc judicium devolvuntur omnes cauſæ, quotquot in forum veniunt per univerſum regnum, criminales & civiles, ut judicet an recte ab inferioribus judicibus definitum ſit vel ſecus: nec datur ab hoc judicio provocatio, niſi ad ipſum regem, penes quem eſt, aut pænam mitigare aut crimen abolere. Huic ſupremo Tribunali duo alia ſubalternantur; criminalium ſcilicet, & curiæ ſeu cameræ.

Alterum collegium eſt MARTIALE; cui res bellicæ deliberandæ, omniaque militiæ negotia ordinanda commiſſa. Oportet enim regiam majeſtatem non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſolum legibus eſſe armatam; ſed armis quoque inſtructam, ut pace & bello recte poſſit gubernare. Huic collegio præeſt præfectus generalis exercitûs.

Tertium collegium eſt CANCELLARIAE; in quo tractantur omnes cauſæ, tam ad forum politicum, quam eccleſiaſticum pertinentes. In hoc præſidet regni Cancellarius, qui diplomatibus, edictis, mandatis, epiſtolis, & aliis ſcripturis regiis conſcribendis, atque ſignandis, quæque ad eum mittuntur, accipiendis & legendis præeſt. Dat etiam reſponſa regis nomine, & in ſenatu proponit de quibus rebus deliberandum eſt: denique ſenatûs conſulta regiaque comitialia placita ac decreta literis mãdat, & in publicum edit: eſt etiam cognitor privatarum querimoniarum & provocationum, quæ ab urbanis & oppidanis atque adeo præfectorum judiciis ad regium tribunal devolvuntur: in ſumma ſecretariis, ſcribis, ſacerdotibus, cæremoniiſque Eccleſiaſticis moderatur.

Quartum collegium eſt AMMIRALITATIS; cui curæ ſunt omnia navalia classes, machinæ bellicæ, commeatus miles nauticus, omniſque bellicus in r navali apparatus, denique omnia, qua ad tutandum imperium, & mare ab ho

ſtibu

tibus & piratis tutum pręſtandum pertinent. Huic collegio præeſt Ammiralus regni, qui & ſub ſe alium habet Ammiralium, & in ſingulis navibus ſingulos præfectos.

Quintum collegium eſt REGIAE CAMERAE ſeu FISCI; in quo omnium totius regni redituum, ſeu tributorum, tam caſtrorum, quam prædiorum, nec non teloniorum, tam in mari quam in terra, rationes redduntur, examinantur, expunguntur atq; laudantur. Huic collegio præeſt Præfectus generalis ærarii; qui ſecum duos ex nobilitate habet, & ſcribas multos ex plebeiorum ordine; qui pro labore annuatim habent ſtipendium. Hic quoque præfectus eſt promus & condus theſauri regii, ſymbolorum ſeu inſignium regni, qualia ſunt corona, pomum, ſceptrum & gladius: monetariæque officinæ magiſter. Denique ſtipendia, tam militaria, quam aulica, abſolvit: reddendæ rationi ſoli regi obnoxius.

Inter hos præfatos primarios regni adminiſtros, recenſendus MARSCHALCHVS, aulæ regiæ magiſter, & adminiſtrator concilii publici; penes quem eſt jus convocandi ſenatum ex mandato regis, imperandi ſilentium, & attentionem indicendi; faciendi poteſta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

tem in comitiis dicendæ ſententiæ; legatos externos excipiendi, illiſque de rebus neceſſariis providendi; ejiciendi è concilio eos qui ad id non pertinent; decreta regia in cauſis infamiæ & ultimi ſupplicii exequendi; pompas publicas ordinandi; compeſcendique motus inquietorum & turbulentorum. Marſchalco quoq; competit in aulicum comitatum, adminiſtros menſæ regiæ, & ſimiles, juriſdictio & animadverſio. Denique in publicis conventibus & regi in publicum prodeunti præfert baculum erectum ligneum.

Proximæ poſt hunc dignationis tam regni quam regis adminiſtri, ſunt Coneſtabilis, Marſchallus exercitûs, Pincerna, Camerarius, Secretarius, Referendarius, Quæſtor publicus, Aſſeſſores judiciorum criminalium, & Aſſeſſores curiæ ſeu cameræ.

Porro, hoc regnum, non ſolum in Provincias, Ducatus & Comitatus, ſed quælibet etiam Provincia dividitur in territoria ſive præfecturas, vulgo *Hâradh* dictas; quæ parochias aliæ plures aliæ pauciores comprehendunt.

Quælibet provincia habet ſuum Marchionem ſeu gubernatorem, quem Suecica lingua *Landzherre* ſeu *Stathall*. vocant. Ejus munus proxime ad regiam maj-

majeſtatem accedit. Quælibet præterea præfectura ſuum *Leensmannum* habet; & quælibet parochia ſuum *nembdanium* ſeu *nemdemannum*. Quæ officia omnia diſtincta ſunt & ſubordinata; ab hoc fit acceſſus ad iſtum; ab iſto ad prætorem, & legiſlatorem; ab his fit appellatio ad præfectos & legiferos; ab his ad judices curiæ, ſi quæſtio eſt de re tributaria; vel ad judices criminalium, ſi quæſtio eſt capitalis; ab his ad concilium ſupremum Iuſtitiæ: ab hoc ad ipſum regem. Scitum porro in Comitiis Stockholmienſibus anno 1602 in hunc modum: Quanquam diverſis temporibus, patentia prodierint in vulgus diplomata, velut Iura & regni Statuta mandant, ne ullæ querelæ, quæ in judicio territoriali ſunt examinandæ, in aula excipiantur, priuſquam illic examinatæ & dijudicatæ fuerint; & deinceps niſi ruri decidantur, legitima quadam appellatione, eminentiori ſubjiciendas judicio: Attamen paucos admodum hujus rei obſervatores invenire licet, ſed quotidie S. C. infinitis obruitur querelis, ut impoſſibile ſit S.C. univerſas ſemper decidere. Quamobrem nunc ſtatuimus, ut præfata exequutioni tradantur mandata, omnibus querelis in judiciis territorialibus diſcuſſis primo, & legiti-

me dijudicatis: poſtmodum vero qui hac ſententia non fuerit contentus, ad aulæ forum appellet, ubi juſtitia illi adminiſtrabitur, à quo nemini licebit appellare. Si quis igitur ad aulam aliquas detulerit querelas, non hac ratione prius diſcuſſas, remittendus eſt.

Quot ſunt provinciæ, tot ſunt itidem Legiferi; nempe undecim. quibus plus quam trecenti Vicecomitatus ſeu territoria ſubjiciuntur. Legiferi partem ſuæ provinciæ quotannis circumeunt & perluſtrant, donec omnes & ſingulæ provinciæ viſitentur. circulo quodam abſoluto, ad priorem partem denuo viſitandum revertuntur. Quæ res quemadmodum ad ſtatum reipub. ſigillatim dignoſcendum, & ad remedia opportuna morbis publicis adhibenda, mirifice prodeſt, ita populos ſublevat recreatque: quandoquidem ex territoriis, & parochiis, quas viſitaverunt, tributum alternatim exigunt, ne univerſæ ſimul aggraventur.

Denique hæc quoque è Comitiis Lincopienſibus anno 1599 adjicere viſum. Sextò etiam perpendimus, & æqua lance examinavimus, ut quandoquidem jura mandent Suetica, quo judicia prætorialia pro dignitate peragantur in iis Regni ditionibus, in quibus neceſſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

as illa poſtulaverit, ut unicuique, diviti
que ac pauperi, ſummo ut infimo, qui
lterum alicujus nomine jure poſſet
õpellare, juſtitia adminiſtretur; Cum-
que ejuſmodi judicia hac hominum
memoria vix in hoc regno celebrata
deprehendantur, & ideo plurimæ con-
troverſiæ inter familias, & varias partes
adverſarias, non deciſæ adhuc perſi-
ſtant, examinari & determinari non
valentes, priuſquam in memoratis judi-
ciis ſub legitimo fuerint examine:
Quamobrem cum Illuſtriſſimus Prin-
ceps Dux Carolus id conſultum duxerit,
ut ſemel aut bis in anno hæc judicia
prætorialia inſtituantur; nimirum hye-
mali tempore Vbſaliæ in nundinis Di-
ſtinganis; æſtate autem circa feſtum S.
Petri hic Lincopiæ: Ideo nobis etiam
neceſſarium videtur, ut hac ratione
utroque anni tempore, aut certe uno
eorum, prout commoditas, tempus,
& negotia poſtulant, hæc judicia pera-
gantur.

Quando autem ejuſmodi tribunalia
celebrantur, ſecundùm jura citra ſex
hebdomadas publicata judices terre-
ſtres ad prefata judicia accedent, & non
alii eorum loco, ſine legitimo impedi-
mento: His igitur judiciis omnes con-
troverſiæ, quæ aliàs coram judicibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

provincialibus decidi nequiverant, examinabuntur & decidentur, cum aliis pluribus quæ illa conſultatio ſuper hac re conſcripta comprehendit, & admonet, prout S. C. ante biennium etiam regni Ordinibus Vbſaliæ deliberandum propoſuit, atque propediem ex typo divulgandum; Proinde quicquid in hoc foro prætoriali, inter partes adverſarias judicatum & concluſum fuerit, firmum fixumque ſine revocatione permanſurum, contra quod nemo poteſtatem habiturus eſt appellandi, velut jura noſtra illud etiam expreſſe vetant: Quod cum ita ſit, provinciales judices, & qui eorum loco munus obeunt, in RegniCancellaria ſua deponent juramenta; Quod etiam ſecundum Leges Sueticas in judiciis provincialibus, priuſquam poteſtate & munere judicis fungantur, facturi ſunt.

Similiter à nobis unanimiter & concorditer approbatum & concluſum eſt, ut quandoquidem multis annis ſuperioribus luſtratio bonorum regalium in hoc regno ſit intermiſſa, & conditio reipublicæ hoc tempore ſummopere poſtulet ut ea inſtituatur, quò partim regni corona cognoſcat, quæ ad illam jure ſpectent bona, ſine impedimento retinenda, partim etiam alii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

quod ad illos legitima poſſeſſione pertinet, illo libere fruantur, & utantur; ideo ſummopere neceſſarium eſt, ut ejuſmodi bonorum regalium luſtratio primo quoque tempore in regni ditionibus inſtituatur & peragatur: Cumque ad hoc prudentes & juſti requirantur viri, qui ſine reſpectu & ullius authoritate illud legitime examinent, quod paſſim in illo munere & tempore occurret; Proinde S. C. ſtatuendum relinquimus, quorum opera ad hoc S. C. velit uti; nobis certo certius perſuadentes, neminem eorum quos huic expeditioni idoneos S. C. judicaverit, & juſtitiæ amantes fuerint, hunc pro reipublicæ emolumento laborem detrectaturum.

Septimo, inter alia etiam illud deliberandum ſuſcepimus, quod ut regni hujus gubernator probe cognoſcat, quantæ copiæ ex provincia quavis, & pedeſtres & equeſtres, ſint exſpectandæ, ac quanta fiducia, belli neceſſitate ingruente, in illis ſit collocanda; Sicut etiam ne indigenarum multitudo toties militum conſcriptionibus, velut hactenus factum eſt, moleſtetur. Quare à nobis unanimi conſenſu ſtatutum eſt, ut certus quidam numerus equitum & peditum in quavis provincia, regni impenſis annuatim & continuo alatur, in tanta

multi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

multitudine, quantam S. C. ordinave-
rit, quorum ſalaria & ſuſtentationes,
quando domi remanent, neque in ali-
qua expeditione militari cõſtituti ſunt,
ex coronæ proventibus tantæ numera-
buntur, quantas ſuper hac re ordina-
tio certa conſtituenda permiſerit: Ve-
rum quando in expeditione aliqua mi-
litari, contra regni hoſtes, totus exer-
citus ex quavis ditione, aut aliquot il-
lius cohortes terra vel mari expediun-
tur, tum cupimus, ut ex provincia de
qua miles deſumitur, tantum victua-
lium contribuatur, quantum conti-
nuandæ tempus militiæ poſtulat, quo
non ſit neceſſarium, ut una provincia
contribuat pro altera, aliumque mili-
tem ſuſtentet, quàm eum qui ex eadem
ditione egreſſus eſt, unaquæque ſuis co-
piis proſpiciens: Atque cum in quavis
provincia non ſit æque numeroſus mi-
les, ſicut neque indigenarum frequen-
tia æqualis ubique, quæ ſubſidia latura
eſt; Ideo etiam ſuper hac re certa ordi-
natio conſtituta eſt, ut auxilia quæ hac
ratione exercitûs ſuſtentationi impen-
dentur, ſint ubique æqualia, tam in
una quam alia regni ditione, ut non
major unius provinciæ inhabitatori,
quam alterius incumbat ſubſidiorum
militarium contributio: Deinde ſi mili-
tum

tum in una provincia major eſſet numerus, quam contributione ex provincia facta ſuſtentari in expeditione militari poſſit, ille defectus ſuſtentationis ex annuis coronæ in eadem provincia reditibus ſupplendus, ut militi neceſſaria ex quavis ditione, pro tot menſibus, quot in expeditione eſt commoraturus, ſubminiſtrentur: Quæ ordinatio ſemper obſervanda, ſive copiæ militares domi morentur, ſive ſub ſignis contra hoſtem militent.

Octavò, quandoquidem jura Suetica titulo de Eccleſiaſticis commendent, ut decimæ in agro ex decimo quovis manipulo ſeu faſciculo ſeponantur, ex quibus triens ſacerdoti pendendus: Itaque ut ejuſmodi decimæ, qua illa triens, qua reliquum quod in granarium Eccleſiæ inferendum, legitime ſecundum jura contribuantur, ut quilibet ſuam portionem ſine diminutione obtineat, propterea cum pręfatis decimis inpoſterum ſequenti modo procedendum. Etenim omnes qui prædia tributaria inhabitant, atque colunt, frugemque aliquam referunt, ſive ex agris, ſive ſylvis uſtulatis, nullo excepto, decimum quemque faſciculum elargientur, ab una incipientes agri ſemita, & deſinentes circa alteram, ab illo manipulo facto

exor-

exordio, quem primo ex agris deportant agricolæ, quouſq; decem faſciculorum fuerit completus numerus; Deinceps ſacerdos trientem inde accepturus eſt, ipſum ſuo proprio granario inferens, & quando placuerit tribulis extundere curans; Verum reſiduum à colono tribulis extuſum, granario Eccleſiæ inferetur, velut hactenus factum. Denique ut dignoſcatur quam juſte & legitime perſolvantur decimæ, quidquid Sacerdos obtinuerit decimarum, depoſito juramento retinebit: Atque ſi præfectus decimarum in rei veritate cognoverit, aut Sacerdotem perverſe faſſum, aut ruſticum injuſte Sacerdoti vel granario Eccleſiæ decimas perſolviſſe, partem citabit ream ad judicium, ſecundum jura Suetica mulctandum: Inſuper omnes præfatas decimas perſolvere tenebuntur, ſive ſint generi, ſive famuli, aut quicunque tandem agrorum culturam exercentes, nemoque prorſus ab illis pendendis ſit liber, præter nobiles, quoad illa ſolum prædia, in quibus ipſimet commorantur, quantum ad illam portionem, quæ granario Eccleſiæ inferenda; Verum trientem ſacerdoti pendendum unuſquiſque perſolvet, cum ſuo ſacerdote ſuper hoc concordans.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

IV.

DE VECTIGALIBVS REGIIS.

TRIA ſunt genera vectigalium, ex quibus præcipui reditus regi Sueciæ annuatim proveniunt.

I. Primum *Fodinæ*; è quibus non modo cuprum, ferrum, plumbum, copioſe eruitur, ſed etiam argentum, ex quo thaleri Suecici cuduntur, qui propter argenti abſolutam perfectionem inter meliores cenſentur. Minerarum vero aliquæ impenſis regis effodiuntur, aliquæ privatarum perſonarum. illarum quidquid effoditur, rex habet: harum, non minus quam ſiliginis, frumenti, hordei, piſcium, boum, pellium, rerumque ſimilium, conſequitur decimam. Ex cupro, & ære, quod ex duabus tantum fodinis extrahitur, rex per hæc tempora 1050 *ſchipundt*, & aliquando amplius colligit. Atq; ex abundantia dictarum fodinarum fit, ut non modo ad muniendas arces, ſed etiam ad armanda navigia magnus reperiatur numerus tormentorum bellicorum, quorum ſumma ultra octo millia aſcendere dicitur, quæ ex ære con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſtata ſunt: & in ſola arce Stocholmenſi quadringenta tormenta majora numerantur: & plura confici poſſent ſi opus eſſet. Quod ſi etiam ruſtici diverſarum fodinarum venas, quæ ſæpius reperiuntur, non abſconderent, haud fruſtra creditur futurum fuiſſe, ut ad longe majorem ſummam aſcenderet utilitas, quę ex illis fodinis extraheretur.

II. Alterum eſt *fructus frugum & telonia,* tam terreſtria, quam maritima; nam rex per omnia regna tributum exigit & decimas, frugum, ſiliginis, hordei, butyri, boum, piſcium, pellium, rerumque ſimilium; quarum rerum ſumma & numerus annuus certo intelligi non poteſt, quamvis in fiſco regio certa eorum ratio habeatur; interim ad novem vel decem milliones aſcendere credibile eſt.

De teloniis hoc in comitiis Stocholmienſibus anno 1602 ſcitum invenio: De cenſu telonario, quem regni hujus incolæ perſolvunt, more ſolito obſervandum, nimirum ut merces extra regnum mittendo mediatũ cenſum perſolvant indigenæ; ex tranſmarinis autem oris merces excipiendo ſint liberi: tamen qui mercimonia emittunt aut recipiunt, rationibus & juramentis in veritate demonſtrabunt, quod nulla

ad peregrinos ſpectantes ſuis mercibus ſuppoſuerint: &, ſi quis deprehẽſus fuerit, quod hoc pacto alienigenarum merces occultet & emittat, tam illis quam etiam propriis ſpoliandus.

In comitiis item Norcopiæ celebratis anno 1604: Siquidem ex antiquo tempore conſuetudo viguerit laudabilis in hoc regno, prout Hiſtoriæ, & nonnullæ Conſtitutiones à Regibus, Gubernatoribus, Senatoribus, & regni Ordinibus factæ teſtantur, ut pro mercibus quæ ex hoc regno exportantur, certa quædam ſumma ſolidorum thalerorum, aut etiam argenti non ſignati, in uſum cudendæ monetæ, pendatur à mercatoribus: Itaque ut optima moneta in regno ſignetur, eandem conſtitutionem renovandam duximus, ita ut omnes mercatores negotiantes, tam interni, quam externi, pro centum thalerorum mercibus quas hinc in exteras nationes tranſmittunt, in telonio decem ſolidos thaleros deponant, aut certe dextantem argenti, atque pro his protinus recipiant ex moneta Suetica, nunc per regnum uſitata, integram ſuam perſolutionem, pro quovis ſcilicet thalero imperiali triginta ſex groſſos Sueticos, & pro quovis argenti dextante ſedecim groſſos Sueticæ mo-

netæ: Proinde quicunque pro omnibus & ſingulis centum thalerorũ mercibus, tot ſolidos thaleros aut argentum non depoſuerit, quot dictum eſt, illi prohibenda mercium exportatio: Sueticis tamen mercatoribus eo uſque liberum erit præfati argenti in telonio depoſitionem ſuſpendere, quouſque redierint, negotiatione & profectione in exteris expedita: Tum vero pro quibuſvis centum thalerorum mercibus quas ſecundum telonii ordinationem ex regno exportarunt, inferent in regnum nonaginta thalerorũ varias merces, atque pro iis nonaginta thaleris, aut decem ſolidos thaleros, aut dextantem argenti per commutationem legitimam Telonario numerabunt ſecundum telonii ordinationem, nimirum pro quovis thalero triginta ſex groſſos Sueticos, & pro quovis dextante argenti Sueticæ monetæ ſedecim groſſos: Quicunque hæc non fecerit, prima vice quadraginta marcarum Sueticarum, ſecunda vice mercium quas importat, ſuſtinebit jacturam & mulctam.

Pellium reditus & vectigal modo majus eſt, modo minus, prout frigora magis minuſve intenſa, & nives abundant; nam quo eæ magis excreſcunt, eo plura capientur animalia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Ex regione Lapponum, qui in ultima ſeptentrionis plaga degunt, rex maiorem pellium copiam extrahit; Vtque earum certiorem habeat rationem, quotannis illuc miniſtrum mittit, quem ſcribam appellant: Is adeo diligenter in captivorum animalium multitudinem inquirit, ut regium ærarium difficulter defraudari queat. Hæ pelles ad regem allatæ inter conſanguineos regis diſtribuuntur, interque amicos; & iiſdem plerique donantur; iiſdem & mercatores compenſantur, qui ad uſum aulæ ſuas merces dederunt, vel ſunt daturi.

Tertium redituum genus conſiſtit in vectigalibus arbitrariis. Nam quotieſcunque regi militares copię conſcribendæ ſunt, vel ad bellum à finibus regni propulſandum, vel hoſtibus inferendum; comitia regni ſolet indicere. in quibus exponitur, quanto commeatu, atque aliis, ad bellum gerendum opus ſit; & ordines regni conſentiunt in certam contributionem; quæ & crebra & interdum valde oneroſa accidit ſubditis pro belli gravitate aut diuturnitate. Quare ut ſubditis aliquantulum ſuccurreretur, in comitiis Stockholmienſibus, in quibus Sigiſmund. R. abdicatus fuit, ſtatutum invenio in hunc modum. Ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

extremum, concordibus ſuffragiis à nobis ſtatutum eſt, quod, licet in privilegiis Nobilium permiſſum ſit, ut quibus territorialis judicii authoritas redituſque feudo ceſſerunt, eam partem mulctæ pecuniariæ retineant, quę territorio adjudicata eſt; Tamen, quum illud repugnet è diametro Iuri Suetico, juſtumq; ſit ut quilibet ſine impedimento ſua prærogativa fruatur, ideo quodlibet territorium dimidium illius trientis, quem jura territorio adſcribunt, & judices territoriales hactenus obtinuerunt, conſequetur, ut in qualibet ditione, neceſſitate exigente, ſit in promtu aliquid, quo opus non ſit toties regnum contributionibus & novis exactionibus onerare: unde etiam indigenæ territoriorum iis providere poterunt de viatico, quos ad comitia aut alia negotia publica expedienda ſubinde ablegant: Quamobrem ejuſmodi proventus in ſcrinio territoriorum, ſub quorumdam fidelium virorum, ſigilloque territorii, adſervabuntur. altera autem pars trientis judici territoriali cedet, velut antea.

Et in comitiis Stocholmiæ ſecundò habitis anno 1602. Quanquam Sudercopiæ concluſum, ut certus judiciorum codex, de omnibus negotiis toto anno

tranſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

tranſactis, ex quovis territorio in cancellaria deponeretur, alter autem in ſcrinio territoriali; ſimiliter hîc Stockholmiæ anno 1599 deciſum fuerit, ut quodlibet territorium dimidium ex illo triente, quem jura territorio attribuunt, & judex provincialis hactenus percepit, retineret, in ſcrinio territoriali illa pecunia aſſervata, territorii & fidelium quorundam virorum ſigillis obmunita, quo in urgentibus reipublicæ neceſſitatibus aliqua ſint in promtu ſubſidia, neque opus toties contributiones & exactiones ditionibus imponere: Attamen poſt illud tempus, quo hæc conſtitutio facta, pauci admodum codices judiciorum ad regni archivum ſunt deſtinati; ſicut neque in ſcriniis territoriorum multum in promtu deprehenſum. Proinde judicibus provinciarum poſthac incumbet, ut ſuos judiciorum codices præſentent ſine diuturniore mora; qui à nonnullis prudentibus viris ſunt revidendi, ratioque ab illis reddenda, quantæ annuatim mulctæ judiciariæ obtigerint, & quid ex illis in ſcrinium territoriale devenerit. quicunque ſecus fecerit, juriſdictione judicis provincialis privandus eſt.

Eſt nihilominus in hac contributione hæc differentia, quod nobiles pari-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

terq; eorum ſubditi nihil ut plurimum contribuunt, niſi ſumma neceſſitas ita flagitet.

Verum quoties decernuntur bella conſenſu nobilium, & defectus in commeatu reperitur, tunc ipſorum ſubditi medietatem taxationis pendunt pariter cum iis qui regiæ majeſtati immediate ſubjecti ſunt.

Tenentur præterea ſubditi vecturas præſtare non modo regi ſed & nobilibus: de quibus hæc invenio conſtituta fuiſſe anno 1597 in comitiis Arbogienſibus, ex reſponſo Caroli, tum Ducis Sudermaniæ, & Regni Gubernatoris; quod ita ſe habet; Poſtremo, quamquam clementiſſimus, Princeps & Dominus, Dominus Carolus, media excogitarit, quibus promiſcua multitudo mitigationem & libertatem ſentiret plurimarum vecturarum, quibus hactenus fuerat onerata, maxime ab illis, qui teſtimonia & jus liberas vectiones exigendi prorſus nullum habuerunt; nimirum ut in hunc finem ii, qui in regni aliiſque neceſſariis negotiis emitterentur, certa commeatus inſignia adferrent, de tot equis adipiſcendis, quot indigerent: Verumtamen, quum hæc inſignia in multiplicem uſum devenerint, hoc nempe modo, quod plurimi inſignia, quot

&

æ qualia voluerunt, confici procurave-
rint; itaque jam edictum & concluſum
eſt, ut una cum ejuſmodi vectionum
inſigniis, viatoriæ Illuſtriſſimi Princi-
pis litteræ adjungantur, quibus ſignifi-
cabitur, quot equos ſinguli per hæc in-
ſignia exigere debeant, quoad generali-
ter ab Illuſtriſſimo Principe & Regni
Ordinibus deliberatum fuerit, quomo-
do ordinatiſſime atque tolerabiliſſime
in celeberrimo hoc regno, æque ac in
reliquis bene ordinatis regnis, hæ ve-
cturæ procedant; ita ut ſubditi & eo-
rum & publicam utilitatem fuiſſe quæ-
ſitam inveniant. Quicunque vero plu-
res equos, quam ejus teſtimonia per-
hibent, exigere auſus fuerit, juſte pu-
niatur; atque hoc ipſo nomine Sculte-
tis & reliquis, tam generalibus, quam
ſpecialioribus, harum vectionum offi-
ciariis, defenſoriæ litteræ communica-
buntur, ne quiſquam præſumat quem-
quam cogere vel compellere. Et, ſi
exigere non reveriti fuerint, nemo ta-
men ad eos teſtimoniis deſtitutos quo-
quam vehendos ſit obligatus.

Denique in Comitiis Norcopienſi-
bus anno 1604 de his conſtitutum in
hunc modum: Licet nonnihil præteri-
tis Comitiis conſultatum ſit, qua ratio-
ne innumeræ illæ vecturæ, quibus regni

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

inhabitatores gravantur, quam commodiſſime tollerentur: Attamen ad hoc uſq; tempus ad optatum effectum non pervenit, neque ſubditorum gravamina hoc pacto quicquam diminuta, licet S. C. de hac re plurimum fuerit ſollicita, & partim optimis quibuſque ordinationibus, partim etiam publicis mandatis, ea ſubditos moleſtia liberare ſtuduerit. Itaque cum ejuſmodi vecturæ & hoſpitalitates per anni curriculum inæqualiter tranſeant, ſubditique præter modũ illis graventur, & exhauriantur, ut annua tributa perſolvere nequeant, ideo commodiori adminiculo viſum eſt nobis, non poſſe hæc gravamina removeri, quàm ut ſubditi certam pecuniæ ſummam contribuant (ad quam ſeſe promtos obtulerunt) ac deinceps tabernatores ſecus quodlibet iter conſtituantur, & ubi necdum ſufficientes ſunt, duo aut tres, vel etiam plures, prout neceſſitas poſtulaverit, ordinentur, qui omnes hoſpitalitates excipient, ad quos unuſquiſque, tam regni Senatores, quam alii per regnum proficiſcentes, divertent, pro cibo & vectura legitime perſolventes, ſecundùm tenorem illius Mandati, quod clementiſſimus Princeps & Dominus noſter in ſuo Ducatu ſuper hac re publicaverat,

illudque

Illudque quantum ad proprios regni ſervitores aut nobilium famulos ſpectat: Verum alii qui per regnum proficiſcuntur, velut mercatores, aut quicunque tandem, cum tabernatore quàm poſſunt optime de ſolutione convenient: Atque ſi plures ad tabernatorem diverterint hoſpites, quam poſſit domo ſuſcipere, & neceſſaria ſuppeditare, ad vicinum ſuum eorum quoſdam expediet, ſicut jura loquuntur, qui eadem juriſdictione, qua tabernator ipſemet, fruetur: Quare cum exercitus equeſtris aut pedeſtris ad luſtrationem vel militarem expeditionem evocatur, menſtruum, aut hebdomatarium, pro temporis conditione, illi numerabitur ſalarium, ideoq; ubi per regnum tranſierit, in diverſorio ſolvere tenebitur, apud nullum Sacerdotem aut ruſticum diverſans, ſine perſolutione; In quibus Commiſſarii, una cum aliis Ductoribus militaribus, diligentem inſpectionem circa equites & pedites habebunt, niſi pro meritis, ſi ſecus factum fuerit, pœnam ſuſtinere velint.

Similiter viri nobiles, intra Senatorium ordinem aut extra conſtituti, cum illi aut eorum famuli per regnum iter inſtituunt, pro ſe, ubi ad coronæ ſub-

ditos pro aliqua promotione obtinenda diverterint, velut regii ſervitores ſolvent. Atque idcirco cum ſuis propriis ruſticis de aliquo ſubſidio hac in re impetrando, prout cum illis conſpirare poterunt, tractabunt. Neque regni etiam Domini, aut illorum famuli, nobilium ſubditos vectionibus aut hoſpitalitatibus moleſtabunt, niſi pro ſolutione legitima. Verum ſi contigerit, regni Senatores in reipublicæ negotiis longinquum aliquod iter inſtituere, regni Gubernator illis de viatico providebit. Hæc unanimiter de vecturis & hoſpitalitatibus ſtatuere omnino decrevimus: & ſi quiſpiam his in contrarium fecerit, ſine perſolutione apud Sacerdotem vel ruſticum diverſans, officiarii per regnum, & præfecti, una cum militibus & plebecula viciniori, illum comprehendent, ſive unus aut plures ſint, & deinceps ſententiam in eos ferent, pœna legitima ſubſequente, ſine omni gratia reis facta, & appellatione ad ſuperiorem Iudicem, quemcunque tandem: Ideo in his Caſtellani, Præfecti, & Officiarii diligentem inſpectionem habebunt, ut cum ejuſmodi negotiis legitime & rationabiliter procedatur; aliàs pro infidelibus reipubl. viris æſtimandi & officio exuendi, ſi

ami-

amicitiæ aut alterius cujuscunque habuerint reſpectum.

Similiter tenentur ſubditi contribuere ad dotem matrimonialem filiarum regis, cũ earum aliqua nubit; Summa autem contributionis hujus, hucuſque fuit centum millium thalerorum, præter argentea vaſcula, & reliquam ſuppellectilem domeſticam; nihilominus rex illud ſuperaddere poteſt, quod honeſtati conſentaneum eſt.

De hiſce Comitia Norcopienſia anno milleſimo ſexcenteſimo quarto loquuntur in hunc modum: Quum jura Suetica mandent, ut quando rex prolem ſuam matrimonio jungere voluerit, teneatur omnis indigenarum multitudo dotem contribuere, atque in Guſtavi regis (laudatiſſimæ memoriæ) Teſtamento præcipiatur, ut quævis filia regis connubium initura, pro dote centum millia thalerorum conſequatur, in legibus Sueticis vel Teſtamento præfato, ne verbo quidem facta mentione, quantum pro ſuo ſtatu quilibet teneatur ferre ſuppetiarum; Proinde in his Comitiis aſſenſimus ut S. C. una cum Regni Senatoribus hac ſuper re ordinationem conſtituat, ſecundum quam nos poſtmodum, ubi hoc forte fortuna regis cujuſpiam noſtri evenerit filiæ,

non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

non tamen prius, lubenter auxilium laturi ſumus, ita ut præfata ſumma quæ in Teſtamento exprimitur, nimirum cẽtum millia thalerorum, compleatur.

Quoties vero rex procerum aliquem beneficio afficit, debet ei certum aliquem ruſticorum numerum largiri, qui tanquam ſubditi & tributarii ſub domino vivant.

V.

DE POTENTIA REGIS Sueciæ, tam mari, quam terra.

REx Sueciæ, præter triremes, quarum in illo mari non exiguus uſus, ut plurimum ſupra quinquaginta naves bello paratas jam olim habuit; quarum quędam ad ſexaginta, ſeptuaginta, & octoginta æneis tormentis inſtructæ ſunt. hodie haud dubio longe plures habet. Nec difficile ipſi eſt ſex nautarum millia invenire, non ſolum remiges & navales ſocios, ſed etiam magiſtros & miniſtros navium; quia univerſus tractus Findlandici maris, qui quadraginta millia paſſuum in longitudinem occupat, item maris Roderici, qui duplo major eſt, & inſulæ

inſulæ non paucę, continuā ſuppeditant incolis occaſionem in mari verſandi. unde experti audaceſque nautæ evadere queunt. Illorum nautarum acquirendorum, nec non detinendorum ratio, Regi non admodum diſpendioſa eſt, quandoquidem ex tributo, quod provinciæ pendunt, diſtribuit inter ipſos carnes, piſces, butyrum, ſiliginem, hordeum, pro majori ſtipendiorum parte.

Hæ naves pacis tempore in varias regnorum partes diſtribui ſolent: Majora navigia in portu Stockholmenſi ſtationem habent; qui adverſus incerta ventorum ita munitus eſt, ut naves hic abſque anchoris tuto poſſint conſiſtere; & ab hoſtili inſultu admodum ſecurus, quum in intimo receſſu jaceat, ad quem nonniſi per infinitos ſcopulos viginti quatuor milliar. navigatione patet acceſſus.

Reliquæ regiæ naves in reliquis portubus locantur; maxime Findlandiæ, ut adverſus Moſcum præſto ſint, ſi forte quid hoſtile moveat. Aliæ impedient, ne ex Germania, aliiſque portubus, illuc afferantur ea, quæ in regni Suecici perniciem converti poſſint: ideoque regia majeſtas non admittit, ut illuc naves ullæ accedant trajiciantque, niſi ante licentiam ab ipſo impetraverint, & ſcripta,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſcripta, ſua manu vallata exhibeant, quæ *paß* vocantur, & à Lubecenſibus aliiſque magno pretio comparantur.

Quid multa? Rex Sueciæ mari longe potentiſſimus eſt. Nec minus quoque terra valet; nam magnum numerum peditum è ſubditorum delectibus poteſt educere;qui jam tot annis, quibus nunc cum Moſco, nunc cum Dano, & maxime cum Polono, belligeratum eſt, ſummã in armis tractandis induſtriam ſibi compararunt, fortitudinemque à majoribus acceptam in immenſum auxerunt; ita ut rex inprimis hiſce copiis fidat. Quatuordecim dierum ſpatio, cum ſubita neceſſitas ingruit, è ſuo regno rex duodecim peditum legiones, tribus millibus in ſingulas computatis, cogere per delectus nullo negotio poteſt. quas ei extra regnum ipſum, & ad Indos, ſi volet, educere jus faſque eſt.

Nec caret ad quæcunque belli munia obeunda idoneo & commodo equitatu Suecia, atque Finlandia; quippe quæ utraque magna equorum vi abundat; qui quantum reliquis Germaniæ & aliarum nationum equis cedunt magnitudine, tantum forte præſtant bonitate. Certe ſtrenui ſunt, fortes, & in illa humilitate robuſtiſſimi, laboris

ſupra

ſupra cæteros aſſueti & ad ſtuporem tolerantes, facillimi deniq; paſtus. Sola illorum humilitas in cauſa eſt, cur ad ſuſtinendos magnorum præliorum impetus eques fere ex Germania hactenus lautioribus ſtipendiis fuerit allectus.

Quantum deniq; exercitum tam peditum quam equitum poſſit educere, vel præſens expeditio quam rex ſuſcepit ut cognatos & confœderatos ſuos à tyrannide Cæſarianorum liberaret, facile fidem fecerit: in quam tantas copias eduxit (quibus & magna celeritate & non minori fortitudine atque prudentia tantas res hoc anno geſſit) ut difficile ſit numerum earum inire; hiſtoriæ noſtri ævi memoriæ ęviternæ conſecrabunt, & omnis poſteritas admirabunda obſtupeſcet.

Multa quidem ab Oratore Pontificio (uti videtur) in relatione illa ad Pontificem Romanum de Regno Suecico, quæ extat apud Honorium; commemorantur, de militarium copiarum hujus regni per provincias diſtributione, de numero illarum, diſciplinaque, & ſtipendiis; quæ quia hodie penitus in melius mutata ſunt, & ad meliores hodiernæ militiæ leges compoſita; ſupervacaneum exiſtimavimus hic adjicere.

VI. SE-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

VI.
SERIES REGVM SVECIAE.

PRIMVM MAGOGVM, Noachi ex filio Iapheto nepotem, Scythicæ gentis conditorem, ex Scythia Europæa Venedico ſinu tranſmiſſo in Gothiam, quæ poſtea Latinis quoque Scythiæ nomine venerit, trajeciſſe, ibique populis, quos patrio ſermone Getas appellatos volunt, imperaſſe tradunt. Incerta, ut videtur, origine, & confuſis populorum appellationibus: quippe cum eruditiores gentis Gothicæ primordia ad Gomerem potius, Iapheti primogenitum, referant, genteſque, Gothicam & Geticam, diſtinctas oſtendant. Magogo ſucceſſiſſe annales tradunt;

2. SVENNVM, unde nomen genti.

3. GETHAR.

4. VBBONEM, Vpſaliæ ante tempora Abrahæ conditorem. Inde *ad tempora uſque Salvatoris* generis humani reges, qui *in patria* rebus præfuerunt *triginta quinque*, ſuis quemque nominibus, numerant nominantque, & inter eos multos à peritia ſacrorum, ſanctitate, virtute, & vitæ integritate, patrii etiam carminib⁹ celebratos. Præter hos ali

lios *extra patriam* genti, quæ rege BERICONE civilium bellorum metu ſedes mutaverit, imperaſſe, & inter eos fuiſſe vigeſimum ſecundum.

22. COTISONEM, Getarum regem, cui Iuliam ſuam Auguſtus deſpondit; quo tempore ſibiinvicem filiam ejus in matrimonium petierat M. Antonius; ut intelligendus eſt in Auguſto Tranquillus. Cæterum *in tempora Servatoris* imperium incidit ERICI tertii, cognomento *Diſerti*, illud faſtigium per merita adepti; cujus gravia in Frothonem Danum, & una cum illo ad ſaniorem mentem & arctiorem amicitiam reverſo, in Slavos & Hunnos memorantur bella. Succeſſere Erico

41. GODRICHVS filius: dein

42. HALDANVS. Hujus temporibus floruit monſtrum illud fortitudinis (à qua ei & nomen) STARCHERVS; cujus non minus quàm Tyrſæi cujuſdam incentiva ad virtutem extant carmina, Latine ex Suevico eleganter verſa ante quadringentos annos à Saxone Grammatico. Poſt illos longa continuatur regum ſeries; ſed quorum maxime memoranda longa videntur damnata nocte, veluti in gente, actionibus potius, quam ſcriptis, æſtimante immortalitatem. Ac longe quidem feliciori fato re-

liquum orbem migrationibus & imperiis inundarunt Oſtrogothorum, VVeſtrogothorum, &c, qui illis imperarunt, Theodericorum, Attalarici, Attarici, Totilæ, Teiæ, Radagiri, Alarici, Ataulphi, Sigerici, Valliæ, Roderici, reliquorumque nomina, quibus ipſi Romani, dum virtutem nec in hoſte ſilent, ut ſuam extollant, digni obtigerunt vates.

100. Sub BIORNO, regum domeſticorum centeſimo, cum occidentem regeret Ludovicus Caroli M. filius, anno 816, Chriſto primum nomen dediſſe Sueciam, laborante S. Anſgario, monacho Corbeienſi, author eſt Ludolphus de Bebenburg, libro de zelo Chriſtianæ religionis veterum Germaniæ Principum.

124. ERICVS SANCTVS; poſt quem Suercheri & Erici poſteritas alternis vicibus, & expletis utrinque odiis, regnat. Hic Ericus, Ingonis regis gener, poſt Suercherum, Gothorum Suecorumque regem, à proprio ſervo occiſum, virtute regnum adeptus, nec ſanctitate vitæ & imperii, nec legum, quas ſuis tulit, æquitate, nec expeditione convertendis ad Chriſtum Finlandis, feliciter confecta, obtinuit, quo minus ſcelere quorundam ex nobilitate, & Henrici Dani Magnique hujus filii, qui præci-

præcipuæ faces extiterant, occideretur, anno 1160.

125. CAROLVS, Suercheri filius, cum biennium jam Erico regnante Oſtrogothis, qui à Suecis in eligendo rege Erico diſſenſerant, imperaſſet, octo deinde annos utrique regno religioſe præfuiſſet, odio propter amicitiam Danicam flagrans, à Canuto, Erici S. filio, perſuaſo Carolum cum Danis cædem paternam fuiſſe machinatum, in inſula *Viſings* occiditur anno 1168.

126. CANVTVS, Erici S. filius, pœnitentia ob cædem Caroli acta, & ab impugnatione Danorũ prudentia Lundenſis archiepiſcopi averſus, moritur anno 1192.

127. SVERCHERVS, Caroli filius, vir militaris, prudens ac facundus, vindicandi in Canuti poſteritatem pruritu à ſeipſo mutatus, auxiliis ſuis, quos contra regnum ex Dania exciverat, exterminio ad Lenam VVeſtrogothorum devictis, cruento altero bello à ſuis occiſus occubuit anno 1210.

128. ERICVS, Canuti filius, Suercheri manibus elapſus, feliciſſime annis ſeptem, quos ut annos abundantiæ & fertilitatis ſummæ annales notant, regnat; ſed hanc felicitatem Sueciæ oſtenſam fata octavo regni anno ultra eſſe

non ſinunt, extinguuntque una cum fertilitate, anno 1216.

129. IOHANNES, juvenis, pius, Suercheri filius, ſpe de ſe maxima concitata, anno regni tertio, præmaturo fato rapitur, anno 1222.

130. ERICVS Balbus, Erici S. pronepos, anno 1229. Contra eum affinis Canutus Folchungus conſpirat, regno affinem ejicit; ſed victoria mox verſa occiſus pacatum Erico regnum relinquit. Itaque arma in Taveſtios infideles Ericus convertit, miſſo contra eos tertiæ ſororis marito Birgero, Oſtrogothorum Principe, viro magnarum virtutum, ac mox victis converſiſque Taveſtiis moritur, anno 1250.

131. VALDEMARVS, Birgeri filius, opera militis ſtrenui, Ivani Blaa, abſente patre eligitur. Pater, à Taveſtiis reverſus, dum ſibi potius regnum deberi arbitratur, magnanimo Ivari reſponſo (qui ex tunica ſua, ſi, quod Birgerus objecerat, reges Sueciæ regno deficerent, ſe excuſſurum reges dixerat) territus, filio tutor, regnumque optime adminiſtrat. Birgeri morte ſibi relictus Valdemarus, inſtinctu Danicæ uxoris fratres indigne tractat, donec à Magno, Suecorum ſtudiis ſublevato, capitur, & mox Gothico etiam regno, quod ei humanitas

nitas fratris permiſerat, à proceribus privatur.

132. MAGNUS LADOLOS, fratri anno 1276 ſubſtitutus. cui cum Valdemarus, Danorum opera, continuo rem faceſſeret, poſt male fidam aliquoties initam reconciliationem captivitate tandem Valdemari lis ſopitur. Fraudi ei potiſſimum fuit, peregrinos ac Danos rerum ſummæ præfeciſſe: quippe à Dano proditore inter ſacra hoſpitalis menſæ ipſe captus eſt; ac de cætero acre Suecorum, & Folchungorum præſertim, odium contraxit; ipſis viciſſim tam infenſus, ut eos fraude circumventos & ad convivium ſimulata amicitia vocatos cum præcipuis familiæ capitibus trucidaverit, extincta tantum non tota Folchungorum gente. Mutata ſub finem vitæ hominis crudelitas eſt ſanctitate, & in divini cultus exornationem propenſo affectu; mortuuſque eſt in inſula Viſingiana, poſtquam filium regno, filio tutorem Turgillum Canuti, dediſſet.

133. BIRGERVS, Magni filius, anno 1282; dehoneſtamentum ſui & Suecici nominis, author fraternæ, qua nihil ſceleſtius annales habent, tragœdiæ. Remoto quippe Furgillo poſtquam felicia regni primordia ſævior Principis natu-

ra inclinaſſet, fratres proditionis inſimulavit, & in aperta cum iis bella deſcendit. à quibus primum captus, mox varia compoſitionis reconciliationiſque ſimulatione deluſos fratres, tandem ad convivium allectos capit, & in carcerem detruſos ſqualori & fami exanimandos relinquit, abjecta, ne ulla ratio ſubveniendi miſeris ſupereſſet, in profundum præterfluentis fluminis clave. Quam crudelitatem pertæſi Sueci Gothique, arreptis armis regem regno ejiciunt, qui miſere in Dania, unà cum uxore, moritur.

134. MAGNVS SMEECH, filius Erici, à Birgero fratre occiſi, anno 1319. Nequicquam patrui veſtigiis territus, contemtu ſacrorum, portentis libidinum, & efferata crudelitate, publici prædonis meruit elogium. Indigne filiorum in regno conſortium, quod velle ſimulaverat, ferens, in Ericum armat percuſſorem, quo ante ſcelus oppreſſo, filium mater Blanca Gallica veneno intoxicat. Ab Haquino altero Norvegiæ rege, bello captus, ſed mox liberatus, in Daniam fugit; ſponſam filii Holſatiæ Ducem intercipi curat, Margaretam Danicam invito obtrudit, & dum vim majorem parat, interim in Sueciæ proceres fulmen proſcriptionis ejaculatur.

135. ALBERTVS, Megapolitanus, Magni ex ſorore nepos, à proſcriptis Procerum eligitur, ac paulo poſt Stockholmiæ conſenſu publico confirmatur. In regno conſtitutus concordiam Magno offert; ſed is ad belli pejora verſus capitur, ac ſeptennio integro detinetur, donec à filio Haquino liberaretur. Albertus vero cum à Comitiis Viſmarienſibus redux Suecos contemptim haberet, ipſe contemtim & intolerabilis habitus bello cum Margareta, ad cujus ambitus nonnulli inclinabant, implicatur, capitur, totoque & ipſe ſeptennio detentus, fide tandem Suecos abſolvere cogitur, anno 1394.

136. MARGARETA Danica, Haquini Norvegiæ regis uxor, trium regnorum Domina, anno 1395; mulier magni animi, ſi in virtutem potius impetus illi & perpetui motus inclinaſſent. Verum illa, cum à ſtrictis regni legibus, quas promtiſſimo tamen animo juraverat, jurejurando ut puerorum aſtragalis habito, reſiliret, avaritia inexplebili omnia fœdaret, pręcipua Suecorum hoſtibus crederet; Suecorum odio in Daniam ceſſit, poſtquā minis & terroribus Erico, ex ſorore nepoti, quatuordecim annorum puero, regnum obtinuiſſet. Hujus illud eſt; Cum monita eſſet ne

contra verba concepta arces, tutelam regni exterorum fidei committeret, Servate vos (dixit) qua poteſtis diligentia literas noſtras; nos curabimus arces ſervari. Mortua eſt Flensburgi, & ſepulta anno 1412.

137. ERICVS, Pomeraniæ Dux, anno 1396. Amitinæ perfidiæ lacte imbibito, violator pactorum, Nobilitatis, per bella externa, & navigationibus per ſævas tempeſtates mandatis, extirpator, domi ſpoliator, contrarios habet Engilbertum, ex nobili Principem Dalcarlorum electum, &, hoc inſidiis Danorum è vivis ſublato, Carolum Canuti, regni gubernatorem. Profugus in Daniam, &, jam Danis quoque infenſus, tentato & mox deſperato in Sueciam, quæ redire & pactis ſtare volenti tendebat manus, reditu, Gothlandiam occupat, unde navigantes Aquilonares piratica infeſtaret. Verum tandem à Carolo Canuti obſeſſus, & à Danis ſibi metuens, in ditionem avitam & ocium conceſſit, cum à coronatione regnaſſet annos quatuordecim, anno Dom. 1437.

138. CHRISTOPHORVS Palatinus, Dux Bavariæ; Erici ex ſorore nepos; in quem, Danorum ſtudiis evocatum, nonniſi poſt longam dubitationem & ad plurimam Danorum commendationem conſen-

conſenſum eſt, anno 1442. Ejus præclara initia diſſenſione & mutuis Suecorum ſupplantationibus mutata in peius. Geſſit cum Anglo bellum. quo victor, dum aſtu Lubecam adoriri, ſed fruſtra, parat; ad Sueciæ littus paſſus naufragium, animum occupandi Vandalicas civitates deſpondet. Libidinem ejus fame ac peſte regni Deus vindicat: ipſe amiſſis in mari, quos ex Suecia exportabat, theſauris, in Dania moritur improlis, anno 1448.

139. CAROLVS CANVTI, à proceribus jugum exterorum faſtidientibus, poſt aliquot annorum interregnum rex conſtitutus, an. 1458, Norvegiam ſubjicit; bello à Danis moto graviſſimis eos damnis mulctat. In eum populus, Præfectorum inſolentia emotus, ſed claſſicum potiſſimum canente archiepiſcopo Vpſalenſi, inſurgit: dumque Carolus à Poloniæ rege advocaturus auxilia Gedanum ſecedit, Chriſtiernum Daniæ regem regno obtrudit & coronat. Catillus interim, ex epiſcopo Lincopenſi factus miles, archiepiſcopi nepos, collectis undique copiis, regno ejicit quicunque Chriſtierno favebant; ipſum Chriſtiernum, utpote qui nullis omnino pactis ſtaret, glaciali & memorabili pugna devincit; Carolumque ex Pruſſia revo-

cat. Qui reverſus, recuperata favoris popularis aura, præfectos populo gratiores ſufficit. Denique laudis ex virtute, non minus quam vitæ & regni, ſate, obiit anno 1470. Poſt Carolum in ſerie regum nonnulli ponunt: 140. *Chriſtiernum*. 141. *Ioannem filium*; 142. *Chriſtiernum Ioannis filium.* Verum Ioannes Magni tres iſtos, qui *Principum* tantum nomine imperarint, ſubſtituit, omiſſis prioribus illis, quos ipſe nonniſi factioſorum reges & uſurpatores exiſtimavit.

140. STENO STVRE, ex ſorore Caroli nepos, *Chriſtiernum*, qui claſſem & exercitum mœnibus Stockholmiæ admoverat, victum fugatumque, à Suecia repetenda toto vitæ tempore abſtinere cogit. Inde *Ioannem* filium ejus, evocatis Ruſſis, & per occaſionem diſcordiæ inter Stenonem ac Suantonem Sueciam aggreſſum, coronatumque per factiones, reprimit. Dum Ioanni marito captam Daniæ reginam in Smalandiam reducit, in convivio contracta ægritudine obiit anno 1503, regiminis trigeſimo. Vir maximarum virtutum, ſed hoc major, quod oblatum diadema reſpuit.

141. SVANTO, Oſtrogothorum Princeps, & regni Conſiliarius, Princeps Sue-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

corum eligitur, delato clam Stochol-miam, arteGaddi Lincopenſis epiſcopi & militis ſtrenui, defuncti Stenonis cor-pore. Inita cum Lubecenſibus confœderatione, bellum cum Chriſtierno ſecundo Ioannis (quem filii odio jam multi expetebant) geſſit: in quem dum majora molitur, anno 1512, Principatus octavo obiit; à virtutibus inſigniter in-ſtructus, liberalis, & prævia ſeveritate mitis.

142. STENO STVRE junior, filius Suantonis; fraudes & inſidias Chri-ſtierni, miſſis ad familiare colloquium, quod ille petierat, Gaddo & Guſtavo Ericſon, prudentia evadit. Dum autem Chriſtierno, cum novo exercitu Sueciam infeſtanti, ſtrenue ſe opponit, inter fortiſſime dimicandum ictu bombardæ occiditur. Quo ſublato, & Suecis diſſipatis, Chriſtiernus à Danicæ factionis proceribus vocatus coronatur: procerum præcipuis, quos ſibi contrarios credebat, ipſo coronationis die in convivio trucidatis: cæterum ob efferam immanitatem eodem, quo venerat menſe, à regno excluſus, anno 1520.

RELI-

RELIQVA SVECICORVM Regum ſucceſſio,

E Thuani Hiſtoria & actis publicis.

CHriſtiernus primus, qui exſtincta veterum Daniæ regum ſtirpe ex Comite Oldenburgico ad regium Daniæ faſtigium Senatorum regni ſuffragiis eſt evectus, commendatione præcipue Adolphi Holſati avunculi; ſeditione in regno Sueciæ ſuborta, & Carolo Canuto rege ejecto, Ioannis Benedicti archiepiſcopi Vpſalenſis factione evocatus, rex Sueciæ conſtituitur. inde Danis jus in Sueciæ regno. Ioannes patre mortuo regnum Daniæ XXXII annos tenuit: rexque ipſe à tumultuantibus Gothis, Stenone ſeniore ejecto, qui Carolo avunculo ſucceſſerat, eligitur: ſed inde mox deturbatus, & à Suantone, qui favore Henningi Gaddi, eccleſiæ Lincopenſis antiſtitis, ab Ordinibus regni Stenoni ſuffectus erat, multis præliis victus in Daniam poſtremo ſe recepit. Suantone in civitate Aroſienſi mortuo, Principe egregiis virtutibus cum paucis comparando, Steno Stura junior filius, vix tandem poſt multas contentiones, factione Danica Ericum Trollum Stenoni opponente, ſed prævalente recenti pater-

paternorum meritorum memoria, à regni Senatoribus rex ordinatur. Biennio poſt Suantonem mortuum Ioanni decedenti ſucceſſit Chriſtiernus II, qui, pars magna cladium à patre acceptarum, jus, quod ex ſucceſſione avi & patris in regno Sueciæ ſibi vindicabat, armis perſequi decrevit. Steno, ut ſibi videbatur, in regno confirmatus, jam adulatorum, qui nimis multi ſunt in aulis Principum, conſiliis corruptus, multa perperam adminiſtrabat, & alienatis à ſe procerum animis, benevolentiam multorum ex populo amiſerat: quibus compertis Danus, oportunum id rebus ſuis ratus, magno collecto exercitu in Stenonem ducit, & Stocholmiam Sueciæ regiam magna operum vi cingit: ſed adventante Stenone, obſidionem ſolvit. quumque reflante vento exercitum toto trimeſtri tranſmittere non potuiſſet, ſumma omnium rerum penuria preſſus à Stenone, qui illius amicitiam omni ſtudio demereri ſatagebat, commeatum & fidem accepit, quo ſecure cum exercitu incolumi redire in Daniam liceret. Tantam humanitatem quadriennio poſt Danus deteſtanda fraude penſavit. nam, petito cum Stenone colloquio, quum paulum abfuiſſet quin Steno incautus in hoſtilem navem deſcendiſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſcendiſſet, hac ſpe fruſtratus, legatos à Stenone miſſos, Gaddum & Guſtavum Erici filium, captos ſecum in Daniam contra fidem datam abduxit. Summum violatæ fidei ſpecimen cùm eo anno Chriſtiernus edidiſſet, ſequenti multo majus crudelitatis & perfidiæ ſimul edidit. nam, potentiori cum exercitu excurſione in Veſtrogothorum terras à Danis facta, & pugna ſupra mare congelatum commiſſa, ictu tormenti in femore vulneratus Steno cum paulo poſt obiiſſet, & Duce ſublato numeroſus Suecorum exercitus ſtatim diſſipatus eſſet, Chriſtiernus victor à proceribus regni, qui Danicæ factionis erant, evocatus, corona regia Stocholmiæ ornatur; eodemque die, veritus ne ſe abſente Stenonis liberi à contrariæ factionis Principibus rurſus in regnum reſtituerentur, clauſis urbis portis, præcipuos ex omnibus Ordinibus viros convivio à ſe acceptos, populo aſtante & trepidante, ad XCIV obtruncari jubet relictis ante prætorium ad horroren per triduum cadaveribus. Stenonis ip ſius corpus terræ paulo ante mandatun novi tyranni juſſu effoditur, & cur reliquis crematur. Viduæ denique, & filii interfectorum, bonis ſpoliantu Ita Stocholmiâ profectus cum mult

ſæv

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſæve in multos paſſim perpetraſſet, incolis ad facti famam ad xxx millia cum armis occurrentibus, ipſe per devia & ſylvas noctu potius quam interdiu iter faciens, in Daniam vix tandem revertitur; ubi tot cædibus efferatus, quum ne ſuorum quidem ſanguine cruentam ſitim reſtringuere poſſet, à Friderico patruo Holſatiæ Principe, & Lubecenſibus bello petitus, terrente conſcientia, cum uxore Iſabella Cæſaris ſorore & liberis, in Zelandiam profugit, tertio poſt Stocholmienſem lanienam anno, qui fuit ſeculi XXIII.

143. Interea GVSTAVUS Erici fil. qui è manibus Dani evaſerat, ſpecie procurandorum Chriſtinæ Stenonis viduæ negotiorum, Stenonis filia in uxorem accepta, procerum favore ac Lubecenſium inprimis opibus, regni vacui poſſeſſionem adeptus eſt. Is poſtea religionem majorum antiquavit, & confeſſionis Auguſtanæ doctrinam ſuſcepit; &, poſtquam regno ſumma prudentiæ laude totos XXXVIII annos præfuiſſet, deceſſit anno cIↄ Iↄ LX, tertio kal. Octob. relinquens ex Catharina Magni Saxoniæ Ducis F. Ericum, qui in regno ſucceſſit; ex Margarita vero Erici Abrahami Loholmii fil. Ioannem; & Carolum Sudermanniæ Ducem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

144. ERICVS patri Guſtavo in regno ſucceſſit, Stocholmiæ anno cIↃ IↃ LXI coronatus. Hic grave bellum cum Danis & Lubecenſibus aliquandiu geſſit; & vicinorum omnium odia in ſe concitavit; &, quaſi id parum eſſet, etiam ſuorum animos in ſe irritavit. Ioannes frater, Finlandiæ Dux, cui turbulenta regis fratris conſilia parum placebant, ducta vidua Catharina Sigiſmundi Poloniæ regis ſorore, per Livoniam menſe Decembri itinere facto, Revalia in Finnoniam redierat, cxx cIↃ Ioachimicorum Polono ſororio creditis; pro quibus arces & præfecturas aliquot Livoniæ pignoris loco acceperat. quod à fratre factum Ericus, ut erat ſuſpicaci ingenio, ſiniſtre interpretatus, quaſi conſcio, aut etiam fœderis contra ſe à Polono cum Dano initi ſocio, primum belli impetū in eum convertit, captumque cum uxore ac tota familia in oppido Finlandiæ, cui Abo nomen, Holmiam duci, & publico judicio accuſatum in cuſtodiam dari, ac pleroſque ipſius familiares ſupplicio affici jubet. I quadriennium totum in carcere habitus, poſtea libertati reſtitutus, Ericum fratrem anno poſt, vices alternante fortuna, regno exutum carceri perpetuo mancipavit anno cIↃIↃLXVIII.

145. Io

145. IOANNES, Erico fratre exauhorato, rex Sueciæ magno procerum & omnium Ordinum conſenſu & applauſu renunciatus eſt. Huic quoque bellum cum Dano fuit, atque Moſco; & quidem cum hoc valde grave & diuturnum. Conceſſit fatis anno cIↃIↃXCII, VII kal. Decemb. relicto filio Sigiſmundo, Poloniæ rege electo. Ioannes eandem quam Guſtavus parens religione doctrinam, confeſſioni nimirum Auguſtanæ congruentem, ſecutus, licet filium Sigiſmundum, à Catharina matre inſtructum, Romanam religionem in arcano amplecti paſſus fuerit, tamen in recepta per totum regnum à parente ſuo religione nihil immutari voluit: & Carolum Finlandiæ Ducem fratrem ſuum, ei ſummopere addictum, tanquam vadem, apud populos ſuos conſtituit, nihil in eo negotio novatum iri, quum illum per filii abſentiam pro regis titulo Sueciæ præeſſe teſtamento juſſit.

146. SIGISMVNDVS, Ioannis fil. Poloniæ rex, etiam anno 1590 Sueciæ rex deſignatus, quum ſuperiore autumno ad regnum hæreditarium capeſſendum in Sueciam appuliſſet; anno cIↃ IↃ XCIV regni Ordinibus ad inſignia regni capienda diem epiphaniorum Vpſaliæ indixit. Erat in comitatu regis Franciſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

cus Malaſpina, Vrbini epiſcopus, pontificius orator; qui ſolennes ritus in regis coronatione uſurpari ſolitos peragere ſatagebat; quod ſi obtinebat, majorum religionis in regno inſtaurandæ in ſpem erigebatur; id ſummopere rex cupiebat. Sed Senatus & regni Ordines repugnabant, inſtigante præcipue Adamo Andracano, qui in Synodo proxima menſe Martio celebrata Vpſalenſis archiepiſcopus deſignatus fuerat. Is contra majorum inſtituta & regni leges fieri dicebat, ut alius, quam Vpſalenſis præſul, coronam regi imponeret, & ante omnia oportere ut rex ſacramento adigeretur, quæ de confeſſione Auguſtana ante LXIV annos Carolo V exhibita, ſola in Suecia recipienda, poſtremis Guſtavi ſuæ majeſtatis avi, & primis Ioannis III parentis temporibus, tum ab regni Ordinibus nuper in Vpſalienſi concilio decreta fuerant, ſe ſervaturum: nec templa ulla in urbibus alteri quam Auguſtanæ confeſſionis religioni deſtinaturum. de cætero, quum in Suecia eſſet, ſolenni ſacrificio, quod in privato palatii ſacello celebraretur, intereſſe contentus eſſet. Ad hoc, interceſſio Poloniæ procerum, qui cum rege venerant, adhibita, & proteſtatio à regni Ordinibus facta XV kal. Feb.

ac

ac tandem quatriduo poſt, quum aliter non poſſet, Vpſaliæ rex, Adamo Andra-cano officio defungente, regia inſignia recepit, &, Erico Sparre, regni cancellario, jurisjurandi formulam per ſolemnem ſtipulationem recitante, religioſe promiſit, juſtitiam ac veritatem ſe ſervaturum; injuſtitiam ac mendacium jure potentiaque regia compreſſurum; jus æquum inter Suecos, tam divites quam egenos, ſecundum regni leges dictaturum; regnum cum Principe Carolo & regni Suecici Senatu adminiſtraturum; conſilia cum indigenis, non cum exteris, capturum; neminem extraneum in Sueciam aſciturum; neque regni arces, provincias aut Vpſalæ deſerta, ulli niſi indigenæ commiſſurum; nulla nova vectigalia regno impoſiturum, niſi neceſſitate exigente, ut quum exercitus extranei provincias regni vaſtabũt, aut ſeditio inteſtina urgebit, aut regis filius vel filia matrimonium contrahet, aut ad iter S. Erici, ſive ſolennem regni luſtrationem, aut ſarciendas arces, aut in deſertis Vpſalæ ædificandis quicquam neceſſarium requiretur; præterea omnia privilegia, libertates, immunitates proceribus, epiſcopis & populo Suecico conceſſas confirmaturum, pacem ac tranquillitatem publicam

procuraturum. addita clauſula ſacramento, *Ita Deus animæ meæ & corpori ſit propitius, ut hæc omnia ex animo juro.* Comitia deinde habita, in quibus de regni per regis abſentiam adminiſtratione leges ex Ordinum ſententia conſtitutæ; & rex menſe quintili in Poloniam remeavit. Verum poſtea ab omnibus regni Ordinibus regno fuit abdicatus, in Comitiis Stocholmienſibus, anno 1599 celebratis. Et rurſus anno 1600 cum ſobole & poſteris ſuis à regimine omni in Suecia excluſus, in Comitiis Lincopienſibus. quæ ita ſe habent:

Nos infraſcripti regni Sueciæ Ordines, atque Senatores, Comites, Barones, Epiſcopi, Nobiles, Eccleſiaſtici, copiarum militarium duces, cives, & plebecula, in his Lincopenſibus comitiis congregati, omnibus quorum intereſt notum facimus, quod, ſi quidem ſuperiori æſtate, menſe Iulio, in comitiis à nobis regni Ordinibus Stocholmiæ celebratis, inter cætera unanimiter fuerit concluſum, ut, cum rex Sigiſmundus in præjudicium aviti teſtamenti & admonitionis, à vera evangelii doctrina exorbitaverit, perverſæ Pontificis religioni adhærens, & deinceps contra omnem naturalem affectum, per Pontificis ſubdolas machinationes, alio-

rumque

rumque hominum inquietorum conſilia, eouſque ſe deduci paſſus, ut S. M. peregrino exercitu ſtipata, in natale ſolum ſeſe contulerit, qua patruum ſuum sereniſſimum D. Carolum, qua etiam nos omnes & univerſam patriam vehementiſſime perſequutura, & quibuſvis cladibus affectura; Vnde plurimi quoque Sueonum atque peregrinorum ad extrema vitæ diſcrimina ſunt protracti: Quo tempore ſane, ſi illa machinatio pro votis S. M. cecidiſſet, dubio procul id accidiſſet, ut non ſolum erronea Pontificis doctrina univerſo huic regno obtruſa, contra R. M. juramentum & aſſecurationem, (velut cuique exploratum, id propoſiti regio animo viguiſſe,) verum etiam vitæ & bonorum jacturam illi omnes ſuſtinuiſſent, qui hac ex parte ſeſe pro domo Dei oppoſuiſſent, firmiter regio juramento & aſſecurationi, ac iis laudabilibus ſtatutis, transactionibuſque, quæ ab univerſis regni Ordinibus diverſo tempore laudabiliter fuerant celebrata, adhærere cupientes.

Quamobrem, ſicut etiam propter alias plurimas, eaſque maximas rationes, quæ ex typo propediem divulgabuntur, ſummopere coacti ſumus, hujuſmodi S. M. regimini prorſus renun-

tiare, omnem fidelitatem, & obedientiam, quibus omnes ſecundum unionem hæreditariam, & jura Suetica, obſtricti R. M. fuimus, abdicando; prout præfatis Stocholmiæ comitiis celebratis unanimiter concluſum & pronunciatum.

Attamen inſuper approbatum, potius ob eam animi propenſionem, qua in R. M. ferebamur, & adhuc erga illam progeniem regalem ferimur, quàm jure aliquo, ad R. M. filium ſpectante, ut, ſi R. M. citra ſpatium ſemeſtre, poſt commemorata ſupputandum comitia, ſeſe vellet reſolvere, utrum filium ſuum in hoc regnum expedire cuperet, ſereniſſimo Duci Carolo, velut proximo & propinquiori tutori, aliiſque probis & fidelibus regni Sueciæ viris commendandum, atque in ſyncera evangelii doctrina inſtituendum; Hac conditione præfatum Principem R. M. filium, intra ſex menſes illud ſemeſtre comitantes, in Sueciam deſtinatum, præ omnibus aliis pro legitimo noſtro Domino, & Rege, illum cognoſceremus, & acceptaremus, ubi ad eam perveniret ætatem, in qua nobis & univerſo regno præſidere, ac eo pacto aſſecurare poſſet, quo ſecundum jura & regni hujus veteres prærogativas conſuetudineſque aſſecu-

rar

rare par eſt: Verum ſi R. M. intra præfixum temporis ſpacium ſuper his conditionibus ſeſe non reſolveret, neque filium ſuum citra ſpacium illud ſemeſtre immediate ſubſequens prædicto modo in hoc regno educandum tranſmitteret; omni diademate & regimine Suetico etiam filius exutus foret: ita ut neque ille aut ejus poſteritas, unquam ad regale Sueciæ ſolium habitura foret acceſſum, ſed & pater, & filius ex illo deturbarentur, ſicut ipſum decretum Stocholmenſe porro atteſtatur. Proinde ad R. M. protinus perſcriptum, qua ratione ſuper hoc negotio eſſet ſtatutum, humili adjuncta petitione, ut R. M. ſuper deſiderio Ordinum regni Sueciæ ſeſe quamprimum reſolveret.

Itaq; cum rex Poloniæ necdum quicquam hoc ſuper negotio reſponderit; non ſolum ſex menſibus interim evolutis, quibus R. M. animum ſuum declaratura; ſed etiam illud tempus nunc labatur, citra quod R. M. filius in regnum fuerat tranſmittendus; ut quinque duntaxat ex præſcripto tempore reſtent menſes, nullo prorſus de illius adventu increbreſcente rumore; Ea præter etiam alia negotia interim inciderint, quæ pro emolumento regni perpendenda,

atque decidenda; Ideo nos regni Sueciæ Ordines, illuſtriſſimi Principis litteris convocati, & hac neceſſitate ſtimulati, huc confluximus, ejuſmodi negotia pro neceſſitate & dignitate æſtimaturi, & concluſuri. Atque jam de omnibus articulis ita convenimus, & ſtatuimus, quemadmodum ſequitur.

Inprimis, etiamſi S. C., quantum ad illum de regni gubernatione articulum, id conſilii communicaverit, multiſque oſtenderit rationibus, ſe regiam dignitatem, nomen, vel titulum minime affectare, aut deſiderare; in quo tamen ut conſentiret S. C. obnixe poſtulavimus: Tamen quandoquidem, ut præmemoratum eſt, quinque adhuc menſes reſidui ſint, citra quos poſtulavimus ut R. M. Poloniæ ſuum expediret ad nos filium: ideo etiam præfato temporis ſpacio S. C. cenſuit nobis præſtolandum: Atque ſi tum temporis ita uſu veniret, ut R. M. ſuum filium citra præfatum temporis ſpacium in hoc regnum tranſmitteret, iis conditionibus, quibus eum poſtulavimus, pro noſtro & regni totius rege illum acceptaremus, & retineremus, nec ullum alium, ubi ad annos regimini idoneos perveniret: Abſolute tamen regni non admittendus regimini, priuſquam in legitimis annis fo-

ret

ret conſtitutus, nimirum vigeſimo quarto ætatis anno: Interea temporis, ſive R. M. filius in regnum adveniret, ſive non, illuſtriſſ. Dux Carolus, ſub ætate minorenni hoc Principe conſtituto, gubernaculo regni aſſideret. Verum ſi forte fortuna accideret, ut S. C. vitæ uſura privaretur, priuſquam memoratus Dominus minorennis, aliique de eadem familia Principes, ad legitimam pervenirent ætatem, unanimis atque concors nobis ineunda conſpiratio ſuper uno, aut duobus, vel ad ſummum tribus, quos gubernationi in patriæ emolumentum fideliter præfuturos cognoſceremus, deſignandis, quibus fidelem omnem obedientiam exhibituri eſſemus, illiſque, qui hac ratione reipub. gubernatores & minorennium Principum tutores conſtituti fuerint, obligati eſſent, ut quam diligentiſſime curarent, præfatos Dominos in vera evangelii religione, & omnibus Chriſtianis atque regiis virtutibus moribuſque educari, regno Sueciæ & illius emolumentis ita in omnibus rebus invigilantes, prout coram Deo, & progreſſu temporis apud illuſtriſſimos Principes, regnique Ordines, ſicut etiam Chriſtianitatem, ſecure vellent poſſentque reſpondere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Cum vero regis Sigiſmundi filius regio Sueciæ throno potiretur, regni Ordinibus prout par eſſet, omnimode aſſecuratis, ſuo patruo illuſtriſſimo Duci Ioanni, de honeſta atque Ducali ſuſtentatione proviſurus eſſet, præcipue illo Ducatu, quem (inclytæ memoriæ) Dux Magnus in Oſtrogothia quondam poſſedit, eum contentando; illis tamen bonis exceptis, quæ ſereniſſimi Ducis Caroli Ducatui in Oſtrogothia adjecta & litteris confirmata ſunt, quorum loco ſereniſſimo Duci Iohanni alia bona aſſignanda forent, reditibus non inferiora illis, quæ Dux Carolus obtinet, eumque Ducatum cum ejuſmodi privilegiis Dux Iohannes poſſideret, ſicut regis Guſtavi (celeberrimæ recordationis) teſtamentum & litteræ donationis Duci Magno ſuper hoc datæ teſtantur & exigunt: Deinceps Dux Iohannes pro ſua parte nihil amplius ex regno expetendum haberet, iis bonis hæreditariis duntaxat exceptis, quæ ad S.C. paternæ & maternæ hæreditatis nomine jure devolvi poterunt: Alter autem minorennis Dominus illuſtriſſimus Princeps Dux Guſtavus Adolphus, parentis ſui ſereniſſimi, Ducis Caroli, ſine impedimento integrum aditurus & occupaturus eſſet Ducatum, iis quidem Ducalibus

ctibus privilegiis ſub quibus illum dominus parens poſſediſſet.

Atque ſi rex Sigiſmundus citra tempus præſcriptum, filium ſuum in Sueciam non expediret, pari ſe cum ratione diademate regni Sueciæ & juriſdictione illum ſpolians, nemo præter illuſtriſſimum Ducem Carolum, quoad lucis hujus uſura frueretur, regni gubernaculum moderandum ſuſciperet; Sin vero contingeret, S. C. è vivis diſcedere, priuſquam aliquis noſtrorum minorennium Dominorum ad legitimam ætatem tranſcenderet, eum pro regni gubernatore accepturi eſſemus, quem S. C. in ultimo ſuæ voluntatis teſtimonio ad hoc munus promoveret; velut uno abhinc anno Ienocopiæ unanimiter conſenſum & approbatum eſt. Aut etiam ſi ejuſmodi ſucceſſoris ſubſtitutio ob repentinam S. C. ex hac vita migrationem, vel etiam pro ſingulari ſua prudentia ſereniſſ. Dux Carolus ſuperſtes de hoc nihil conſtitueret, denuo de duobus fidelibus reipublicæ viris unanimiter & concorditer eligendis conſpiraremus, qui fideli clavum regni moderarent dextera. Cum vero illuſtriſſimi Domini minorennes legitimam attingerent ætatem, ut ipſimet manum regni clavo admovere poſſent,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſent, cum unanimi conſilio & conſenſu ex præfatis Dominis in regem Sueciæ eum deſignaremus, quem regni utiliſſimum gubernationi deprehenderemus, ſive contingeret ſecundum lineam hæreditariam regis Iohannis filio illuſtriſ. Duci Iohanni hæc regalis dignitas, ſive etiam ex Ducali familia ſereniſſ. Principi Duci Guſtavo Adolpho, aut aliis pro tempore ſuperſtitibus, cum pluribus conditionibus requiſitis, quas S C. partim de regimine, partim etiam de aſſecuratione ab iis deponenda, qui ad gubernationis munus promovendi, condidiſſet & præfixiſſet.

Veruntamen S. C. multa perſuaſione, humili petitione, & admonitione, ad aliam deduximus opinionem, de qua, ſicut etiam de aliis ſubſequentibus articulis, hac ratione conſpiravimus. Inprimis, cum rex Sigiſmundus, velut antea inculcatum eſt, partim hac de cauſa eam juriſdictionem amiſerit, quam S. M. ad regni Sueciæ habuit coronam, quod ab avito exorbitaverit teſtamento, & vera evangelii religione contempta, Pontificiæ religionis acerrimum ſeſe præbuerit ſectatorem, quam omnibus in hoc regno etiam obtrudere meditabatur; partim etiam quod binis vicibus ex hoc regno, nobis inſciis, diſceſſerit;

poſt-

poſtmodum contra omnem naturalem & Chriſtianum affectum, juraque Suecica, peregrino in natale ſolum milite copioſiſſime juxta ac infenſiſſime advecto, & aliàs multis modis in præjudicium ſui jurisjurandi, litterariæque aſſecurationis, quæ nobis omnibus præſtitit, actitaverit; Atque nunc ad extremum non tanti nos fecerit, ut vel hactenus unica ſyllaba humillimæ noſtræ petitioni atque litteris ad S. M. expeditis reſpondere dignaretur, in quibus ſignificamus, nos S. M. filio regni Sueciæ axioma deferre, ſi intra præſcriptum tempus in regnum expediretur, modoque & ratione prædictis educaretur: Quocirca eidem S. M. filio, aliiſque ejus hæredibus & ſucceſſoribus, prorſus renunciamus, omni juriſdictione, quæ aliàs ſecundum unionem hæreditariam ad eos jure ſpectaret, illos exuendo, ita ut neque R. M. aut ullus de ea progenie, poſthac quicquam juris ad diadema regni Sueciæ ſit habiturus, prorſus omni obligatione, qua S. M. & ejus hæredibus tenebamur obſtricti, nos ſubducendo; Sicut etiam omni fidelitati, ſecuritati, & virili aſſiſtentiæ R. M. antea præſtandis renunciando.

Quanquam vero illuſtriſſimo Duci Iohanni, ſecundum unionem hæreditariam;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

tariam , jam regia foret dignitas com-
mittenda ; Sed quandoquidem perpen-
damus, atque metuamus,ne S. C. in re-
gio Sueonum culmine conſtituta , &
amore permota naturali , cum fratre
ſuo, aut ejus hæredibus , ea pacta ineat,
& conſentiat, quæ in noſtram & patriæ
totius vergerēt perniciem extremam; in
hoc unanimiter conſpirantes , ut vin-
dictam de illuſtriſſ. Duce Carolo aut il-
lius ſucceſſoribus earum rerum poſcant,
quæ hoc turbulento tempore, juſtiſſimis
quamvis de cauſis , adverſus regem Si-
giſmundum, & ejus familiam , conſan-
guineoſque actitatæ in hoc regno; fiat-
que hoc pacto malum poſterius priore
pejus, ut vix unquam pacem huic regno
reſtituendam ſpes aliqua ſit emicatura;
Præterea regni & hujus temporis mo-
derna conditio jure ſuo poſtulat, ut cer-
tum proſpiciamus hac tempeſtate regni
gubernatorem, niſi plurima magni mo-
menti negotia neglectum iri velimus,
non abſque incomparabili totius regni
detrimento , ex quibus noſtra ſalus de-
pendet, neque proinde à puero expediri
queunt ; Itaque unanimi conſilio &
conſenſu ſtatuimus , ut illuſtriſſ. Prin-
cipi Iohanni de honeſta & Ducali ex
regni provinciis ſuſtentatione provi-
deatur , unanimiter illum deferendo,
& aſſig-

& aſſignando S. C. Ducatum, quem S.
C. patruus (Chriſtianæ recordationis)
Dux Magnus in Oſtrogothia poſſedit;
illis tamen bonis exceptis, quæ ſereniſſ.
Duci Carolo, ex præfato Ducatu, perpe-
tuo ſint vigore litterarum ſuper hac re
datarum conceſſa, quorum loco illu-
triſſimus Dux Iohannes alia ejuſdem
valoris reportabit prædia, velut Braborg
& Leckö, cum horum bonis feudalibus,
aliiſque quæ præfatos reditus adæquare
poterunt: Hunc autem Ducatum Dux
Iohannes iis poſſeſſurus conditionibus,
quas regis Guſtavi teſtamentum, & lit-
teræ donationis, Duci Magno ſuper hoc
traditæ, commemorant; atque ita præ-
fatus Princeps, his contentus, nihil
amplius pro ſua parte ex regno petitu-
rus, iis bonis hæreditariis exceptis, quæ
ad illum ratione hæreditatis paternæ
& maternæ ſpectare poterunt: Neque
integrum S. C. futurum, quicquam de
ſuo Ducatu, vel bonis hæreditariis, ad
poſſeſſionem perpetuam alicui dona-
re, niſi id fiat tali conditione, ut re-
gnum aliquam juriſdictionem circa il-
lud progreſſu temporis exſpectet. At-
que etiam idem Dux illuſtriſſimus ob-
ligatus erit, nemine in ſuis ſervitiis uti,
qui diſcordiam inter regalem & Duca-
lem familiam ſeminare intendit; Sed
ſemper

ſemper quam diligentiſſime & fideliſ-
ſime ad ea incumbet, quæ concordiæ &
optimæ fiduciæ inter conſanguineos re-
conciliandis & ſtabiliendis quam maxi-
me ſerviunt, ac in commune patriæ
emolumentum & ſubſidium ſuo pon-
dere vergunt.

Quandoquidem etiam ſereniſſimus
Dux Carolus, unicus ſecundum Deum
fuerit, qui divino auxilio fretus, præſen-
tiſſimo vitæ diſcrimine, moleſtiis atque
ſumptibus, nos & patriam noſtram, ex
tenebris Pontificiis, & ſervitute pere-
grina, vindicare pro virili elaboraverit,
quæ cervicibus noſtris injectare noſtri
voluerunt adverſarii; Et aliàs pro nobis,
& noſtra ſalute, commodoque, tam in
ſpiritualibus quam corporalibus nego-
tiis, ſanguinem, & vitam ſuam, omnem-
que poſſeſſionem in diſcrimen adduce
re non dubitaverit, non ſolum hoc tem
pore, ſed aliquot vicibus antea; clemen
ter promittens inſuper, atque ſpondens
quod S. C. inprimis & ante omnia no
bis omnibus & ſingulis, Eccleſiaſtici
& Politicis, ſummis & infimis, cuiqu
pro ſuo ſtatu & conditione, in Chriſtia
na & ſyncera evangelii religione (cui no
omnes in hoc regno firmiter alligav
mus) vivere ſit permiſſura; nulla r
prorſus in ea fide variata, ſed, velut i
conci

concilio Vpſaliæ celebrato anno 1593 unanimiter approbata fuit, ſemper perſiſteret; Sicut etiam jura Suetica, & uniuſcujuſque à majoribus acquiſita privilegia atque libertates nullo pacto tranſgreſſura; ut S. C. horum nomine regni hujus gubernationem præ reliquis promeruiſſe & jure acquiſiviſſe videatur: Proinde his, atque aliis maximis de cauſis commoti fuimus, ut modo, velut etiam aliquot vicibus antea, unanimiter & concorditer poſtularemus, quo S. C. dexteram regimini admovere, & verticem diademati ſubmittere dignaretur.

Quod tamen S. C. etiam atque etiam renuit, & detrectavit, variis rationibus à S. C. in contrarium allatis, etiamſi diligenter & aſſiduo S. C. ſuper hoc ſollicitaverimus, atque rogaverimus: Nihilominus tamen S. C. ad extremum tandem ſe clementer ſecuſque permoveri paſſa, nempe quod proximum quinque menſium ſpatium, invitationi Principis VVladislai aſſignatum expectare vellet, promittens, ſe poſtmodum noſtræ humili petitioni locum clementer aſſignaturam; Interim tamen S. C. cum ſuis affinibus, atque amicis in exteris conſtitutis, ſuper hoc conſultatura, & cognitura, quid nimirum S.

C. ſuper hoc negotio ſuadeant, atque conſulant quam utiliſſimum eſſe. Nos viciſſim ut S.C. toti mundo excuſata reddatur, quod neque minis aut polli-citationibus ad gubernaculum ſeſe in-truſerit, ſed à nobis unanimiter ad regi-men capeſſendum frequenter moleſta-ta, (quandoquidem noſtra, & totius regni fælicitas, ejuſmodi gubernato-ré magnopere poſtulaverit;) Ideo apud omnes Chriſtianitatis monarchas, S.C. ab ejuſmodi ſuſpicione, atque ambitio-ne, omnino liberatam cupimus & ro-gamus, ſicut etiam coram Deo & quo-vis honeſto viro proteſtamur, S. C. in his ſatis eſſe excuſatam.

Quamobrem hiſce, in nomine atque invocatione ſanctiſſimæ & individuæ Trinitatis, unanimiter, & concorditer, ac ex voluntate ſpontanea approba-mus, & confirmamus, neminem ſcilicet alium quàm illuſtriſ. Principem Ducem Carolum, regem noſtrum futurum. Cu etiam hiſce literis unanimiter & con-corditer omnem obedientiam, fidelie obſequia, ſecuritatem, & virilem aſſi ſtentiam, velut naturali & dilecto reg noſtro, promittimus nos exhibituros Vt etiam fideliter ea omnia exequutu ros, quæ S.C. in ſuum atque totius pa triæ commodum injunxerit ac man

daverit: Nec minus pro S. C. & illius incolumitate, vitæ & ſanguini, poſſeſſionibuſque noſtris minime parſuros. Quanquam vero S. C. regni diadema renuat acceptare; tamen ſive fuerint adhibiti coronationis ritus & ceremoniæ, ſive non, nihilominus agnoſcemus & obſervabimus S.C. pro legitimo noſtro Domino & Rege, illi omnem regiam juriſdictionem, & nulli alteri, exhibentes atque præſtantes.

Præterea conſenſimus, & confirmavimus, ut ſecundùm S. C. ex hac vita migrationem (quam Deus omnipotens ad multos annos procraſtinare dignetur) filius S.C. illuſtriſſ. Princeps Guſtavus Adolphus, ad coronam regni Sueciæ acceptandam proximus ſit, & poſt eum legitimi illius hæredes maſculi, ab hærede ad hæredem, quouſque vel unicus ſuperſtes fuerit. Verum ſi S. C. (quod Deus avertat) ſine hæredibus maſculis ex hac vita migraret, aut etiam ejus ſucceſſores, ut nemo ex ea linea amplius legitimus hæres maſculus timus hæres maſculus ſupereſſet; tum promittimus, atque ſpondemus pro nobis, & noſtris ſucceſſoribus, nos neminem deinceps ad regni Sueciæ ſolium ſublimaturos, præter Illuſtriſſ. Ducem Iohannem, ſi in vivis fuerit, aut etiam ejus legitimos hæredes maſculos,

ſi aliqui ſuperfuerint; & quamdiu illa linea perſtiterit, gubernaculo regni Sueciæ præter ejus hæredes nemo aſſidebit. Proinde ſi illuſtriſſimus Princeps Iohannes, aut illius ſucceſſores, ad regium promoverentur faſtigium, unà cum illo promittere & ſpondere tenebuntur, ſe & ſuos ſucceſſores cum rege Sigiſmundo, vel ejus hæredibus, nullum unquam pactum aut unionem inituros; Præſertim hoc modo, ut ad aliquam partem aut gubernationem in hoc regno tranſcendant; ſicut neque eos pro ſuis conſiliariis & ſervitoribus electuros, qui aliud ſuaſuri videntur, quam quod ad internam concordiam ſpectet, & pacem regni augeat, confirmetque; Atque ante omnia cavebit illuſtriſſ. Dux Iohannes, cum ſuis ſucceſſoribus, ne ulla ratione ſeſe ad erroneam Pontificis doctrinam permoveri patiatur; niſi ille cum univerſa ſua progenie, hujus nomine eam juriſdictionem amittere velit quam ad regnum Sueciæ habet, prout S. C. accidit fratri: Quandoquidem hiſ ce pronunciatum & concluſum veli mus, quod nemini inpoſterum ad regn thronum aditus concedetur, qui no biſcum in vera evangelii religione (cu nos omnes adſtrinximus) non fueri conſentiens.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Quod ſi vero noſter ſereniſſimus Princeps & rex electus; Dux Carolus, prius vitam cum morte commutaret, quam S. C. filius Dux Guſtavus Adolphus ad eam ætatem, qua regimini manus ipſemet admovere poſſit, devenerit, (gubernatione autem abſoluta non eſt potiturus, priuſquam annum vigeſimum quartum attigerit,) tum temporis ita concluſum & conſenſum volumus, ut eum pro regni & minorennis Domini moderatore tutoreque agnoſcamus, quem S. C. in ultimo ſuæ voluntatis teſtimonio ad hoc deſignaverit ex fidelibus regni Sueciæ, & non peregrinis viris, cui obedientiam, in emolumentum minorennis Domini, & totius regni fælicitatem, exhibituri ſumus. Hæc omnia promittimus, & ſpondemus per honeſtatem noſtram, fidem Chriſtianam, veritatem, & perpetuam animæ noſtræ ſalutem, nos ſine malo dolo fideliter & inculpabiliter ſervaturos, & abſque bonis aut malis mediis, aut quacumque fraude ab hominibus excogitata: ita nos Deus quoad animæ & corporis ſalutem adjuvet.

147. CAROLVS, Guſtavi fil. Sudermanniæ, Nericiæ & VVermelandiæ Dux, Sigiſmundo Poloniæ rege ita ab Ordinibus Sueciæ abdicato, regni gu-

bernationem ſine regio titulo ſuſcepit, atque ita continuavit ad annum cIↄ-Iↄ cvII: quo magno omnium Ordinum conſenſu in regem Sueciæ coronatus eſt; unione hæreditaria (ut vocant) jam ante, anno 1604, Norcopiis ad hunc modum renovata:

Quandoquidem potentiſſimus & ſereniſſimus Dominus Carolus, regni Sueciæ deſignatus rex, Dux Sudermanniæ, Nericiæ, & Vermelandiæ, de noſtris hæreditariis Principibus ſit primarius, quem antea pro legitimo & à Deo nobis præviſo Domino agnovimus, acceptavimuſque; Cum unicus ſecundùm Deum fuerit, qui nos hoc periculoſo tempore, paterna ſua diligentia ac labore ex manibus inimicorum noſtrorum ereptos, in agnitione & doctrina veræ religionis ſervavit; Sicut etiam ſecundùm jura Suetica & cuncta legitime acquiſita privilegia gubernavit; ut, licet adverſarii noſtri omni aſtutia, violentia, & poteſtate, noſtro atque patriæ inhiaverint detrimento; attamen (Deo laus in æternum) nihil prorſus efficere potuerint, regni Sueciæ limitibus necdum quicquam imminutis; Cujus nomine, poſt Deum, S. C. ſummopere gratulandum eſt, quæ pro noſtra incolumitate vitam ſuam in diſcrimen adduce-

ducere minime dubitavit, tantaq; nobis
beneficia exhibuit, quanta vix ullo un-
quam tépore Sueonibus ſunt declarata.

Quocirca, ut divinæ bonitati inpri-
mis, & ante omnia pro ejuſmodi bene-
ficiis, laus atque honor perſolvatur, &
Illuſtriſſimus ac clementiſſimus Domi-
nus noſter atque rex hæreditarius deſi-
gnatus gratitudinem viciſſim noſtram
experiatur, unanimiter & peculiariter
modò, velut aliàs frequenter, deſignavi-
mus acceptavimusque S. C. pro abſolu-
to & legitimo noſtro rege; cui etiam
(ita nos Deus quoad animæ & corporis
ſalutem adjuvet) omnem fidelitatem
& ſecuritatem, virilemque aſſiſtentiam,
prout ex debito veri ſubditi, & præce-
pto Divino, cunctisq; mandatis conſti-
tutionibus, atque celeberrimis antiquiſ-
ſimi regni hujus conſuetudinibus tene-
mur, exhibituri ſumus, & ſine intermiſ-
ſione facturi, obſervaturi ac culturi
omne id, quod velut fideles ſubditi erga
legitimum noſtrum regem declarare
obligamur, præſtando: & pro S.C. & pa-
tria noſtra, vitæ, bonis, & omnibus poſ-
ſeſſionibus nequaquam parcendo, in-
gruente neceſſitate; &, S.C. poſtulante,
fideliter cum S. C. in diſcrimen addu-
cendo; In ſumma, vivere & mori cum
clementiſſimo Domino noſtro para-

ti ſumus futuri. Atque cum S. C. (æterno Deo laus) maſculis hæredibus, nobis & regno univerſo in conſolationem auxiliumque, decorata ſit, heroumque vitæ tempus, perinde ac omnium hominum vitale ſtamen, in manu divina repoſitum; ideo, ſi ex hoc ærumnoſo mundo ad æternam fælicitatem S. C. à nobis evocaretur, (quod præpotens Deus in multos annos prolongare dignetur,) promittimus, obligamus, juramus, & approbamus hiſce quam firmiſſime, perfecte, & irrevocabiliter, unanimiter & peculiariter, veluti prædictum eſt, S. C. majorem natu filium, illuſtriſſ. Principem Guſtavum Adolphum, immediate ſecundum ſereniſſimi parentis ſui fælicem ex hoc mundo migrationem regimine & regali authoritate potiturum, regemque noſtrum futurum; ſicut etiam pro nobis & noſtris ſucceſſoribus aſſerimus & confirmamus; illum pro noſtro Domino & rege acceptando, parique modo fidelitatem in omnibus exhibendo: ita ut vitam unà cum illo in diſcrimen adducere parati ſimus futuri, quo illi auxilio, conſilio, & conſolationi in omnibus exiſtamus, id facientes & intermittentes, quod fidelibus ſubditis ratione honeſtatis & promiſſi omnino incumbit.

Iunior

unior vero S. C. filius, illuſtriſſ. Princeps Dux Carolus Philippus, paterno DucatuSudermanniæ, Nericiæ, & VVermelandiæ, Vasbogia, & territorio Valenſi, una cum aliis pluribus potietur, ſecundum teſtaméti vigorem, adjunctis ſpiritualibus & ſæcularibus juriſdictionibus, prorſus velut illuſtriſſ. parens, clementiſſ. Dominus noſter Dux Carolus, priuſquam Sueciæ gubernaculo admoveretur, eum Principatum poſſederat: Verum ſereniſſ. Dux Iohannes illum Ducatum, qui Duci Magno permiſſus erat, conſequetur; quem in hiſce comitiis bonis feudalibus & pluribus juriſdictionibus auximus, prout literæ donationis, præfato Duci Iohanni ſuper his datæ, teſtantur. Quod ſi autem rex noſter deſignatus Dux Guſtavus Adolphus, ex ſingulari Dei providentia aliquos regales aut ducales hæredes maſculos legitimos nanciſceretur & poſt ſe relinqueret; tum major natu filiorum regni gubernaculo admovendus; & deinceps, illo ſublato, de linea ad lineam, uno ſecundum alterum, ad regale ſolium penetrabit, illique S. C. filii, pro tempore illo nati, vel poſtmodum naſcituri, à nobis & noſtris ſucceſſoribus pro legitimis & hæreditariis regni Sueciæ regibus deſignabuntur, & permanebunt,

nebunt. Sin autem Dux Guſtavus Adolphus, noſter proxime futurus & electus rex, divina providentia ita diſponente, ſine maſculis hæredibus vitam cum morte commutaret, ſequens clementiſſ. Domini noſtri & regis filius, illuſtriſſ. Dux Carolus Philippus, qui ſecundùm lineam ſecundò genitus eſt, eodem prorſus modo, ſicut de Duce Guſtavo dictum eſt, regni clavum ac diadema, velut deſignatus, electus, & confirmatus Sueciæ rex, acceptabit; quem proinde commemorato modo, pro noſtro Domino, & rege, hiſce omnino firmiter & irrevocabiliter acceptare, agnoſcere, promittere, jurareque volumus fidelitatem, obedientiam, atque virilem aſſiſtentiam, ſine omni tergiverſatione & ſubterfugio illi à nobis exhibenda; Similiter quod ei conſilio, ſubſidio, ac conſolationi ſimus futuri, pro illius incolumitate poſſeſſiones & vitam noſtram nulli diſcrimini ſubducendo, & cum illo, velut fideles & conſtantes ſubditi, omnem fortunæ aleam experiendo. Deinde, ſi fatis illuſtriſſimi Ducis Caroli Philippi aliqui hæredes maſculi legitimi ſupereſſent, major natu filiorum regni habenas moderabitur; ac deinceps, modo & ordine prædictis, de linea ad lineam, unus poſt alte-

ũ, perinde ac in articulis inauguratio-
nis regis noſtri deſignati Ducis Guſtavi
de verbo ad verbum eſt expreſſum, ſer-
vabitur, & exequutioni mandabitur,
ſceptrumque apud eum, aut illius natos
vel naſcituros permanſurum hæredes,
qui à nobis & noſtris ſucceſſoribus pro
legitimis regni Sueciæ hæredibus deſi-
gnandi & confirmandi. Eodem etiam
modo & tenore procedendum, ac ob-
ſervandum, ſicut de Duce Guſtavo Adol-
pho, & Duce Carolo Philippo, comme-
moratum eſt, ſi prępotens Deus clemen-
tiſſimo regi noſtro deſignato, Duci Ca-
rolo, adhuc hæredes aliquos maſculos,
unum aut plures, largiri dignaretur, ita
ut jure generationis immediate poſt
Ducem Carolum Philippum regali faſti-
gio & gubernaculo de linea ad lineam
unus ſecundùm alterum potiantur.

Denique, ſi illuſtriſſimus Dux Carolus Philippus, ſecundò electus rex noſter, ſine legitimis hæredibus maſculis vitæ munere defungeretur, nullo præterea ex sereniſſimi regis noſtri filiis hærede maſculo legitimo ſuperſtite, regales faſces poſtmodùm ad ſereniſſimum Principem Ducem Iohannem devolventur, eodem prorſus modo, & verbotim, ſicut de illuſtriſſimis Principibus, Duce Guſtavo Adolpho, & Duce Carolo Philip-

Philippo, fratribus, expreſſum eſt; quem nos proxime ſecundum alios pro rege & Domino noſtro hiſce firmiter & irrevocabiliter acceptare, deſignare, & jurare volumus fidelitatem, obedientiam, & virilem aſſiſtentiam, conſtanter atque inculpabiliter, ſine omni tergiverſatione & ſubterfugio ſervanda, illi auxilio, ſubſidio, & conſolationi exiſtentes; vitam & omnes poſſeſſiones noſtras pro illius incolumitate aſſerenda nulli diſcrimini ſubducendo; cumque illo nullum fortunæ vultum, velut fideles erga Regem & Dominum ſuum decet ſubditos, formidando.

Deinde, præfato Duce Iohanne de vitæ theatro ſublato major natu illius filius legitimus regni adpiſcetur inſignia; & hoc pacto, prout de vita migraverint, de linea ad lineam, ſicut de Principe Guſtavo Adolpho, & Carolo Philippo, ac eorum hæredibus, in articulis inauguratoriis verbotim commemoratum eſt, obſervandum, & procedendum: Vnde, qui proximus ſecundum lineam tum temporis fuerit, eum acceptabimus, & confitebimur pro noſtro & regni deſignato ac electo rege: illi fidelitatem, obedientiam, & virilem aſſiſtentiam irrevocabiliter jurando, & ſervando, cum eo nullum vitæ diſcri-

me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

men adire, & pro illo poſſeſſiones noſtras effundere non dubitantes; inſuper ea omnia aggrediendo & tractando pro illius incolumitate, quæ fidelibus & obedientibus conveniunt ſubditis. Quandoquidem vero luculentum hiſtoriæ perhibeant teſtimonium de tumultibus, diſſenſionibus, atque detrimentis multifariis, quæ magno agmine in reſpubl. ſeſe ingerunt, quando familiæ legitimæ non obſervatur linea, regno & regimine in periculoſa gubernatorum electione periclitantibus, cum unus huic candidato, alter illi ſuffragatur indigena; Sicut etiam è contra ex hiſtoriis colligere liceat, multam in republica concordiam & tranquillitatem ſemper viguiſſe, quando ſecundum Dei providentiam à recta & legitima regiæ familiæ non exorbitant regni Ordines linea. Quocirca ſi hoc infortunii, regno Sueciæ obveniret, (quod Deus clementer avertat,) ut tota Guſtaviana progenies maſcula prorſus de medio vitæ tolleretur, hæredibus fœminis ſuperſtitibus ex eadem Regali & Ducali familia; porro adhuc ex prompta voluntate & maturo conſilio promiſſum volumus, ſicut etiam hiſce promittimus, & juramus unanimiter & concorditer, univerſaliter & ſingulariter, pro nobis

omnibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

omnibus & ſingulis, cunctiſque noſtris ſucceſſoribus, nos accepturos eam Principem & regis filiam, ſi fuerit illa ſuperſtes, aut etiam Ducis natam, pro regina Sueciæ; nullum S. C. virum præter ejus voluntatem & conſenſum obtrudendo; & præſertim neminem unquam ex illo populo S. C. permittendo & procurando ſponſum, qui nationem Sueticam perſequutus eſt, & illius detrimento ac ruinæ aliquomodo invigilavit; ſicut neque aliquem perverſæ religionis & alienam à noſtra fide Chriſtiana doctrinam ſectantem. Hiſce tamen prohibitum volumus etiam reginæ, ne cum perſona hujuſmodi nationis & religionis matrimonium ullo modo contrahat, ni jure ſuo & juriſdictione ſpoliari velit; Sed potius & prius alicui nationis Sueticæ viro, regno utili, & S. C. amabili, aut certe cuipiam nubat ex iis Ducum familiis in Germania Principi, quæ ex regno Sueciæ & celebri regis Guſtavi progenie profluxerunt, illo in religione conſentiente nobiſcum, niſi illud matrimonium ſanguinis propinquitas impediat.

Verum cæteris Regalibus & Ducalibus filiabus, eo tempore ſuperſtitibus ex hac familia, de honeſta & convenienti dote circumſpiciemus, & exhibebimus,

una

nà cum aliis rebus neceſſariis, pro ſta-
us & conditionis dignitate, ſecundùm
egis Guſtavi teſtamentum,& in his co-
nitiis fabricatam ordinationem: Atta-
nen illis conditionibus & cautionibus,
ne commemorata Regalis aut Ducalis
ilia ullum contrahat matrimonium,
niſi id fiat cum regni Ordinum conſen-
ſu, & libera voluntate; Verum ſub his
nulla ratione regis Sigiſmundi filiabus
(ſi quas nanciſceretur) aut ejus ſorore
intellectis;quibus,velut dictum eſt,pror-
ſus renunciatum volumus,nulla iis un-
quam juriſdictione in hoc regno per-
miſſa. Cæterum,quandoquidem omnis
ille tumultus,diſcordia, atque bellum,
quæ nobis magnum faceſſunt hoc tem-
pore negotium, inde potiſſimum origi-
nem traxerint, quod rex Poloniæ à re-
gni hujus ordinibus alienus in religio-
ne fuerit, atque in præjudicium aviti
teſtamenti noſtram deſeruerit religio-
nem Chriſtianam, erroneam Pontificis
doctrinam acceptando; Ideo conſpira-
vimus nos, univimus, & ſtatuimus,
quod inpoſterum ad hujus regni gu-
bernaculum neminem ſublimaturi ſi-
mus, qui unius nobiſcum non fuerit
religionis: Atque proinde quicunque
Principum hæreditariorum à puro Dei
verbo, in propheticis & apoſtolicis
libris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

libris comprehenſo, ſicut etiam à vera & genuina confeſſione Auguſtana, Carolo quinto Imperatori anno 1530 in Comitiis Vindeliciis porrecta, & in Dei verbo fundata, deſciverit; nec minus etiam ab aliis prӕteritis transactionibus, & laudabilibus conſtitutionibus, partim regis Guſtavi tempore, partim etiam deinceps factis, & ſpectantibus inprimis & ante omnia ad eccleſiæ Chriſtianæ veræque religionis ædificationem ac optimæ politiæ tam in ſpiritualibus quam in ſæcularibus conſervationem; quique id omne non facit, & promovet, quod ad Dei honorem, & ſynceræ incrementum religionis, ut dictum eſt, ſpectare cognoverit, velut etiam pa triæ emolumento & proſperitati i omnibus invigilaverit: Ille prorſus ſu juriſdictione hæreditaria ſpoliandus eſt qua aliàs ſecundum hanc unionem hæ reditariam fruiturus eſſet.

Simili modo noſtri Principes hæred tarii, ſub privatione juriſdictionis hær ditariæ, nullam ducent uxorem, qu erroneæ fuerit religionis, & alteri quam illius antea commemoratæ, hinc quæpiam in religione diſcord oboriatur inter ſubditos & regni D minos, velut cum rege Sigiſmundo ctum eſt. Vt neque ulli matrimon

ſeſe permiſcebunt, regni Ordinibus inſciis, & non prius interrogatis, an regno & prȩfatis Ducibus ejuſmodi cõnubium ſit utile. Proinde ſi quiſpiam ex regni inhabitatoribus, nunc viventibus, aut poſthac victuris, eminentioris aut humilioris conditionis, extra aut intra collegium Senatorium conſtitutus, conſuluerit noſtris Principibus hæreditariis, impiam aliquam religionem acceptandam, aut in alia educandos, quam quæ commemorata eſt: illum pro regni perditore ac etiam perduelle nefario ducemus. Atq; ut omnis occaſio tempeſtive huic inconſtantiæ præcidatur, nemini alterius religionis quam prædictæ in hoc regno licebit commorari, vel ad ullum officium aſcendere; Sed, velut de Principibus hæreditariis ſtatutum eſt, nimirum ut, quicunque illorum à vero & ſalutifero Dei verbo exorbitaverit, juriſdictionis hæreditariæ ad hoc regnum ſuſtineat diſpendium: Ita quoque viciſſim, quicunque ex regni inhabitatoribus à Chriſtiana noſtra religione deſciverit, bonis ſuis privabitur, proximo conſanguineo ſubjiciendis, atque ex regno proſcribetur, ne occaſionem habeat ſuum evomendi venenum.

Similiter unanimiter conſenſimus, & ſtatuimus, neminem ex hæreditariis

noſtris Principibus ad regalem apicẽ pro-
movendum, qui aliud regnum accepta-
vit: Sicut neque rex hæreditarius ullus
poteſtatem habebit, alias ditiones & re-
gna acceptandi, niſi ſemper in regno Sue-
ciæ commorari voluerit; Quandoquidẽ
partim ſuperiorum temporum tranſa-
ctionibus, partim etiam ex modernis
tumultibus, liquido cognoverimus, at-
que experti ſimus, quanta detrimenta
hinc profluxerint, quod Sueciæ reges
externum aſſumpſerint ſceptrum. Quo-
circa nos copulamus, obligamus, pro-
mittimus, & juramus, quod pro tenore
hujus juramenti noſtri, hanc inaugura-
tionem & deſignationem regum hære-
ditariorum, velut de verbo ad verbum
hic expreſſa & comprehẽſa eſt, quamdiu
clementiſſimi regis noſtri electi & S. C
hæredes maſculi, atq; deinceps illuſtriſſ
Principis Ducis Iohannis & S. C. legiti
mi hæredes maſculi, in vivis & præ ma
nibus fuerint, firmiter & irrevocabilite
obſervaturi atque ſequuturi ſimus; A
quouſque hæc Regalis & Ducalis famili
perſeveraverit, ex illa noſtros legitimo
Reges & Dominos, de linea ſeu famili
ad lineam ſeu familiam, petituri; pro
ſus ut in hac unione hæreditaria com
mendantur: Inſuper pro illorum in
columitate, noſtram ſalutem, bona,
vita

vitam ipſam cuique diſcrimini objicere minime dubitabimus; pro viribus & facultatibus, externis ac internis regni ac illorum hoſtibus, moderno, aut progreſſu temporis, futuris, (nemine aut ulla natione, ditione, eminentiore aut inferiore magnate vel ordine exceptis,) reſiſtendo; factiſque ipſis id omne exhibendo, quod nobis erga legitimos noſtros Dominos & Reges, patriamque, velut fidelibus nationis Sueticæ viris atq; ſubditis, præſtare convenit, atque ſecundum Dei mandatum, noſtrum juramentum, obligationemque tenemur; in poſterum nullum alienigenam, aut indigenam, (quocunque tandem pacto illud unquam fieri poſſet, nullis exceptis,) pro Domino aut Rege noſtro acceptantes, aut agnoſcentes, verum ex Guſtaviana ſolum progenie oriundum; Atque potius eos perſequemur, qui ſecus attentaverint, aut fecerint: Et quamdiu hæc Regalis & Ducalis proſapia viguerit, ex illa noſtros & regni naturales deſignatoſque reges atq; gubernatores duntaxat petemus, à quibus nullo pacto odium, inimicitia, ſimultas, aliæve rationes, velut hominum aſtutia, ſuggeſtio aut ſeductio, nos permovebunt, aut avocabunt, ſub ſalutis noſtræ, honoris, bonorum, & proſperitatis amiſſione, ac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

perditione. Deinde, ſi contingeret, aliquem indigenarum vel unam vel plures regni ditiones moderno aut futuris temporibus (quod tamen Deo auxiliante non fiet) ab his deficere, vel aliàs tumultum quempiam aut inconſtantiam velle commovere; pro tenore juramenti, & obligationis noſtræ robore, promittimus, & ſpondemus, nos pro deſiderio & petitione regis noſtri electi, ſerio in illorum ſuppreſſionem & punitionem auxilia laturos; iis rebellibus neque palam aut clam, conſilio vel auxilio, diverſorio, aut ullo pacto, cibo vel potu, armis, aut aliis rebus neceſſariis ſuccurrendo, & roborando, ſed eos pro viribus, & quantum nobis poſſibile, perſequendo, ac ad internecionem delendo: Pari modo contra alias omnes externas impreſſiones, ac irruptiones, ſi ita neceſſitas poſtulaverit, fideliter & viriliter accurremus, atque pugnabimus, nullum vitæ diſcrimen ſubterfugiendo. Hactenus de unione renovata.

Multis rebus pręclare geſtis, & republ. conſtituta, in bello, quod cum Danis geſſit, lethali morbo contracto, obiit XXX Octob. anni cIↄIↄcXI, duobus filiis, Guſtavo Adolpho & Carolo Philippo, & una filia, relictis: anno ætatis ſuæ LXI.

148. GVSTAVUS ADOLPHVS patri ſucceſſit,

ceſſit, anno cIↃIↃcxi, admodum adoleſcens, (quippe ix Decemb. anno cIↃ IↃ xciv natus,) inauguratus, & anno cIↃ IↃ cxvii coronatus. De rebus ab ipſo præclare geſtis hiſtoriæ loquuntur. Duxit in uxorem anno cIↃ IↃc xx Mariam Eleonoram ſororem Georgii Guilielmi Electoris Brandeburgici; quæ peperit illi aliquoties, ſed infeliciter. Primo & feliciori partu edidit filiolam Chriſtinam, anno cIↃIↃcxxiv, menſe Octobri; quæ eodem anno in vivis eſſe deſiit. Secundo partu, alteram filiolam, etiam Chriſtinam, enixa eſt, quæ adhuc ſuperſtes eſt, & declarata regni hæres in comitiis Stockholmienſibus, anno cIↃ IↃc xxvii, menſe Decembri. Decreti verba in primo articulo ita ſe habent;

Quumq; propoſitum hoſtis noſtri dudum nobis innotuerit, fiducia haud levi deceſſus S. R. M. ex hac mortali vita innixum; quumq; multi ex plebe ſimplices non probe intelligant articulũ, in unione hæreditaria Norcopiæ anno cIↃIↃciv ab Ordinibus approbata, concernentem jus hæreditariæ ſucceſſionis, competens filiabus regiis: Itaque libera voluntate & deliberato eandem hæreditariam unionem jam redintegrare, declarare, omnibuſque in memoriam iterum revocare voluimus. Obſtringimus pro-

inde nos ſingulos & univerſos, tam præſentes quam abſentes, jam natos aut poſt naſcituros, quod ſi quid humanitus evenerit S.R.M. ſine legitima prole maſcula emori; nos pro vera Principe noſtra hæreditaria ac regina agnituros illuſtriſſimam ac ſereniſſimam Chriſtinam, Suecorum, Gothorum ac Vandalorum Principem hæreditariam; & omne ſuæ celſitudinis jus regium tuituros, ſecundum dictæ unionis hæreditariæ decretũ, & regni Sueciæ ſcriptas leges, quæ huic noſtræ obligationi non adverſantur.

CAROLVS PHILIPPVS, hæreditarius Sueciæ Princeps, Dux Sudermanniæ, Nericiæ ac Vermelandiæ; cælebs obiit in Livonia,

Ordinum regni Sueciæ decretum, ab ipſis unanimi conſenſu factum, in comitiis Stocholmiæ habitis 24 Decembris, anno 1627.

NOs regni Sueciæ Senatores & Ordines, Comites, Barones, Epiſcopi, Nobiles, Clerici, Milites, Cives, denique promiſcua multitudo, ad hæc comitia jam cum bono Deo feliciter abſoluta, tam noſtro nomine quam aliarum provinciarũ delegatione, habenda congregati; notum facimus, quod à ſereniſſ. ac potentiſſ. rege ac Domino, domino Gu-

ſtavo Adolpho, D.G. Suecorum, Gothorum, Vandalorumque rege, Magno Duce Finlandiæ, Duce Eſthoniæ ac Careliæ, Domino Ingriæ, &c. Domino noſtro clementiſſimo, ob regni quædam ardua negotia ad hæc comitia evocati, protinus ſubjectiſſime comparuimus, & ſuper rogationibus à S. R. M. ad nos clementiſſime perlatis, & à nobis ſumma cura ſummoque ſtudio perpenſis, S. M. conſilia ac ſententias noſtras ſubjectiſſime expoſuimus, & unanimiter ita de iis ſcivimus.

1. Accurate excuſſimus rationes pacis componendæ cum Polonis, à S.R.M. hoſti in Boruſſia ultimum oblatas; deprehendimuſque eas tales, ut nullatenus emolliri aut mutari poſſint. Suademus itaque R. M. ne de rigore illarum quicquam demere, aut hoſti ulla ratione cedere velit; tum, ne viribus fraudulentis ac impoſturis aliqua acceſſio fiat, plura, quam par eſt, concedendo: tum etiam, ne, regnum illos deſeruiſſe, qui ſe ac fortunas ſuas fidei ejus commiſerunt, & tot impenſis tantoque labore in ipſa victoria contra terras ac regiones tam præclaras nil aliud quam pacé ignominioſam turpiter commercatum fuiſſe, videatur. Quin potius, ſi dictis legibus hoſti certũ eſt nolle paciſci, præſtare

 arbi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

arbitramur rem Deo ac fortunæ iterum committi, quo arrogantia ac faſtus hoſtilis ulterius retundatur; freti certiſſima ſpe, Deum Opt. Max. pari benedictione nobis in poſterum quoq; adfuturum, & omnia ex parte noſtra ad felicem exitum perducturum. Promittimus autem ac pollicemur, nos pro virili non defuturos S. R. M. & pro S. R. M. ac patriæ tam juſta cauſſa fortunas omnes, ac vitã ipſam, cum uſus facto eſt, profuſuros. Cumq; propoſitum hoſtis noſtri dudum nobis innotuerit, fiducia haud levi deceſſus S. R. M. ex hac mortali vita innixum: cumq; multi ex plebe ſimplices non probe intelligant articulum, in unione hæreditaria Norcopiæ anno 1604 ab Ordinibus approbata, concernentem jus hæreditariæ ſucceſſionis, competens filiabus regiis: Itaq; libera voluntate & deliberato eandem hæreditariam unioné jam redintegrare, declarare, omnibuſq; in memoriam iterum revocare voluimus. Obſtringimus proinde nos ſingulos & univerſos, tam præſentes quàm abſentes, jam natos aut poſt naſcituros, quod ſi quid humanitus evenerit S. R. M. (quod tamen Deus clementer in longum differat) ita ut contingat S. R. M. ſine legitima prole maſcula emori; nos pro vera Principe noſtra hæreditaria ac re-

g'na

gina agnituros illuſtriſſimam ac ſereniſ-ſimam Chriſtinam, Suecorum, Gothorum, & Vandalorum Principem hæreditariam; & omne ſuæ celſitudinis jus regium tuituros, ſecundum dictæ unionis hæreditariæ decretum, & regni Sueciæ ſcriptas leges, quæ huic noſtræ obligationi non adverſantur.

2. Cum à clementiſſimo rege noſtro abunde nobis demonſtratum ſit, in maximis, ſi unquam antea, periculis (quæ tamen Deus à nobis clementer avertat) verſari patriam noſtram: non melior ratio defendendi regni pro re nata iniri potuiſſe viſa eſt, quam ſi delectus militum fiat ad eundem plane modum quo ſuperiori anno habitus fuit: ita tamen ne Nobilitatis immunitates ac privilegia futuris temporibus hoc ipſo corrũpantur; & ne ejus alacer ac promptus in reipublicæ commoda animus, ipſi aut poſteris ejus ullo pacto fraudi ſit; utque liceat clero ſervos ſuos retinere fundis colendis ac conſervandis.

3. Conſentimus quoque, ut ſingulis jumentorum capitibus tributum, quod ſuperiori anno penſum fuit, rurſus imponatur, nec quiſquam eo liberator; niſi quod Nobilium pecudes quæ paſcuntur in prædiis, ubi ipſi morantur Nobiles, hac lege eximi placet. De agris ac ſemente

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

idem obtineat. Pendito itaque, quiſquis ſe incolam ac ſubditum regni agnoſcit, pro qualibet tonna ſeminis VI oras;quolibet equo XXIV ſemis; equa XII & quartam partem; equa juvencula VI; pullo equino ſex annorum VI; bove XXIV ſemis; vacca XII & quartam partem; tauro XVIII ſemis; juvenco XII & quartam partẽ;juvenca VI; ove annoſa II & quartam partem; ove juvene I ſemis; hirco IV & quartam partem; capro II & quartam partem; capra juvene I ſemis; capra plurium annorum II & quartam partem; ſue III oras. Sintque termini exigendo hoc tributo feſta Matthiæ,& Philippi Iacobi. Nos quoque clericis, ultra ſubſidium hoc univerſale, pro taxation ejus quod nobis cedit in vicem ſtipendii in medium conferemus. Cives item pol licemur exhibituros nautarum nume rum. Quod ſi vero hæc mala, cum qui bus conflictatur regnum, hoc anno ce ſatura non ſunt, (quod Deus omen aver tat;) neque dabitur opportunitas ite rum indicendi comitia, convocandi que ordines; Promittimus univerſi ſponte nos dictum ſubſidium in an num prorogaturos: Ita tamen ne hæ promptitudo publica mala ſublevan di cujuſquam libertatibus ac privil giis ullatenus officiat; quod etiam

S. R. M

S. R. M. nobis clementiſſime pollicita eſt.

4. Cumque experientia comprobatum ſit, molas truſatiles privatorum, vectigal publicis molendinis impoſitum valde imminuiſſe, cum maximo reipubl. damno; Volumus tolli & abrogari omnes hujuſmodi manuarias molas. Verumtamen cum adhuc incertum ſit, an pro multitudine ac uſu populi molæ reperiantur extructæ, S.R.M. clementiſſime indulſit clero ac plebi uſum molarum ſuarum in annum, cujus privilegii dies cedat à principio novi anni 1628, exeat vero cum anno, hac lege, ut gratitudinis loco exactoribus regiis pro capite puberis hominis ſolvant marcam unam, idque ad feſtum Matthiæ; pendendo tamen vectigal pro molitura. Et ne qua fraus fiat huic vectigali, utque conſtet omnibus, an quiſquam reditus publicos intervertere conetur, vel non; edictum promulgari juſſit S. R. M. quo, quid in dicti vectigalis exactione, quid in erogatione obſervari convenit, uberius ac plenius declaratur, quoque nos ac collegas ſocioſque noſtros abſentes obſtringimus, plane ut fideles ac obſequentes æquum eſt ſubditos.

5. Cum item S. R. M. per Senatores regni nobis clementiſſime ſignificarit, quanto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

quantopere ex uſu reipubl. ſit, ſi nonnullos ex corpore noſtro delegerimus, cum quibus S. R. M. ſecreta quædam regni negotia ſeorſim poſſet communicare; nobiſque conſiderandum reliquerit, an, quæ utilia factu judicaverint S. R. M., ſenatores regni, & viri à nobis delecti, calculo noſtro non aliter ac publice acta conſultaque approbare, executionique, ut fideles ſubditos decet, mandare velimus: Itaque plane acquieſcentes judicio regio, ad hoc deputavimus ex nobilium ordine, generoſos ac nobiles, Iohannem Sparrium, Baronem de Bolmeryth, &c. ex eccleſiaſticorum numero reverendos ac doctos, D. Petrum Kenicium, archiepiſcopum Vbſalienſem, &c. ex civium ordine, ſpectabiles ac prudentes viros, Iohannem Henrici, conſulem Stocholmenſem, &c. denique ex plebe, honeſtos viros, Magnum Davidis, &c. ut, quicquid illi conſilii dederint S. R. M., & S. R. M. cum illis decreverit, plane ratum ac firmum habeamus, jam & in poſterum, acſi à nobis omnibus ſcitum ac confirmatum foret.

In fidem actorum manus noſtras adſcripſimus, & ſigilla propria, civilia, territorialia, ac provincialia adfiximus. Actum Stocholmiæ, 24 Decemb. 1627.

PACTA

PACTA INDUCIARUM,

inter GVSTAVUM ADOLPHUM, Suecorum, &c. & SIGISMVNDVM III, Poloniæ, reges, &c. ad ſex annos initarum, uſque ad primam Iulii, anni cIↃ IↃ cxxxv.

NOS GVSTAVUS ADOLPHUS, *Dei gratia, Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Rex, Magnus Princeps Finlandiæ, Dux Eſthoniæ & Careliæ, Ingriæque Dominus, &c. Notum facimus univerſis quorum intereſt; dediſſe nos menſe præterito Iulii commiſſarios noſtros plena poteſtate & mandatis inſtructos ad tractandum, interveniente mediatione amicorum regum & Principum, de pace aut induciis cum ſereniſſimo Principe ac Domino, domino* SIGISMVNDO III, *Rege Poloniæ, Magno Duce Luthuaniæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ, Maſoviæ, Samogithiæ, Livoniæque, &c. conſanguineo noſtro, ac republica Polona. Qui congreſſi cum Ser. ejus & reipublicæ Polonæ commiſſariis, ſequentia pacta, uti verbotenus infra ſunt expreſſa & inſerta, inierunt &c.*

Nos, ſereniſſimi potentiſſimique Principis ac Domini, Dn. GVSTAVI ADOLPHI, Suecorum, Gothorum, Vandalorumq; regis, Magni Principis Finlandiæ,

Ducis

Ducis Eſthoniæ & Careliæ, nec non Ingriæ Domini, &c. Domini noſtri clementiſſimi, regnique Sueciæ, commiſſarii, *Axelius Oxenſtiern*, ſacræ regiæ M. regnique Sueciæ ſenator & cancellarius, ad exercitum in Boruſſia legatus, ibidemque partium S. R. M. ſubjectarum gubernator generalis, & liber Baro in Kymitho, Dominus in Fyholmen & Tydoen, eques auratus, &c. *Hermannus Wrangelius*, S. R. M. exercituum campi Marſchallus, Hæreditarius in Ahlo & Scogkloſter, &c. & *Iohannes Banerius*, tribunus ac gubernator Höfftenſis, Hæreditarius in Mulhammer, eques auratus, &c. Notum teſtatumque facimus univerſis quorum intereſt; Quod, cum ad ſopiendum hoc funeſtum bellum cum ſereniſſimo ac potentiſſimo Principe ac Domino, domino SIGISMVNDO III rege Poloniæ, Magno Duce Lithuaniæ Ruſſiæ, Pruſſiæ, Maſoviæ, Samogithiæ Livoniæque, &c. reque publica Polon[...] geſtum, ſereniſſimus ac potentiſſimu[...] Princeps ac Dominus, dominus LV-DOVICVS XIII, Franciæ ac Navarr[...] rex, &c. Chriſtianiſſimus, legatur[...] ſuum illuſtriſſimum dominum *Her[...]culem*, Baronem de Charnace, equ[...]tem ſui Ordinis, cubicularium ſecr[...]tiorem ac tribunum, &c. ac ſereniſſ[...]

mi

nus & potentiſſimus Princeps & Dominus, dominus CAROLVS, Magnæ Britanniæ, Franciæ & Hyberniæ rex, fidei defenſor, legatum ſuum illuſtriſſimum dominum *Thomam Röe*,&c.equitem auratum, miſiſſent; Hi adjunctis ſibi ſereniſſimi Principis ac Domini, domini GEORGII GVILHELMI, Marchionis Brandenburgenſis, S. Rom. Imp. Electoris & archicamerarii, in Pruſſia Ducis, &c. commiſſariis, magnificis ac generoſis dominis, *Andrea à Kreutzen*, ſupremo conſiliario & capitaneo Provinciali; *Bernhardo à Königseck*, conſiliario Provinciali; & *Georgio Rauſchke*, conſiliario judicii aulici Ducatus Pruſſiæ, &c. poſtquam ſtudio omni, ſumma fide ac dexteritate, reducendæ tranquillitati incubuiſſent, ſepoſito in præſens, ad tempus certum, pacis perpetuæ negotio, quo interim de hoc pacatius ageretur, eò rem,divina adjuvante bonitate, deduxerunt, ut congreſſi hiſce diebus cum reverendiſſimis ac illuſtriſſimis, illuſtribus, magnificis & generoſis dominis commiſſariis ſereniſſimi regis regniq; Poloniæ, domino *Iacobo Zadzik*, epiſcopo Culmenſi ac Pomeſaniæ, regni Poloniæ ſupremo cancellario; domino *Iacobo Sobiesky*, inciſore regni Craſnoſtavienſi; domino *Georgio Oſolimsky de*

Tenczyn,

Tenczyn, dapifero regni Adſelenſi; & domino *Magno Erneſto Doenhoff*, Derpatenſi, capitaneis, &c. de induciis ad modum ſequentem convenerimus, ſtatuerimus & concluſerimus.

Sint ex hoc die induciæ inter ſereniſſimum Principem, dominum GVSTAVUM ADOLPHVM, regem Sueciæ, &c. Dominum noſtrum clementiſſimum, ſacræ regiæ Majeſtatis ſuæ ſucceſſores, reges Suecorum, regnumque Sueciæ, ex una parte; & ſereniſſimum Principem, Dominum SIGISMVNDVM III, regem Poloniæ, Magnum Ducem Lithuaniæ, &c. ſuæque Majeſtatis ſucceſſores, reges Poloniæ, & Magnos Duces Lithuaniæ, regnumque Poloniæ & Magnum Ducatum Lithuaniæ, ex altera parte; annis ſequentibus *ſex*, à data præſentium computando, uſque ad primum Iulii, ſtylo veteri, anni milleſimi ſexcenteſimi trigeſimi quinti. Sac. Reg. M. regnumque Sueciæ abſtineat, durantibus induciis, omni hoſtilitate adverſus regem regnumque Poloniæ, & Magnum Ducatum Lithuaniæ, eiſque ſubjectas provincias, caſtra, civitates & territoria; neque quidquam vel per ſe, vel per alios, moliatur aut tentet, tentarive faciat, in horum detrimentum aut præjudicium. Ad eundem modum ſereniſ-

niſſimus rex regnumque Poloniæ, & Magnus Ducatus Lithuaniæ, abſtineat, durantibus induciis, omni hoſtilitate adverſus regem regnumque Sueciæ, eiſque ſubjectas provincias, caſtra, civitates & territoria; neque quicquam vel per ſe, vel per alios, moliatur aut tentet, tentariue faciat, in horum detrimentum aut præjudicium. Sereniſſimus rex Sueciæ reddat ſereniſſimo regi reique publicæ Polonæ *Strasburgum* in Culmenſi tractu, cum ſuo territorio, *Dirſchaviam* in Pomerellia, cum ſuo territorio, inſulam *Gedanenſem*, *Gutſtadium*, *Vormitum* & *Mehlſaccum*, cum ſuis territoriis, in epiſcopatu VVarmienſi; item eccleſiam *Fravvenburgenſem*, cum ſuo adjecto oppidulo & pagis; tum *Mithaviam* in Semigallia, cum ſuo territorio, Duci Churlandiæ, hoc obſervato, ut *Nova Munda* & *Spilven*, cum iis quæ cohærent, uti in prioribus induciis factum eſt, *Rigam* ſequantur; & *Fravvenburgum* his legibus reddatur, ut portus Fravvenburgenſis, cum tota Habi ripa & littore, maneat in poteſtate regis Sueciæ, reſervatis Fravvenburgenſibus ſuo piſcandi jure; deinde ne Fravvenburgum, aut quis alius locus ejus territorii, ſtantibus induciis, muniatur; & ut iter regis Sueciæ ſubditis ac militibus ſemper ſit

liberum per Fravvenburgenſe territorium. In Livonia utraque pars, uti nunc poſſidet, ita poſſideat durantibus induciis, excepta Mithavia, ut in ſuperiori articulo. In Pruſſia vero rex regnumque Sueciæ retineat & poſſideat, ut poſſidet, *Brunsbergam* & *Tolkemitum*, cum ſuis territoriis, *Elbingam* cum ſuo territorio, tam in continente, quam in utraq; inſula, & inſulam Fiſchavienſem integram. In Majori Inſula ripam omnem Habi, incipiendo à territorio *Elbingenſi*, uſque ad oſtium Viſtulæ, cum adjacentibus & propinquis pagis *Stobendorff*, *Habersdorff* & *Allendorff*; tum ad Viſtulam Tigenort, atque inde ducta linea ad aggerem inſularem, cum ipſo aggere & Kukukskrugh uſque, ad *Ianckendorff*, & quicquid agri, vulgo *Butendijk*, inſularum aut paludũ, cum inædificatis ædibus, tabernis & ſtructuris, quæ Inſulam Majorem & Neringiam interjacent, atque à *Ianckendorff*, inter aggerem Inſularem ac Neringiam in Habum uſque procurrunt, una cum *Cobelgrube*, *Groskenkrug*, *Stuthoff*, *Stegen*, atque hinc ducta in mare linea, quicquid Neringiæ, *Stegen* atque *Pillaviam* interjacet, cum ipſo portu Pillavienſi; ſalvis operis & excubiis circa reficiendos & conſervandos aggeres, quas coloni earundem villarũ
ſtatis

ſtatis temporibus præſtare tenebuntur, more conſueto. Mariæburgum cum Inſula Majori, (excepto Elbingenſi territorio, & ripa pagiſque ſupradictis,) Stuma, Capite Viſtulæ in Neringia, durantibus induciis collocentur & ſequeſtrentur in manu ſereniſſimi Principis, Domini GEORGII GVILHELMI, Marchionis & Electoris Brandeburgenſis, in Pruſſia &c. Ducis, hac lege, ut menſe uno ante exitum induciarum (ſi interea de principali negotio non convenerit) Mariæburgum cum Capite ſeu fortalitio Viſtulæ, Stuma & Majori Inſula, non aliter ac nunc tenentur ac poſſidentur, regi regnoque Seuciæ reddantur ac reſtituantur, ſine fraude, doloque. Pro majore ſecuritate regis regnique Sueciæ, ratione recuperationis Mariæburgi, Capitis Viſtulæ & Stumæ, ſereniſſimus Elector relinquat in manu regis Sueciæ Fiſchauſium & Lochſtettum, cum ſuis territoriis, & eam territorii Schakenſis partem quæ Neringiam ac lacum Churonicum ſpectat, Fiſchauſenſeque territorium cum Neringia & lacu connectit, prout inter regis Sueciæ ac Electoris commiſſarios convenerit; tum ipſam Neringiam Churonicam; ac demum Memeliam caſtrum & civitatem, cum ſuo territorio: & hæc poſſideat

ac retineat rex regnumq; Sueciæ eodem jure, quo nunc Mariæburgum habet, donec aut hoc cum Inſula, Viſtulæque Capite ſeu fortalitio, cæteriſq;, uti dictũ eſt, redditum fuerit, (quo caſu illa ſereniſſimo Electori ſine fraude doloq;reſtituentur,) aut per nova diuturnioris pacis pacta aliter cõvenerit. In ſequeſtrandis aut tradendis hiſce, quæ reſtituentur, vel cautionis loco dabuntur, hic ordo obſervetur, ut tradita regis Poloniæ ratificatione *Strasburgum, Guſtadium, Vormitum, Melſaccum, Fravvenburgum* & *Dirſcavia*, deductis præſidiis, tradantur commiſſariis regis regnique Poloniæ, intra dies ad ſummum ſex. Tradetur quoque *Mariæburgum* & *Stuma*, deductis præſidiis regis Sueciæ, ſereniſſimo Electori intra duodecim dies. Quo recepto Memelia commiſſariis regis Sueciæ, deducto prҿſidio Electoris, intra dies VIII conſignabitur; ac demum Caput Viſtulæ eidem Electori, deductis præſidiis, intra dies octo tradetur; idq; omne, quicquid ſit, ſine dolo ac fraude, à ſingulis & univerſis fiat ac præſtetur, bona & Principali fide; Iuſtitiaque de præſidiariis, ſi quam injuriam civibus & incolis ante & in abitu, ſive etiam in tranſitu intulerint, vel pecunias exegerint, adminiſtretur. Rex ac reſpublica Polona

nihil,

nihil, durantibus induciis, moliatur aut tenet adverſus Mariæburgum, Caput Viſtulæ, Majorem Inſulam aut Stummam, nec vi, nec alia quavis ratione; ſed ſereniſſimum Electorem, toto hoc tempore, ab omni periculo immunem præſtet, locaque ſupradicta pacifice poſſidere patiatur. Sit omnium anteactorum amneſtia; & rex ac reſpublica Polona receptas in fidem ſuam civitates ac territoria, ſinguloſque cives & incolas, omni meliore modo indemnes præſtet; juribus ac privilegiis, quibus ante hoc bellum gaviſi ſunt, ſinguli ac tota communitas, non minus inpoſterum libere & ſine cujuſquam impedimento fruantur. Cunctæ actiones adverſus illos, qui partes regis Sueciæ hoc bello ſecuti ſunt, aut ſecuti eſſe inſimulantur, quibuſcunque in locis, ſive reſtitutis, ſive ſequeſtrandis, habitent; vel inſtituendæ vel inſtitutæ, ceſſent, & ſi quæ intentatæ ſunt, tollantur, omnique careant executione tempore induciarum. In locis ſequeſtratis eccleſiæ ac bona ſacerdotũ maneant ad eundem modum tempore induciarum, quo erant ante occupationem. Tum *Brunsberga* pro libero religionis Catholicæ uſu templum *Neuſtadenſe*, & in diſtrictu eodem ruri tres eccleſiæ concedantur. Neque vis aliqua

aut injuria illis inferatur; juſtitiaque debita conquerentib⁹ adminiſtretur. Evangelicis quoque ſalvo manente & libero in locis ſequeſtratis reſtituriſve, uti ante viguit, publico ſuæ religionis exercitio, ſine ullo impedimento aut moleſtia. Parochi autem conceſſarum Catholicis eccleſiarum ſupra nominatarum, ſuis antiquis proventibus gaudeant. Si cui aut quibus non placuerit in reſtitutis civitatibus & territoriis manere, ſed potius, mutato domicilio, ſe vel Elbingam, vel etiam ad exteros conferre: liberum cuilibet ſit ſua divendere, aliis elocare, aut pro lubitu ſuo diſtrahere, ſine ullo impedimento aut onere, ſub quocunque prætextu imponendo. Idem quoque liberum erit in iis locis, qui in poſſeſſione regis regnique Sueciæ remanebunt. In locis reſtituendis & ſequeſtrandis relinquantur bona fide omnia mobilia eccleſiarum, quæ in præſens repeﬁuntur; uti ſunt vaſa & veſtes ſacræ, campanæ, aliaque ad uſum eccleſiarum ſervientia; tum libri cancellariæ, privilegia & acta publica. Si quæ tamen temporum injuria à milite ſunt direpta, aut reliquorum negligentia corrupta, ulterior in id inquiſitio non inſtituatur, nec quiſquam ad reſtitutionem teneatur. Tormenta itidem bellica & bombardæ majores,

majores, quæ tempore occupationis inventæ fuerant,& adhuc in civitatibus reſtitutis ſunt, reſtituentur. Tormenta vero & alia inſtrumenta bellica tot in quantitate & qualitate remaneant *Mariæburgi* & in Capite Viſtulæ, quot ab Electore in Memelia tradita fuerint; ſicuti de hiſce inter regem Sueciæ atque Electorem convenerit. Si S.R.M. Sueciæ aliqua bona mobilia jure caduco, vel communitatibus, vel privatis & ſingulis largitus fuerit, ea ſerventur iis, quibus collata ſunt. Exercitus omnes, exceptis præſidiariis, ab utraque parte ex Provincia deducantur, nec inpoſterum utrinque reducantur ſtantibus induciis; multo minus in terras ac Ducatum,ſub qualicunque prætextu, mittantur. Commercia & itinera,terra, fluminibus ac in portubus utrinque libera ac minime impedita ſint, tam in regno Poloniæ,quam magno Ducatu Lithuaniæ; nullaq; vectigalia aut exactiones in terra aut fluminibus alterutra pars imponat, ſed omnia maneant in hoc ſtatu, prout ante hoc bellum fuerant. Defluitatio mercium ex magno Ducatu Lithuaniæ Regiomontum verſus, nulla ratione in lacu Curonenſi ex portu Memelienſi impediatur; nullaque vectigalia in eodem lacu exigantur. Eadem liber-

tate fruantur incolæ magni Ducatus Lithuaniæ, in commerciis per Dunam exercendis. Omnes captivi utrinque detenti, cujuscunque ſint conditionis & ſtatus, nemine excepto, liberi & ſine pretio, ii qui in Pruſſia & vicinioribus Palatinatibus, intra quindecim dies; qui in majori & minore Polonia, intra menſes duos: qui in Ruſſia & Lithuania, remotioribuſque Provinciis detinentur, intra tres menſes, dimittantur. Idem ſervandum ex parte regis Sueciæ, ut ii, qui in hiſce locis detinétur, intra quindecim dies, qui vero in Sueciam abducti, vel in Livonia detinentur, intra tres menſes dimittantur. Præſidia utriuſque partis ex locis Ducatus Pruſſiæ, ubi fuerint, deducantur, obſervata militari diſciplina, nec miles ab utrinque Ducatum hybernis aliquibus gravabit. Si quæ actiones cuipiam cujuſcunque ſtatus & conditionis in Ducatu Pruſſiæ occaſione hujus belli intentatæ ſunt, aut intentari poſſunt, eæ durantibus induciis ceſſent. Si quis, quicunq; is futurus ſit, aut ſub quocunq; prætextu, hiſce pactis contravenire, effectum pactorũ & reſtitutionem dictorum locorum impedire, aut ſi tertius quis ſub quocunq; prętextu sereniſſimum regem regnumque Sueciæ hic in Pruſſia infeſtare & aggredi voluerit;

it;rex & reſpublica Polona, Dux Boruſſiæ, Ordines regalis Boruſſiæ, & urbs Dãtiſcana, ſpondeant, ac promittant, ſe arma cum S.R.M. regnoq; Sueciæ conjuncturos, & id pro virili averſuros, neq; pacta hæc paſſuros ullo modo violari. Idē ſpondeat ac promittat ſereniſſimus rex regnũq; Sueciæ, ſe nullo modo paſſuros pacta hæc violari, ſed arma cũ ſereniſſimo rege ac republica Polona, ut & Duce Boruſſiæ, Ordinibus regalis Boruſſiæ & urbe Dantiſcana juncturos, adverſus quemcunque, qui hiſce pactis contravenire, effectum pactorum & reſtitutionem dictorum locorum impedire, aut ſub quocunque prętextu regem ac rempubl. Polonam armis in Boruſſia infeſtare, aut huc penetrare adgreſſus fuerit: cunctaque imminentia mala pro virili averſuros. Injurias tam perſonales, quã reales, ſub iſtas inducias incidentes, una pars de altera non vindicabit, ſalva juriſdictione cujuſque partis ordinaria; ſed juſtitia ab officialibus & magiſtratibus competenter requiratur, eademque indilata ab utrinque adminiſtretur, ſeveræque pœnæ in violatores pacis fide publica roboratæ exerceantur: nullæq; repreſſaliæ aut arreſta, tam terra, quam mari ratione cujuſcunque injuriæ, niſi juſtitia pluribus vicibus petita non ad-

miniſtretur, admittantur; &, ſi quæ ante hoc bellum conceſſa ſunt, caſſentur; ita tamen ut iis, quibus conceſſa ſunt, juſtitia adminiſtretur. Quod ſi quid gravius inciderit, quod violationem pactorum concernere videretur, dentur utrinque bini commiſſarii, qui loco aliquo inter *Elbingam* & *Mariaburgum* aſſignato convenient, controverſiaſque exortas ſopiant ac decidant. Idem in Livonia cõſtituatur. Cum induciæ præſentes eo fine concluſæ ſunt, ut tanto facilius, ſive de pace perpetua, ſive longioribus induciis, inter partes, interventu Chriſtianorum Principum, tractari poſſit; aſſignentur commiſſarii utrinq; cum pleniſſimis mandatis, qui ſpacium unius anni à data præſentium computando, loco ac tempore, de quibus inter partes per ſereniſſimum Electorem conventum fuerit, conveniant, ac de principali negotio, firmaque ac ſtabili pace, mediantibus amicis, tractent; qui ſi rebus infectis (quod Deus avertat) diſceſſerint, firmæ maneant induciæ, neque tamen occaſiones reducendæ perpetuæ pacis ulterius omittantur. Si hiſce pactis ex parte S. R. M. regniq; Sueciæ, rex Daniæ, tum Ordines generales confœderati Belgii, & Princeps Tranſylvaniæ, comprehendi & inſeri velint, ſit ipſis ejus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ejus facultas;modo ſe ad iſta intra quinque abhinc menſes declaraverint. Similiter ex parte ſereniſſimi regis & reipublicæ Polonæ,ſi Romanorũ Imperator, Hiſpaniarum rex, infans Hiſpaniarum, Belgii Princeps, Dux & ElectorBavariȩ, comprehendi & inſeri velint, ſit ipſis ejus facultas;modo ſe ad iſta intra quinque abhinc menſes declaraverint. Vt pactis hiſce firmius inſiſtatur, certoque conſtet bona fide utrinq; ſervatum iri, ita convenit, ut primo, redditis utrinq; procuratoriis D. Dnn. cõmiſſariorum, pacta hæc manu & ſigillo eorundem firmarentur & viciſſim redderentur. Tum,ut ſereniſſimus rexPoloniæ quantocius ſecundum præſcriptam formulam confirmaret hæc pacta, & antequam ullius loci fiat reſtitutio, ſuam confirmationem traderet. Deinde,ut ſereniſſimus rex Sueciæ ſoléni inſtrumento ſuo illa nomine ſuo & regni Sueciæ rata haberet, & reſpublica Polona eadem in comitiis primo quoquo tempore celebrandis ſolenniter approbaret, atq; confectis inſtrumentis ratificaret. Quæ inſtruméta ſolennia ad formulam prȩſcriptam,nulla voce aut ſyllaba mutata, per utriuſque partis commiſſarios deputatos, quanto citius poterit, ad limites territoriales inter *Elbingam*

&

& *Mariæburgum* ſine mora aut excuſatione reddi utrinq; & recipi debebunt. Ad eundem modum ſereniſſimus Elector Brandeburgicus promittát, ſe *Mariæburgum* & *Caput Viſtulæ*, cum *Inſula Majori* & *Stuma* jure ſequeſtrationis retenturum, & menſe uno ante exitum induciarum, deductis ſuis præſidiis, ſereniſſimo regi & regno Sueciæ in manum redditurum; recepturus viciſſim *Memeliam, Fiſchauſium, Lochſtettum* & *Schakium*; uti ante convenit; & hoc ſpeciali inſtrumento ſpondeat ac promittat. Actum in campo, ad villam Altemarck, vulgo Starytarg, die decimaſexta Septembris, ſtyli veteris, anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimonono.

Nos itaque GVSTAVUS ADOLPHVS, *Dei gratia, Suecorum, Gothorum, Vandalorumque rex, &c. promittimus & recipimus nomine noſtro, ſucceſſorum noſtrorum, regnique noſtri Sueciæ, Nos ſingula & univerſa capita, pactis ſupraſcriptis inſerta & comprehenſa, bona & regia fide approbare, laudare & ratihabere; ſicut hiſce approbamus, laudamus & ratihabemus; nec paſſuros, à noſtratibus aut aliis ullo modo violari. In quorum majorem fidem ac certitudinem, hiſce manu noſtra ſubſcripſimus, & ſignum noſtrum apponi juſſimus.*

VII. RE-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

VII.

REGIA FAMILIA SVECIÆ.

Sequentia hauſta è Theatro Nobilitatis Suecanæ, a Ioanne Meſſenio Sueone fabrefacto.

GVSTAVUS Erici, rex Sueciæ deſignatus anno cIↄ Iↄ XXIII, & XXVIII coronatus.

Hujus prima uxor fuit Catharina, Magni Saxoniæ Ducis filia; ex qua ſuſcepit *Ericum* XIV, Suecorum regem; qui natus fuit XIII Decemb. anno cIↄ Iↄ XXXIII, & coronatus LXII; defunctus cIↄ Iↄ LXXVII.

Secunda, Margareta, filia illuſt. viri Erici Abrahami de Loholm, Equitis, & Gubernatoris Veſtrogothiæ; quam duxit anno cIↄ Iↄ XXXVI; hæc illi genuit,

1. *Ioannem*, Sueciæ R.

2. *Catharinam*; quæ nupſit Echardo Friſonum Comiti, anno cIↄ Iↄ LIX; eique peperit Ennonem, Guſtavum, Ioannem, & Chriſtophorum, Comites Friſonum orientalium.

3. *Ceciliam*; quæ nupſit Chriſtophoro Marchioni Badenſi, anno cIↄ Iↄ LXIV; eique genuit Eduardum Fortunatum, Chriſtophorum Guſtavum, & Philippum.

4. *Ma-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

4. *Magnum*, Ducem Oſtrogothiæ, qui obiit anno cIↄ Iↄ XCV.

5. *Stenonem*; qui puer obiit.

6. *Annam*; quæ nupſit Georgio Ioanni, Comiti Palatino Rheni, & Duci Bavariæ, anno cIↄ Iↄ LXIII; eique progenuit Georgium Guſtavum; Ioannem Rupertum; Annam Margaretam; & Vrſulam conſortem Vlrici Ducis VVirtembergenſis.

7. *Carolum*; qui ſtatim defunctus eſt.

8. *Sophiam*; quæ nupſit Magno, Duci Saxoniæ, anno cIↄ Iↄ LXVIII; eique genuit Guſtavum Ducem Saxoniæ; qui obiit Holmiæ anno cIↄ Iↄ XCVII.

9. *Elizabetham*; quæ nupſit Chriſtophoro Duci Megapolenſi; eique genuit unicam filiam Margaretam, anno cIↄ Iↄc VIII Duci Megapolitano enuptam.

10. *Carolum*, Ducē Sudermanniæ, &c.

Obiit hæc regina anno cIↄ Iↄ LI.

Tertia conjux fuit Catharina, Guſtavi Olai Baronis de Torpa & Gubernatoris VVeſtrogothiæ filia, quam duxit anno cIↄ Iↄ LII, ſed nullos ex ea ſuſcepit liberos.

Erico XIV genitus fuit *Guſtavus* Dux.

Ioannes, Sueciæ rex, natus anno cIↄ Iↄ XXXVII, coronatus cIↄ Iↄ LXIX.

Hujus prima uxor fuit Catharina, Sigiſmun-

ſiſmundi primi Polonorũ R. filia; quam duxit ann. cIↄ Iↄ LXII. Hæc illi genuit *Siſiſmundum* Polon. R., & *Annam*.

Secunda uxor fuit Gunila, Ioannis Axelii Bielke de Hereſetter Equitis & Oſtrogothiæ Gubernatoris filia; quam duxit anno cIↄ Iↄ LXXXV, è qua illi natus *Ioannes*, Oſtrogothiæ Dux, & hæreditarius regni Princeps; qui anno cIↄ Iↄc XII duxit in uxorem illuſtriſſimam Mariam Eliſabetham, Caroli IX Sueciæ R. filiam.

Sigiſmundo Poloniæ regi prima uxor fuit Anna, Caroli Archiducis Auſtriæ filia. è qua ipſi nati: 1. *Anna Maria*. 2. *Catharina*. 3. *Wladiſlaus*, rex Poloniæ deſignatus. 4. *Chriſtophorus*, è matris utero cæſus, & paulo poſt defunctus cum matre.

Secunda conjux Conſtantia, ſuperioris ſoror. è qua etiam plures liberi ipſi nati fuerunt.

Carolus, natus anno cIↄ Iↄ L; primo Dux Sudermanniæ, Nericiæ & Vermelandiæ; dein anno cIↄ Iↄc VII in regem Sueciæ coronatus; duas habuit uxores.

Primam, Mariam, Ludovici Electoris Palatini filiam; quam duxit anno cIↄ Iↄ LXXIX. ex hac nati *Margareta Elizabetha*, quæ quinquennis obiit; *Elizabetha Sabina*, itidem defuncta; *Ludovicus*,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

vicus, qui ſtatim obiit; *Catharina*, nata anno cIↃ IↃ LXXXIV, & enupta ſereniſſimo Principi Ioanni Caſimiro, Palatino Rheni, & Duci Bavariæ, anno cIↃ IↃ XCV; *Guſtavus*, qui infans obiit; & *Maria*, itidem defuncta. Obiit ipſa regina anno cIↃ IↃ LXXXIX.

Secundam, Chriſtinam, Adolphi Holſatiæ Ducis filiam; quam duxit anno cIↃ IↃ XCII. Hæc regi peperit *Chriſtinam*, quæ haud diu ſuperfuit; & *Guſtavum Adolphum*, qui hodie regno Sueciæ feliciter imperat, IX Decembris anno cIↃ IↃ XCIV; & *Mariam Elizabetham*, anno cIↃ IↃ XCVI; quæ anno cIↃ IↃC XII nupſit Domino Ioanni, Sueciæ Gothiæque Principi hæreditario, & Duci Oſtrogothiæ; denique *Carolum Philippum*, hæreditarium Sueciæ Principem, & Ducem Sudermanniæ, Nericiæ & Vermelandiæ, anno cIↃ IↃC I.

De Ducum, Comitum, Baronum, & Equitum dignitatibus in Sueciæ regno.

DVcum, qui ſecundum in ampliſſimis regnis poſt reges & illorum filios gradum ſibi vendicant, dignitatem & authoritatem, ne regum quidem filiis, multo minus Ducum, Sueci antiquitus attribuerunt, niſi inſigni aliquo virtu

virtutis documento illam promeruiſſent; unde Carolus VII & Ericus X quanquam regibus prognati eſſent, tamen vetuſtiſſima regni diplomata non ipſis Ducum nomenclaturam perhibent aſſignatam, ſed nobiles juvenes, vulgo *Iuncker*, compellatos, donec egregiis virtutum facinoribus cõſpicui, illam regiumq; titulum promeruiſſent. Idem & de Ducum filiis aperte liquet.

De Comitibus idem propemodum aſſeverat Gothorum hiſtoria; quorum illuſtris dignitas, à temporibus admiſſæ religionis Chriſtianæ, in Suecia fere intermiſſa fuerat, donec potentiſſimus Gothorum rex Ericus XIV, anno cIↃ IↃ LXII, in feſtivitate coronationis ſuæ, ſequentes regni magnates, Comitum titulo & inſignibus donavit; Suantonem Sture de VVeſtervvijck: Petrum Brahe ſuum amitinum de Viſſingzborg: Guſtavum Ioannis de Bogeſund, Comites ipſo inaugurationis die, qua par erat ſolemnitate, proclamando. Ioannes III regno potitus Stenonem Erici ann. cIↃ IↃ LXVIII Comitis dignitate & inſignibus decoravit. Pari modo Guſtavus II anno cIↃ IↃC XV Iacobum de la Gardie, ob inſignem operam in bello Muſcovitico regno Sueciæ navatam, Comité de LeckoVVeſtrogothię merito deſignavit.

Baronum authoritas nulli in ampliſſimo Suecorum imperio ante Erici XIV regis tempora fuit impertita. ille autem Baronum titulo primus donavit Guſtavum Olai de Torpa: Stenonem Erici de Grefnes: Birgerum Nicolai de Vynes: Gabrielem Chriſtierni de Mœrby: Laurentium Flemming de Sundholm: Carolum & Georgium Gere de Byrckevvyck & Olleno, germanos: Claudium Chriſtierni de Amynne, & Ericum Guſtavi de Oereſteen. Ioannes deinde Rex ad eundem modum hoc titulo ornavit; Nicolaum Gyllenſtiern de Lundholm & Foglevvyck, regni Suetici Cancellarium; Hogenſchildum de Lecko; Pontum de la Gardie, natione Gallum & ductorem exercitus Suecici contra Moſchum; ac denique Claudium Flemming de Svvidia. Carolus IX Rex; Suantonem Bielke de Krakerum regni Cancellarium; Nicolaum Bielke de Saleſtad; Abrahamum Erici de Eckeberga. Denique Guſtavus II; Carolum Caroli Gyllenhelm de Barquara ac Sundbyholm.

Dignitas vero Equeſtris ſive Equitum auratorum, à remotiſſima hominum memoria, ad hunc uſque diem, apud Sueonas, Gothoſq;, præmium præclarorum facinorum fuit. Vnde Ericus XIV

vete-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

veterum regum exemplo in coronationis ſuæ feſtivitate, cingulo equeſtri impertivit;Georgium Erici de Foglevvyck: ThuronemPetri deSaleſtad:Dionyſium Beureum præceptorem ſuum : Nicolaum Boye: Aruidum Trolle: Ericum Caroli: Nicolaum Caroli: Claudium Flemming: Canutum Canuti: Ericum Magni: Signonem Laurentii: Ioannem Bonde: Benedictum Gylte: Ioannem Kyle: Guſtavũ Fynke:Nicolaum Krumme: Ivarum Ivari: & Georgium Normannum. ſequenti autem die; Magnum Suenonis: Canutum Haraldi: Ericum Georgii: & poſtilla Ioannem Claudii: & poſtilla Ioannem Claudii & Ioannem Beronis. Sigiſmundus autem in feſto coronationis ſuæ, nulli hujuſmodi virtutis præmia contulit. Quo vero ritu equeſtris dignitas olim collata fuerit, ita deſcribit Olaus l.XIV.c.VII.

Facta igitur juxta præmiſſas ceremonias, apud Deum & homines omni ævo commendabiles, coronatione, ipſe rex ſecundum formam antiquarum legum regnorum ſuorum, nova privilegia diverſo hominum ſtatui, quatenus & quibus opus ſit, liberaliter concedit, vel pridem ab anteceſſoribus conceſſa reſtaurat & auget. Demum milites auratos, feudis abundanter diſtri-

butis, cingulo, enſe & clypeo præſtitis, tali tamen interveniente juramento, in manibus alicujus Prælati aſſiſtentis facto, creat: Ego N. opto ita mihi Deum propitium & B. Virginem ac S. Ericum, quod volo juxta extremum meum poſſe, per vitam & bona mea, defendere Catholicam fidem & Sanctum Euangelium, & tenere ac protegere eccleſiam & ejus miniſtros in ſua libertate & immunitate, & ſtare contra omne quod iniquum eſt, & confortare pacem ac juſtitiam, defendere pupillos & orphanos, virgines, viduas ac pauperes, & fore fidelis ac ſecurus meo regi & regno ſeu patriæ meæ, & juſte exhibere atq; exercere meum ſtatum militarem, ad honorem Dei, ſecundum ultimum poſſe meum, ſic me Deus adjuvet, & omnes ſancti ejus.

De Archidapiferi, Legiferi & Armigeri officiis in regno Sueciæ.

ARchidapifer, vulgo *Drotzet*, idem denotat quod Prorex, eodemque, abſente Rege, cum ampliſſima poteſtate, fungitur officio; vulgari vocabulo magis illam authoritatem exprimente, quam Latino: nam *Drotts* olim apud vetuſtiſſimos harum regionum indigenas id prorſus notabat, quod hodie *Ko-*

nung:

nung: Hinc conſortes hodie Regum Aquilonarium, eadem nomenclatura *Drotninger*, quaſi Regum conjuges, vulgo appellantur: Pari modo & *Drotzete* inde etymum ſuum accipit, tanquam locum & ſedem Regis tenens, non autem à *Truchsäs* Germanorum, quo Dapiferum deſignant. Quanquam vero non abſimile videatur, Germanos olim, voce Gothica *Drotzet* haud probe intellecta, quæ tum temporis, una cum toto Gothorum ſermone, pro imperio à Gothis victoribus obtrudebatur, inde perperam ſupremum illud etiam hodie in curia Imperatoria officium Latinitate donaſſe, Proregem Archidapiferum appellando.

Legiferi ſummæ quoque & authoritatis & poteſtatis apud Sueones Gothoſque extiterunt: neque hodie quicquam eorundem authoritati deceſſit, præterquam quod regno jam hæreditario facto, non amplius, ut olim, Regem deſignent. Novem autem ſunt in regno Sueciæ Legiferatus, ſeu Legiferorum diſtrictus; ſingulique ſuum peculiarem nomophylacem habent aſſignatum, quem ſuper jure & juſtitia in quibuſlibet controverſiis conſulunt, quæ ab inferiori foro ad illos per appellationem devolvuntur, & honorificum illis

quotannis ſalarium contribuunt.

De Armigerorum dignitate in Suecia, idem omnino ſentio quod doctiſſimus vir Thomas Milles in libello de Nobilitate Britannica de hac re aſſeverat; præſertim quum probe ſciam, non ſolum in hac parte, ſed etiam plurimis aliis, jam olim inter Anglos Sueoneſque ſimilitudinem conſuetudinum invaluiſſe. Angli opinio ejuſmodi eſt: Armiger, qui & Scutifer, quandoque & *Homo ad arma* olim dictus, Gallice *Eſcuire*, Equiti aurato proximus eſt; utpote qui antiquitus militem à latere inſequendo, arma ejus, ut commilito fideliſſimus, tulerit; unde forſan ii, quos hodie in Regum noſtrorum hoſpitiis, *armigeros pro corpore* agnoſcimus, originem duxiſſe videntur: ſed quod initio munus bellicum inſtitutione fuerat, nunc dignitatis gradum obtinet. Etſi quorundam Suecorum opinio hac de re, haud prorſus explodenda videatur, contendentium, majores ſuos Armigerorum nomine viros ſaltem nobiles inſinuaſſe, arma ſive inſignia gentilitia ferre & geſtare ſuetos, ad diſtinctionem reliquorum nullis inſignium pigmentis gaudentium.

Monendum denique, Nobilitatem Suecicam rariſſime quondam cognomi-

na

na uſurpaſſe, præter patronymica; unde non modica perturbatio veterum familiarum nepotibus fuit relicta; cujus evitandæ gratia ſenſim hodie Nobiles ab inſignibus cognomina mutuant.

Præcipuorum Sueciæ magnatum ſylloge, anno clↃ IↃc xiv.

Regni Senatores.

MAgnus Brahe, Comes de Viſſingzborgh, regni Archidapifer, & Legifer Vplandiæ.

Abrahamus Brahe, Comes de Viſſingzborgh, & Legifer Veſmanniæ.

Axelius Ryningh, regni Marſchalcus, & Legifer Sudermanniæ.

Georgius Gyllenſtiern, Baro de Lindholm & Byrkeſund, regni Admiralius, & Legifer Tiuſtiæ.

Axelius Oxenſtiern, Baro de Fyholm, regni Cancellarius, & Legifer Bothniæ occidentalis.

Nicolaus Bielke, Baro de Saleſtad, & Legifer Smalandiæ.

Ioannes Erici de Broxvvijck, Caſtellanus Calmarii, & Legifer Vermelandiæ.

Guſtavus Stenbock, Baro de Kronebek, & Legifer x provinciarum.

Ioannes Achatii de Biurum.

Erlandus Beronis de Scatmanſoe.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Boëthius Ribbing de Sæby.
Nicolaus Andreæ de Fardala.
Henricus Horn, aulæ regiæ Marſchalcus.

Cameræ Conſiliarii.

IOannes Skytte de Grœnſœ & Elfueſiœ.
Broderus Andreæ de Bro.

Præter hos ſunt magnates & judicii regi aſſeſſores.

CLaudius Sture Comes de Veſtervvijck.
Caſimirus & Steno Comites de Raſborg.
Iacobus Ponti de la garde, Comes de Leckoe.
Carolus Caroli Gyllenhielm, liber Baro de Berquara & Sundbyholm.
Abrahamus Erici, Baro de Eckeberga.
Philippus Scheding, Caſtellanus Narvenſis.
Olaus Strale, Vicepræſes Parlament regii.
Carolus Gyllenſtiern de Vynes.
Georgius Vlphonis de Nornes.
Iacobus Baat de Stœfle.
Boëthius Guſtavi de Follenes.

Ioann

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Ioannis Gothorum Ducis Conſiliarii.

SVanto Sture, Comes de Veſtervvijck.
Gabriel Oxenſtiern, Baro de Toreſiœ.

Lindormius Ribbing de Boxholm.

Ericus Georgii Vlſſparre de Hereſetter, S.C. Marſchalcus, & Caſtellanus Stekeburgenſis.

Sueno Magni de Veſterby.

Ioannes Nicolai de Idingſtad, Caſtellanus Vaſtenenſis.

Petrus Nicolai de Sœby.

Margareta, Guſtavi I regis germana, primo nupſit Ioachimo Brahe, eique progenuit illuſtrem Dominum Petrum, Comitem de Viſſingzborg; à quo nobiliſſima familia etiamnum deſcendit, & Archidapiferi munere fungitur. Secundo nupſit generoſo Comiti Ioanni de Hoya, eique peperit Ioſephum & Ioannem Comitem de Hoya.

Illuſtris familia Sture originem ſuam trahit à Suantone & Stetone Sture, gubernatoribus regni Sueciæ, & per eos ab illuſtri Duce Suecorum Guthormo, qui floruit anno cIↃ CLXIII.

Comites de Bogeſund & Haga originem ducunt à Turone de Lindholmen, aulæ regiæ Marſchalco anno 1522, hoc ordine: Turoni fuit filius Ioannes, Con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſiliarius R. & Caſtellanus Nycopenſis; huic filius Guſtavus, primus Com. de Bogeſund & Haga; huic duo fuere filii, Ioannes & Steno; Stenoni rurſus filius Ioannes, Comes de Bogeſund & Haga; qui duxit uxorem Gunilam, filiam Nicolai Gyllenſtiern, Baronis de Foglevvyck.

Familia Oxenſtiern (è qua ſunt Barones de Fyholm & Tydoen, itemque de Tœreſiœ) originem repetit è prænobili proſapia Baronum de Mœrby.

Familia, quæ jam ab inſignibus (in quibus eſt atrũ repandæ formæ cornu, in campo ſtratum ſubflaveſcenti) Horn agnomen uſurpat, è qua ſunt liberi Barones de Amynne, genus ducit è prænobili familia de Amynne & Kankas.

Familia Bielke, è qua ſunt Barones de Leckroe, itemque Barones de Krakerum, & de Saleſtad, longa ſerie genus ducunt à Catillo regni conſiliario, qui floruit anno cIↄ ccc.

Familia, quæ hodie agnomen Gyllenſtiern uſurpat, (ab inſignibus, in quibus eſt ſtella radio ſepteno auri copioſum è regione cærulea evibrans fulgorem,) è qua eſt Baro de Lundholmen & Byrkeſund, regni Architalaſſus; genus repetit ab Erico de Vinſtorp, Equite aurato, & Chriſtina filia Caroli VIII, regis Suecici & Norvvagici.

Ribbin-

Ribbingorum familia ſatis vetuſta eſt, è qua multi viri nobiles enituerunt. ejus inſignia ſunt terna nymphæa folia, caule prolixius inſtructa.

Prælustris familia de Follenes, Nornes & Stœfle, proſapiam ducit à nobili familia de Flyshult.

Nobilium & generoſorum inprimis virorum, de Broxvvijck, Hereſetter & Kellunde, hodie agnomen Vlſſparre uſurpat, ab inſignibus, in quibus conſpicitur tignus rubro pigmento, in ſpacio umbonis cæleſtino, flavum nympheæ folium, inverſa cuſpide è medio ſuſpenſum, complectens.

Aliarum nobilium familiarū ſtemmata videre eſt apud IoannemMeſſenium; quæ hic compendii cauſa omittimus.

VIII.

DE PROPAGATIONE RE-ligionis per Sueciam, ejuſdemque reformatione tempore Lutheri; item ſerie archiepiſcoporum Vpſalienſium.

IMPERANTE Carolo Magno, anno DCCC, ſacroſancta doctrina euangelica primum ad Saxoniam, deinde ad regna

aqui-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

aquilonaria, Deo miſericorditer provi-
dente, pervenit. Siquidē is diu multum-
que laboravit antequā Saxoniam à ſaxeis
diis & idolis poſſet avertere, ſed tan-
dem, bello triginta annorum defatiga-
ta, quum abjectis idolis, verbum Dei ac-
cepiſſet, mox tot ſanctiſſimi & doctiſſi-
mi viri in illa emergere cœperunt; ut,
quæ prius fœdos fœdæ idololatriæ cul.
tores genuiſſet, poſt illa viros clariſſi-
mos, & apoſtolicam vitam proferentes,
ad vicinas & remotas terras ad lucran-
dum Chriſto animas, deſtinaret. Quip-
pe, vivente adhuc Carolo Magno, com-
plures magnæ ſanctitatis viri, & in lege
Chriſti doctiſſimi, ex Saxonia in Go-
thiam & Sueciam pervenerunt, atque in
diverſis ejus locis idololatriam impu-
gnantes, divini verbi ſemina ſparſere. In
quorum numero erat ille Herbertus,
quem eccleſia Lincopenſis protopaſto-
rem ſuum recolit & veneratur. Verum,
quia nondum venerat plenitudo tem-
poris quod Deus providerat de Suecis
noſtris, (quibus uſque ad horam unde-
cimam otiandum erat,) ſupervenit ini-
micus homo, & tenerum ſemen, ne in
fructum erumperet, conculcavit. Con-
ſumptis enim verbi Dei nuntiis, partim
naturali, partim violenta morte, & per-
ſecutione, pleriq; Gothi ad idololatriam
reci-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

receciderunt. Pius Imperator ſollicite interim laboravit quomodo regna aquilonaria ad fidem reducerentur; duas eccleſias cathedrales, Hamburgenſem nempe, & Bremenſem, erexit; ex quarum collegiis aſſumi poſſent viri religione & doctrina pręclari, qui per regna aquilonaria euangelium Chriſti prædicarent. Verum, dum hęc urget, per mortem ad cæleſtem patriam eſt evocatus. Optimo patri filius optimus Ludovicus ann. Dom: 814. ſucceſſit. Qui nihil à paterna pietate degenerans, Chriſti religionem totis viribus augere ſtuduit; curamq; præcipuam geſſit de regnis aquilonaribus ad Chriſti fidem convertendis. Anno VI Imperii ejus fundari cœptum eſt cœnobium Corbejenſe, ad Viſurgum fluvium in Saxonia, & diœceſi Paderbornenſi, tranſlatis patribus cum nomine de Corbeja Galliarum; (quæ in ripa Sommæ fluminis hodie apparet;) ut viri, ſanctitate & prædicatione verbi Dei celebriores, ex eodem cœnobio aſſumpti in omnem terram aquilonarem transplantari poſſent.

Gothorum pontifices.

1. ANſgarius Suecorum Gothorumque primus pontifex, in Gallia natus, vix puerilem ætatem egreſſus, reli-

ctis

ctis hujus mundi opibus, ſe in monaſterium Corbejenſe contulit, à cujus patribus benigne ſuſceptus, & in lege Dei excellẽter edoctus, in eum ſanctitatis gradum aſcendit, ut tandem omnia aquilonaria regna ſanctimonia ſua, & doctrina illuſtraret, factus eorum apoſtolus & præcipuus verbi divini prædicator. Venit autem in Sueciam circa annũ Chriſti DCCCXVI. Lupoldus enim Bebenburgenſis, in libro quem conſcripſit de zelo Chriſtianæ religionis veterũ Principum Germaniæ, dicit, in hiſtoria Francorum contineri, quod Ludovicus Imperator, Caroli M. filius, convertit Suecos ad fidem Chriſti per ſanctum Anſgarium, anno Dom. DCCCXVI. Haraldum vero, Regneri Danorum regis competitorem, Moguntiæ una cum conjuge & filiis baptizari fecit, anno Dom. DCCCXXXII; ut idem Lupoldus ex Francorum hiſtoria affirmat. Sciendum ergo ex teſtimonio Crantzii, non ſemel, ſed ſæpius, Anſgarium ad regna aquilonaria ad Chriſti fidem plantandam tranſiviſſe; Et quidem ipſum eo tempore, quo ſupra dictum eſt, prima vice in Sueciam perveniſſe. Cooperatores habuit Giſſemarum & VVitmarum. Illum Haraldo regi in Dania reliquit: hunc ſecum in Sueciam aſſumpſit. Vbi benigne

à rege

à rege Berone IV ſuſcepti, in civitate Birchenſi verbum Dei publice prædicare permiſſi ſunt; totam civitatem Birchenſem, omnemque in circuitu regionem, ad veri Dei cultum converterunt; idola deſtruxerunt; eccleſias conſtruxerunt; multoſque per annum integrum Chriſto ſunt lucrati. His in Suecia patratis, Anſgarius ad Hamburgenſem eccleſiam (ubi epiſcopus erat) ſe contulit; relinquens ſuo loco apud Bircham ſanctum virum Simonem pontificem, & Nitardum preſbyterum. Hi quum Chriſtianam doctrinam prædicarent, graviſſimas perſecutiones ab perfidelibus ſuſtinuerunt, & tandem glorioſo martyrio vitam conſummarunt. Poſtquam ſanctiſſimus vir Anſgarius relicta Suecia in ſuas terras rediiſſet, illud puſillo gregi Chriſtiano in Gothia accidit quod in caulis ovium abſente paſtore & veniente lupo evenire ſolet. Quippe, occiſo ſanctiſſimo epiſcopo Simone, & venerabili preſbytero Nitardo, magna Gothiæ pars ad idololatriam eſt relapſa. Hoc potiſſimum accidit ex eo, quia rex Ingellus bellum ſuſceperat in avunculum ſuum Beronem. ex quo certamine immortalis Dei cultus, qui tenera radice ſubnitebatur, pæne everſus eſt. remanſit tamen aliqua pars populi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

in vero Dei cultu ; ſed occulte. Mortuo Erico Sergerſel, ſucceſſit filius ejus Ericus Aorſel. Quo dæmoniis immolante, pontifex, qui impiis ſacrificiis præerat, ſubita cæcitate percuſſus, coram rege ac tota populi multitudine concidit. qui poſtquam diu & fruſtra auxilia deorum ſuorum proſtratus imploraſſet, deſperato penitus uſu videndi, in domum ſuam eſt reductus. cui mater Ieſu (uti narrant) in ſomno ſe oſtendere dignata eſt, & ipſum filii ſui inimicum increpare cœpit : Noveris, inquiens, juſte tibi illatum eſſe quod pateris, qui honorem & obſequium Deo & Ieſu Chriſto exhibendum, dæmoniis impédiſti. nunc igitur, ſi ſanari vis, promitte, quod idolorum cultu abjecto, de cætero fidem Chriſtianam firma mente conſervabis, ſervandamque omnibus prædicari curabis. Quod quum ille promiſiſſet, mox deterſa cæcitatis caligine, lumen mentis & corporis recepit. Hanc gratiam conſecutus idolorum ſacerdos, mox apoſtolica vice fungens, omne regnum circumibat, mirabilia Dei prædicans, & annuntians, Chriſtum verum eſſe lumen, ad revelationem omnium gentium. Favit illi populus, miraculi novitate attonitus, ſeque ad ſuſcipiendam fidé Chriſti parat. Quo & ipſe rex com

motus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

motus, oratores miſit ad Bremenſem archiepiſcopū pro viris doctrina & ſanctitate præclaris, qui reparandæ fidei Chriſtianæ eſſent idonei. unde & viri præclari miſſi ſunt, Adalvardus, & Stephanus; qui ſubverſa idolorum ſuperſtitioſa cultura, populo Chriſtianam religionem ſedulo prædicarunt.

2. *Adalvardus* itaque ſecundus poſt S. Anſgarium epiſcopus fidem Chriſti in Suecia, præſertim circa Vpſaliam, prædicans, ad mandatum archiepiſcopi Bremēſis, ſecutus eſt oratores regis Stonchilli, à quo humaniter exceptus, in civitate Sigtunenſi verbum Dei prædicavit & ſacramenta diſtribuit. Sed, populo ad idola everſa fremente, ingens ſeditio orta eſt; & ipſe rex Ericus, quum ſanctiſſimos viros defendere conaretur, à furente plebe primum contumeliis, deinde & morte affectus eſt; & Adalvardus apud Vpſaliam virgis cæſus, deinde ad civitatem Birchenſem reverſus, ibidem tandem vitæ finem & ſepulturam invenit.

3. *Stephanus*, qui una cum Adalvardo in Sueciam venerat, ipſi ſucceſſit, & non tam metu mortis, quam zelo propagandæ religionis, relicta Vpſalia, ad Helſingos ſe convertit. Huic genti non tam difficile fuit religionem perſuadere, adeo ut innumerabilis populus quan-

totius prædicationi illius acquieverit. Tandem conſummato tam laudabili ſtudio, in terris Heſingorum, quorum primus & præcipuus Apoſtolus erat, martyrio coronatus eſt; ſepultus in ecclesia & villa Norala, ad auſtraliorem partem Helſingiæ. Poſt cujus obitum ecclesia Vpſalienſis ad aliquot annos à paſtoribus vacavit: donec OlausShothomings rex Sueciæ, legatos mitteret ad Eldredum regem Anglorum, ut viros aliquot in fide Chriſtiana eruditos ad ſe mitteret. Is miſit S. Sigfridum archiepiſc. Eboracenſem; qui relicta patria ad Gothiam meridionalem pervenit, ubi nunc exſtat eccleſia cathedralis Vexionenſis; quam erigendam curavit. mox ad regem ſe contulit; qui in fide eruditus & confirmatus, ſtatim ſuſcepto per manus pontificis baptiſmatis ſacramento, arcem regiam Huſabii in eccleſiam conſecrari præcepit; in qua ſanctus epiſcopus diuturniorem moram trahens, totam VVeſtrogothiam ad Chriſtum convertit & baptizavit. demum multis miraculis clarus, labore defeſſus, vitam finivit, & in eccleſia Vexionenſi ſepultus in ſanctorum numerum poſtmodum fuit relatus.

4. *Suerinus*, quartus eccleſiæ Vpſalienſis epiſcopus. Hic intrepido animo

deſtru

deſtructis idolis verbum Dei annunciavit; & tandem plenus dierum, in Domino defunctus eſt.

5. *Nicolaus*, quintus eccleſiæ Vpſalienſis epiſcopus, magnæ eruditionis & ſingularis ſanctimoniæ, incidit in infelicia tempora Ingonis regis junioris, quum jam tota patria verũ Deum agnoſceret. itaque ab optimo rege liberaliter ſuſtentatus, libere fidem Chriſtianam prædicabat, Deoque & eidem regi fideliſſimum populum efficiebat. rege vero veneno exſtincto, optimus quoq; paſtor ex animi mœrore pie in Domino vitam finivit.

6. *Sueno*, ſextus Vpſalienſis epiſcopus, eccleſiam à multis incommodis, quæ diſcordiam civilem comitari ſolent, prudenter præſervavit: Sedavitque domeſticum bellum inter Sueciam & Gothiam ob electionem regis enatum; & electo demum Suerchero rege, quietiora ſortitus eſt tempora. quorum commoditate ita uſus eſt, ut magnum ubiq; animarum lucrum faceret, inprimis ipſum regem ad multa præclara opera pietatis induxit. hic enim, inter cætera ſuæ regiæ magnificentiæ præclariora monumenta, monaſterium Alvaſtrenſe conſtruxit; in quo & ſepultus eſt. epiſcopus quoque haud diu poſt illum ſuperfuit.

7. *D. Henricus*, ſeptimus Vpſalienſis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

epiſcopus, totius Findlandiæ apoſtolus & patronus, qui, relicta patria in qua natus erat, exemplo S. Sigfridi, in Sueciam veniens Erico R. (qui poſtea Sancti nomen meruit) author fuit, ut memorabilem illam militiam in Findlandos idololatras pro dilatanda fide Chriſtiana ſuſciperet. quos bello adortus, comitem habuit Henricum epiſcopum; in pugna cruenta Findlandi ſuperati manus victori regi porrexerunt. Relictus poſt victoriam Henricus pontifex apud Findlandos, eos ad Chriſtum convertit & baptizavit anno MCLI; tandemque rex glorioſo martyrio pro religione & juſtitia certans occubuit, & in eccleſia Aboenſi eſt ſepultus.

8. *Coopmannus*, octavus epiſcopus, poſtquam S. Henricus, autoritate ſummi pontificis Adriani papæ IV, anno MCLIV, ad diœceſim Aboenſem, quam nuper ad Chriſtum converterat, eſſet tranſlatus, in locum ejus ſuffectus eſt; ſed poſt regis Erici martyrium, vix duobus annis revolutis, in fata conceſſit.

Hactenus Suecia tantum epiſcopos habuit; Carolus autem rex, qui Erico ſucceſſit, ut ſuos ab extraneo jugo in ſacris eriperet, ab Alexandro III P. R. pallium archiepiſcopale petiit, & haud difficulter impetravit.

Archi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Archiepiſcopi Vpſalienſes.

1. STephanus primus Vpſalienſis archiepiſcopus, ex Oſtrogothia ortus, in lege divina & humana excellenter eruditus, mundanæ felicitatis contemptor, eam monaſtico inſtituto, ſub regula divi Bernhardi, in monaſterio Alvaſtrenſi, commutavit. ex quo monaſterio rex Carolus, ob eximiam ejus eruditionem & vitæ ſanctimoniam, evocandum curavit. Ab omnibus Sueciæ & Gothiæ incolis, ut pater patriæ, venerari meruit, & ad maximum pontificatum primus omnium in terris Suecorum ſublimatus eſt. Alexander autem papa III, comperta viri dignitate, miſſo ab urbe Roma pallio, archiepiſcopali prærogativa ipſum tempore Friderici primi Imperatoris inſignivit; adjecta dupliciCruce, auro & gemmis illuſtri, cui lignum ſanctæ Crucis erat incluſum. Præterea & ſingulari dono librum evangeliorum ei contulit: quo ipſum legati munere apud externos & novellæ fidei populos inſtruxit. Obiit anno MCLXXXV, & pontificatus ſui XXIII, tranſlatus in monaſterium Alvaſtrenſe, unde prius vocatus fuerat.

2. *Ioannes*, ſecundus archiepiſcopus Vpſalienſis, Stephano ſuccedens, à

Lucio III papa, tempore Friderici II Imperatoris, confirmationem & pallium eſt conſecutus; ſed anno pontificatus ſui tertio occiſus fuit à paganis Eſtonibus in propriis ædibus Almerſtok, anno Domini MCLXXXVIII; & ſepulturæ traditus in eccleſia Vpſalienſi.

3. *Petrus*, tertius Vpſalienſis archiepiſcopus, impetrato à Clemente papa, ejus nominis tertio, circa tempora Henrici Imperatoris, pallio archiepiſcopali, tanto feliciorem occaſionem propagandæ religionis Chriſtianæ ſortitus eſt, quanto nobilior tum rex Canutus, nimirum filius S. Erici, imperaret. In tumultu domeſtico inter Suerconem regē & proceres, quem archipræſul ſedare moliebatur, exſtinctus eſt, & ſepultus Vpſaliæ anno MCXCVII, XVIII Septembr.

4. *Olaus Lamba-tunga*, ab Innocentio papa III (tempore Henrici VI Imperatoris) confirmatus, & pallio archiepiſcopali inſignitus, paucis annis præfuit, an. MCC, 3 Novembr. Vpſaliæ ſepultus.

5. *Valerius*, Olao ſurrogatus, brevi quoq; tempore præfuit; obiitque anno MCCXIX, VII idus Aprilis, in eccleſia Vpſalienſi honorificeſepulturę traditus.

6. *Olaus*, ſextus Vpſalienſis archiepiſcopus, poſtquam ab Henrico papa III pallium accepiſſet, ſatis tranquillum

ponti-

pontificatum principio habuit, Poſtea per diſcordiam Folchungorum diſturbatum eſt regnum, ob mortem regis Ioannis, in cujus locum conſtitutus eſt Ericus cognomento Balbus. Et præſul hic in fata conceſſit anno Chriſti M CC XXXIV, XIII kal. Aprilis.

7. *Ierlerus*, à Gregorio IX papa fuit confirmatus. Hujus tempore Ericus Balbus R. multa privilegia, libertates, immunitateſque eccleſiis & eccleſiaſticis perſonis conceſſit. Conſtituit quoque in eccleſia Vpſalienſi duas inſignes prælaturas, totidemq; canonica ſacerdotia, quibus prępoſitus archidiaconus & duo canonici honeſte foveri poſſent. Eo tempore, Tavaſti armis ſuperati, ad fidem Chriſti & obedientiam regis adducti ſunt. quibus Ierlerus Thomam epiſcopum Aboenſem antiſtitem dedit. Obiit anno Chr. M CC LX, VIII kal. Septembr. Sepultus Sictunæ in monaſterio prædicatorum. Quo tempore concilium à Guilielmo Cardinale Sabinenſi in Scheningia vetuſtiſſimo Oſtrogothorum oppido, ſub Innocentio IV, fuit celebratum, & interdictum ſacerdotibus Suecorum matrimonium; quo ad ea tempora, more Græcorum, utebantur.

8. *Laurentius*, monaſticæ vitæ ſub regula S. Franciſci addictus, ſummo ardo-

re & conſtantia fidem incolis regni prę-dicavit; & vitæ curriculo abſoluto ſe-pultus eſt Enecopię apud fratres ſuos mi-nores, anno MCCLXVII, III nonas Mart.

9. *Falco*, ex archidiaconatu aſſum-ptus, à Gregorio papa X conſecrationem & pallium conſecutus eſt. Hic eccle-ſiam Vpſalienſem magnifice conſtruxit: archiepiſcopalem ſedem ex antiqua Vp-ſalia in novam tranſtulit, & in ea ipſa metropoli octo canonica ſacerdotia con-ſtituit. &, poſtquam omnia in regno compoſuiſſet, in fata conceſſit. Sepul-tus Vpſaliæ anno M CC LXXVII, V nonas Martii.

10. *Iacobus Erlandi*, tempore Rodol-phi Imperatoris Romanorum à Nico-lao papa III conſecratus, multum in pontificatu laborem & dolorem inve-nit. à quo conſumptus, diem obiit Vp-ſaliæ, anno M CC LXXXI. ibique ſepultus eſt VIII calend. Novembris.

Deinceps metropolis Vpſalienſis per annos XIV vacavit: nam tres quidem ſuc-ceſſive electi ſunt archiepiſcopi; nempe Ioannes Odalphi, Magnus Boëtii, Ioan-nes epiſcopus Aboenſis: ſed quoniam pallium à ſede apoſtolica non obtinue-runt, inter archiepiſcopos communiter non numerantur.

11. *Nicolaus Allonis* Anagnium ſeſe

(quæ

(quæ tunc erat curia ſummi pontificis Romani) contulit; palliumque archiepiſcopale facile impetravit. Inque patriam reverſus, & ſummo honore à rege Birgero exceptus, poſt multa præclare acta ad patriam cæleſtem tranſmigravit, anno M CCC V. Sepultus Vpſaliæ, II nonas Febr.

12. *Nicolaus Catulli*, ob egregia in patriam merita, dignus habitus fuit qui Nicolao ſuccederet. hic enim prius epiſcopus Aroſienſis, pallium à Clemente V circa tempora Henrici VII Imperatoris obtinuit. Ericum & Valdemarum fratres regis Birgeri (eo quod Petrum Aroſienſem epiſcopum in exilium egerant) excommunicavit; qui facta digna pænitentia, calicem magni ponderis ex auro puriſſimi, & alia donaria pretioſa, eccleſiæ Vpſalienſi in expiationem admiſſi facinoris contulerunt. Hinc Nicolaus ſtatim poſtquam ad archiepiſcopatum pervenit, obtinuit à rege Birgero privilegia & libertates pro tota eccleſia Suecana, prout in literis Birgeri continentur. Optimus pontifex, magnitudine doloris ob diſcordiam civilem obrutus, in fata conceſſit præmatura, anno M CCC XIV, III calend. Iunii.

13. *Olaus*, ſapiens agnominatus à Ioanne Papa XXII, tempore Ludovici IV

Bavari, Imperatoris, confirmatus, & pallio pontificali decoratus eſt, anno M CCC XV. Hic incidit in ea tempora quibus implacabile odium viguit inter regem Birgerum & fratres ejus; ad quod compeſcendum, plurimum, verum fruſtra, laboravit. Tandem laboris pertæſus, in Chriſto beate obdormivit, anno M. CCC XXX, III idus Martii. Hujus Olai tempore regnum poſt miſerum fatum regis Birgeri vacavit. Suffectus autem Magnus Smech, Ingebergis filius, cum conſiliariis (tametſi minorennis) omnia Eccleſiaſticorum privilegia confirmavit.

14. *Petrus Philippi*, à Ioanne papa XXII, tempore Ludovici Imperatoris, in locum demortui Olai ſuffectus, & pallio archiepiſcopali inſignitus eſt. Contemptis mundi illecebris & vanitatibus ſe totum divinæ religionis obſequio mancipavit, ſuſceptoq; S. Dominici habitu, inſignem ſe divini verbi prædicatorem præbuit. Multos ſua patientia eo traduxit, ut humanius & mitius clericos tractarent. Obiit anno M CCC XLI. Sepultus Sigtunæ apud fratres Prædicatores.

15. *Hemmingus*, à Benedicto XII papa, tempore Ludovici II Imperatoris, accepto pallio, meruit inter archiepiſcopos numerari: antea præpoſitus Aroſienſis. Hujus tempore terra Scania graviſſima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

viſſima ſervitute à Teutonicis premebatur. qua in libertatem vindicanda plurimum hic Præſul laboravit; ad Vardbergum oppidum Hallandiæ, medio Novembri, cum omnibus epiſcopis ſuis, & Petro archiepiſcopo Lundenſi, profectus: ubi conſentientibus & petentibus rege Daniæ Chriſtophoro, totoque Danico ſenatu, ingenti ſumma, nimirum 2000 librarum argenti puri, Holſatis ſoluta, Scania imperio Suecico adjudicata eſt. Quam tamen anno M CCC XL Valdemarus rex Daniæ ſibi vindicavit, abuſus ſimplicitate Magni Smech, ac dolo liberis ejus omnibus combuſtis. Poſt hæc & alia præclara in patriam merita, æterna dignus memoria, defunctus eſt: anno M CCC LI.

16. *Petrus Gothus Schoningenſis*, per Clementem papam VI, tempore Caroli IV Imperatoris, ab eccleſia Lincopenſi ad Vpſalienſem tranſlatus, meruit archiepiſcopali pallio decorari. Hic ab infantia bonis litteris & moribus à parentibus ſuis in oppido Schoningenſi antiquiſſimo Oſtrogothorum fuit imbutus, unde multi ſancti pontifices & prælati originem traxiſſe memorantur. Hic bonus pontifex plurima incommoda perpeſſus in aula regis Magni Smech, eorum pertæſus tandem in Chriſto pie obiit,

obiit, anno M CCC LXVI, XVIII Octobr.

17. *Birgerus Gregorii*, ab Vrbano papa V, imperante Carolo IV, confirmatus, & pallio archiepiſcopali in Viterbio decoratus eſt. Hujus quanta fuerit in ſacris literis diviniſque & humanis legibus ſcientia, ſatis oſtendunt eccleſiaſticæ hiſtoriæ quæ ab ejus fœcundiſſimo ingenio prodierunt. Hoc tempore miſſi ſunt in Sueciam fratres S S. Dominici & Franciſcani. Hic Birgerus anno Domini M CCC LXXVII, prima die Iunii, in oppido Telgenſi, celebravit concilium provinciale contra uſurarios & alios errores. Item concilium provinciale celebravit Vpſaliæ. Idem cum epiſcopis ſuis & omnibus abbatibus regnorum Seciæ & Gothiæ ſcripſit Vrbano & Gregorio II, & Vrbano VI, pro canonizatione S. Birgittæ; prout in examine ejus inter acta producta, ſub eorum ſigillis, Romæ in hoſpitali ejuſdem S. Birgittæ demonſtrari poteſt. Ab eodem anno M CCC LXXX, die XI menſis Septembris, celebratum eſt concilium provinciale in oppido Telgenſi. Hic & legendam S. Birgittę compoſuit; in qua continentur hæc verba: Beata Birgitta, in regno Seciæ oriunda, non ſolum juxta revelationem divinitus ſibi factam ex ſanctorum ibidem regum progenie, qui

ſuis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

ſuis ſanctis promeruerunt meritis ut magnificaret Dominus miſericordiam ſuam cum illa, illuſtrem duxit originem; verum etiam de nobilibus devotiſque progenitoribus & parentibus nata fuit. Poſt plurima præclara facta obiit hic pontifex anno MCCCLXXXIII, V idus Martii.

18. *Henricus*, ob excellentia animi dona vitæq; probitatem, ab Vrbano VI, quo tempore Venceſlaus imperare cœpit, pallio archiepiſcopali meruit honorari, Margareta imperium ſuper Sueones tenente. Multa ſalutaria conſilia contulit cum ſenatoribus, ut Ericum Pomeranum in regem ſuaſu Margaretæ eligerent. à quo non parum moleſtię percepit, poſtquam Margaretæ filius adoptivus effectus eſt, unà cũ ea multis annis regnans: de proviſionibus quippe eccleſiarum ſe ingerere nitebatur; ſed conſtantia & magnanimitate pontificis repreſſus, minus audere cœpit; donec, mortua regina Margareta, pleniorem occaſionem deteſtabilis ſui propoſiti aſſequeretur; prius tamen Henricus requiem in cœlo nactus eſt, ann. MCCCCVIII, XXIV Martii.

19. *Ioannes Gerichini*, natione Danus, à Gregorio XII, temporibus Roberti Bavari Imperatoris, confirmatus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

& pallio inſignitus, per aliquot annos majore uſus eſt licentia quam pontificem decebat. temporalibus enim ſeſe negotiis immiſcuit, regalia tributa colligendo, & clerum diœceſeos ſuæ extorſionibus affligendo. colonis item eccleſiarum gravis & intolerabilis erat nimia hoſpitalitate & exactione. Conſiſtoriales ſuos contemptui habuit, tam in conſiliis quam converſatione. Cum mulieribus nobilibus nimiam familiaritatem habuit: Quare conſiſtoriales tam ſcriptis quam vivæ vocis oraculo, multipliciter eum ſunt adhortati, & fideliter monuerunt. Ortaque tandem gravi infamia, regis quoq, animus contra eum graviter commotus eſt. Vnde tam per regem quam per Capitulum impetratus eſt in cauſa ipſius judex delegatus archiepiſcopus Rigenſis: qui propterea Holmiam venit; cauſſaque cognita, & relata ad Papam, privatus eſt Vpſalienſi præſulatu, & in carcerem regis conditus. Elapſus autem è carcere venit in Iſlandiam; factuſque epiſcopus Scalatenſis, à ruſticis diœceſeos ejuſdem crudeliſſime fuit interemptus.

20. *Ioannes Haquini*, Gothus Vaſtenenſis, licet ante aſſumptionem monachus eſſet, de ordine S. Birgittæ Vaſtenenſis, & vitæ ſanctimonia inſignis; tamen

men à patribus eccleſiæ Vpſalienſis ne-quaquam fuiſſet electus, niſi rex Ericus mandaſſet; qui ſummo Pontifici, Martino Papæ V, tempore Sigiſmundi Imperatoris, ſcripſit, & huic pallium archiepiſcopale gratis impetravit, ea conditione, ut depoſito habitu ordinis S. Birgittæ in poſterum uteretur habitu eorum qui vocantur Canonici regulares Auguſtini. Fuit devotus, modeſtus, ac prudens; remiſſus tamen in officio ſuo paſtorali regé tempore ſuo pro magna parte conſiliis ſuis dirigebat. ædificavit Vpſaliæ domum lapideam novam in curia archiepiſcopali. & tandem morbo lepræ infectus, obiit ſubito in negotio viſitationis, anno M CCCC XXXI, V idus Februar.

21. *Olaus Laurentii*, Treudæ non procul ab Vpſalia natus, primum domeſticis præceptoribus traditus, ſuper omnes coætaneos ſuos eruditione & moribus enituit. deinde & miſſus eſt à Capitulo & patribus eccleſiæ Vpſalienſis ad præclaram Vniverſitatem Pariſienſem; in qua brevi doctiſſimos viros, ingenio, facundia, prudentia, viſus fuit ſuperare. Quibus virtutibus ornatus, ſummo gaudio in patriam reverſus excipitur, & præpoſituræ dignitate omnium conſenſu honoratur. Igitur

mor-

mortuo Ioanne Haquini, concorditer electus eſt in archiepiſcopum; & difficillimo itinere per Finnoniam, Livoniam, Boruſſiam, Sileſiam profectus, Romam tandem appulit; & benevole ab Eugenio Papa (tempore Sigiſmundi Imperatoris) conſecrationem & pallium impetravit. Quo comperto, rex Ericus implacabili exarſit odio, & ſummo conatu hanc ſtuduit electionem & conſecrationem impedire, & hunc Olaum falſo apud Papam accuſavit. Durante hac diſcordia inter regem Ericum & Olaum, ſubſtituit rex alium archiepiſcopum, nomine Arnoldum Clementis, Bergenſem Norvegianum; qui à Deo protinus percuſſus, crudeli morte exſpiravit. Huic rex rurſus aliũ ſubſtituit Norvegianum, nomine Zorlacum. Qui, cognita diſſenſione in regno, fugam paravit. Sub hoc tumultu Olaus regi eſt reconciliatus, & ad eccleſiam Vpſalienſem magna lætitia reductus; tandemque veneno exſtinctus periit, anno MCCCC XXXVIII, VII cal. Iul.

22. *Nicolaus Ragvaldi*, Gothus Vexionenſis, poſt obitum Olai poſtulatus eſt archiepiſcopus; vir multæ eruditionis & prudentiæ. Talem ſe regi & patrię præbuit, ut omnium aquilonarium regnorum põtifices præcellere putaretur.

nam unus ex omnibus electus qui nomine regis quatuorq; regnorũ ad concilium Baſilienſe mitteretur, à patribus ſummo honore fuit exceptus;& præ cęteris omnibus congregatis dignus judicatus,qui perplexam & diuturnã illam diſcordiam inter regem Galliæ & Ducem Burgundiæ,unà cum archiepiſcopo Nicoſienſi exſtingueret; quod & prudẽter & ſedulo perfecit,à Principibus ipſis jam reconciliatis,donis magnificentiſſimis ornatus. Plurima pręterea laude digna effecit. inter quæ hoc præcipuum, quod ad honorem patriæ, hiſtoriam de antiquitatibus,origine,progreſſu,victoriis & eminẽtia Gothorum pertexuit;& in publico omnium conſeſſu ita peroravit,ut perſuaſum eſſet patribus,regi Gothorum nulla injuria primũ deberi locũ inter reges & Principes Chriſtianos. (Exſtat hæc oratio apud Ioannem Magnum,l.16.c.28.) Obiit anno Chr. M CCCC XLVIII, XVII Febr. & Vpſalię ſepultus eſt.

23. *Ioannes Benedicti* de Saleſtadt, vir nobilitate & literarum præſtantia præclarus,communi patrum conſenſu poſt fata Nicolai ad dignitatem pontificiam adſcẽdere meruit. Et,quoniam eo tempore ſchiſma vigebat in eccleſia Romana inter Felicem & Nicolaum,miſſi ſunt ſolẽnes nuncii à Capitulo Vpſalienſi,qui con-

confirmationem & pallium electo pontifici ſuo impetrarent; plures item alii, cum hujuſmodi mãdato, ut ab invicem diviſi, per diverſas tranſirent nationes, diligenter inquiſituri, uter haberetur pro indubitato apoſtolico ſucceſſore; quem auté cognoſcerent pro vero haberi ſummo Pontifice, ab illo cõfirmationem & pallium poſtularent. Altera pars ad concilium Baſilienſe, altera Romam ſe contulit ad Nicolaum Papam V. Qui eidem electo archiepiſcopo reſcripſit, præcepitq;, ut, damnati concilii Baſilienſis confirmatione rejecta, à ſe unico & vero ſummo pontifice acciperet confirmationem. Hic præſul, incolis regni obnixe petentibus, ut ſe à tyrannide regis Caroli liberaret, regi bellũ movit, eumque Stockholmiæ multitudine incolarum ſtipatus obſedit. Rex fugam capeſſere coactus, Gedanum ſe contulit. Archiepiſcopus autem, cum paucis conſiliariis, imprudenter Chriſtiernum regem Daniæ in regnum accerſitũ, Stocholmiæ temere, & abſque ſenatus regni conſenſu decretoque populi, coronavit. Quod illius factum Chriſtiernus poſtea ſumma ingratitudine compenſavit, & præſulem abſque juſta cauſſà ſecum captivum in Daniam abduxit, perpetuoq; carceri mancipavit; donec Catillus, epi-
ſcopus

ſcopus Lincopenſis, collectis undique copiis, Chriſtiernianæ factionis homines ex Suecia ejecit, Carolum ex Boruſſia revocavit, archiepiſcopumque è manibus & carcere Chriſtierni eripuit, eumque ad ſuam metropolim redire permiſit, patria cum rege & pontifice in libertatem & tranquillitatem reſtituta.

24. *Iacobus Vlfonis*, quum Romæ intellexiſſet, regem Carolum in locũ defuncti Ioannis archiepiſcopi quendam Tondonem decanum Lincopenſem, capitulo invito, intruſiſſe, indigniſſime tulit eam regis præſumptionem, quę legibus divinis & humanis nimium repugnare ſibi videbatur: ideoq; ſibi conſecrationẽ & pallium impetravit à Paulo II papa, (tempore Friderici III Imperatoris anno 1469,) & limina patriæ ingreſſus, ſpectator factus eſt atrocis prælii, quod anno 1471, 8 Octobris, juxta mænia civitatis Holmenſis, inter Chriſtiernum, ejus nominis primum, regem Danię, & Stenonem Sture, regni Sueciæ gubernatorem, commiſſum fuit: Senatorum enim rogatu in numerum ſenatorum adſcriptus eſt. quod tamen ſtrenue recuſabat. Hic pontifex, multis injuriis laceſſitus, atq; defatigatus, circa quadrageſimum ſextum ſui pontificatus annum, archiepiſcopatum in manus

Leo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Leonis papæ X, in favorē Guſtavi Trolle, reſignavit; & ſupervixit annis VIII. Tempore hujus archiepiſcopi Iacobi erat in Suecia Bartholomæus de Camerino, quæſtor Innocentii VIII; qui maximum theſaurum è regnis aquilonaribus exportavit, ſub prætextu debellandi Turcam. Mors hujus archiepiſcopi incidit in annum 1522. nec corpus ejus permiſſum eſt eccleſiaſticæ ſepulturæ commendari ante annum 1526. quod tunc tranſlatum fuit ex monaſterio Carthuſianorum Gripsholmenſi, in quo obierat, & Vpſaliæ honorifice ſepultum IV Febr. ejuſdem anni. Inter cætera hujus præſulis egregie facta haud minimum eſt, quod ſumma cura & induſtria allaboravit, ut academia inſtitueretur Vpſaliæ, conſilio cleri totius regni in eum finem coadunato, & regis conſenſu impetrato: è ſynodo quoque Romam cum literis ablegatus eſt Ragualdus Ingemundi, canonicus Vpſalienſis; qui ea, quæ jam commonſtrari poſſunt, privilegia Sixti IV Pontificis, anno clɔ cccc LXXVI, III kalend. Martii, in urbe Roma exarata, obtinuit; quibus Vpſalienſi academiæ eædem prorſus immunitates, quæ Bononienſi, conceduntur.

25. *Guſtavus Trolle*, patrem habuit Ericum Trolle, genere, eruditione, vir-

tutibus

tutibus nobiliſſimum. Huic confirmationem & pallium Steno Sture per literas petiit à Leone X papa, impetravitque anno clↃ IↃ XV. Munus pontificale ſumma difficultate peregit, una cum Chriſtierno regno expulſus, & extra patriam mortuus.

26. *Iohannes Magni*, Gothus, Lincopiæ anno clↃ CCCC LXXXVIII, XIX Martii, ex honeſtis parentibus natus, & eorum cura bonis litteris mancipatus, laudabiles valde progreſſus in iis fecit, non modo domi, ſed & in clarioribus Germaniæ, Galliæ & Italiæ academiis. Iuſſus quoque eſt à Stenone Sture, regni Sueciæ gubernatore ad Romanam curiam ſeſe conferre, ut doctiſſimorum virorum inſtitutione & conſuetudine talis evaderet, qualem reſpublica Suecana unice flagitabat. &, poſtquam gradu magiſterii in gymnaſio Peruſiano eſſet inſignitus, & profeſſor theologiæ factus, Romam ab Adriano VI papa fuit evocatus; eique legatio in cauſſa periclitantis fidei Romano-catholicæ in Suecia eſt deſtinata. Qui quum in Sueciam veniſſet, comperit, Guſtavum à proceribus regni anno clↃ IↃ XXIII, VI die Iunii in regem fuiſſe electum & coronatum. qui adeo in religione reformata erat confirmatus, ut legatus fruſtra in ipſo ab ea dedu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

deducendo laboraverit. nihilo ſecius à rege & proceribus regni capitulique Vpſalienſis archiepiſcopus, ſpecie recuſantis, electus eſt. ſed, quum reformatam religionem amplecti nollet, fruſtratus eſt officio archiepiſcopali, Romamque reverſus. ubi tandem mortuus, anno cIↃ IↃ XLIV, XXII die Martii. Hic hiſtoriam Gothorum ſumma diligentia & fidelitate conſcripſit, item hiſtoriam metropolitanæ eccleſiæ Vpſalienſis, Romæ editam cIↃ IↃ LX.

Hi præfati XXVI archiepiſcopi Romanæ religioni fuerunt addicti, & à Pontificibus Romanis confirmati, & pallio archiepiſcopali inſigniti.

27 *Laurentius Petri*, Gothus, poſtquam Ioannes Magni Romam eſſet regreſſus, & reformata religio ſecundum confeſſionem Auguſtanam in Sueciam ſpargi & propagari cœpit, ad munus archiepiſcopale, poſtulante rege Guſtavo, & toto Capitulo Vbſalienſi, electus eſt, anno cIↃ IↃ XXXI. pallio archiepiſcopali à papa confirmari & decorari noluit; ſed ſimplici ſuffraganearum electione & trium epiſcoporum ordinatione fuit contentus. Hic Laurentium fratrem germanum habuit Olaum Petri, qui circa annum Chriſti cIↃ IↃ XX VVittebergæ ſtuduit, & attentiſſimus B. Martini

tini Lutheri diſcipulus fuit: quem contra Papam legentem diſputantemq; audivit, & publico ſcripto indulgentias papales impugnavit. Hic Olaus, doctrina & moribus B. Lutheri ita informatus, in Sueciam reverſus eſt, eo ferme tẽpore quo Synodus provincialis Stringnenſis celebrata eſt, anno cIↃ IↃ XXIV; ubi Guſtavus electus eſt. Hic Olaus eandem, quam imbiberat, doctrinam publice & privatim coram rege & proceribus regni, nullo reſiſtente, prædicare cœpit. Quæ ut vera & orthodoxa fuit, ita felicem & optatum progreſſum & eventum ſortita eſt. Hanc rex amplexus eſt. & præfatus Olaus hoc ipſo ſingularem gratiam apud regem conſequutus eſt; idoneumque nactus eſt diſcipulum Laurentium Andreæ, presbyterum & archidiaconum eccleſiæ Stringnenſis: & uti Lutherus & Melanchthon in Germania; ſic hi duo in Suecia, abjecto jugo papali, eccleſiam, à fæcibus pontificiis purgatam, in vera ſalutifera euangelica doctrina informarunt: ut item Guſtavus à ſervitute civili rempub. Suecanam ad optatam libertatem vindicavit; ita & hi eandem à ſervitute eccleſiaſtica in veram libertatem reſtituerunt, & per totum regnum euangelicam doctrinam ſeminarunt. Nec minori diligentia & dexte-

dexteritate Laurẽtius Petri, archipræſul Vpſalienſis, in hoc negotio laboravit; qui cum fratre ſuo Olao ſacra biblia in linguam Sueticam ex verſione Germanica Lutheri tranſtulit.

28. *Abrahamus Andreæ Angermannus* incidit in tempora Ioannis regis III. ſub quo viguit illud malum Liburgicũ multis exoſum, cui ſe archiepiſcopus oppoſuit. cujus rei cauſſa in exilium fuit pulſus. quo ſedato in patriam eſt reverſus.

29. *Olaus Martini*, vir ſingulari pietate, & in ſacris literis apprime eruditus: in concionibus ſacris excellens, quæ ſi typis mandatæ eſſent, magnum ubique fructum commune miniſterium eccleſiaſticum ſentiret.

30. *Petrus Kenicius*, Bothnienſis, S S. Th. Doctor. & academiæ Vpſalienſis Vicecãcellarius; antequam ad hanc dignitatem ſolemniter vocatus fuit, Eccleſiæ Scarinenſi in munere epiſcopali ſumma cum laude præfuit; qui etiamnum, Dei favente gratia, ſuperſtes eſt, & docet: vir mira ſane gravitate, & animi corporiſque dotibus ſummis præclarus; quem D. O. M. ad nominis ſui gloriam & rei publ. Suecanæ adjumentum maximum diu beateque vivere ſinat.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 45